colecția romanul polițist

Patricia **Highsmith**

RIPLEY ȘI UMBRELE

LUCMAN

PATRICIA HIGHSMITH

Ripley şi umbrele

Editor: Lucian BORLEANU
Redactor: Adriana DIACONESCU
Coperta: Mona SANDU
Tehnoredactare: Ovidiu GRAMA

Copyright © 1993 by Diogenes Verlag AG Zürich
All rights reserved
First published in 1974
Translation Copyright © Editura Lucman, 2006

Toate drepturile pentru ediţia de faţă
sunt rezervate Editurii Lucman.
Reproducerea parţială sau integrală a textului
fără acordul editurii este interzisă
şi va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Comenzile pot fi trimise pe adresa editurii:
Editura Lucman
Bucureşti, Str. Miron Costin, nr. 19, Sector 1
Telefon/fax: 021.222.53.17
e-mail: comenzi@lucman.ro
www.lucman.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
HIGHSMITH, PATRICIA
Ripley şi umbrele / Patricia Highsmith; trad. Cosmin Ghidoveanu; ed.: Lucian Borleanu. – Bucureşti: Lucman, 2006
ISBN: (10) 973-723-041-8; ISBN (13) 978-973-723-041-6

I. Ghidoveanu, Cosmin (trad.)
II. Borleanu, Lucian (ed.)
821.111(73)-31=135.1

PATRICIA HIGHSMITH

Ripley şi umbrele

Traducerea:
Cosmin GHIDOVEANU

Editura LUCMAN

VECINILOR ŞI PRIETENILOR MEI POLONEZI DIN FRANŢA, AGNÈS ŞI GEORGES BARYLSKI.

Înclin mai degrabă să-mi dau viaţa pentru lucrurile în care nu cred, decât pentru cele în care cred.
Mă gândesc uneori că viaţa unui artist e o lungă şi minunată sinucidere, şi nu regret că este aşa.

Oscar Wilde,
în corespondenţa personală.

Tom se afla în grădină când începu să sune telefonul. O lăsă pe doamna Annette, menajera, să răspundă, iar el continuă să curețe mușchiul spongios care crescuse printre dalele de piatră. Era un octombrie ploios.

— Domnule Tom! se auzi vocea de soprană a menajerei. Cineva de la Londra!

— Imediat!

Aruncă săpăliga şi urcă scările. Telefonul de la parter era în salon. Tom nu se aşeză pe canapeaua de mătase galbenă, pentru că era îmbrăcat în blugi.

— Alo, Tom? Jeff Constant. Auzi...

— Poți să vorbești puțin mai tare? Nu te aud foarte bine.

— Acum e mai bine? Eu te aud foarte clar.

La Londra se auzea întotdeauna bine.

— Puțin mai bine, da.

— Ai primit scrisoarea mea?

— Nu, zise Tom.

— Ah! Avem necazuri. Nu voiam să fii luat prin surprindere. Avem o...

Telefonul hârâi, bâzâi, apoi se auzi un clic şi convorbirea se întrerupse.

— La naiba! făcu Tom fără să ridice vocea.

Să nu fie luat prin surprindere, oare de ce anume? Să fi fost ceva în neregulă la galerie? Sau la „Derwatt Ltd."? Ce-ar fi putut să-l ia *pe el* prin surprindere? Nici măcar nu era implicat în toată afacerea. E adevărat că „Derwatt Ltd." era ideea lui, şi avea un mic venit de pe urma ei, dar totuşi... Tom aruncă o privire spre telefon, aşteptându-se dintr-o clipă într-alta să-l audă din nou. Şi dacă l-ar fi sunat el pe Jeff? Nu. Nu ştia dacă Jeff era la studio sau la galerie. Jeff Constant era fotograf, deci putea să fie oriunde.

Tom se îndreptă către uşa de sticlă care dădea spre grădina din spate. Măcar să cureţe muşchiul în continuare până când avea să sune din nou telefonul. Nu-i displăcea să se ocupe de grădinărit: să tundă iarba, să grebleze, să ardă uscăturile, să smulgă buruienile câte o oră pe zi. În felul acesta făcea mişcare şi putea totodată să-şi lase mintea să hoinărească. Abia luase iarăşi săpăliga în mână, că telefonul sună din nou.

Doamna Annette intră în salon cu cârpa de praf în mână. Mică, îndesată, avea în jur de şaizeci de ani şi o fire destul de veselă. Nu ştia nici un cuvânt în engleză şi părea incapabilă să înveţe vreunul, fie

chiar şi „*good morning*", ceea ce-i convenea de minune lui Tom.

— Răspund eu, doamnă, spuse el, luând receptorul.

— Alo, se auzi vocea lui Jeff. Ascultă, Tom, mă întrebam dacă n-ai putea să faci un drum până aici la Londra. Eu...

— Ce e?

Legătura era în continuare proastă, dar totuşi mai bună decât prima oară.

— Păi... ţi-am povestit totul în scrisoare. Nu pot să-ţi explic la telefon. Dar e important, Tom.

— A făcut cineva vreo prostie? Bernard?

— Cam aşa ceva. O să vină un tip din New York, mâine probabil.

— Cine?

— Ţi-am explicat în scrisoare. Ştii că vernisajul expoziţiei Derwatt trebuie să aibă loc miercuri. O să fac în aşa fel încât să-l duc cu preşul până atunci şi să nu reuşească să dea nici de Ed, nici de mine. (După cum vorbea, părea foarte îngrijorat.) Eşti liber, Tom?

— Aa... da.

Dar Tom n-avea nici un chef să meargă la Londra.

— Te rog să nu-i spui soţiei tale că vii la Londra.

— Héloïse e în Grecia.

— Cu atât mai bine.

Pentru prima oară, în vocea lui Jeff se simţi o nuanţă de uşurare.

Scrisoarea lui Jeff ajunse la cinci după-amiază, recomandată şi trimisă cu serviciul urgent.

104, Charles Place NW 8

Dragă Tom,

Noua expoziţie Derwatt, prima în ultimii doi ani, se va deschide pe 16, miercuri. Bernard are nouăsprezece pânze încă necunoscute şi o să mai împrumutăm şi altele. Şi acum veştile proaste. Există un american, un anume Thomas Murchison, un colecţionar, care s-a retras din afaceri şi are bani frumoşi. A cumpărat de la noi un Derwatt acum trei ani. L-a comparat cu un alt Derwatt, mai vechi, pe care l-a văzut întâmplător în Statele Unite, şi acum spune că acela pe care l-a cumpărat de la noi e fals. Şi are dreptate, bineînţeles, pentru că e unul dintre cele făcute de Bernard. A trimis o scrisoare la Buckmaster Gallery (adresată mie) în care spune că, după părerea lui, pânza pe care o deţine nu este autentică, pentru că tehnica şi culorile sunt cele folosite de Derwatt cu cinci sau şase ani în urmă. Am impresia că Murchison ăsta e hotărât să ne bage în rahat până la gât. Ce-am putea să facem? Ai avut întotdeauna idei grozave, Tom.

Crezi că poţi să vii până aici să discutăm? Pe cheltuiala Buckmaster Gallery? Avem nevoie de cineva care să ne încurajeze. Nu cred că Bernard a dat-o în bară cu pânzele noi, dar acum nu e bine să-l

avem prin preajmă, şi n-am vrea să fie prezent nici măcar la vernisaj, mai ales la vernisaj.

Te rog, vino cât poţi de repede.

Cu prietenie, JEFF

P.S. Scrisoarea lui Murchison a fost politicoasă, dar, dacă i-ar da prin cap să meargă să-l caute pe Derwatt ca să verifice...

Asta ar fi fost într-adevăr o problemă, pentru că Derwatt nu mai exista. Povestea (născocită de Tom) pe care o spuneau cei de la Buckmaster Gallery era că Derwatt trăia într-un mic sat din Mexic, că nu discuta cu nimeni, că nu avea telefon şi că interzicea galeriei să dea adresa lui cuiva. Pe scurt, dacă Murchison mergea în Mexic, i-ar fi luat o viaţă de om să-l caute pe Derwatt.

Dar Tom putea să intuiască deja ce avea să se întâmple: Murchison – care va veni cu Derwatt-ul în braţe – va vorbi cu presa. Ar apărea bănuieli şi afacerea ar risca să se ducă de râpă. Oare banda l-ar implica şi pe el în toată povestea?

(De fiecare dată când Tom se gândea la echipa care conducea galeria, la vechii prieteni ai lui Derwatt, acesta era termenul care-i venea în minte, chiar dacă nu-i plăcea: „banda".) Şi Bernard putea foarte bine să menţioneze numele lui Tom Ripley, nu din răutate, ci din cauza concepţiei sale complet

demente – aproape creştine – pe care o avea privitor la cinste.

Tom făcuse întotdeauna tot posibilul ca să-şi păstreze o reputaţie fără pată, să evite problemele, şi până acum reuşise foarte bine. Ar fi fost jenant să apară în ziarele franceze că Thomas Ripley, din Villeperce-sur-Seine, căsătorit cu Héloïse Plisson, fiica lui Jacques Plisson, proprietarul extrem de bogat al companiei de produse farmaceutice Plisson, pusese la cale frauda extrem de profitabilă cu numele „Derwatt Ltd." şi încasa de ani de zile un procentaj, chiar dacă nu era vorba decât de zece la sută. Ar fi lăsat o impresie de imoralitate. Chiar Héloïse, cu toate că Tom era convins că e aproape complet lipsită de scrupule, ar fi reacţionat, şi, în orice caz, tatăl ei i-ar fi forţat mâna să ceară divorţul (tăindu-i şi lui renta, bineînţeles.)

„Derwatt Ltd." devenise o societate importantă, care, prăbuşindu-se, ar fi antrenat şi căderea altor afaceri, potrivit principiului dominoului. Ca, de exemplu, marca înregistrată privind materialele pentru artişti, care purta acest nume, şi care aducea profituri frumuşele bandei, inclusiv lui Tom. Sau Şcoala de Artă Derwatt din Perugia, frecventată mai ales de fermecătoare doamne în vârstă şi tinere americance în vacanţă, şi care reprezenta o sursă de venit suplimentară. Dacă afacerea era rentabilă, acest lucru nu se datora atât cursurilor şi vânzărilor de materiale pentru artişti „Derwatt", cât faptului că funcţiona şi ca agenţie imobiliară: oferea case şi apartamente mobilate,

dintre cele mai scumpe, pentru elevii-turişti cu buzunare pline, şi încasa un procentaj. Şcoala era condusă de doi englezi limbuţi, care nu erau la curent cu escrocheria Derwatt.

Tom nu reuşea să se hotărască: ar trebui sau nu să meargă la Londra? Ce-ar putea să le spună? Şi, de altfel, nu reuşea să înţeleagă care era problema: era aşa de greu de crezut că un artist putea să revină la stilul anterior atunci când picta o pânză nouă?

— Domnul doreşte cotlet de miel sau jambon rece pentru diseară? întrebă doamna Annette.

— Cotlet de miel, mulţumesc. Ce vă mai face dintele?

Doamna Annette mersese de dimineaţă la dentistul satului, în care avea cea mai mare încredere, ca să-şi trateze un dinte care o chinuise toată noaptea.

— Nu mă mai doare. E aşa de amabil doctorul Grenier! Mi-a spus că am avut un abces, dar a deschis dintele şi... nervul stătea să se desprindă.

Tom dădu din cap, întrebându-se cum putea nervul să cadă singur: probabil prin forţa gravitaţiei. La el fusese nevoie de un adevărat foraj ca să ajungă la nerv, şi asta la unul dintre dinţii de sus.

— Aţi primit veşti bune de la Londra?

— Nu... Pur şi simplu, m-a sunat un prieten.

— Şi doamna Héloïse v-a scris?

— Nu azi.

— Ah, când mă gândesc la tot soarele acela! Grecia, vă daţi seama! (Doamna Annette freca

suprafața deja strălucitoare a unei comode mari de stejar, aflată lângă șemineu.) Priviți! Nici o rază de soare în Villeperce. Deja a venit iarna.

— Da.

De câtva timp, doamna Annette îi spunea același lucru în fiecare zi.

Tom nu credea că o va vedea pe Héloïse înainte de Crăciun. Pe de altă parte, ar fi putut să apară oricând: fie din cauza unor neînțelegeri cu prietenii săi, fie, pur și simplu, pentru că nu mai suporta croaziera. Héloïse era impulsivă.

Tom puse un disc cu Beatles ca să-și ridice moralul, apoi începu să se plimbe prin salonul vast, cu mâinile în buzunare. Îi plăcea la nebunie casa în care locuia. Clădirea pătrată – din piatră gri, cu două etaje și patru turnuri rotunde dispuse în colțuri – avea înfățișarea unui mic castel, înconjurat de o grădină imensă, care costase o avere, chiar și pentru buzunarul unui american. Locuiau acolo de trei ani. Era cadoul de nuntă al tatălui soției sale. Înainte de a se căsători, Tom avusese nevoie de bani, cei obținuți de la Greenleaf nepermițându-i să ducă genul de viață cu care se obișnuise. De aceea, ideea de a încasa periodic un procentaj din afacerea Derwatt îl interesase. În momentul de față, regreta decizia luată. Acceptase zece la sută, ceea ce nu reprezenta pe atunci decât o sumă mică. La momentul respectiv, nici măcar el nu-și imaginase că „Derwatt Ltd." avea să ia o asemenea amploare.

Tom petrecu acea seară ca de obicei, singur și în liniște. Era totuși tulburat. Dădu muzica foarte încet pe timpul mesei și citi câteva pagini din Servan-Schreiber în franceză. Găsi două cuvinte pe care nu le știa. Avea să le caute mai târziu, în dicționarul *Harrap's* așezat pe noptieră. Întotdeauna reușea să rețină cuvintele până când găsea timpul necesar să le caute în dicționar.

După cină, își puse impermeabilul, cu toate că nu ploua, și merse pe jos până la un băruleț aflat la aproape cinci sute de metri depărtare. Acolo își lua câteodată cafeaua, stând în picioare lângă tejghea. Georges, proprietarul, se interesa de fiecare dată de Héloïse și îl compătimea pentru că rămânea atâta timp singur.

De data asta, Tom îi spuse pe un ton vesel:

— Ah, nu prea cred că o să stea două luni pe iahtul acela! O să se plictisească.

— Ce lux! murmură visător Georges.

Avea un chip rotund ca o chiflă. Tom nu avea încredere în afabilitatea și în permanenta lui bună dispoziție. Soția lui, Marie, o femeie solidă, cu părul castaniu și rujată strident, era de-a dreptul dificilă, dar o salva faptul că avea un râs vesel și ștrengăresc. Tom nu părea prea încântat că frecventa acest bistrou popular, deși nu prea avea ce să-i reproșeze. Pur și simplu, nu găsise altul mai aproape. Cel puțin aici, nici Georges, nici Marie nu făceau vreodată aluzii la Dickie Greenleaf, ceea ce se mai întâmpla uneori la

Paris, când Tom întâlnea cunoştinţe ocazionale sau prieteni de-ai soţiei sale.

Proprietarul hotelului *Saint-Pierre*, singurul din Villeperce, îl întrebase într-o zi: „Sunteţi cumva domnul Ripley şi aţi fost prieten cu americanul *Granelafe*?"

Tom răspunsese afirmativ. Asta se întâmpla cu trei ani în urmă şi, la momentul respectiv, chiar dacă răspundea fără să se enerveze la asemenea întrebări – cu condiţia să nu fie insistente –, prefera să evite subiectul. Unele ziare scriseseră că Dickie îi lăsase moştenire o sumă de bani, o rentă, spuneau altele, ceea ce era exact. Dar nici un ziar nu lăsase să se înţeleagă că testamentul fusese redactat chiar de el însuşi, aşa cum se întâmplase în realitate. Francezii reţineau întotdeauna doar detaliile financiare.

După ce-şi bău cafeaua, Tom se întoarse acasă, salutând vreo doi săteni întâlniţi pe drum şi alunecând de câteva ori pe frunzele umede care mărgineau drumul. Trotuarele erau aproape inexistente. Luase cu el o lanternă de buzunar, pentru că felinarele de pe stradă erau la mare distanţă unele faţă de altele. Din loc în loc, puteai vedea prin ferestrele luminate câte o familie aşezată în faţa televizorului, instalată confortabil în bucătărie, în jurul mesei cu furnir de stejar ceruit. Câinii legaţi prin curţi lătrau. Deschise grilajul de fier – înalt de trei metri – al casei sale, şi paşii lui făcură pietrişul să scrâşnească. Una dintre camerele

laterale, cea a doamnei Annette, era încă luminată. Probabil se uita la televizor.

Tom picta deseori noaptea, mai mult din amuzament. Ştia că nu e prea talentat, nici măcar cât Dickie. Dar în seara aceea nu se simţea într-o stare de spirit adecvată unei asemenea îndeletniciri. În loc să picteze, îi scrise unui prieten din Hamburg, un american, Reeves Minot, ca să-l întrebe când va avea nevoie de el. Reeves trebuia să ascundă un microfilm – sau cam aşa ceva – printre lucrurile unui conte italian, un anume Bertolozzi. Contele urma să vină să petreacă o zi sau două la Villeperce. După aceea, Tom trebuia să ia obiectul din valiza contelui, sau dintr-o altă ascunzătoare indicată de Reeves, şi să-l expedieze unei persoane din Paris pe care n-o cunoştea. De multe ori tăinuise lucruri furate, mai ales bijuterii. Era mai uşor să ia el obiectul de la unul dintre musafirii săi, decât ca unul dintre oamenii lui Reeves să intre în camera de hotel în absenţa locatarului. Tom îl cunoştea vag pe contele Bertolozzi, din ultima călătorie la Milano, unde se afla pe atunci şi Reeves, care locuia acum la Hamburg. Vorbiseră despre pictură. Tom reuşea destul de uşor să-i convingă pe oamenii care n-aveau prea multe de făcut să vină să-i viziteze casa de la Villeperce ca să-i vadă tablourile: pe lângă aşa-zisele picturi ale lui Derwatt, mai avea un Soutine, ale cărui lucrări îi plăceau mult, un Van Gogh, două Magritte, desene de Cocteau, de Picasso şi alţi pictori care nu erau prea cunoscuţi, dar

erau cel puțin la fel de valoroși, după părerea lui. Villeperce nu se afla departe de Paris, și oaspeții lui erau mulțumiți că aveau ocazia să stea câteva zile la țară înainte să-și continue călătoria. De fapt, Tom mergea deseori să-i ia de la Orly cu mașina. O singură dată lucrurile ieșiseră prost: cu un american care se simțise rău încă de când venise, probabil de la mâncare, și stătuse în cameră tot timpul, ceea ce-l împiedicase pe Tom să-i umble în valiză. Obiectul – un microfilm – fusese recuperat fără probleme la Paris de unul dintre oamenii lui Reeves. Tom nu înțelegea valoarea acestor lucruri (dar el nu înțelegea nici romanele de spionaj), și Reeves la rândul lui era tot un tăinuitor, care primea un procentaj. Tom expedia de fiecare dată pachetele în alt oraș, folosind nume și adrese false.

În noaptea aceea, fiindcă nu reușea să doarmă, Tom se ridică, își puse halatul gros din lână vișinie – cadou de ziua lui de la Héloïse, împodobit cu șireturi aurii împletite – și coborî în bucătărie. Se gândise să ia o sticlă de Valstar, dar se hotărî să-și facă un ceai. Ar fi fost o băutură potrivită pentru seara aceea ciudată. Merse în vârful picioarelor ca să n-o trezească pe doamna Annette. Licoarea era de un roșu-închis. Pusese prea mult ceai. Un englez l-ar fi considerat groaznic. Duse tava în salon, își turnă într-o ceașcă și se plimbă de colo-colo, fără să facă zgomot, fiindcă era încălțat cu papucii din piele de focă. De ce n-ar fi

jucat el rolul lui Derwatt? La dracu', da! Asta era soluția, era singura.

Derwatt ar fi avut cam aceeași vârstă ca el: în jur de treizeci și cinci de ani. Tom împlinise treizeci și unu. Avea ochii albaștri-cenușii, dar nu-și mai aducea aminte dacă Cynthia (iubita lui Bernard) îi spusese asta, sau chiar Bernard însuși, într-unul dintre momentele lor interminabile în care îl elogiau pe Derwatt „cel fără vârstă".

Bineînțeles, Jeff Constant ar fi încântat de idee. O conferință de presă. Ar fi trebuit să încerce să prevadă ce întrebări aveau să i se pună și ce povești va fi nevoit să spună. Și înălțimea? Oare Derwatt era la fel de înalt ca el? Nu conta, cine ar fi putut să știe dintre ziariști? Avea părul mai închis la culoare, își spuse Tom. Dar asta se putea aranja. Mai bău niște ceai și începu să se plimbe din nou prin cameră. Cel mai bine ar fi fost să apară pe neașteptate... să-i ia prin surprindere chiar și pe Jeff, Ed și, bineînțeles, pe Bernard. Cel puțin asta ar fi urmat să spună ei presei.

Tom se strădui să se închipuie față în față cu Thomas Murchison. Calm și încredere în sine, de astea avea nevoie. Dacă Derwatt în carne și oase își făcea apariția și afirma că pânza era autentică, cine era Murchison ca să susțină contrariul?

Entuziasmat peste măsură, Tom merse la telefon. Operatoarele dormeau de obicei la ora aceea – era puțin peste două dimineața – și le luă vreo zece minute să răspundă. Așteptă răbdător, așezat pe

marginea canapelei de mătase galbenă. Îşi spuse că lui Jeff sau altuia dintre ei nu le-ar trebui prea mult timp să facă rost de machiaj de calitate. Tom ar fi vrut să o pună pe Cynthia – o fată de încredere – să conducă toată operaţiunea, dar ea rupsese relaţiile cu Bernard de vreo doi sau trei ani. Era la curent cu escrocheria şi nu voia să fie implicată, nici măcar să primească vreun ban de pe urma ei.

— Alo, ascult, zise operatoarea cu o voce iritată, ca şi cum s-ar fi dat jos din pat ca să-i facă o favoare.

Tom îi dădu numărul de telefon de la studioul lui Jeff, pe care îl avea în agendă. Avu noroc şi i se făcu legătura după cinci minute. Îşi trase lângă aparat a treia ceaşcă din ceaiul îngrozitor pe care şi-l preparase.

— Alo, Jeff? Sunt Tom. Ce faci?

— Tot rău. Ed e şi el aici. Tocmai voiam să te sunăm. Vii încoace?

— Da, şi am o idee excelentă. Dacă aş juca eu rolul... prietenului nostru dispărut... În orice caz, pentru câteva ore...

Jeff nu înţelese pe moment.

— Ar fi grozav! Poţi să ajungi aici miercuri?

— Sigur.

— Sau marţi? Adică mâine?

— Mâine, nu cred. Dar miercuri, sigur. Ascultă, Jeff, machiajul trebuie să fie foarte bun.

— Nici o grijă! O secundă. (Îi spuse câteva cuvinte lui Ed şi reveni la telefon.) Ed are pe cineva care poate să-l ajute.

— Nu face nimic public, reluă Tom pe un ton calm, fiindcă Jeff părea gata să sară în sus de bucurie. Încă ceva. Dacă nu merge, dacă o dau în bară, trebuie să spui că e o glumă pusă la cale de un prieten... adică de mine. Că n-are nimic de-a face cu... ştii tu.

Tom voia să spună că nu încerca să acopere escrocheria a cărei victimă ar fi fost Murchison, şi Jeff înţelese imediat.

— Ed vrea să-ţi zică şi el ceva.

— Alo, Tom, zise Ed încet. Ne bucurăm mult că vii. E o idee genială. Şi, ştii, Bernard mai are încă haine şi alte chestii care i-au aparţinut lui Derwatt.

— Vă las să vă ocupaţi de tot, zise Tom, neliniştit dintr-o dată. Nu hainele sunt importante. Importantă e faţa. Apucaţi-vă de treabă, da?

— De acord. Îţi rămânem datori vânduţi.

Închise telefonul. Tom se lăsă pe spate pe canapea şi se relaxă, într-o poziţie aproape orizontală. Nu, nu avea să se ducă la Londra de a doua zi. Era mai bine să intre în scenă în ultimul moment, cu curaj. Dacă repeta prea mult, ar fi ieşit prost.

Se ridică având ceaşca de ceai rece în mână. Dacă îi reuşea, ar fi fost extrem de amuzant, îşi spuse el, privind Derwatt-ul agăţat deasupra şemineului. Era un portret, în tonuri rozalii, al unui bărbat care stătea pe scaun: contururile erau şterse, aşa că omul

arăta de parcă ar fi fost privit prin lentile deformante. Unii spuneau că tablourile lui Derwatt le provocau dureri de ochi. Dar nu şi de la o distanţă de trei, patru metri. Era unul dintre primele falsuri ale lui Bernard Tufts, nu un Derwatt autentic. Pe partea cealaltă, avea un Derwatt original, *Scaunele roşii:* două fetiţe aşezate una lângă alta, cu un aer speriat, de parcă ar fi fost în prima zi de şcoală sau ar fi ascultat ceva înfricoşător la biserică. Pictura data de opt sau nouă ani. În spatele fetiţelor, totul ardea. Flăcări galbene şi roşii apăreau de peste tot, acoperite de pete albe, astfel încât incendiul nu era evident pentru privitor. Dar, când îşi dădea seama, efectul era bulversant. Lui Tom îi plăceau mult cele două tablouri. Aproape că uita, privindu-le, că unul era fals şi unul autentic.

Tom îşi amintea de începuturile timide a ceea ce urma să devină „Derwatt Ltd.". Îi cunoscuse pe Jeffrey Constant şi Bernard Tufts la Londra, la puţin timp după înecul – probabil voluntar – al lui Derwatt în Grecia, cam în aceeaşi perioadă în care Tom se întorsese în ţară după moartea lui Dickie Greenleaf. Corpul nu fusese găsit, dar nişte pescari din sat pretindeau că îl văzuseră plecând să înoate şi că nu se mai întorsese. Prietenii lui Derwatt – Tom o întâlnise şi pe Cynthia Gradnor – erau foarte afectaţi de moartea lui. Jeff, Ed, Cynthia, Bernard păreau pur şi simplu devastaţi. Vorbeau cu pasiune despre Derwatt, nu numai ca artist, ci şi ca om şi prieten. La Islington, pictorul ducea o viaţă simplă, modestă, dar era tot

timpul generos cu ceilalţi. Copiii din cartier îl iubeau, pozau pentru el fără să-i ceară nimic, şi totuşi Derwatt se scotocea prin buzunare după câţiva bănuţi, poate ultimii, pentru a-i da micuţilor. Şi, la un moment dat, chiar înainte să plece în Grecia, suferise o dezamăgire. Guvernul îi comandase o frescă pentru un sediu al poştei situat într-un oraş din nordul Angliei. Lucrarea, al cărei proiect primise aprobarea, fusese totuşi respinsă după ce o terminase: în ea se afla şi un personaj gol, sau insuficient îmbrăcat, însă Derwatt refuzase să-l modifice. (Şi, după părerea prietenilor săi fideli, avusese dreptate.) Dar de pe urma acestei poveşti pierduse o mie de lire pe care conta. Întâmplarea fusese, se pare, ultima dintr-un lung şir de decepţii pe care prietenii lui nu prea le luaseră în serios, lucru pe care şi-l reproşau după moartea lui. Mai era şi o femeie la mijloc, îşi amintea vag Tom, o altă deziluzie pentru Derwatt, dar mai puţin importantă pentru el, se spusese, decât cele legate de opera lui. Toţi prietenii lui Derwatt lucrau şi pe cont propriu, aşa că în ultimele zile, când îi căutase – nu ca să le ceară bani, ci ca să nu se simtă singur –, nu avuseseră timp să meargă să-l vadă. Fără ca ei să ştie, Derwatt îşi vânduse cele câteva mobile care-i mai rămăseseră şi plecase în Grecia, de unde îi trimisese lui Bernard o scrisoare lungă, pe un ton foarte deprimat. (Tom nu văzuse niciodată scrisoarea.) Mai târziu se aflase despre dispariţia sau moartea lui.

Prima reacție a prietenilor lui Derwatt, inclusiv a Cynthiei, fusese să adune toate pânzele și desenele lui și să încerce să le vândă. Voiau ca numele lui să rămână viu, ca lumea să-i cunoască și să-i aprecieze operele. Derwatt nu avea familie; din câte își amintea Tom, era un copil părăsit; nu se știa cine îi erau părinții. Legenda morții sale tragice favorizase vânzările, contrar așteptărilor: de obicei, galeriile nu prea erau interesate de operele tinerilor artiști necunoscuți și morți prematur, dar Edmund Banbury, jurnalist cu experiență, își folosise talentul și relațiile ca să plaseze articole despre Derwatt în ziare și în reviste de artă, și Jeffrey Constant fotografiase pânzele. La câteva luni după moartea pictorului, găsiseră o galerie – pe Bond Street –, Buckmaster Gallery: la scurt timp după aceea, operele lui Derwatt se vindeau cu două sau trei mii de lire.

Apoi se întâmplase inevitabilul. Nu mai existau tablouri de-ale lui Derwatt pe care să le vândă. Pe atunci Tom locuia la Londra (ocupase timp de doi ani un apartament aproape de Eaton Square) și îi întâlnise pe Jeff, Ed și Bernard într-o seară la Salisbury Pub. Erau din nou triști, fiindcă pânzele lui Derwatt începeau să se epuizeze, și Tom era cel care aruncase o vorbă în vânt: „Lucrurile mergeau bine, ce păcat că s-a terminat! Bernard n-ar putea să trântească și el vreo două-trei pânze în stilul lui Derwatt?" O spusese mai mult în glumă. De-abia îi cunoștea pe cei trei, știa doar că Bernard era pictor. Dar Jeff, care era un

spirit practic, ca și Ed Banbury (spre deosebire de Bernard), se întorsese spre acesta din urmă și-l întrebase: „M-am gândit și eu la asta. Ce zici, Bernard?" Tom nu-și mai amintea exact ce se întâmplase, decât că Bernard plecase capul, ca și cum ideea de a-și trăda idolul îl umplea de rușine sau chiar îl speria. Câteva luni bune mai târziu, cu ocazia unei alte întâlniri întâmplătoare cu Ed Banbury pe o stradă din Londra, acesta îi spusese nonșalant lui Tom că Bernard „fabricase" doi „Derwatt" excelenți și că vânduseră unul ca fiind autentic prin intermediul galeriei.

Apoi, după mai mult timp, după ce se căsătorise și se mutase din Londra, Tom, însoțit de Héloïse, se întâlnise cu Jeff la un cocteil, una dintre acele petreceri atât de zgomotoase încât nici măcar nu-ți saluți gazda, și Jeff îl trăsese într-un colț.

— Putem să ne vedem când se termină petrecerea? îl întrebase el, întinzându-i cartea de vizită. Asta e adresa mea. E posibil să treci pe la ora unsprezece?

Tom mersese, așadar, la Jeff acasă singur, ceea ce nu fusese deloc greu, pentru că Héloïse – care nu vorbea deloc engleza – preferase să se întoarcă imediat la hotel: cocteilul fusese de ajuns pentru ea. Soției sale îi plăcea Londra – mai ales puloverele englezești și Carnaby Street, magazinele care vindeau coșuri de hârtie decorate cu steagul britanic sau panourile unde se puteau citi inscripții gen „Piss off" și altele de același gen, pe care Tom trebuia deseori să i le

traducă –, dar să vorbească în engleză mai mult de o oră îi dădea dureri de cap, zicea ea.

— Problema noastră, îi spusese Jeff în seara aceea, este că n-o să putem să ne prefacem la nesfârşit că am descoperit alte tablouri de-ale lui Derwatt. Bernard se descurcă, dar... Cine are curajul să spună că a fost în Irlanda, unde a pictat el la un moment dat, şi a descoperit un cufăr plin cu pânze de-ale lui? Şi chiar şi aşa, ar fi acelaşi lucru. Le-am vinde pe toate şi după aceea ar trebui să o lăsăm baltă. Bernard nu prea mai vrea să continue. Are impresia că îl trădează pe Derwatt... într-un fel.

Tom se gândise o vreme înainte de a spune:

— Şi dacă am spune ca Derwatt trăieşte şi azi, pe undeva prin lume? Că duce o existenţă de pustnic, dar că trimite în continuare tablouri la Londra? Cu condiţia ca Bernard să vrea să continue, evident.

— Hm! Chiar aşa. În Grecia, poate. Ce idee formidabilă, Tom! Putem s-o ţinem aşa cine ştie cât.

— De ce nu în Mexic, mai degrabă? Mi se pare mai puţin riscant decât Grecia. E suficient să spunem că Derwatt trăieşte într-un sătuc. Şi că nu vrea să comunice adresa nimănui, decât poate Cynthiei, ţie şi lui Ed...

— Pe Cynthia e mai bine să n-o amestecăm. E... cum să spun, Bernard nu se mai întâlneşte prea des cu ea, şi de aceea nici noi. Ar fi indicat să nu ştie prea multe despre toate astea.

Jeff îl sunase pe Ed în toiul nopţii ca să-i povestească tot. Tom îşi amintea.

— E doar o vorbă în vânt, spusese Tom. Nu ştiu dacă o să meargă.

Dar mersese. Pânzele lui Derwatt începuseră să sosească din Mexic, se spunea, şi dramatica poveste a „învierii" pictorului le permisese lui Ed Banbury şi lui Jeff Constant să umple din nou revistele cu articole şi fotografii ale celor mai noi opere ale artistului (mai bine zis ale lui Bernard), dar niciodată cu Derwatt *în Mexic*, pentru că se spunea că refuză să primească fotografi sau ziarişti. Tablourile veneau din Veracruz şi nimeni nu ştia numele satului, nici măcar Ed sau Jeff. Ca să trăiască o asemenea viaţă, era de aşteptat ca Derwatt să fie bolnav mintal. Unii critici găseau în pânzele lui o atmosferă depresivă şi de angoasă. Picturile lui atingeau mereu unele dintre cele mai mari cote de care s-ar fi putut bucura oricare artist din Anglia, Europa sau America.

Ed Banbury îi scrisese lui Tom în Franţa pentru a-i oferi zece la sută din profit, micul grup de camarazi ai artistului (care se reducea acum la trei membri: Bernard, Jeff şi Ed) trăgând acum toate foloasele de pe urma vânzărilor de opere semnate Derwatt. Tom acceptase, mai ales pentru că el vedea acest gest – de a accepta – ca pe o garanţie pentru ei că nu avea de gând să-i trădeze. În timpul acesta, Bernard Tufts picta într-un ritm infernal.

Până la urmă, Jeff şi Ed cumpăraseră Buckmaster Gallery. Tom nu ştia sigur dacă Bernard deţinea şi el o parte din ea sau nu. Aveau expuse mai multe opere semnate Derwatt cu titlu permanent, ca şi opere ale altor pictori, bineînţeles. Rolul cel mai important îl avea Jeff, şi acesta angajase un asistent, un fel de responsabil de galerie. Dar pasul de a cumpăra galeria nu avusese loc decât după ce-şi făcuse apariţia un fabricant de materiale pentru artişti, un anume George Ianopoulos sau cam aşa ceva, care voia să lanseze o gamă de produse purtând marca „Derwatt". Gama urma să conţină tot, de la gume până la palete, şi le făcuse oferte în acest sens lui Jeff şi Ed, propunându-le un beneficiu de unu la sută. Jeff şi Ed acceptaseră (cu consimţământul lui... Derwatt) şi alcătuiseră o societate care primise numele „Derwatt Ltd.".

Tom rememora toate acestea la ora patru dimineaţa, tremurând puţin, în ciuda halatului călduros. Doamna Annette, din spirit de economie, dădea la minimum încălzirea centrală seara. Cu ceaşca de ceai în mână, Tom privea fără să vadă o fotografie a soţiei sale – chipul îngust, încadrat de părul lung şi blond, nu reprezenta în starea lui de spirit din acel moment decât un desen plăcut şi lipsit de semnificaţie – şi se gândea la Bernard, care realiza în secret falsurile Derwatt, într-o cameră închisă cu lacăt a atelierului său. Apartamentul lui era destul de modest. Tom nu văzuse niciodată „sanctuarul" unde Bernard îşi crea

capodoperele, imitaţiile care valorau sute de lire fiecare. Dacă picta mai multe falsuri decât creaţii personale, falsurile acestea nu riscau să devină mai „naturale", mai autentice în ochii creatorului lor decât originalele? Munca nu devenea oare o a doua natură, făcând să dispară noţiunea de efort?

În cele din urmă, Tom îşi scoase papucii, se ghemui pe canapea, îşi înveli picioarele cu halatul şi adormi. Nu trecu mult timp până când doamna Annette sosi şi-l trezi scoţând un strigăt sau, mai degrabă, o exclamaţie ascuţită de surpriză.

— Probabil că am adormit în timp ce citeam, zise Tom cu un zâmbet, şi se ridică în capul oaselor.

Doamna Annette se grăbi să-i facă o cafea.

Tom îşi reţinu un loc pentru zborul de Londra pentru miercuri după-amiază. Nu avea nevoie decât de două ore ca să-şi facă machiajul şi să repete. Aşadar, nu era cazul să se enerveze. Se urcă în maşină şi făcu un drum până la Melun ca să scoată nişte bani de la bancă – avea nevoie de franci.

Era ora unsprezece şi patruzeci de minute, iar banca se închidea la ora douăsprezece.

Tom era al treilea la rând la coada care se întindea dincolo de casă, dar, din nefericire, o femeie tocmai depunea bani la ghişeul respectiv, încasări fără îndoială: ridica saci plini de bani, încercând, în acelaşi timp, să ţină cu piciorul restul sacilor gata să cadă. În spatele grilajului, casierul număra cât putea de repede pachete de bani cu degetul mare umezit şi notând sumele pe două hârtii. Tom, privind limba ceasului care se apropia de ora douăsprezece, se întrebă cât avea să dureze. Privi amuzat cum oamenii care stăteau la coadă se împrăştiară. Trei bărbaţi,

cărora li se alăturaseră două femei, stăteau lipiţi de grilaj şi contemplau cu ochi sticloşi masa de bani, ca nişte şerpi hipnotizaţi de muzica dresorului, de parcă s-ar fi uitat la moştenirea de o viaţă lăsată de un părinte. Tom renunţă şi părăsi banca. N-avea neapărată nevoie de bani.

Miercuri dimineaţă, în timp ce Tom îşi făcea valizele, doamna Annette ciocăni la uşa camerei sale.

— O să plec la München, îi zise el vesel. La un concert.

— Ah, München! Trebuie să vă luaţi haine groase. (Doamna Annette era obişnuită cu călătoriile lui neanunţate.) Cât timp o să lipsiţi, domnule Tom?

— Două, trei zile. Nu vă faceţi griji în privinţa mesajelor. O să vă sun din când în când să verific dacă am primit vreunul.

Apoi Tom se gândi brusc la ceva care ar fi putut să-i fie de folos, un inel mexican care se găsea în cutia lui cu bijuterii. Da, era încă acolo, rătăcit printre butonii de cămaşă.

Lui Tom nu-i plăcea inelul, şi nu-şi mai amintea de unde provenea, dar avea avantajul că era mexican. Suflă peste inel, îl frecă de pantaloni şi apoi îl băgă în buzunar.

Poştaşul ajunse la ora zece şi aduse trei plicuri: factura telefonică, destul de voluminoasă, din cauza tichetelor care corespundeau apelurilor către străinătate, o scrisoare de la Héloïse şi o scrisoare „par avion“, sosită din Statele Unite, scrisă de o mână

necunoscută. O întoarse şi fu surprins să găsească numele Christopher Greenleaf, cu o adresă din San Francisco. Cine era acest Christopher? Deschise întâi plicul cu scrisoarea de la Héloïse. Era scrisă într-o engleză aproximativă, care, tradusă, ar fi sunat cam aşa:

11 octombrie 19...

Dragule,

Sunt fericită şi foarte liniştită acum. Mâncarea e grozavă. Am fost la pescuit în larg cu vasul. Zeppo îţi transmite toate cele bune. (Zeppo era grecul care o invitase, dar pe Tom îl lăsau rece urările de bine ale grecului.)

Am început să mă obişnuiesc cu mersul pe bicicletă. Am făcut o mulţime de excursii. Pământul este foarte uscat. Zeppo face fotografii. Ce mai e pe la Belle Ombre? Mi-e dor de tine. Eşti vesel? Ai mulţi invitaţi? (Tom nu era sigur dacă ea voise să întrebe dacă are mulţi musafiri sau dacă primea multe invitaţii.) *N-am noutăţi despre papa.*

Te îmbrăţişez

Restul era în franceză. Îl ruga să-i trimită un costum de plajă roşu, care era în dulapul din baie. Trebuia expediat cu avionul. Iahtul avea piscină încălzită. Tom urcă în camera unde doamna Annette încă făcea curăţenie şi o rugă să se ocupe de expedierea costumului, dându-i şi o bancnotă de o sută de franci, pentru ca femeii să nu-i dea prin cap să-l trimită prin curier normal, văzând cât de scumpe sunt coletele „par avion".

Apoi coborî şi deschise grăbit scrisoarea lui Christopher Greenleaf: nu-i mai rămâneau decât câteva minute până când trebuia să plece la Orly.

13 octombrie 19...

Stimate domnule Ripley,

Sunt un văr al lui Dickie şi sosesc în Europa săptămâna viitoare. Mai mult ca sigur voi merge şi la Londra, dar nu ştiu dacă n-ar fi mai bine să trec întâi prin Franţa. În orice caz, mi-ar face plăcere să vă cunosc. Unchiul meu Herbert mi-a dat adresa dumneavoastră şi mi-a spus că locuiţi nu departe de Paris. Nu am numărul dumneavoastră de telefon, dar aş putea să-l aflu.

Iată câteva informaţii despre mine. Am douăzeci de ani şi învăţ la Universitatea Stanford. Serviciul militar m-a obligat să întrerup studiile pentru un an. Mă voi întoarce mai târziu la Stanford ca să obţin o diplomă de inginer, dar până atunci o să-mi mai petrec încă un an vizitând Europa şi odihnindu-mă. În zilele noastre, foarte mulţi oameni fac asta. Ritmul existenţei a devenit insuportabil peste tot, sau în America în orice caz. Cum dumneavoastră trăiţi în Europa de mult timp, e posibil să nu fiţi conştient de acest lucru.

Unchiul mi-a vorbit foarte mult despre dumneavoastră. Spune că eraţi un prieten bun al lui Dickie. Când l-am cunoscut pe Dickie, avea douăzeci şi unu de ani, iar eu unsprezece. Îmi aduc aminte de un

băiat înalt şi blond, care venise să facă o scurtă călătorie şi stătea în gazdă la familia mea în California.

Spuneţi-mi, vă rog, dacă veţi fi în Villeperce la sfârşitul lui octombrie – începutul lui noiembrie. Mi-aş dori mult să vă întâlnesc.

Numai bine,

CHRIS GREENLEAF

Trebuia să se eschiveze politicos. Era inutil să înnoade legături mai strânse cu familia Greenleaf. Herbert Greenleaf îi scria şi Tom îi răspundea de fiecare dată politicos.

— Doamnă Annette, vă rog să aveţi grijă de larii* casei, spuse el când plecă.

— Nu înţeleg.

Tom îi traduse cât putea el de bine.

— La revedere, domnule Tom, drum bun! strigă doamna Annette, făcându-i cu mâna din prag.

Tom luă automobilul Alfa Romeo roşu, una dintre cele două maşini care se găseau în garaj. La Orly îl lăsă în parcarea acoperită, pentru o zi sau două. Cumpără o sticlă de whisky scutit de taxe ca s-o pună pe banda rulantă de bagaje. Avea deja în valiză o sticlă mare de Pernod: în Londra nu se putea intra decât cu un litru de alcool, dar Tom ştia din experienţă că, dacă-i arăta vameşului sticla pe care o avea, acesta nu-l mai punea să deschidă bagajul. În avion

* În mitologia romană, divinităţi protectoare ale familiei şi căminului (n.t.).

cumpără şi ţigări Gauloises fără filtru, foarte apreciate la Londra.

Când ajunse în Anglia, ploua slab. Autobuzul se deplasa încet pe partea stângă a drumului, trecând prin faţa vilelor cu nume care-l amuzau pe Tom, cu toate că burniţa făcea să-i fie greu să le descifreze. *Ride-a-Wee.* Incredibil. *Milford Haven. Dum Wandering.* Firmele acestea erau atârnate de marginile acoperişurilor. *Inglenook. Sit Ye Doom.* Doamne Sfinte, ce nume! Venea apoi înşiruirea aceea de case victoriene înghesuite una într-alta: fuseseră transformate în mici hoteluri ale căror nume grandioase erau afişate cu litere de neon între două coloane dorice. *Manchester Arms, King Alfred, Cheshire House.* Tom ştia că, în spatele acestei respectabilităţi de *bon ton*, unii dintre cei mai faimoşi asasini ai epocii, toţi foarte respectabili, veneau să se refugieze pentru câte o zi sau două. Anglia era în continuare Anglia, Dumnezeu s-o apere!

Ceea ce-i atrase în continuare atenţia lui Tom fu un afiş lipit pe un stâlp de iluminat, pe partea stângă a drumului. Descifră semnătura pictorului Derwatt, îndrăzneţ caligrafiată cu litere mari şi negre. În lumina slabă, tabloul reprodus în culori, în tonuri de violet intens sau negru, te ducea cu gândul la capacul ridicat al unui pian cu coadă. Încă un fals al lui Bernard Tufts, mai mult ca sigur. Tom văzu un al doilea afiş identic la câţiva metri mai încolo. A fi astfel anunţat în toată Londra şi a sosi pe ascuns, iată o senzaţie

într-adevăr ciudată! își spuse el coborând din autobuz la West Kensington în indiferența generală.

De acolo, îl sună pe Jeff Constant la studio. Îi răspunse Ed Banbury.

— Urcă-te într-un taxi și vino încoace! strigă Ed plin de bucurie.

Studioul lui Jeff se găsea în St. John's Wood, la al doilea etaj – primul după sistemul englez –, pe stânga. Era o clădire cu un aspect decent, nici bătătoare la ochi, nici modestă.

Ed deschise larg ușa.

— Doamne, Tom, ce minunat e să te revedem!

Își strânseră mâinile. Ed era mai înalt decât Tom; părul lui lung și drept aproape îi acoperea urechile, motiv pentru care era nevoit să și-l aranjeze la fiecare cinci minute. Avea în jur de treizeci și cinci de ani.

— Unde e Jeff? (Tom scoase pachetul de Gauloises și sticla de whisky, apoi Pernod-ul de contrabandă din valiză.) Pentru toată lumea.

— Oh, grozav! Jeff e la galerie. Ascultă, Tom, chiar poți să faci chestia asta? Pentru că avem machiajul aici și nu dispunem de prea mult timp.

— O să încerc, spuse Tom.

— Bernard trebuie să ajungă dintr-un moment într-altul. O să ne ajute. Și o să ne dea niște ponturi.

Ed se uită neliniștit la ceas. Tom își scoase haina și vesta.

— Și voi credeți că Derwatt nu-și poate permite să întârzie puțin? Vernisajul e la ora cinci, nu?

— Ba da, sigur. Nu e nevoie să ajungi înainte de ora șase, dar vreau să încerc machiajul. Jeff spunea că ești doar puțin mai scund decât Derwatt... Dar cine mai știe cât de înalt era? Asta în afară de cazul că am spus eu pe undeva. Și avea ochii albaștri-cenușii. Ai tăi merg. (Râse.) Vrei un pic de ceai?

— Nu, mulțumesc. (Tom privea costumul albastru-închis întins pe canapeaua lui Jeff. Părea a fi o măsură prea mare și era prost călcat. O pereche de pantofi negri foarte urâți era așezată pe podea.) Ce-ar fi să bem ceva? sugeră el.

Ed era extrem de agitat, dar pe el nervozitatea altora îl calma.

În clipa aceea se auzi soneria de la intrare. Ed deschise ușa și Bernard Tufts intră.

Tom îi întinse mâna.

— Ce mai faci, Bernard?

— Bine, mulțumesc, zise pictorul, cu o expresie posomorâtă.

Era subțire, cu tenul măsliniu, cu părul negru, drept, și ochi melancolici.

Tom se gândi ca era mai bine să nu-și piardă timpul vorbind cu Bernard și să acționeze eficient.

Ed merse să caute un vas cu apă în baia lui Jeff și Tom se supuse clătirii dinaintea vopsirii părului. Bernard începu să vorbească, dar fu nevoie ca Ed să insiste serios.

— Mergea cu umerii puțin încovoiați, spuse Bernard. Vocea... Era timid în public. Vorbea monoton, parcă. Ceva în genul acesta, nu știu dacă am

reuşit să-l imit. Din când în când, adăugă el încercând să-l imite pe Derwatt, râdea.

— Ca fiecare, zise Tom, care nu putu să-şi reţină un râs nervos. (Era aşezat pe un scaun cu spătar drept, şi Ed îi aranja părul. Avea în dreapta o tăviţă plină de fire de păr care semănau cu smocurile dintr-o frizerie, dar, când Ed o mişcă, se văzu că era o barbă lipită pe o ţesătură de culoarea pielii.) Sper că lumina e slabă, murmură el.

— O să ne ocupăm şi de asta.

În timp ce Ed îi aranja mustaţa, Tom îşi scoase cele două inele – verigheta şi şevaliera* pe care o avea de la Dickie Greenleaf – şi le puse în buzunar, apoi îi spuse lui Bernard să scoată celălalt inel din buzunarul lui. Degetele subţiri ale pictorului erau reci ca gheaţa. Tom fu cât pe ce să-l întrebe ce mai face Cynthia, dar îşi aminti că Bernard nu se mai văzuse cu ea de câţiva ani. Îşi aduse aminte că urmau să se căsătorească. Ed îi aranja părul cu foarfecele, ca să-i facă o meşă în faţă.

— Şi Derwatt...

Vocea lui Bernard tremură.

— Ah, încetează, Bernard, izbucni Ed, cu un râs aproape isteric.

Pictorul râse şi el.

— Îmi pare rău. Serios.

Avea o expresie sinceră, de om chinuit.

Lipiciul bărbii începea să se usuce.

* Inel gros pe care sunt gravate embleme, iniţiale (n.t.).

— Aş vrea să te plimbi un pic prin cameră, Tom. Să te obişnuieşti. La galerie... n-o să trebuiască să intri pe aceeaşi uşă ca toată lumea. Ne-am gândit că ar fi mai bine să aranjăm altfel. Există o intrare prin spate. Jeff o să ne conducă pe acolo. O să chemăm câţiva ziarişti în birou, înţelegi, şi singura lumină o să fie cea a lămpii din capătul celălalt al camerei.

Tom simţea răceala bărbii al cărei clei încă nu se uscase. Merse să se privească în oglinda băii şi găsi că semăna puţin cu D. H. Lawrence. Gura era toată înconjurată de păr. Avu o senzaţie neplăcută. Trei fotografii cu Derwatt erau rezemate de zid, sub oglindă, pe o etajeră mică: Derwatt purtând cămaşă cu mâneci; Derwatt aşezat pe un şezlong, citind; Derwatt cu faţa spre cameră, împreună cu un om pe care Tom nu-l cunoştea. În toate fotografiile purta ochelari.

— Ochelarii, zise Ed, ca şi cum i-ar fi citit gândurile.

Tom luă ochelarii cu ramă de baga şi şi-i puse pe nas. Era deja mai bine. Zâmbi, străduindu-se să nu deranjeze barba care încă nu se uscase. Începu să se plimbe prin studio, cu umerii puţin încovoiaţi, şi spuse cu o voce despre care spera că semăna cu cea a lui Derwatt:

— Şi acum vorbiţi-mi despre acest Murchison...

— Mai încet! Derwatt nu vorbea aşa tare! făcu Bernard, agitându-şi frenetic mâinile osoase.

— Vorbiţi-mi despre acest Murchison, repetă Tom.

— Murchison, după câte spune Jeff, crede că Derwatt a revenit la o tehnică pe care a folosit-o mai demult, atunci când a pictat *Orologiul*. De fapt, eu nu prea ştiu ce vrea să spună exact. (Bernard dădu din cap, apoi luă o batistă şi se şterse la nas.) Tocmai am examinat o fotografie cu *Orologiul* pe care a făcut-o Jeff. N-am mai văzut-o de trei ani, înţelegi. Pânza, vreau să spun.

Vorbea foarte încet, de parcă se temea că e spionat.

— Murchison e expert? întrebă Tom, zicându-şi totodată în sinea lui: „De altfel, ce anume îl face pe un om expert?"

— Nu, e doar un om de afaceri american, răspunse Ed. Un colecţionar. E puţin ţicnit.

Asta nu explica de ce erau atât de speriaţi, se gândi Tom.

— Ar trebui să mă aştept la ceva ieşit din comun?

— Nu, zise Ed. Tu ce crezi, Bernard?

Pictorul tresări, încercă să râdă şi, pentru un moment, păru mai tânăr. Îi reveni pe chip aerul acela un pic naiv, pe care-l avea mai demult. Slăbise în ultimii trei-patru ani, constată Tom.

— Aş vrea şi eu să ştiu, zise Bernard. În orice caz, ţine-o sus şi tare că *Orologiul* e pictat de Derwatt.

— Nici o grijă.

Tom se plimba de colo-colo în continuare; îşi exersa mersul cu umerii încovoiaţi, sperând că păşea destul de lent.

— Dar, reluă Bernard, dacă Murchison o ţine morţiş, tabloul acela, *Omul aşezat pe scaun*, pe care-l ai tu, Tom...

Era un fals.

— În principiu, n-o să-l vadă niciodată. Eu îl apreciez foarte mult.

— *Ciubărul*, adaugă Bernard. Face parte din expoziţie.

— Crezi că ar putea să ne provoace neplăceri?

— E pictat în aceeaşi manieră, zise Bernard. Sau cel puţin aşa cred.

— Aşadar, ştii la care tehnică face referire Murchison? De ce nu scoateţi *Ciubărul* din expoziţie, dacă vă încurcă?

— A fost deja inclus în catalog, răspunse Ed. Dacă l-am fi scos, americanul ar fi început să se intereseze unde este, să ceară să-l vadă, să întrebe cine l-a cumpărat şi aşa mai departe.

Conversaţia nu avu nici un rezultat, Tom nefiind încă lămurit ce anume îi atrăsese atenţia lui Murchison asupra acelor tablouri.

— Tu n-o să te întâlneşti deloc cu Murchison, aşa că nu-ţi mai face atâtea griji, îi spuse Ed pictorului.

— L-ai văzut, Bernard? întrebă Tom.

— Nu. Jeff s-a văzut cu el azi-dimineaţă.

— Şi cum e?

— Jeff spune că are vreo cincizeci de ani. Tipul de american solid. Politicos, dar foarte încăpăţânat. Pantalonii ăştia n-au curea?

Tom strânse cureaua. Mirosi mâneca hainei. Simți damful de naftalină, dar cine va observa asta când în jur avea să fie numai fum de țigară? De altfel, era foarte posibil ca Derwatt să-și fi ținut îmbrăcămintea europeană într-o valiză toți anii aceștia și, între timp, să fi purtat numai haine cu specific mexican. Tom se privi în oglinda mare, deasupra căreia Jeff pusese un proiector foarte puternic, și dintr-o dată începu să râdă în hohote. Se întoarse.

— Îmi pare rău, dar mi-a venit așa, dintr-o dată. La banii pe care se presupune că i-ar avea, Derwatt se îmbracă groaznic.

— Normal. Doar trăiește ca un pustnic.

Telefonul sună. Ed răspunse, și Tom îl auzi cum îl asigura pe celălalt – Jeff mai mult ca sigur –, că da, Tom se afla acolo și era gata să plece. Tom nu se simțea chiar așa de pregătit, totuși. Nervozitatea îl făcea să transpire. Îl întrebă pe Bernard, încercând să pară nonșalant:

— Ce mai face Cynthia? Vă mai vedeți?

— Nu, deloc. În orice caz, foarte rar.

Bernard îi aruncă o privire lui Tom și apoi continuă să se uite în jos.

— Și n-o să zică nimic când o să audă că Derwatt a revenit la Londra pentru câteva zile?

— Nu cred că o să spună nimic, zise Bernard, mohorât. N-o să ne strice treburile, sunt convins.

Ed termină de vorbit la telefon.

— Cynthia n-o să zică nimic, Tom. Nu e stilul ei. O mai ții minte, nu?

— Da, puțin.

— Dacă n-a zis nimic până acum, n-o s-o facă nici de-acum încolo.

Din tonul lui se înțelegea: „E o fată serioasă, nu vorbește vrute și nevrute".

— E minunată, zise Bernard pe un ton visător, fără să se adreseze vreunuia dintre ei.

Dintr-o dată, se ridică și se repezi spre baie, fie că avea o nevoie urgentă, fie ca să vomite.

— Nu e cazul să-ți faci probleme din cauza Cynthiei, Tom. Noi trăim aici, lângă ea, o cunoaștem bine. Mă rog, în același oraș. În trei ani de zile de când a rupt-o cu Bernard, n-a făcut nimic. Sau de când a rupt-o el cu ea.

— E fericită? A găsit pe altcineva?

— Da, cred că are pe cineva.

Bernard reveni.

Tom își turnă puțin whisky, Bernard bău un Pernod, dar Ed nu-și puse nimic. I se părea normal, spuse el, din moment ce înghițise un tranchilizant. Așteptând să se facă ora cinci, Tom mai ceru detalii suplimentare și le rememoră pe cele aflate deja: orașul din Grecia unde Derwatt fusese oficial văzut pentru ultima oară cu aproape șase ani în urmă. Dacă era întrebat, Tom trebuia să spună că părăsise Grecia folosind un nume fals, la bordul unui petrolier

grecesc cu destinația Veracruz, pe care se angajase ca vopsitor și lucrător la depozitul de provizii.

Împrumută pardesiul lui Bernard, pentru că părea mai uzat decât cel propriu și decât cele care erau atârnate în dulapul lui Jeff. Apoi Tom plecă însoțit de Ed, lăsându-l pe Bernard în studio, urmând să se întâlnească acolo cu toții mai târziu.

— Pare să fie într-o pasă proastă, zise Tom pe trotuar. (Mergea cu spatele încovoiat.) Cât crezi că o să mai reziste?

— Nu e întotdeauna așa cum îl vezi astăzi. O să fie bine. Așa e mereu înaintea unei expoziții.

Bernard, își spuse Tom, era tipul calului de povară. Ed și Jeff se bucurau de bani, de mese rafinate și trăiau pe picior mare. Pictorul se mulțumea să realizeze tablourile care făceau toate acestea posibile.

Tom se feri brusc de un taxi pe care nu-l văzuse și care apăruse din partea stângă.

Ed zâmbi.

— Perfect. Continuă așa.

Ajunseră la stația de taxiuri și se urcară într-unul.

— Și pe tipul ăsta, administratorul, cel care se ocupă de galerie, cum îl cheamă?

— Leonard Hayward. Cred că are douăzeci și șase de ani. E bun. S-ar potrivi la fix într-un magazin din King's Road, dar e în regulă. Jeff și cu mine l-am băgat în toată treaba. Nu se putea altfel. E și mai sigur: e greu să încerce să ne șantajeze cu ceva din

moment ce s-a angajat în scris să administreze galeria. E bine plătit, și îl și distrează toată chestia asta. În plus, ne trimite clienți buni. (Ed îl privi pe Tom și zâmbi.) Nu uita să folosești un accent mai popular. Te descurci de minune la așa ceva, dacă îmi aduc eu bine aminte.

Ed Banbury se apropie de o uşă vopsită roşu-aprins, în spatele unei clădiri, şi sună. Tom auzi cheia răsucindu-se în broască, apoi uşa se deschise şi Jeff apăru, radiind de bucurie.

— Tom! E fantastic!

Merseră de-a lungul unui mic culoar, la capătul căruia se afla un birou confortabil, cu mochetă crem, cărţi şi o maşină de scris pe o masă. De pereţi erau rezemate pânze şi cartoane de desen.

— E foarte reuşit, nici nu cred că se putea mai bine... Derwatt, zise Jeff, bătându-l pe spate pe Tom. Sper că barba ţine dacă te bate cineva pe spate?

— Nici un uragan n-ar desprinde-o.

Jeff Constant se îngrăşase şi avea faţa roşie, probabil fiindcă fusese la solar. Purta butoni de aur masiv la mânecile cămăşii şi costumul său albastru cu dungi negre era nou-nouţ. Tom observă că purta un smoc de păr fals în vârful capului, într-un loc care mai mult ca sigur că era complet chel. În spatele uşii

închise se auzea un zumzet de glasuri, apoi râsul unei femei ţâşnind din mănunchiul vocilor ca un delfin din mijlocul valurilor, gândi Tom, care totuşi nu prea avea chef de poezie.

— Este ora şase, anunţă Jeff, ridicându-şi mâneca pentru a-şi consulta ceasul de aur. Acum, o să mă duc să-i anunţ discret pe câţiva ziarişti că Derwatt e aici. Cum suntem în Anglia, n-o să fie...

— Ha, ha! Ce n-o să fie? îl întrerupse Ed.

— ... înghesuială, răspunse ferm Jeff. O să am eu grijă de asta.

— Tu o să stai acolo, spuse Ed, indicând biroul aşezat în diagonală, cu un scaun în spatele lui. Asta, dacă nu vrei să stai în picioare.

— Murchison ăsta e aici? întrebă Tom încercând să imite vocea lui Derwatt.

Zâmbetul ţeapăn al lui Jeff se lărgi, dar se vedea că nu era în apele lui.

— Este. O să trebuiască să te întâlneşti cu el, desigur. Dar după ce vorbeşti cu ziariştii.

Jeff se învârtea pe loc, ar fi vrut să iasă, dar părea că ar mai fi vrut să spună ceva. În cele din urmă, părăsi camera. Se auzi cheia răsucindu-se în broască.

— Aveţi apă pe aici? întrebă Tom.

Ed îi arătă o mică baie, ascunsă în spatele unei biblioteci prevăzută cu un dispozitiv de rotire. În clipa în care reveni în birou, doi ziarişti tocmai intrau împreună cu Jeff. Unul avea în jur de cincizeci de ani, iar celălalt vreo douăzeci, amândoi cu aceeaşi

expresie de curiozitate amestecată cu surpriză întipărită pe chip.

— Pot să vi-l prezint pe domnul Gardiner de la *Telegraph*? întrebă Jeff. Derwatt. Şi domnul...

— Perkins, spuse cel mai tânăr. De la *Sunday*...

O bătaie în uşă îi întrerupse. Tom se îndreptă spre birou cu umerii încovoiaţi, cu mişcările greoaie ale unui reumatic. Lampadarul care oferea singura lumină a camerei era aşezat aproape de uşa galeriei, la trei metri de el. Dar Tom observase că Perkins purta la centură un aparat foto cu blitz.

Au fost lăsaţi să intre încă patru bărbaţi şi o femeie. Având în vedere situaţia, Tom se temea cel mai mult de prezenţa ziaristelor în încăpere. Numele femeii era Eleanor Machin şi din numele ziarului reţinuse doar că începea cu *Manchester*.

Apoi întrebările începură să curgă, în ciuda faptului că Jeff ar fi vrut ca fiecare ziarist să-şi aştepte rândul. Ceea ce era imposibil, pentru că fiecare era interesat să-şi primească răspunsul la întrebarea pe care o pusese.

— Aveţi de gând să vă petreceţi tot restul vieţii în Mexic, domnule Derwatt?

— Domnule Derwatt, suntem aşa de uimiţi să vă vedem aici! Ce v-a făcut să reveniţi la Londra?

— Nu-mi mai spuneţi *domnule* Derwatt, făcu Tom pe un ton ursuz. Spuneţi-mi Derwatt, pur şi simplu.

— Derwatt, eşti mulţumit de ultimul grupaj de pânze pe care l-ai pictat? Eşti mai mulţumit decât de restul?

— Derwatt, trăieşti singur în Mexic? întrebă Eleanor Machin.

— Da.

— Poţi să ne spui numele satului?

Trei oameni trecură pragul, şi Tom văzu cum Jeff îi ceru unuia dintre ei să iasă din cameră.

— Ăsta e unul dintre lucrurile pe care n-o să vi le spun, răspunse Tom lent. N-ar fi corect faţă de locuitorii lui.

— Derwatt, după părerea unor critici...

Cineva bătea cu pumnul în uşă.

Jeff făcu la fel şi răcni:

— Vă rog frumos să nu mai intre nimeni deocamdată.

— După părerea unor critici...

Uşa pârâi de parcă urma să se crape, şi Jeff se propti în ea cu toată puterea. Tom constată că batantul era întreg şi nu-i mai acordă atenţie, pentru a putea fi atent la persoana care-i punea întrebări.

— ... opera dumitale aminteşte de perioada cubistă a lui Picasso, în care începuse să descompună chipurile şi formele.

— Opera mea nu are perioade, spuse Tom. Picasso are. De aceea nu poate fi definit ca fiind un anume tip de artist..., presupunând că cineva ar vrea să facă asta. Nu se poate spune „îmi place Picasso",

pentru că nu există o anume perioadă din opera lui care să-ți vină în minte. Picasso se joacă. E dreptul lui. Dar, făcând asta, el distruge ceea ce ar putea să fie... o personalitate autentică și perfect structurată. *Ce* personalitate are Picasso?

Ziariștii luau notițe de zor.

— Dintre pânzele expuse aici, pe care o preferi? Care consideri că este cea mai bună?

— Nu am... ba nu, nu pot să aleg o operă preferată dintre cele care se află în această expoziție. Mulțumesc. (Derwatt fusese fumător? Oare mai conta? Tom luă o țigară din pachetul lui Jeff și o aprinse înainte ca cei doi ziariști care se repeziseră spre el să apuce să-i întindă un foc, ferindu-și barba de flacără.) Pânzele mele preferate sunt dintre cele mai vechi: *Scaunele roșii*, *Femeia care cade*... Dar, din păcate, au fost vândute...

Ultimul nume îi venise în minte doar printr-un mare noroc.

— Și unde se află în prezent *Femeia care cade*? N-am văzut-o niciodată, dar numele mi se pare cunoscut.

Tom privea fix suportul de piele al sugativei de pe biroul lui Bernard.

— Am uitat. *Femeia care cade*. A fost vândută unui american, cred.

Ziariștii porniră din nou tirul întrebărilor.

— Ești mulțumit de vânzările tablourilor?

Cine n-ar fi fost?

— Poate fi considerat Mexicul o sursă de inspirație? Am observat că nici unul dintre tablourile expuse aici nu cuprinde vreun peisaj mexican.

Un obstacol minor, peste care Tom trecu ușor. Nu picta decât subiecte imaginare.

— Poți să ne spui cel puțin cum arată casa în care locuiești, Derwatt? întrebă Eleanor.

Era ușor. O casă cu un etaj. Patru camere. Un bananier în față. O fată venea să facă menajul în fiecare zi la ora zece. La prânz, tânăra îi aducea *tortillas* proaspete, pe care le mânca împreună cu fasole roșie, *frijoles*. Da, se găsea și carne, dar mai mult carne de capră. Numele fetei? Juana.

— Și ți se adresează cu numele de Derwatt?

— La început, așa îmi spuneau, dar aveau dificultăți cu pronunția. Acum sunt Felipe. Nu mai am nevoie de alt nume în afară de Don Felipe.

— Și nu știu cine ești de fapt?

— Nu cred că sunt la curent cu *Times*, *Art Review* sau alte publicații, spuse Tom, râzând ușor.

— Nu îți lipsește Londra? Orașul ți se pare schimbat?

— Așadar, ai revenit mai mult dintr-o toană? întrebă Perkins, reporterul mai tânăr.

— Da. O toană.

Tom zâmbi șters, de parcă era obosit, zâmbetul unui om obișnuit să contemple singur, de ani de zile, munții Mexicului.

— N-ai venit niciodată singur în Europa, incognito? Se ştie că îţi place să fii singur...

— Derwatt, m-aş bucura foarte mult dacă aş putea să discut mâine zece minute cu tine. Pot să întreb unde eşti cazat?

— Îmi pare rău, dar încă nu m-am cazat, spuse Tom.

Jeff le dădu de înţeles ziariştilor că era timpul să plece, şi aparatele de fotografiat îşi reîncepură tirul. Tom privi în sus, apoi în jos, după cum îi ceruseră fotografii. Jeff lăsă să intre un băiat cu haină albă care ducea o tavă plină cu pahare, care se goli în câteva secunde.

Tom ridică mâna, într-un gest timid de adio.

— Vă mulţumesc tuturor.

— Să nu mai intre nimeni, vă rog, spuse Jeff.

— Dar...

— Ah, domnule Murchison, vă rog, intraţi, spuse Jeff. (Se întoarse spre Tom.) Derwatt, ţi-l prezint pe domnul Murchison, care vine tocmai din America.

Murchison era masiv şi avea o figură simpatică.

— Ce mai faceţi, domnule Derwatt? întrebă el, zâmbind. Ce plăcere şi ce surpriză să vă văd la Londra!

Îşi strânseră mâinile.

— Încântat, spuse Tom.

— Iată-l şi pe Ed Banbury, adăugă Jeff. Ed, aceasta e domnul Murchison.

Ed şi americanul se salutară.

— Am una dintre pânzele dumneavoastră: *Orologiul*. Chiar am adus-o acum cu mine.

Murchison zâmbea larg, îl privea pe Tom cu o expresie de fascinaţie amestecată cu respect, şi Tom spera că surpriza de a-l fi întâlnit pe Derwatt avea să fie îndeajuns pentru a-l intimida.

— Ah, da, spuse el.

Jeff închise încet uşa.

— Nu vreţi să luaţi loc, domnule Murchison?

— Ba da, cu plăcere.

Americanul se aşeză pe un scaun cu spătarul drept.

— Aşa, să ajungem direct la ceea ce mă preocupă pe mine, domnule Derwatt. Mă interesează o anumită schimbare de tehnică apărută în *Orologiul*. Ştiţi, desigur, pânza la care mă refer?

Oare pusese întrebarea la întâmplare sau cu un scop anume? se întrebă Tom.

— Evident.

— Puteţi să mi-o descrieţi?

Tom era încă în picioare. Simţi un tremur uşor. Zâmbi.

— Nu pot să descriu tablourile mele. N-aş fi deloc surprins dacă n-ar conţine nici un orologiu. Ştiţi, domnule Murchison, titlurile nu le aleg întotdeauna eu. Această pânză care se cheamă *Miezul zilei de duminică*, de exemplu, puteţi să mă spânzuraţi, şi tot n-aş putea să vă spun de unde vine titlul. (Tom parcursese catalogul galeriei, care descria cele douăzeci

şi opt de pânze ale lui Derwatt care făceau parte din expoziţie, şi pe care Jeff sau Ed avusese grijă să-l aşeze, deschis, pe birou.) A fost ideea ta, Jeff?

Fotograful râse.

— Nu, cred că e invenţia lui Ed. Ceva de băut, domnule Murchison? Pot să vă aduc ceva de la bar.

— Nu, mulţumesc, nu e nevoie. Şi adresându-i-se din nou lui Tom: e un orologiu de culoare albastru-închis, aproape negru, care e ţinut de... Vă amintiţi? întrebă el cu un zâmbet, ca şi cum tocmai îi dăduse lui Tom o ghicitoare de rezolvat.

— De o fetiţă care stă cu faţa spre cel care priveşte tabloul, cred?

— Hm, da. Dar pictaţi rareori băieţi, nu-i aşa?

Tom râse, liniştit că nimerise răspunsul.

— Da, prefer să pictez fetiţe.

Murchison îşi aprinse o ţigară Chesterfield. Avea ochii căprui, părul şaten ondulat, maxilarul proeminent, dar cu conturul puţin estompat de vârstă.

— Aş vrea să-mi vedeţi tabloul. Am motivele mele. Scuzaţi-mă numai un moment. L-am lăsat în hol.

Jeff îl urmări cu privirea şi închise uşa în urma lui.

Tom şi Jeff se uitară unul la altul. Ed, cu spatele rezemat de un perete acoperit de cărţi, nu spuse nimic. Tom bombăni cu voce joasă:

— Zău aşa, dacă afurisita aia de pânză a stat pe hol tot timpul ăsta, nu v-a trecut prin cap să

meargă unul dintre voi s-o şterpelească şi să-i dea foc?

— Ha, ha! făcu Ed nervos.

Gropiţa din obrazul lui Jeff se adânci, dar îşi păstră expresia serioasă, ca şi cum Murchison s-ar fi aflat încă în cameră.

— În fine, să-l ascultăm până la capăt, zise Tom, împrumutând din nou tonul lent al lui Derwatt.

Trase de mânecile hainei; nu era nimic de făcut, erau prea scurte.

Murchison reapăru, purtând sub braţ un pachet învelit cu hârtie de culoare maro. Era o pânză de dimensiuni mijlocii: aproximativ şaizeci de centimetri pe nouăzeci.

— Am plătit pentru ea cinci mii de dolari, spuse americanul, zâmbind. Poate că mă consideraţi imprudent pentru că am lăsat-o în hol, dar am tendinţa să mă încred în oameni. (Desfăcu cu ajutorul unui briceag hârtia care acoperea tabloul.) Cunoaşteţi tabloul acesta? îl întrebă el pe falsul Derwatt.

Tom zâmbi.

— Desigur.

— Vă amintiţi că l-aţi pictat?

— Tabloul este pictat de mine.

— Mă interesează violetul. Este pe bază de cobalt, după cum probabil ştiţi chiar mai bine decât mine. (Murchison păru aproape jenat de remarca pe care o făcuse.) Pânza are cel puţin trei ani, pentru că eu am cumpărat-o acum trei ani. Or, dacă nu mă înşel, aţi

renunțat la cobalt și ați început să folosiți un amestec de roșu de cadmiu combinat cu albastru-marin pentru a obține violetul acum cinci sau șase ani. Nu știu cu precizie data.

Tom rămase tăcut. Pe pânza lui Murchison, orologiul era pictat cu negru și violet. Tușele pensulei și culorile semănau cu cele folosite în tabloul *Om așezat pe scaun* (pictat de Bernard) pe care îl deținea el. O fetiță, îmbrăcată cu o rochiță roz cu verde, ținea mâna pe orologiul așezat pe masă.

— Ca să fiu sincer, am uitat, spuse Tom. Într-adevăr, e posibil să fi folosit cobalt aici.

— L-ați mai folosit și într-o pânză expusă astăzi, zise Murchison, arătând spre galerie. Cea care se numește *Ciubărul*. Dar e singura. Mi se pare curios. Se întâmplă rar ca un pictor să folosească din nou o culoare la care a renunțat. Amestecul de roșu de cadmiu și albastru-marin e mult mai interesant, după părerea mea. Cel pe care l-ați folosit mai târziu.

Tom era liniștit. Se întrebă dacă avea motive să se îngrijoreze din cauza întrebărilor. Ridică puțin din umeri.

Jeff intră în baia mică, de unde se auziră zgomote de pahare și scrumiere.

— În ce an ați pictat *Orologiul*? întrebă Murchison.

— Din păcate, nu pot să vă spun, zise Tom sincer.

Înțelesese unde bătea americanul, cel puțin în ceea ce privea perioada din care provenea tabloul, și adăugă:

— Cred că acum patru sau cinci ani. E o pânză mai veche.

— Când mi-a fost vândută, nu mi s-a spus că e veche. Și *Ciubărul* este de anul trecut, dar în ea apare din nou violetul de cobalt.

Violetul despre care vorbea Murchison, care apărea în zonele de umbră, se zărea doar ici și colo în *Orologiul*. Murchison avea un ochi de vultur. Tom avea impresia că aceeași nuanță de violet apărea și în tabloul *Scaunele roșii* – pictat într-adevăr de Derwatt, dar mai vechi – și se întrebă dacă tabloul era datat. Dacă putea să afirme cu certitudine că *Scaunele roșii* nu data decât de trei ani, Murchison ar fi fost nevoit să-și ia tălpășița. Trebuia să discute mai târziu cu Jeff și Ed, își spuse el.

— Așadar, ați pictat *Orologiul*? întrebă Murchison.

— Pânza aceasta este într-adevăr pictată de mine, spuse Tom. E posibil s-o fi pictat în timpul călătoriei mele în Grecia sau în Irlanda, pentru că întotdeauna am avut probleme cu datele. Chiar și cele pe care galeria le pune în dreptul tablourilor nu sunt întotdeauna exacte.

— Eu nu cred că *Orologiul* e pictat de dumneavoastră, replică Murchison ferm, dar prietenește, într-o manieră tipic americană.

— Doamne sfinte, ce vă face să spuneți una ca asta?

— Știu că am tupeu să mă încăpățânez așa. Dar am văzut recent câteva dintre operele dumneavoastră mai vechi la un muzeu din Philadelphia. Dacă-mi iertați îndrăzneala, domnule Derwatt, eu cred că...

— Aș prefera să-mi spuneți Derwatt, simplu.

— Derwatt. Pictați atât de mult încât, după părerea mea, e foarte posibil să fi uitat... În fine, să nu vă mai recunoașteți toate pânzele... Admit că *Scaunele roșii* pare să fie pictat în stilul dumneavoastră și că tema este caracteristică...

Ed asculta cu atenție, la fel și Jeff, care găsi un moment propice pentru a interveni:

— Totuși, tabloul acesta a venit din Mexic împreună cu alte câteva. Derwatt trimite de fiecare dată câte două-trei.

— Da, desigur. Există și o dată pe spatele pânzei. Cu trei ani în urmă. Culoarea neagră este aceeași cu cea folosită pentru semnătură. (Murchison întoarse tabloul, astfel încât toți să poată vedea ce era scris pe spatele lui.) L-am supus unei expertize în America, pentru a fi sigur de acest lucru. Asta ca să vă dați seama de interesul deosebit pe care-l am pentru toată povestea, adăugă el, zâmbind.

— Eu nu prea văd unde este problema, spuse Tom. Dacă eu însumi am scris data pe spatele pânzei

și dacă datează de acum trei ani, asta înseamnă că e pictată în Mexic.

Murchison îl privi pe Jeff.

— Domnule Constant, dumneavoastră susțineți că pânza a ajuns odată cu celelalte două?

— Da. Numai puțin... Am impresia că celelalte două sunt aici, împrumutate de proprietarii lor londonezi... *Grajdul portocaliu* și... care era a doua, Ed?

— *Pasărea fantomă*, probabil. Așa e?

Jeff dădu din cap, și Tom trase concluzia că așa era sau că, în orice caz, el își juca bine rolul.

— Tehnica acestor două tablouri diferă. E adevărat că ambele conțin violet, dar e rezultatul unui amestec de culori. Sunt pânze autentice... dar pictate mai târziu.

Aici Murchison se înșela: erau la fel de false ca și cea pe care o deținea el. Tom își scărpină încet barba. Își păstrase un aer calm, ușor amuzat.

Privirea lui Murchison trecu de la Jeff la Tom.

— Poate că o să mă considerați obraznic, Derwatt, dar o să îndrăznesc să spun că ați fost victima unui falsificator. O să merg chiar mai departe. Sunt gata să bag mâna în foc că *Orologiul* nu e pictat de dumneavoastră.

— Dar, domnule Murchison, în aceste condiții e suficient să...

— Să-mi arătați un inventar cu tablourile primite în decursul unui anumit an? Tablouri provenind din Mexic, care, înainte să ajungă în Anglia, nici măcar

nu aveau titluri, în afară de cele cărora Derwatt le dăduse unul?

— Galeria Buckmaster are exclusivitatea operelor lui Derwatt. Pânza a fost cumpărată de la noi.

— Ştiu foarte bine lucrul acesta, spuse Murchison. Şi nu acuz pe nimeni... nici pe dumneavoastră, nici pe Derwatt. Ceea ce susţin eu, însă, e că tabloul nu este pictat de el. Cât despre cum s-a ajuns aici, aşta n-aş putea spune. (Îi privi pe toţi pe rând, puţin jenat de insistenţa lui, dar fără să-şi piardă elanul.) Sunt de părere că un pictor nu revine niciodată la o culoare simplă sau la o combinaţie de culori pe care a folosit-o deja, dacă a descoperit mai târziu o altă nuanţă atât de importantă precum violetul în opera lui Derwatt. Sunteţi de aceeaşi părere cu mine, domnule Derwatt?

Tom oftă şi îşi scărpină barba falsă.

— Nu ştiu. Eu nu sunt un teoretician aşa de bun ca dumneavoastră.

Urmă un scurt moment de tăcere.

— Ei bine, domnule Murchison, ce putem face pentru dumneavoastră în acest caz? întrebă Jeff. Să vă restituim banii pe care i-aţi plătit pentru *Orologiul*? N-am avea nimic împotrivă... Derwatt tocmai l-a recunoscut ca fiind autentic şi, dacă suntem cinstiţi, tabloul valorează mai mult de cinci mii de dolari.

Tom speră că americanul avea să accepte, cu toate că acesta nu dădea nici un semn. Murchison se

gândi, îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor şi îl privi pe Jeff:

— Vă mulţumesc, dar e teoria mea. Opinia mea e mai importantă decât banii. Şi, pentru că tot suntem la Londra, unde se găsesc destui experţi competenţi, poate chiar mai mulţi decât în altă parte, intenţionez să găsesc unul care să examineze *Orologiul*, pentru a-l compara cu alte opere recunoscute ca fiind creaţia lui Derwatt.

— Perfect, spuse Tom amabil.

— Vă mulţumesc foarte mult că aţi acceptat să mă primiţi, domnule Derwatt. Mi-a făcut plăcere să vă cunosc.

Americanul îi întinse mâna. Tom i-o strânse cu putere.

— Plăcerea a fost de partea mea, domnule Murchison.

Ed îl ajută să împacheteze pânza la loc şi plecă să caute sfoară cu care să lege pachetul.

— Pot să vă contactez prin intermediul galeriei? îl întrebă Murchison pe Tom. Mâine, să zicem?

— Sigur. Dumnealor vor şti unde să mă găsească.

După ce americanul plecă, Ed şi Jeff oftară uşuraţi.

— Aşadar, e grav? întrebă Tom.

Jeff se pricepea mai bine la pictură decât ceilalţi. Se gândi şi, în cele din urmă, se hotărî să vorbească:

— Dacă implică un expert în toată povestea, da, cred că e grav. Şi o să facă asta. Ce spune el despre violetul acela e corect. Şi e un indiciu care ar putea să dea la iveală şi alte lucruri mai urâte.

— Ce-ar fi să mergem la tine acasă, Jeff? propuse Tom. Poţi să mă scoţi pe uşa din spate... pe unde iese femeia de serviciu?

— Sigur, dar întâi să vorbesc ceva cu Leonard. O să-l aduc aici, ca să-l cunoşti şi tu.

Jeff ieşi.

Zgomotul de voci din galerie scăzuse mult în intensitate. Tom îl privi pe Ed, care era încă un pic palid. „Eu pot să dispar, dar voi nu puteţi", îşi spuse el. Îşi îndreptă umerii şi făcu semnul victoriei cu cele două degete.

— Hai, curaj, Banbury! Îl aranjăm noi!

— Sau altfel ne aranjează el pe noi, replică Ed, făcând un gest obscen cu mâna.

Jeff reveni însoţit de Leonard: era un tânăr scund, îmbrăcat la patru ace, în costum de haine în stilul edwardian, cu revere de catifea şi mulţi nasturi. Începu să râdă văzându-l pe falsul Derwatt, dar Jeff îi făcu semn să se potolească.

— E excepţional, pur şi simplu excepţional! spuse Leonard, privindu-l pe Tom cu o admiraţie sinceră. Şi doar merg destul de des la cinema! Nu cred că am văzut o imitaţie mai bună de când l-am jucat pe Toulouse-Lautrec, în genunchi, cu picioarele legate. Se întâmpla anul trecut. (Îl privi fix pe Tom.) Dar cine sunteţi, *de fapt*?

— Asta nu te priveşte. Tot ce contează este...

— Tot ce contează e că Derwatt tocmai a acordat un interviu de senzaţie presei.

— Şi mâine o să dispară. O să se întoarcă în Mexic, spuse Jeff. Acum, du-te înapoi la treburile tale, Leonard.

— Ciao, salută Leonard, ridicând mâna.

— Ciao, îi răspunse Tom.

— Respectele mele, adăugă Leonard, în timp ce se retrăgea, şi preciză din pragul uşii: Vizitatorii au dispărut aproape toţi. Şi toată băutura.

După care se strecură afară.

Tom nu era chiar aşa de vesel. Voia să scape cât mai repede de deghizarea lui. Şi problema lor era încă nerezolvată.

Ajungând la studioul lui Jeff, constatară că Tufts nu mai era acolo. Ed şi Jeff păreau surprinşi. Tom se simţi dintr-o dată neliniştit, pentru că trebuia neapărat să-l pună pe Bernard la curent cu cele întâmplate.

— Aveţi cum să daţi de el, sper?

— A, sigur, răspunse Ed, care pusese de ceai în bucătăria lui Jeff. Trebuie să fie acasă. Avem telefonul lui.

Tom se gândi că era puţin probabil ca Bernard să mai răspundă la telefon pentru multă vreme.

— Precis Murchison o să vrea să te vadă din nou. Împreună cu expertul. Aşadar, trebuie să dispari. Oficial, tu pleci înapoi în Mexic mâine. Poate chiar de astă-seară.

Jeff sorbea dintr-un pahar cu Pernod. Părea că-şi mai recăpătase stăpânirea de sine, acum că întrevederea cu Murchison şi conferinţa de presă ieşiseră cât de cât bine.

— Nu, nu în Mexic, spuse Ed, apărând cu o ceaşcă de ceai. Derwatt o să fie pe undeva prin Anglia, la nişte prieteni a căror adresă n-o ştie nimeni, nici măcar noi. Să lăsăm să treacă vreo două-trei zile, şi abia după aceea se întoarce în Mexic. A plecat cu vaporul, cu avionul? Pentru cine ne întreabă, nu ştim.

Tom îşi scoase haina.

— *Scaunele roşii* are dată pe el?

— Da, spuse Ed. E pictat acum şase ani.

— Şi e menţionat undeva? Mă gândeam dacă nu s-ar putea înscrie altă dată pe el... ca să-l facem să pară mai recent... şi să scăpăm de problema violetului.

Ed şi Jeff se uitară unul la altul.

— Nu, spuse repede Ed. Data când a fost pictat apare deja în prea multe cataloage.

— Ar mai fi o soluţie. Puneţi-l pe Bernard să mai picteze câteva tablouri – măcar două – în care să folosească violetul pe bază de cobalt. Ca să demonstrăm că Derwatt le foloseşte pe amândouă.

Dar Tom era el însuşi convins că soluţia nu prea stătea în picioare, şi ştia şi de ce. Părea destul de clar că pe Bernard nu se mai putea conta de acum încolo. Îşi întoarse privirea de la Ed şi Jeff, care păreau sceptici. De parcă deghizarea i-ar fi insuflat curaj, încercă să-şi recapete stăpânirea de sine.

— V-am povestit luna mea de miere? întrebă el cu vocea monotonă a lui Derwatt.

— Nu, hai! făcu Jeff, gata să râdă.

Deja zâmbea.

Tom îşi îndoi umerii aşa cum ar fi procedat Derwatt.

— Atmosfera era... pur şi simplu jenantă. Eram în Spania. Luasem un apartament într-un hotel, înţelegeţi, şi eram cu Héloïse, şi jos în curtea interioară era un papagal care cânta *Carmen*... şi cânta şi fals. Şi de fiecare dată ... Mă rog, suna cam aşa: „La-la-la-la-la-la-la-la-la-la! La-la-la-la-la-la-la-la!" Oamenii ieşeau la geam şi răcneau în spaniolă: „Închide clanţa! Cine l-a învăţat pe animalul ăsta să cânte *Carmen*? Omoară-l! Fă-l supă!" Nu poţi să faci sex în timp ce râzi, e pur şi simplu imposibil. Aţi încercat până acum? Se zice că râsul îl deosebeşte pe om de animal, nu cealaltă chestie pe care tocmai am menţionat-o... Ed, ce zici, mă ajuţi să scap de barba asta? Mă simt de parcă aş avea iarbă pe faţă.

Ed se ţinea de coaste şi Jeff se lăsase pe spate pe canapea: din cauza stresului prin care trecuseră, îşi zise Tom în sinea lui.

— Vino în baie.

Ed umplu chiuveta cu apă caldă.

Tom îşi schimbă pantalonii. Dacă reuşea, cu toate că încă nu ştia cum, să-l aducă pe Murchison la el acasă, înainte ca acesta să apuce să intre în legătură cu vreun expert în artă plastică, poate ar fi izbutit să... să ce? Nici el nu ştia.

— Unde stă americanul?

— La un hotel, spuse Jeff. N-a spus la care.

— Nu poți să suni la câteva să vezi dacă nu dai de el?

Telefonul începu să sune chiar în timp ce Jeff se îndrepta spre el. Tom îl auzi spunându-i celui cu care vorbea că Derwatt luase un tren plecând spre nord, dar că nu știa în ce direcție. „Știți, îi place să fie singur."

— Încă un ziarist, spuse el după ce închise. Pentru un interviu în particular. (Deschise un anuar.) O să încerc la *Dorchester*. E genul de hotel la care s-ar fi dus.

— Sau la *Westbury*, sugeră Ed.

După mai multe spălări cu apă caldă, reuși să-și dezlipească țesătura bărbii false. După aceea, își decoloră părul cu ajutorul unui șampon. La un moment dat, Tom îl auzi pe Jeff exclamând: „Nu, mulțumesc, o să revin eu ceva mai târziu".

— E la *Mandeville*, spuse el. Colț cu Wigmore Street.

Tom îmbrăcă din nou cămașa roz, cumpărată la Veneția. Apoi ridică receptorul și rezervă o cameră la *Mandeville* sub numele Thomas Ripley. Avea să ajungă acolo pe la ora opt seara, îi asigură el.

— Ce ai de gând să faci? întrebă Ed.

Tom zâmbi.

— Încă nu știu, spuse el, și nu mințea.

Mandeville era un hotel destul de șic, dar cu mult mai ieftin decât *Dorchester*. Tom ajunse acolo pe la opt și un sfert seara și se înscrise la recepție cu adresa corectă: Villeperce-sur-Seine. Se gândise la început să se înscrie sub alt nume și să dea o adresă falsă din Anglia, pentru cazul în care ar fi avut probleme serioase cu Murchison și ar fi fost nevoit să dispară foarte repede, dar luase în calcul varianta că ar fi putut să-l invite pe american la el acasă în Franța, și în acest caz nu se putea folosi de un nume fals. Rugă un valet să-i ducă valiza în cameră și merse să arunce o privire la bar, sperând să-l găsească pe Murchison. Dar acesta nu era acolo. Tom se hotărî să comande o bere și să aștepte.

După zece minute de așteptare cu *Evening Standard* în fața paharului cu bere, Murchison tot nu apăruse. Tom știa că existau multe restaurante în cartier, dar era destul de ciudat să-l abordeze pe american folosind ca pretext doar faptul că-l văzuse la expoziția

Derwatt în ziua respectivă. Şi de ce nu, totuşi? Putea să menţioneze şi că-l văzuse intrând în camera unde se găsea Derwatt? Da. Tom tocmai se hotărâse să înceapă să-l caute pe Murchison prin restaurantele din zonă când îl văzu pe acesta intrând în bar şi făcând cuiva semn să-l urmeze.

Şi Tom fu consternat, îngrozit chiar, când recunoscu persoana care-l însoţea pe Murchison: Bernard Tufts. Ieşi cât putu de repede, prin cealaltă uşă a barului, care dădea direct în stradă. Pictorul nu-l văzuse, de asta era sigur. Căută o cabină telefonică, apoi un alt hotel de unde ar fi putut să sune, şi, negăsind nici una, nici alta, intră din nou în *Mandeville* pe uşa principală şi luă cheia camerei sale, care purta numărul 411.

Instalat confortabil, Tom sună la studioul lui Jeff. După ce soneria se auzi de cinci ori, spre marea lui uşurare, Jeff ridică receptorul.

— Alo, Tom! Tocmai voiam să cobor cu Ed când am auzit telefonul. Ce e?

— Ştii unde e Bernard acum?

— O să-l lăsăm în pace în seara asta. E cam răvăşit.

— Tocmai stă la un pahar cu Murchison la barul hotelului *Mandeville*.

— Ce?

— Eu te sun din camera mea. Bun... Jeff, mă asculţi?

— Da, da.

— Nu-i spune în nici un caz lui Bernard că l-am văzut şi nici că stau la *Mandeville*. Şi nu-ţi face iluzii! Să sperăm doar că n-a început să verse tot. Habar n-am.

— Fir-ar al dracului! făcu Jeff cu un geamăt. Nu. Nu. Bernard n-o să spună nimic. Nu pot să cred aşa ceva.

— Vei fi acasă mai târziu?

— Da. În orice caz, după douăsprezece noaptea sunt acasă.

— O să încerc să te sun eu. Dar, dacă nu pot, nu-ţi face griji. Nu mă suna tu... S-ar putea să nu fiu singur în cameră, zise el, râzând uşor.

Jeff râse şi el, dar era foarte îngrijorat.

— Bine.

Tom închise.

Voia neapărat să-l vadă pe Murchison în seara aceea. Oare americanul avea de gând să ia cina cu Bernard? Dacă da, ar fi trebuit să-l aştepte şi n-ar fi fost deloc plăcut. Îşi atârnă un costum pe umeraş şi aşeză două cămăşi în sertar. Apoi îşi dădu cu puţină apă pe faţă şi se privi cu atenţie în oglindă pentru a se asigura că lipiciul nu lăsase urme.

Cum nu avea stare, părăsi camera, cu pardesiul pe braţ. Avea de gând să facă o plimbare, poate prin Soho, şi să găsească un loc unde să cineze. Odată ajuns în stradă, îndrăzni să arunce o privire prin uşa de sticlă a barului.

Norocul îi surâdea. Murchison era singur şi tocmai semna nota de plată, iar cealaltă uşă a barului tocmai se închidea. Poate că Bernard plecase chiar în clipa aceea. Tom privi totuşi prin toate colţurile, ca nu cumva pictorul să se fi dus doar până la toaletă. Dar nu-l văzu nicăieri. Aşteptă ca Murchison să se ridice înainte să intre la rândul lui în bar. Îşi luase o expresie deprimată şi gânditoare, care, de altfel, nu era departe de adevărata lui stare de spirit din acel moment. În două rânduri, ridică ochii spre Murchison, îl fixă cu privirea, părând că se întreabă dacă nu l-a mai întâlnit undeva.

Apoi îl abordă.

— Mă scuzaţi. Am impresia că v-am văzut azi după-amiază la expoziţia Derwatt...

Tom luase un accent de american din Midwest, accentuând litera r.

— Da, într-adevăr am fost acolo.

— Mi s-a părut ca sunteţi american. Şi eu sunt american. Vă place Derwatt?

Tom făcea eforturi să pară cât mai deschis, dar nu naiv.

— Da, îmi place mult.

— Am două pânze pictate de el, spuse Tom mândru. S-ar putea să cumpăr şi una dintre pânzele expuse astăzi... dacă mai este încă disponibilă. *Ciubărul.*

— Ah, da? Şi eu am una, spuse Murchison la fel de senin.

— Serios? Cum se numeşte?

— N-aţi vrea să luaţi loc? (Murchison era în picioare, dar îi indică lui Tom un scaun în faţa lui.) Ceva de băut?

— Mulţumesc.

— Tabloul meu se numeşte *Orologiul.* Ce noroc să întâlnesc pe cineva care deţine măcar un Derwatt... cu atât mai mult doi!

Un chelner se apropie.

— Un whisky pentru mine, vă rog. Şi dumneavoastră?

— Un gin tonic, răspunse Tom. Şi adăugă: Având în vedere că eu stau la *Mandeville*, băuturile sunt pe cheltuiala mea.

— O să discutăm mai târziu. Vorbiţi-mi despre tablourile dumneavoastră.

— Primul se cheamă *Scaunele roşii*, spuse Tom, şi...

— Formidabil! *Scaunele roşii*? Locuiţi la Londra?

— Nu. În Franţa.

— Ah! făcu Murchison, dezamăgit. Şi celălalt cum se numeşte?

— *Omul aşezat pe scaun.*

— Nu-l cunosc.

Conversaţia se opri pentru o vreme asupra personalităţii ciudate a lui Derwatt, şi Tom îi spuse lui Murchison că-l văzuse intrând în camera din fund, unde se găsea pictorul, după cum i se spusese.

— Numai presa a avut acces, îi spuse Murchison, dar am reuşit să intru, totuşi. Ştiţi, am

venit la Londra pentru un motiv anume şi, când am auzit că Derwatt e aici, n-am putut să pierd ocazia.

— Ah, da? Din ce motiv?

Murchison îi explică. Îi expuse argumentele pentru care el credea că Derwatt fusese victima unui falsificator, şi Tom îl ascultă extrem de atent. Problema, spunea americanul, era următoarea: Derwatt folosea de cinci sau şase ani (aşadar, dinainte de a muri) un amestec de roşu de cadmiu şi albastru-marin.) *Orologiul* şi *Ciubărul* foloseau un alt violet, pe bază de cobalt pur.

Murchison picta şi el, de plăcere, după cum îi spuse lui Tom.

— Nu sunt un expert, dar, credeţi-mă, am citit multe cărţi despre pictori şi arta lor. Nu e nevoie de prea multă experienţă şi nici de un microscop ca să deosebeşti o culoare simplă de un amestec de culori. După părerea mea, un pictor nu revine niciodată la o culoare pe care a abandonat-o conştient sau inconştient. Spun inconştient pentru că, atunci când un pictor inovează în materie de culori, asta se întâmplă în urma unei reacţii inconştiente. Sigur, nu pretind că Derwatt foloseşte culoarea lavandei în toate tablourile sale. Dar sunt convins că *Orologiul* şi poate şi alte tablouri – cum ar fi *Ciubărul,* care vă interesează pe dumneavoastră – nu sunt pictate de Derwatt.

— E interesant. Chiar foarte interesant. Pentru că întâmplarea face că tabloul *Omul aşezat pe scaun* confirmă ceea ce spuneaţi. Cel puţin, după

părerea mea. E o pânză care are vreo cinci ani. Mi-ar face plăcere să v-o arăt. Aşadar, ce o să faceţi cu *Orologiul*?

Murchison îşi aprinse o ţigară.

— Încă nu mi-am terminat povestea. Tocmai am băut ceva şi am discutat cu un englez pe nume Bernard Tufts, care e şi el pictor, şi pare să fie şi el de aceeaşi părere în legătură cu tablourile semnate Derwatt.

Tom se încruntă.

— Dacă cineva se distrează semnând tablouri false cu numele lui Derwatt, e ceva serios. Ce a zis acest Bernard Tufts?

— După părerea mea, ştie mai mult decât vrea să spună. Nu cred că e băgat în toată afacerea. Are un aer corect, şi se vede clar că nu se scaldă în bani. Dar am impresia că ştie bine mediul artistic din Londra. M-a avertizat: „Nu mai cumpăraţi Derwatt, domnule Murchison." Ce părere aveţi?

— Hm. Şi pe ce se bazează când spune asta?

— Nu ştiu. Asta e tot ce mi-a spus. Dar s-a străduit să mă găsească, şi mi-a spus că m-a căutat la alte opt hoteluri înainte să dea de mine. Când l-am întrebat cum m-a găsit, mi-a răspuns: „Orice se poate afla". E foarte ciudat, pentru că n-am vorbit cu nimeni în afara celor de la Buckmaster Gallery. Nu vi se pare ciudat? Nici măcar expertului cu care mă întâlnesc mâine nu i-am spus că vreau să vorbesc cu el despre Derwatt. (Murchison bău o înghiţitură de

whisky şi continuă.) Când pânzele ajung din Mexic... Ştiţi ce am de gând să fac mâine cu acel domn Riemer de la Tate Gallery? Întâi o să-i arăt *Orologiul*, desigur. Şi o să-l întreb dacă el sau eu avem dreptul să consultăm bonurile de primire sau registrele celor de la Buckmaster Gallery privind pânzele semnate Derwatt care vin din Mexic. Trebuie să fie înregistrate la vamă şi, dacă există vreuna neînregistrată în acte, înseamnă că au avut motive să facă asta. N-ar fi imposibil ca Derwatt să fie el însuşi o victimă şi cineva să picteze la Londra tablouri cu semnătura lui chiar în clipa asta?

„Da, îşi zise Tom în sinea lui. Ar fi într-adevăr uimitor."

— Dar spuneaţi că l-aţi văzut pe Derwatt. I-aţi vorbit despre tabloul acesta?

— I l-am şi arătat! Mi-a spus că e pictat de el, dar nu era prea sigur, după părerea mea. N-a spus: „Bineînţeles, e pictat de mine!" S-a uitat la el un minut-două, după care mi-a spus: „Da, sigur, e un tablou de-al meu." Poate că am fost puţin cam obraznic, dar totuşi i-am răspuns că e posibil să nu-şi mai aducă aminte de una sau două pânze vechi de mai mulţi ani, mai ales că nu au titlu.

Tom încruntă sprâncenele ca şi cum nu era de acord, şi într-adevăr nu era. După părerea lui, un pictor nu avea cum să uite pur şi simplu un tablou pe care-l pictase, indiferent dacă avea sau nu un

nume. Un desen, poate. Dar îl lăsă pe Murchison să continue.

— Şi nici nu-mi plac oamenii de la Buckmaster Gallery. Nici Jeffrey Constant, nici ziaristul acela, Ed Banbury, care se vede că e foarte legat de ei. Sunt prieteni vechi cu Derwatt, ştiu. În Long Island, unde locuiesc eu, primesc *Listener*, *Art Review* şi *Sunday Times*. Găsesc în ele articole de-ale lui Banbury şi deseori are câte o referire la Derwatt, chiar dacă e vorba despre altceva în articol. Aşa că ştiţi ce m-am gândit?

— Nu, răspunse Tom. Ce?

— Că poate Constant şi Banbury mai fac să circule un anumit număr de falsuri ca să vândă mai multe tablouri semnate Derwatt decât poate artistul să picteze. Dar ar fi chiar amuzant ca Derwatt să fie atât de distrat încât să nu ştie nici măcar câte tablouri a pictat!

Amuzant, da, dar nu din cale-afară, îşi spuse Tom. „În orice caz, nu la fel de amuzant ca adevărul, domnule Murchison." Zâmbi:

— Aşadar, o să-i arătaţi expertului pânza, mâine?

— Veniţi la mine în cameră s-o vedeţi?

Tom vru să plătească el nota, dar Murchison refuză categoric.

Luară liftul. Pânza era în dulap, cu ambalajul în care o pusese Ed, nedesfăcut. Tom o privi cu interes.

— E foarte frumoasă.

— În privinţa asta, nimic de reproşat.

— Ştiţi..., zise Tom, punând-o pe noptieră şi traversând camera ca s-o privească de la distanţă cu toate luminile aprinse. Seamănă mult cu tabloul meu, *Omul aşezat pe scaun*. De ce n-aţi veni să-l vedeţi? Locuiesc foarte aproape de Paris. Dacă ajungeţi cumva la concluzia că şi tabloul meu e un fals, aş putea să vi-l încredinţez ca să-l duceţi la Londra pentru o expertiză.

Murchison se gândi.

— E posibil.

— Dacă dumneavoastră aţi fost păcălit, e posibil să fi fost şi eu. (Tom se gândi că oferindu-se să-i plătească americanului costul călătoriei până în Franţa l-ar fi jignit, aşa că nu-i propuse nimic.) Am o casă mare şi deocamdată numai menajera este acolo.

— Ei bine, de acord, spuse Murchison care nu se aşezase.

— Eu aveam de gând să plec mâine.

— Am înţeles. O să sun la Tate Gallery ca să amân întâlnirea.

— Mai am ceva tablouri. Bine, nu înseamnă că sunt colecţionar. (Tom se aşeză în fotoliul cel mare.) Mi-ar face plăcere să vi le arăt. Am un Soutine. Două Magritte.

— Serios? exclamă Murchison, care căpătase deja o expresie visătoare. La ce distanţă de Paris staţi?

Zece minute mai târziu, Tom era în camera lui, la etajul de dedesubt. Murchison îi propusese să ia masa de seară împreună, dar Tom considerase că era

mai bine să se scuze, pretextând că avea o întâlnire la hotelul *Belgravia* la ora zece seara, astfel încât nu mai avea suficient timp la dispoziţie. Murchison îl rugase să cumpere două bilete pentru a doua zi, joi, la ora paisprezece şi treizeci de minute, la Orly. Tom avea deja bilet de întoarcere. Îi lăsă un mesaj la recepţie lui Murchison ca să-i comunice ora plecării. Apoi comandă un sandviş şi o sticlă de Medoc, după care dormi până la ora unsprezece. Când se trezi, îl sună pe Reeves Minot la Hamburg. Îi luă aproape jumătate de oră ca să obţină legătura.

Îi răspunse o voce de bărbat cu un accent german, care îi spuse că Reeves nu era acolo.

Tom se hotărî să-şi asume riscul, pentru că se săturase de Reeves până peste cap, şi spuse:

— Sunt Tom Ripley. Există vreun mesaj pentru mine?

— Da. Joi, adică mâine. Contele ajunge la Milano mâine. Puteţi să fiţi acolo?

— Nu, n-o să pot să ajung la Milano mâine.

Es tut mir leid. Întrucât nu-l cunoştea, Tom nu voia să-i spună celui cu care vorbea că-l invitase pe conte la el acasă cu prima ocazie când avea să mai treacă prin Franţa. Reeves nu putea totuşi să aibă pretenţia ca el să lase totul baltă – şi Tom făcuse asta de vreo două ori – ca să alerge la Roma sau la Hamburg, să pretindă că era acolo din întâmplare şi să-l invite pe „purtător" la Villeperce pentru câteva zile, ori de câte ori era vreun „pachet" de recuperat.

— Puteți să-mi spuneți adresa contelui la Milano?

— *Grand Hotel*, răspunse prompt vocea.

— Spuneți-i lui Reeves că o să-l contactez probabil mâine, vă rog. Unde pot să-l găsesc?

— Mâine dimineață va fi la *Grand Hotel*, în Milano. O să plece cu trenul în seara asta. Știți că nu-i place avionul.

Tom nu știa. Ciudat că unui tip ca Reeves nu-i plăcea avionul!

— O să-l sun. Eu nu sunt în München. Sunt la Paris.

— La Paris? făcu vocea surprinsă. Știu că Reeves v-a căutat la München, la *Vierjahreszeiten*.

„Ghinionul lui", gândi Tom și închise.

Era aproape douăsprezece noaptea. Se întrebă ce avea să facă Jeff Constant în seara aceea. Și ce era de făcut cu Bernard? Un discurs încurajator începu să i se înfiripe în minte. Cât despre Bernard, ar fi avut timp să-l întâlnească a doua zi, înainte de plecare, dar se temea ca nu cumva acesta să devină mai periculos văzând că cineva încearcă să-l convingă să se potolească. Faptul că îi spusese lui Murchison să nu mai cumpere tablouri semnate Derwatt părea să indice posibilitatea că nu mai era dispus să picteze altele, ceea ce ar fi fost rău pentru afaceri. Trebuia să ia în calcul o posibilitate și mai gravă: ca Bernard să dea totul în vileag, fie poliției, fie unuia dintre cei care cumpăraseră pânze semnate Derwatt.

Oare în ce stare de spirit se afla Bernard și ce avea de gând să facă mai departe?

Tom hotărî să nu-i spună nimic pictorului. Acesta știa că ideea de a vinde falsuri semnate Derwatt venise de la el. Intră în baie și începu să cânte:

Babbo non vuole
Mamma nemmeno
Come faremo
A far all'ammor...

Pereții hotelului *Mandeville* păreau să fie izolați fonic, dar nu era sigur. Tom nu mai cântase refrenul acesta de mult timp. Îi venise pur și simplu în minte, fără nici un motiv, și se bucură că se întâmplase așa, fiindcă era o melodie care îi sugera fericire și noroc.

Își puse pijamaua și formă numărul lui Jeff.

Jeff răspunse imediat.

— Alo. E ceva nou?

— Am vorbit cu Murchison în seara asta și ne-am înțeles foarte bine. Mâine mergem în Franța împreună. Așa o să avem puțin timp să aranjăm lucrurile.

— Deci... o să încerci să-l convingi?

— Cam așa ceva.

— Vrei să vin până acolo, Tom? Ești prea obosit ca să dai o fugă până la mine?

— Nu sunt obosit, dar ce rost are? Plus că, dacă vii încoace, riști să dai nas în nas cu Murchison, și asta ne-ar mai trebui acum!

— Așa e.

— Ştii ceva despre Bernard?

— Nimic.

— Ei bine, spune-i aşa. (Tom se gândi câteva momente.) Spune-i c-ai aflat – dar nu de la mine – că Murchison o să aştepte câteva zile înainte să meargă cu tabloul lui la expert. Ce contează e ca Bernard să nu clacheze. Poţi să faci asta?

— De ce nu vorbeşti tu cu el?

— Pentru că ar fi o mare greşeală, replică Tom, puţin iritat.

Unii oameni chiar nu aveau nici un pic de simţ al psihologiei!

— Tom, ai fost grozav astăzi. Mulţumesc.

Tom zâmbi, mândru de admiraţia care răzbătea din tonul lui Jeff.

— Ocupă-te de Bernard. Te sun înainte să plec.

— O să fiu acasă toată dimineaţa.

Se salutară.

Dacă i-ar fi spus că Murchison avea de gând să ceară să vadă registrele şi actele care justificau proveniența tablourilor din Mexic, Jeff ar fi făcut o criză. Trebuia să-l avertizeze a doua zi dimineaţă, dându-i telefon dintr-o cabină sau dintr-un oficiu poştal. Tom se ferea de operatorii de telefon din hoteluri. Spera să-l convingă pe american să lase baltă toată povestea, dar, în cazul în care nu reuşea, măcar Buckmaster Gallery ar fi avut pregătite nişte registre care să pară autentice.

A doua zi dimineaţă, în timp ce-şi lua micul-dejun la pat – privilegiu pentru care puritana Anglie îi cerea câţiva şilingi în plus –, Tom o sună pe doamna Annette. Era doar ora opt, dar el ştia că ea trebuia să se fi trezit de vreo oră şi şi-o imagina deja cum se apucase de treburile zilnice fredonând ceva: pornitul căldurii de la butonul din bucătărie, pregătirea ceaiului (cafeaua, dimineaţa, o făcea să-i crească tensiunea), mutatul plantelor mai la lumină. Şi ar fi fost nemaipomenit de încântată să primească un telefon din Londra.

— Alo! Alo! Alo! făcu vocea furioasă a operatoarei.

— Alo? se auzi o altă voce distrată.

Trei operatoare din Franţa şi operatoarea de la hotelul *Mandeville* din Anglia se străduiau să facă legătura între cele două ţări.

În sfârşit, auzi vocea doamnei Annette.

— E foarte frumos aici în dimineața asta! E un soare minunat!

Tom zâmbi. Vocea veselă a doamnei Annette avea darul să-l binedispună.

— Doamna Annette? Da, sunt bine, mulțumesc. Și dintele dumneavoastră?... Da? Cu atât mai bine. V-am sunat ca să vă spun c-o să ajung acolo azi după-amiază împreună cu un musafir american.

— Ah! făcu doamna Annette, încântată.

— O să stea în seara asta la noi, poate și în cealaltă seară, cine știe? Vă rog frumos să pregătiți camera de oaspeți. Să puneți și flori. Și ce-ar fi să ne faceți un turnedo pentru masa de seară, cu garnitură bearneză?

Doamna Annette părea să nu-și mai încapă în piele de bucurie la gândul că avea ceva precis de făcut.

Apoi Tom îl sună pe Murchison; conveniră să se întâlnească la recepție la prânz și pe urmă să ia un taxi împreună spre Heathrow.

Tom ieși, intenționând să meargă spre Berkeley Square, unde se găsea un magazin de unde el obișnuia să cumpere câte o pijama ori de câte ori sosea în capitala Angliei. Pe de altă parte, era ultimul prilej de a merge cu metroul înainte de a pleca din Londra. Metroul era pentru el o parte din atmosfera londoneză, și lui Tom îi plăceau acele graffiti care decorau pereții. Afară, soarele făcea cu greu față norilor care anunțau ploaia. Intră în stația de la Oxford Street

împreună cu alți oameni întârziați. Tom admira la autorii de graffiti faptul că reușeau să picteze pe ziduri în timp ce scara rulantă se mișca odată cu ei. Trecu pe lângă diverse reclame pentru lenjerie de corp, fete în corset și tanga, decorate cu elemente anatomice masculine sau feminine, dar câteodată și propoziții cum ar fi: „Ce plăcere să fii hermafrodit!" „Cum naiba fac?", se întrebă Tom. Oare fugeau foarte repede în sensul invers celui în care se deplasa scara rulantă, străduindu-se totodată să scrie? Se vedeau deseori inscripții ca „Negrii afară!" cu variante gen „Negrii afară imediat!" Pe peron întâlni un graffiti care reprezenta un afiș pentru *Romeo și Julieta* al lui Zeffirelli: Romeo, fără haine, era culcat pe spate și Julieta se suia pe el. O propunere obscenă ieșea din gura Julietei. Iar în bula care ieșea din gura lui Romeo se putea citi răspunsul: „De ce nu?"

La ora zece și jumătate, Tom își cumpărase pijamaua. De data asta, își alesese una galbenă. Ar fi vrut una violet, dar, din cauza evenimentelor recente, se săturase de această culoare până în gât. Luă un taxi cu care merse până în Carnaby Street. Își cumpără o pereche de pantaloni strâmți dintr-un material care semăna cu mătasea, și pentru Héloïse unii de lână neagră, strâmți în talie și evazați, mărimea douăzeci și șase. Cabina în care îi probase pe ai lui era atât de îngustă, încât nici măcar nu avusese loc să se dea înapoi ca să se vadă în întregime în oglindă, dar doamnei Annette îi făcea plăcere să retușeze uneori

hainele lui sau ale soției sale. Mai mult, doi italieni care spuneau întruna „*Bellissimo!*" trăgeau de perdea din două în două secunde, în graba lor de a-și proba propriile cumpărături. În timp ce plătea, în magazin intrară doi greci care începură să calculeze zgomotos prețurile în drahme. Magazinul avea doar doi metri lățime pe patru lungime, și un singur vânzător, ceea ce nu era de mirare: un al doilea n-ar fi avut loc în nici un caz.

Cărându-și cumpărăturile în pungi de hârtie, Tom intră într-o cabină publică și-l sună pe Jeff Constant.

— Am vorbit cu Bernard, spuse Jeff, și e pur și simplu îngrozit de Murchison. L-am întrebat ce i-a spus. A venit din proprie inițiativă și mi-a povestit că s-a întâlnit cu Murchison, înțelegi? Zice că l-a sfătuit pe american să nu mai cumpere tablouri. E deja rău, nu crezi?

— Ba da, zise Tom. Și după aceea?

— Păi, am încercat să-l fac să înțeleagă că deja a spus mai mult decât ar fi trebuit. E greu de explicat, pentru că tu nu-l cunoști pe Bernard, dar are un complex de culpabilitate teribil. Are impresia că mânjește geniul lui Derwatt, bla, bla. M-am străduit să-l conving că ce i-a zis lui Murchison e destul ca să-l spele de păcate și că ar face bine să se oprească aici.

— Și el ce a zis?

— E așa de deprimat încât nici măcar nu mai știe ce face. Toate tablourile semnate Derwatt s-au vândut, a mai rămas doar unul, îți dai seama! Și asta îl face pe Bernard să se simtă rău! (Jeff râse.) *Ciubărul.* E unul dintre tablourile despre care Murchison crede că nu sunt autentice.

— Dacă nu mai e dispus să picteze pentru moment, nu-l forța.

— Și eu sunt de aceeași părere. Ai dreptate, Tom. Dar eu zic că după două săptămâni o să-și vină în fire. O să înceapă iar să picteze. E din cauza stresului expoziției și a faptului că te-a văzut pe tine jucând rolul lui Derwatt. Pentru el, Derwatt e o personalitate mai importantă decât Iisus.

Tom constatase deja asta.

— Încă ceva, Jeff. S-ar putea ca Murchison să vină să vă ceară registrele galeriei privind tablourile lui Derwatt. Cele provenite din Mexic. Aveți inventar pentru ele?

— Pentru pânzele din Mexic, nu.

— Poți să inventezi ceva? Poate nu reușesc să-l fac să renunțe la ideea lui.

— O să încerc, Tom, spuse Jeff, părând puțin depășit de evenimente.

Tom se enervă.

— Fă un registru. Fă-l să pară învechit. Chiar și dacă n-ar fi apărut Murchison, nu crezi că ar fi bine să ai niște documente care să explice proveniența tablourilor?

Tom tăcu. Unii oameni erau pur şi simplu incapabili să conducă o firmă, chiar şi una atât de prosperă ca „Derwatt Ltd.".

— În regulă, Tom.

Ripley făcu un ocol prin Burlington Arcade, unde cumpără pentru Héloïse, dintr-un magazin de bijuterii, un medalion de aur – o maimuţică aşezată pe vine – pe care îl plăti cu un cec de călătorie american. Aniversarea soţiei sale cădea luna următoare.

Apoi ajunse la hotel pe jos, trecând prin Oxford Street, care era plină ca de obicei de oameni care-şi făceau cumpărăturile, de femei încărcate cu cutii şi pachete, trăgându-şi după ele copiii.

Un om-sandviş făcea reclamă pentru un laborator foto specializat în paşapoarte, „serviciu ieftin şi rapid". Omul purta un pardesiu vechi de când lumea, o pălărie turtită, şi un muc de ţigară îi atârna din gură. Tom se gândi cu regret că bărbatul respectiv n-avea să ajungă niciodată să vadă pe paşaport o viză pentru Grecia, de exemplu. Îi scoase mucul de ţigară din gură şi îi dădu o ţigară Gauloises.

— Poftim o ţigară, şi foc.

Aprinse un chibrit.

— Mulţumesc, făcu omul, printre dinţi.

Tom îi bagă restul pachetului de ţigări şi cutia de chibrituri în buzunarul rupt al hainei, apoi o luă la fugă, sperând că nimeni nu-l văzuse.

Odată ajuns în cameră, îl sună pe Murchison şi amândoi coborâră cu bagajele.

— Astăzi am făcut câteva cumpărături pentru Harriet, soţia mea, spuse americanul, instalându-se mai comod pe bancheta taxiului.

Părea foarte bine dispus.

— Ah, da? Şi eu. O pereche de pantaloni cumpăraţi de pe Carnaby Street.

— Eu i-am cumpărat soţiei nişte pulovere de la „Marks and Spencer". Câteva fulare Liberty şi gheme de lână. Îi place să tricoteze cu lână englezească autentică.

— Aţi anulat întâlnirea de azi-dimineaţă?

— Da. Am stabilit-o pentru sâmbătă dimineaţă. Întâlnirea o să fie la domiciliul respectivului.

La aeroport, stropiră prânzul, destul de bun de altfel, cu o sticlă de Bordeaux. Murchison insistă să plătească el. În timpul mesei, îi vorbi lui Tom despre fiul lui, care era cercetător şi lucra într-un laborator din California. Nora lui tocmai născuse primul copil. Americanul îi arătă o fotografie şi îşi făcu autocritica, declarând că îşi răsfăţa prea mult prima nepoată: o chema Karin, la fel ca pe bunica ei.

Ca răspuns la întrebările lui Murchison, Tom îi spuse că alesese să trăiască în Franţa, pentru că era căsătorit de trei ani cu o franţuzoaică. Americanul nu-l întrebă direct din ce trăia, dar se interesă totuşi cum îşi petrecea timpul.

— Citesc cărţi de istorie, răspunse Tom. Studiez germana. Şi, de altfel, nici franceza mea nu e prea bine pusă la punct. Ca să nu mai vorbim de

grădinărit. Am o grădină destul de mare la Villeperce. Mai şi pictez, dar mai mult ca să mă amuz.

Avionul ateriză la Orly la ora trei după-amiază. Tom plecă să-şi aducă maşina, apoi se întoarse să-l ia pe Murchison, care-l aştepta cu bagajele în staţia de taxiuri. Soarele strălucea şi era mai cald decât în Anglia. Tom trecu prin Fontainebleau şi merse de-a lungul castelului pentru ca Murchison să-l poată admira. Acesta spuse că nu-l mai văzuse de cincisprezece ani. Pe la patru şi jumătate după-amiaza, ajunseseră la Villeperce.

— Aici este băcănia, spuse Tom arătând spre un magazin aflat pe partea stângă, în timp ce mergeau pe străduţa principală a satului.

— Foarte frumos, spuse Murchison. Păstrează foarte bine atmosfera de odinioară.

Ajungând în faţa casei lui Tom, exclamă:

— E minunată! Superbă!

— Şi e păcat că n-aţi văzut-o vara, răspunse Tom cu modestie.

Auzind maşina, doamna Annette ieşi să-i întâmpine şi să-i ajute să care bagajele. Dar Murchison refuză, şi o lăsă să ia doar geanta cu ţigări şi alcool.

— Toate bune, doamnă Annette?

— Da. Instalatorul a fost pe aici şi a reparat wc-ul.

Tom îşi aduse aminte că, într-adevăr, una dintre ţevile de scurgere avea probleme.

Îl conduse pe Murchison în camera sa, împreună cu doamna Annette. Americanul dispunea şi de o baie lângă încăperea sa. De fapt, era cea a stăpânei casei, care avea camera alături. Tom îi spuse lui Murchison că soţia sa era în Grecia cu nişte prieteni. Îl lăsă pe american să se aranjeze puţin şi îi spuse că avea să-l aştepte în salon. Murchison începuse deja să privească plin de interes câteva desene de pe pereţi. Tom coborî şi o rugă pe doamna Annette să prepare ceaiul. Îi dădu sticla de parfum „Lake Mist" pe care o cumpărase în Anglia.

— Domnule Tom, ce amabil sunteţi!

Tom zâmbi. Se simţea bine când vedea cât de uşor o putea face fericită pe doamna Annette.

— Avem un turnedo pentru diseară?

— Avem şi cremă de ciocolată la desert.

Tom trecu în salon. Doamna Annette pusese flori şi stabilise o temperatură potrivită. Avea şi un şemineu, şi îi plăcea foarte mult să facă focul cu lemne, dar, de câte ori îl aprindea, nu se putea dezlipi de el, fie pentru că-l privea fascinat, fie de teamă să-l lase nesupravegheat, aşa că renunţase să-l mai folosească. Privi spre tabloul *Omul aşezat pe scaun*, care era atârnat deasupra şemineului, bucuros să-l revadă. Bernard se descurca de minune. Făcuse doar câteva greşeli legate de perioadă. Dar la dracu' cu perioadele! Ar fi fost mai logic să pună la loc de cinste *Scaunele roşii*, care era într-adevăr pictat de Derwatt. Dar el era cel care alesese să pună falsul deasupra

şemineului. Héloïse nu ştia că tabloul era un fals. Ea nu ştia nimic despre afacerea cu Derwatt, de fapt. N-o interesa aproape deloc pictura. Ce o interesa pe ea erau călătoriile, mâncărurile exotice şi articolele de îmbrăcăminte. Cele două dulapuri aveau destule haine în ele pentru un muzeu al vestimentaţiei. Se puteau găsi în ele bolerouri tunisiene, veste cu franjuri din Mexic, pantaloni bufanţi ca aceia pe care îi purtau soldaţii greci şi veste lungi, brodate, chinezeşti, cumpărate din cine ştie ce magazin din Londra.

Tom îşi aduse aminte brusc de Bertolozzi şi merse la telefon. Nu prea voia ca Murchison să audă numele italianului, dar, pe de altă parte, nu avea de gând să-i facă nimic rău contelui şi trebuia să lase impresia unui om care n-are nimic de ascuns. Tom ceru numărul de la informaţii din Milano şi, după ce-l află, i-l comunică operatoarei franceze, care îi spuse că trebuia să aştepte o jumătate de oră.

Murchison coborâse. Se schimbase într-o pereche de pantaloni gri şi o vestă de tweed verde cu negru.

— Ah, viaţa la ţară! spuse el radios. Ia uite! (Tocmai observase *Scaunele roşii* şi se apropie de pânză ca să o examineze mai îndeaproape.) O adevărată capodoperă. Asta nu e o imitaţie!

„Poţi să fii convins", îşi spuse Tom în sinea lui, orgolios. Se simţi puţin stânjenit.

— Mi se pare că am auzit vorbindu-se despre ea. Titlul mi se pare cunoscut. Felicitările mele, Tom.

— Şi iată şi *Omul aşezat pe scaun*, spuse Tom, arătând spre şemineu.

— Ah! exclamă Murchison pe un alt ton. (Făcu un pas înainte, şi Tom văzu cum americanul rămase nemişcat din cauza concentrării cu care privea tabloul.) Când a fost pictat?

— Acum vreo patru ani.

— Cât aţi dat pe el, dacă pot să îndrăznesc să vă întreb?

— Două mii de lire. Aproximativ cinci mii şase sute de dolari, calculă el, la cursul de doi dolari şi optzeci de cenţi lira.

— Mă bucur să-l văd, spuse Murchison. Observaţi? Acelaşi violet. Foarte puţin, dar există. (Arătă spre marginea scaunului. Din cauza înălţimii la care era aşezat tabloul şi a şemineului, degetul lui Murchison era la câţiva centimetri de pânză, dar Tom ştia foarte bine la ce anume se referea americanul.) E cobalt pur. (Traversă camera ca să examineze din nou *Scaunele roşii*, de la douăzeci de centimetri distanţă.) Pânza aceea e mai veche, şi totuşi acolo apare cobaltul.

— Chiar sunteţi convins că *Omul aşezat pe scaun* e un fals?

— Da. Ca şi *Orologiul* pe care l-am cumpărat eu. Calitatea nu e aceeaşi. Tabloul *Scaunele roşii* este superior din punct de vedere artistic. Calitatea e ceva ce nu se poate măsura la microscop. Dar eu o simt. Şi

pe urmă mai e şi violetul pe bază de cobalt pur. Sunt absolut sigur.

— Dar asta nu poate să însemne că Derwatt foloseşte pe rând cobaltul pur şi amestecul de care vorbiţi? întrebă Tom, fără să se lase descumpănit.

Murchison dădu din cap, încruntat.

— Nu cred.

Doamna Annette intră împingând măsuţa rulantă. Una dintre rotiţe scârţâia uşor.

— Poftiţi ceaiul, domnule Tom.

Pregătise o tavă cu biscuiţi plaţi, cu marginile roz, din care se ridica o aromă plăcută şi discretă de vanilie. Tom servi ceaiul.

Murchison, aflat pe canapea, nu-i acordă nici o atenţie doamnei Annette. Privea *Omul aşezat pe scaun* cu un aer captivat, chiar fascinat. În cele din urmă, clipi, îi zâmbi lui Tom şi îşi recăpătă expresia simpatică.

— Am impresia că nu mă credeţi. E dreptul dumneavoastră.

— Nu ştiu ce să vă spun. Mie îmi scapă diferenţa de calitate de care vorbiţi. Poate că sunt prea superficial. Dacă, aşa cum spuneaţi, doriţi să mergeţi cu tabloul să vi-l examineze un expert, sunt întru totul de acord. Pot să vă dau *Omul aşezat pe scaun* să-l duceţi la Londra, dacă vreţi.

— Aş fi încântat. O să vă dau o chitanţă şi o să-i fac chiar şi asigurare.

Murchison râse.

— Nu e nevoie. E deja asigurat.

În timp ce-şi bea ceaiul, Murchison îi puse întrebări lui Tom despre Héloïse. Aveau copii? Nu încă. Héloïse avea douăzeci şi cinci de ani. Nu, Tom nu credea că franţuzoaicele erau mai dificile decât femeile de altă naţionalitate, dar erau foarte pretenţioase în privinţa manifestărilor de respect din partea bărbaţilor. Conversaţia se cam împotmoli pentru că lui Tom îi era greu să explice cu ce se deosebea noţiunea de respect a soţiei sale faţă de cea a altor femei.

Telefonul sună şi Tom spuse:

— Scuzaţi-mă, cred că o să răspund de la mine din cameră.

Urcă scara sărind treptele. La urma urmei, Murchison n-ar fi ridicat receptorul ca să asculte cu cine vorbea, nu?

— Alo! Eduardo? Ce mai faci? Noroc că am reuşit să dau de tine... Un amic comun din Paris m-a chemat astăzi şi mi-a spus că eşti la Milano... Ai putea să-mi faci o vizită? Mi-ai promis, nu uita.

Contele, amator de distracţie ca de obicei şi dornic să scape puţin de stresul afacerii sale de export-import, ezită puţin înainte să-şi schimbe programul, dar apoi acceptă cu entuziasm propunerea lui Tom de a veni la Villeperce.

— Dar nu diseară. Mâine.

Era cam prea devreme pentru Tom, care încă nu ştia ce rezultat vor avea discuţiile cu Murchison.

— Da, sâmbătă ar fi chiar mai...

— Vineri, răspunse contele, fără să înțeleagă aluzia.

— Bine, o să trec să te iau de la Orly. La ce oră?

— Avionul meu ajunge la... o clipă. (Tom trebui să aștepte câteva minute, apoi contele reveni la telefon.) Ora cinci și un sfert după-amiaza. Zborul 306, Alitalia.

Tom își notă.

— O să fiu acolo. Mă bucur că poți să vii, Eduardo!

Tom coborî din nou în salon la Thomas Murchison. De-acum își spuneau unul altuia Tom, chiar dacă se părea că soția lui Murchison îi spunea acestuia Tommy. Americanul era inginer și lucra în domeniul echipamentelor hidraulice, la o firmă de canalizări cu sediul la New York, fiind membru în conducerea ei.

Merseră să se plimbe prin grădina din spatele casei, care era mărginită de o pădure. Murchison îi devenise simpatic lui Tom. Ar fi reușit până la urmă să-l convingă, își spuse el. Dar cum?

În cursul cinei, în timp ce Murchison vorbea despre o nouă descoperire a societății la care lucra – care permitea transportul pe conductă al diverselor tipuri de produse –, Tom se gândea la actele firmei „Derwatt Ltd.". Oare merita bătaia de cap ca Jeff și Ed să facă rost de hârtii cu antetul unei firme de transport mexicane, ca să explice cum ajungeau tablourile semnate Derwatt în Anglia? Oare cât le-ar fi

luat să facă ceva de genul ăsta? Ed era ziarist. Nu putea să se ocupe de asta și să-i pună pe Jeff și pe Leonard, care administra galeria, să le calce în picioare ca să pară mai vechi? Cina era excelentă, și Murchison, într-o franceză acceptabilă, o complimentă pe doamna Annette pentru crema de ciocolată.

— O să bem cafeaua în salon, spuse Tom. Și [illegible] puteți să ne aduceți coniacul.

Doamna Annette aprinse focul. Tom și Murchison se așezară pe canapeaua galbenă.

— E caraghios, zise Tom. Țin tot atât de mult la *Omul așezat pe scaun* pe cât țin la *Scaunele roșii*. Asta presupunând că *Omul așezat pe scaun* ar fi într-adevăr un fals. (Vorbea în continuare cu accentul din Midwest.) Vedeți că pe el l-am pus la loc de cinste?

— Da, dar la momentul respectiv nu știați că e un fals, spuse Murchison râzând. Ar fi foarte interesant să știm cine e falsificatorul.

Tom își întinse picioarele și trase din trabuc.

— Cel mai amuzant, începu el, jucându-și ultima carte, ar fi ca toate tablourile semnate Derwatt pe care le are expuse Buckmaster Gallery, cele pe care le-am văzut ieri, să fie opera unui falsificator. Un tip la fel de talentat ca Derwatt, adică.

Murchison zâmbi.

— Păi, și Derwatt unde intervine în toată povestea? Ar sta cu mâinile încrucișate și ar lăsa pe altcineva să facă bani folosindu-se de numele lui? E ridicol.

Mie mi s-a părut exact aşa cum mi-l imaginasem. Rezervat. Puţin demodat.

— Nu v-aţi gândit niciodată să colecţionaţi falsuri? Există cineva în Italia care face asta. A început mai mult ca o distracţie, dar acum le revinde cu preţuri mari altor colecţionari.

— Am auzit, da. Dar eu aş vrea totuşi, dacă e un fals, să mi se spună înainte să-l cumpăr.

Tom avu senzaţia neplăcută că situaţia era fără ieşire. Făcu din nou un efort.

— Câteodată îmi trec prin cap lucruri absurde... cum ar fi ăsta. La urma urmei, ce rost ar avea să deranjăm un falsificator atât de talentat? Eu ţin la tabloul meu, *Omul aşezat pe scaun*.

Murchison nu părea să-l fi auzit.

— Şi să ştiţi încă un lucru, spuse americanul, privind în continuare tabloul, nu e vorba numai de violet, e vorba de sufletul pânzei. Cred că n-aş vorbi în asemenea termeni de obicei, dar se pare că vinul dumneavoastră se face simţit.

Băuseră o sticlă delicioasă de Margaux, una dintre ultimele pe care le mai avea Tom în pivniţă.

— Mă întrebaţi dacă cei de la Buckmaster Gallery au organizat o escrocherie de proporţii? Sunt sigur de asta. Cum altfel s-ar explica faptul că au tolerat un falsificator? Şi că amestecă tablouri false cu tablouri autentice?

Tom îşi dădu seama că Murchison credea că tablourile pe care le văzuse la expoziţie erau autentice, cu excepţia *Ciubărului*.

— Dacă sunt într-adevăr falsuri. Mă refer la *Orologiul* dumneavoastră şi la tabloul meu. Încă nu m-aţi convins.

Murchison surâse binevoitor.

— Pentru că vă place tabloul pe care-l aveţi. Dacă stăm să ne gândim că tabloul dumneavoastră are patru ani şi al meu are cel puţin trei, înseamnă că escrocheria asta nu e de ieri, de azi. Poate că la Londra mai sunt şi altele, care n-au fost expuse. Sincer, eu îl bănuiesc pe Derwatt că e în cârdăşie cu cei de la galerie ca să câştige mai mulţi bani. Şi mai e ceva: de ani de zile n-a mai desenat nimic. E ciudat.

— A, da? făcu Tom, prefăcându-se surprins.

Ştia foarte bine asta (ar fi fost cam greu ca Derwatt să mai deseneze ceva, din moment ce era mort), şi îşi dădea seama unde voia Murchison să ajungă.

— Desenele redau personalitatea artistului, reluă americanul. Mi-am dat seama de asta singur, şi după aceea tot ce am citit mi-a confirmat teoria. (Râse.) Nu înseamnă că, dacă fabric ţevi, sunt complet lipsit de sensibilitate! Dar, pentru pictor, un desen e ca o semnătură, şi chiar o semnătură foarte complicată. S-ar putea spune chiar că e mai uşor de imitat o semnătură sau un tablou decât un desen.

— Nu m-am gândit la asta niciodată, spuse Tom, care stingea mucul de trabuc în scrumieră. Aşadar, sâmbătă o să vorbiţi cu tipul de la Tate Gallery?

— Da. Există unul sau două tablouri mai vechi semnate Derwatt la muzeu, după cum probabil ştiţi. Pe urmă, dacă Riemer confirmă că e vorba de un fals, o să vorbesc imediat cu cei de la Buckmaster Gallery, fără să le dau timp să se dezmeticească.

Tom îşi imagină ce avea să se întâmple peste două zile. Poate că Riemer va dori să compare *Omul aşezat pe scaun* şi *Orologiul* cu tablourile lui Derwatt pe care le deţinea Tate Gallery şi cu cele expuse la Buckmaster Gallery. Oare falsurile pictate de Bernard aveau să reziste expertizei? Şi ce se va întâmpla dacă se va constata că erau falsuri? Îi umplu paharul lui Murchison şi îşi turnă şi el un coniac, cu toate că nu prea avea chef să bea. Îşi încrucişă braţele.

— Să ştiţi că eu nu cred că o să depun plângere, dacă se constată că e vorba de un fals.

— Ah! Ei bine, eu sunt mai rigid în concepţii. Poate că sunt mai demodat... Dar dacă Derwatt e chiar el amestecat!

— Are reputaţia unui sfânt.

— Poveşti! Poate că şi-o merita la început, când era mai tânăr şi mai sărac. A plecat să trăiască izolat. Prietenii lui de la Londra i-au creat o imagine foarte favorabilă. Dar un om care devine brusc bogat se poate schimba mult...

Tom nu obţinu nimic în seara aceea. Murchison era obosit şi voia să se culce devreme.

— O să mă ocup de avion mâine-dimineaţă. Ar fi trebuit să-mi rezerv biletul de întoarcere încă de la Londra. Am făcut o greşeală.

— Sper că nu vreţi să plecaţi mâine, spuse Tom.

— O să plec cu avionul de la prânz, dacă nu vă deranjează.

Tom îl conduse pe musafir în cameră şi se asigură că nu-i lipsea nimic. Pentru o clipă, se gândi să-l sune pe Jeff sau pe Ed. Dar n-avea ce să le spună, decât că nu reuşise să-l convingă pe Murchison să renunţe să se mai întâlnească sâmbătă cu expertul de la Tate Gallery. Şi, în plus, n-ar fi fost indicat ca numărul lui Jeff să apară prea des pe factura lui de telefon.

Tom îşi începu ziua plin de optimism. Îmbrăcă haine confortabile – după ce băuse în pat o ceaşcă de cafea făcută de doamna Annette – şi coborî să vadă dacă Murchison se trezise. Era nouă fără un sfert.

— Domnul îşi ia micul-dejun în cameră, spuse doamna Annette.

În timp ce ea făcea ordine în camera lui, Tom se bărbieri.

— Domnul Murchison o să plece după-amiază, cred, îi spuse el doamnei Annette când aceasta îl întrebă despre masa de seară. Dar astăzi e vineri. Credeţi că puteţi să faceţi rost de nişte limbi-de-mare?

Camioneta negustorului de peşte trecea prin sat în fiecare dimineaţă de vineri. În Villeperce nu aveau pescărie: satul era prea mic.

Doamna Annette avu o idee.

— Vânzătorul de fructe are struguri foarte frumoşi, spuse ea. Nici nu vă închipuiţi...

— Foarte bine, cumpăraţi nişte struguri, fu de acord Tom, care nu era atent decât pe jumătate.

La ora unsprezece, Tom şi Murchison se plimbau în pădurea care înconjura proprietatea. Tom avea o stare ciudată. Într-o izbucnire de prietenie sau de sinceritate, pe care nici el nu ştia cum s-o definească exact, îl condusese pe Murchison în camera de sus, unde picta de obicei, ca să-i arate creaţiile lui. Picta adesea peisaje şi portrete. Încerca mereu să ajungă la esenţă, să urmeze exemplul lui Matisse, dar fără prea mult succes, după propria lui părere. Unul dintre portretele pe care i le făcuse soţiei sale, probabil al doisprezecelea, nu era deloc rău, şi Murchison îl felicitase. „Fir-ar să fie, îşi spuse Tom, m-aş înţelege bine cu el, chiar am senzaţia că aş putea să comunic cu el, dacă n-ar refuza cu atâta încăpăţânare să vadă lucrurile aşa cum sunt." Nimic de făcut.

Avionul lui Murchison pleca la ora patru după-amiaza, ceea ce le lăsa destul timp să ia masa acasă la Tom, pentru că până la Orly era nevoie doar de o oră cu maşina dacă drumul era liber. Înaintea plimbării, chiar înainte ca Murchison să-şi fi schimbat pantofii, Tom împachetase *Omul aşezat pe scaun* cu trei folii de aluminiu, după care învelise totul cu o hârtie maro legată cu sfoară. Murchison voia să păstreze pânza cu el în avion. Americanul îşi rezervase o cameră la *Mandeville* pentru seara aceea.

— Dar aduceți-vă aminte că eu n-am de gând să fac plângere pentru *Omul așezat pe scaun.*

— Dacă e un fals, n-o să negați, presupun, adăugă Murchison, zâmbind. Doar n-o să susțineți că e autentic!

— Nu, spuse Tom. O să mă înclin în fața experților.

Pădurea nu era chiar cel mai potrivit loc pentru o conversație la obiect. Tom nu știa dacă n-ar fi fost de preferat să încerce mai pe ocolite. În orice caz, nu prea avea chef să joace ultima carte în pădure. Locul i se părea nepotrivit.

Îi ceruse doamnei Annette să pregătească dejunul mai devreme, din pricina plecării lui Murchison, și se așezară la masă la ora unu fără un sfert.

Tom era hotărât să nu schimbe subiectul, pentru că nu putea să renunțe. Vorbi de Van Meegeren, despre care Murchison auzise. Imitațiile după Vermeer pictate de Van Meegeren căpătaseră o valoare proprie. Poate că susținea asta din bravadă sau pentru a se dezvinovăți, dar spuse că, din punct de vedere estetic, imitațiile lui Van Meegeren le aduseseră satisfacții celor care le cumpăraseră.

—Nu înțeleg cum puteți să fiți așa de indiferent la faptul că e vorba de o înșelătorie! se miră Murchison. Stilul artistului e unic. Cine are dreptul să-l imite, ca și cum ar fi vorba de reproducerea semnăturii altcuiva? Și încă, în același scop, de a profita de reputația lui pentru a-și mări

contul din bancă? Reputație pe care și-a construit-o pe baza talentului?!

Mâncarea din farfurii era pe sfârșite. Peștele fusese delicios. Era genul de masă care, în alte condiții, l-ar fi făcut pe Tom să se bage în pat împreună cu Héloïse, să facă dragoste și apoi să adoarmă. Însă, din cauza lui Murchison, mâncarea parcă nu mai avea gust.

— Eu vorbesc doar în numele meu, replică el. Nu încerc să vă influențez. De altfel, știu foarte bine că n-aș avea cum. Dar vă dau voie să-i spuneți din partea mea acestui... cum îl cheamă... domn Constant că sunt destul de mulțumit de falsul meu și că intenționez să-l păstrez.

— O să-i spun. Dar nu vă gândiți la viitor? Dacă cineva se ocupă cu vânzarea de falsuri...

Pe masă se afla acum un sufleu de lămâie. Tom continua să se lupte cu Murchison. Era convins de ceea ce spunea. De ce nu reușea să-l convingă pe acest american? Nu era un artist. Dacă ar fi fost, n-ar fi vorbit așa. El nu era în stare să-l aprecieze pe Bernard. Ce avea să obțină Murchison cu toate poveștile lui despre semnături, adevăr și amenințări cu poliția? Toate astea nu valorau nimic pe lângă munca lui Bernard, care era un mare pictor? După cum spunea și Van Meegeren (Tom își notase cuvintele într-un carnet): „Artistul face lucrurile de la sine, fără efort. O forță îi conduce mâna. Falsificatorul se luptă și, dacă reușește, a obținut ceva

autentic." Era mai mult o interpretare personală, Tom își dădea seama. Dar Murchison o ținea morțiș cu povestea asta cu conștiința. Măcar Bernard avea talent, era cu totul altceva decât americanul cu țevile lui, cu transportul produselor ambalate în cutii, idee care, de altfel, fusese a unui inginer canadian, după cum îi spusese el însuși.

Ajunseră la cafea. Nici unul dintre ei nu bău coniac, cu toate că sticla era la îndemână.

Pentru Tom, fața plină a lui Murchison părea brusc sculptată în piatră. Ochii lui, vioi și inteligenți, i se păreau acum dușmănoși.

Era unu și jumătate. Peste o jumătate de oră urmau să plece spre aeroport. Tom se întrebă dacă trebuia să se întoarcă la Londra după plecarea contelui. Dar ce să mai facă la Londra? „Dracu' să-l ia și pe conte!" își spuse el. „Derwatt Ltd." era mai importantă decât obiectul pe care îl ducea contele cu el. Tom își dădu brusc seama că Reeves nu-i spusese exact unde era ascuns obiectul în valiza contelui. Avea să-l sune mai târziu pe Reeves ca să se lămurească. Se simțea nefericit. Trebuia să se miște, să se ridice din fotoliul în care se tot foia de zece minute.

— Voiam să vă ofer o sticlă din pivnița mea. Ce-ar fi să coborâm ca să alegem una?

Murchison zâmbi larg.

— Ce idee grozavă! Mulțumesc, Tom.

În pivniță se putea ajunge fie prin curte, pe o scară de piatră care ducea la o ușă verde, fie printr-o

altă intrare care dădea spre o toaletă de la parter, aflată lângă un mic vestibul unde musafirii își agățau hainele. Tom și Héloïse construiseră scara interioară ca să nu fie nevoiți să iasă afară pe vreme urâtă când voiau să meargă în pivniță.

— O să iau sticla cu mine în Statele Unite, spuse Murchison. Ar fi păcat să o beau singur la Londra.

Tom aprinse lumina în pivniță. Parcă s-ar fi aflat într-un imens frigider, în comparație cu casa încălzită – o încăpere mare și cenușie. Înăuntru erau cinci sau șase butoaie mari așezate pe suporturi, din care câteva erau goale, și mai multe lăzi în care se găseau sticle de vin. Într-un colț al pivniței se aflau două rezervoare pline cu păcură care alimentau încălzirea centrală.

— Iată vinul de Bordeaux, spuse Tom, arătând spre o stivă de lăzi care era mai mult de jumătate plină cu sticle închise la culoare și pline de praf.

Murchison fluieră admirativ.

Dacă făcea ceva, acum era momentul, se gândi Tom. Dar nu știa exact ce anume să facă. „Nu te opri", își spuse, în timp ce se plimba de-a lungul stivelor de sticle, trecând cu degetele peste gâturile acestora, acoperite cu hârtie lucioasă, roșie. Scoase una dintre ele.

— Margaux. Am observat că v-a plăcut.

— Minunat! exclamă Murchison. Mulțumesc mult, Tom. O să le spun prietenilor mei din ce pivniță provine.

Luă sticla aproape cu respect.

— Credeți că ați putea să vă răzgândiți, întrebă Tom, în legătură cu expertul de la Londra la care voiați să mergeți cu tabloul? Din spirit de *fair-play*!

Murchison râse.

— Păi, tocmai din cauza asta nu pot s-o las baltă. Nu înțeleg de ce încercați atât să-i protejați. Nu cumva...

Tom își dădu seama imediat ce-i trecea prin cap americanului: oare și gazda lui era amestecată în toată afacerea?

— Da, e adevărat, am un interes personal în toată povestea. Înțelegeți, l-am cunoscut pe tânărul care v-a vorbit zilele trecute la hotel. El e falsificatorul.

— Cum? Tocmai...

— Da, băiatul acela atât de timid. Bernard. L-a cunoscut pe Derwatt. S-a băgat în toată povestea din idealism.

— Adică, Derwatt e la curent cu toate astea?

— Derwatt e mort. I-au cerut să joace rolul lui.

Tom dădu totul pe față, spunându-și că nu mai avea ce pierde. Ba putea chiar să câștige. Cât despre Murchison, era chiar viața lui în joc, dar Tom nu era prea convins de asta.

— Așadar, Derwatt e mort. De cât timp?

— Cinci sau șase ani. A murit în Grecia.

— Și toate tablourile astea...

— ... sunt pictate de Bernard Tufts... Ați văzut ce fel de băiat e. S-ar sinucide dacă s-ar afla că a falsificat semnătura unui om mort, care i-a fost prieten. V-a spus să nu mai cumpărați Derwatt. Nu vă ajunge? Cei de la galerie i-au cerut să picteze una sau două pânze în stilul lui Derwatt, înțelegeți...

De fapt, ideea fusese a lui, dar ce mai conta? Își dădea seama că discuția nu avea nici un rost, pentru că Murchison se arăta inflexibil, dar și pentru că simțea că propriul raționament avea un punct slab. El lupta pentru trei lucruri: să-l salveze pe Bernard, să salveze falsurile și chiar să salveze onoarea lui Derwatt. Murchison nu avea cum să înțeleagă la ce se gândea el.

— Bernard nu mai vrea să continue. Doar nu vreți să se sinucidă doar ca să demonstrați că aveți dreptate, nu?

— Ar fi trebuit să-i fie rușine înainte să se bage în toată povestea asta! (Murchison se uită la mâinile lui Tom, apoi la chipul lui, și din nou la mâini.) Dumneata ai jucat rolul lui Derwatt, nu e așa? I-am remarcat mâinile. (Zâmbi ironic.) Și lumea spune că nu sunt atent la detalii.

— Aveți un spirit de observație foarte bun, remarcă Tom.

Simțea cum se enervează.

— Aș fi putut să vă spun de ieri. Încă de ieri remarcasem mâinile. Mâinile nu se pot ascunde sub o barbă falsă, nu-i așa?

— De ce nu vreți să-i lăsați pe oamenii ăştia în pace? întrebă Tom. Doar nu fac vreun rău! Tablourile lui Bernard sunt frumoase, nu se poate nega.

— Sub nici o formă! Nici dacă mi s-ar da un munte de bani ca să tac!

Murchison se înroşise şi tremura tot. Trânti pe jos, cu putere, sticla, care, ca prin minune, rămase întreagă.

Tom se simți jignit văzând că-i refuzase vinul: era o jignire în plus, chiar dacă una mică, dar paharul se umpluse. Luă sticla de jos şi-l lovi pe Murchison într-o parte a capului. De data asta, sticla se sparse, vinul se împrăştie, stropind totul în jur, şi fundul acesteia căzu pe jos. Murchison se împletici şi atinse lăzile, care se loviră una de alta cu zgomot, dar nu se răsturnară, după care se prăbuşi antrenând în cădere câteva sticle. Tom luă primul obiect la îndemână – o găleată pentru cărbuni goală – şi-l lovi pe Murchison. O dată, de două ori. Găleata era grea. Americanul sângera, căzut pe o parte, cu corpul uşor încovoiat, pe podeaua de piatră, fără să mişte.

Ce să facă însă cu sângele? Tom începu să se învârtă prin pivniță, căutând o cârpă sau chiar un ziar. Se apropie de rezervorul de păcură şi văzu deasupra lui un ştergar întărit de mizerie şi de vreme. Se întoarse şi începu să frece, dar renunță repede, pentru că era inutil, şi privi în jurul lui. Trebuia să-l ascundă în spatele unui butoi, îşi spuse el. Îl luă pe Murchison de glezne, dar îi dădu drumul şi-i puse mâna pe gât.

Nu mai avea puls. Respiră adânc şi luă victima în brațe. Apoi, opintindu-se, trase corpul greu înspre butoi, în spatele căruia era o zonă de umbră. Picioarele lui Murchison ieşeau puțin în afară. Îi îndoi genunchii ca să-l ascundă. Dar, din cauză că butoiul era plasat la cincizeci de centimetri de sol, corpul ar fi fost uşor de observat de cineva care ar fi stat în mijlocul pivniței şi ar fi privit într-acolo. Dacă s-ar fi aplecat, Murchison ar fi fost perfect vizibil. Într-un asemenea moment, să nu găsească un cearşaf sau altceva, un ziar, orice, ca să acopere mortul! Doamna Annette păstra mereu o ordine desăvârşită.

Aruncă bucata de cârpă îmbibată de sânge, care ateriză pe pantofii lui Murchison. Apoi împinse cu piciorul cioburile – sângele se amestecase cu vinul –, luă gâtul sticlei şi sparse becul care atârna din tavan. Fragmente infime căzură pe jos cu un clinchet uşor.

Rămas fără suflu, Tom se îndreptă spre scară şi începu să urce, încercând să respire normal. Închise uşa pivniței. În toaletă se găsea o chiuvetă şi se spălă repede pe mâini. Apa căpătă o nuanță roz: la început, avu impresia că era sângele lui Murchison, dar apoi observă că se tăiase la baza degetului mare. Nu era o tăietură prea adâncă, şi se gândi că avusese noroc, căci ar fi putut să fie mai gravă. Luă puțină hârtie igienică din sulul agățat de perete şi îşi înfăşură degetul.

Doamna Annette era ocupată în bucătărie. Avea noroc: dacă îl va întreba de Murchison,

avea să-i spună că era deja în maşină... Era timpul s-o ia din loc.

Urcă, sărind din patru în patru trepte, scara până la camera în care dormise americanul. Totul era împachetat, în afară de pardesiu şi de obiectele de toaletă aflate în baie. Tom le aşeză într-un buzunar al valizei şi o închise. Apoi coborî ducând valiza şi pardesiul, ieşi pe uşa din faţă şi le puse în Alfa Romeo. Urcă grăbit în camera de oaspeţi ca să caute *Orologiul*, care era încă împachetat în hârtie. Murchison era atât de convins că era un fals, încât nici nu-l mai desfăcuse ca să-l compare cu *Omul aşezat pe scaun*. „Aroganţa nu face bine niciodată", îşi spuse Tom. Luă *Omul aşezat pe scaun*, care era şi el împachetat, şi îl duse la el în cameră, unde îl puse într-un colţ întunecat al dulapului, apoi coborî cu *Orologiul*. Îşi luă impermeabilul, care era atârnat lângă toaletă, şi alergă spre maşină.

Paşaportul şi biletul de avion al lui Murchison rămăseseră probabil în buzunarul vestei, îşi spuse Tom. Avea să se ocupe de ele mai târziu, preferabil ar fi fost să le ardă, profitând de un moment când doamna Annette ar fi fost la piaţă. Menajerei îi plăcea uneori să întârzie la cumpărături dimineaţa. Îşi aduse aminte dintr-o dată că nu o anunţase de venirea contelui. Trebuia s-o sune de undeva, dar nu de la Orly, pentru că nu avea de gând să stea prea mult prin aeroport.

Ajunse exact la timp la aeroport. Dacă Murchison ar fi trăit, ar fi prins avionul.

Se îndreptă spre poarta destinată plecărilor. Taxiurile şi maşinile particulare puteau să staţioneze un moment, ca să lase pasagerii cu bagajele lor. Opri, scoase afară valiza lui Murchison, rezemă *Orologiul* de ea şi trânti peste ele pardesiul americanului, după care plecă. În trecere, observă şi alte bagaje ici şi colo. O luă înspre Fontainebleau şi se opri într-o cafenea, unul dintre numeroasele localuri modeste care se găseau între Orly şi începutul autostrăzii de sud.

Comandă o bere şi ceru o fisă de telefon. Cum nu avea însă nevoie de fisă, se apropie de telefonul de lângă casierie şi sună la el acasă.

— Alo, eu sunt. Domnul Murchison a trebuit să plece mai devreme. M-a rugat să vă spun la revedere din partea lui şi să vă mulţumesc.

— Oh, sigur.

— În seara asta, o să sosească un alt musafir, un italian, contele Bertolozzi. O să-l iau de la Orly şi o să ajungem acasă pe la şase. Aţi putea să ne cumpăraţi, să zicem... nişte ficat de viţel?

— Măcelarul are nişte pulpă de berbec foarte bună.

Dar Tom nu prea avea chef de carne cu os.

— Cred că aş prefera totuşi ficat, dacă nu vă supăraţi.

— Şi un Margaux? Sau un Meursault?

— De vin mă ocup eu.

Tom plăti – spuse că sunase la Sens, o localitate care era mai departe decât Villeperce – şi se urcă în maşină. Conduse încet spre Orly, trecu prin faţa porţii pentru sosiri şi a celei pentru plecări şi observă că lucrurile lui Murchison erau încă acolo. Pardesiul avea să dispară primul, îşi spuse el, furat de vreun tânăr mai cu iniţiativă. Şi, dacă paşaportul lui Murchison era în pardesiu, hoţul ar fi scos un profit suplimentar. Tom zâmbi vag în timp ce-şi lăsa maşina într-una dintre parcările unde se putea staţiona timp de o oră.

Trecu fără grabă prin uşile de sticlă care se deschiseră în faţa lui, cumpără *Neue Zürcher Zeitung* la chioşcul de ziare, apoi verifică ora la care trebuia să sosească Eduardo. Nu se semnalase nici o întârziere, mai avea câteva minute de aşteptat. Se îndreptă spre barul care era plin – întotdeauna era plin –, ajunse la tejghea şi comandă o cafea. După ce o bău, luă un tichet.

Contele purta o pălărie de fetru gri. Avea o mustaţă subţire şi o burtă proeminentă, care se vedea chiar şi prin pardesiul negru încheiat la toţi nasturii. Zâmbi – un zâmbet spontan, tipic italian – şi îi făcu lui Tom semn cu mâna. Tocmai prezenta paşaportul la control.

Câteva clipe mai târziu, îşi strânseră mâinile şi se îmbrăţişară scurt. Tom îl ajută pe conte să-şi care valizele şi geanta de voiaj. Avea şi o servietă. Vameşul francez nu-i ceru să-şi desfacă bagajele, ci îi făcu semn să meargă mai departe.

— Dacă vreţi să mă aşteptaţi o clipă, spuse Tom când ajunseră pe trotuar, mă duc să-mi aduc maşina. E la câţiva metri distanţă.

Plecă şi reveni după cinci minute.

Trecând prin faţa porţii pentru plecări, observă că valiza şi tabloul lui Murchison erau încă acolo, dar pardesiul dispăruse. O problemă se rezolvase, mai rămâneau două.

Pe drum vorbiră despre politică, întâi cea italiană, apoi cea franceză, fără să intre prea mult în detalii, şi contele întrebă ce mai făcea Héloïse. Abia se cunoşteau, se întâlneau acum a doua oară, se gândi Tom, dar la Milano discutaseră despre pictură, care era o mare pasiune de-a contelui.

— La Londra e o *esposizione* a lui Derwatt, zilele astea. De-abia aştept să ajung acolo săptămâna viitoare ca să o văd. Şi ce părere aveţi despre apariţia lui din senin? Pe mine m-a lăsat cu gura căscată! Primele fotografii după atâţia ani!

Tom nu se sinchisise să citească ziarele englezeşti.

— E o mare surpriză. S-ar părea că nu s-a schimbat prea mult.

Nu voia să-i spună contelui că fusese la Londra şi că văzuse expoziţia.

— Mi-ar face plăcere să vă văd tabloul de care ziceaţi. Cum se numeşte tabloul acela cu fetiţele?

— *Scaunele roşii*, spuse Tom, uimit de memoria contelui.

Zâmbi şi strânse volanul mai tare. În ciuda cadavrului din pivniţă, în ciuda zilei groaznice pe care o avusese şi a după-amiezi pline de emoţii, se simţea bucuros să se întoarcă acasă... să revină la locul crimei, după cum se spunea. Nu se simţea ca şi cum ar fi comis o crimă. Reacţia avea probabil să vină a doua zi, sau poate seara. Spera să nu se întâmple asta.

— Espresso e din ce în ce mai prost în cafenelele din Italia, îi spuse contele, cu vocea lui de bariton. Probabil că e mâna Mafiei la mijloc. (Privi pe geam cu o expresie scârbită.) Şi frizeriile, pe cuvântul meu! Nu-mi mai recunosc propria ţară! Chiar şi la frizeria mea preferată, la care merg de mult timp, pe Via Veneto, există nişte tineri care mă întreabă ce fel de şampon vreau. Le-am spus: „Spălaţi-mă pe cap pur şi simplu, să-mi curăţ părul, mă rog, atât cât mai am". „Dar aveţi păr gras sau uscat, domnule? Avem trei tipuri de şampon. Aveţi mătreaţă?" I-am răspuns: „Nu!" Chiar nu mai are nimeni în ziua de azi păr obişnuit? Sau nu mai există şampoane obişnuite?

Ca şi Murchison, contele admiră simetria casei. Chiar dacă nu mai rămăsese nici un trandafir, grădina era foarte frumoasă, cu peluza sa dreptunghiulară înconjurată de pini stufoşi. Tom se simţea acasă, şi era mândru că nu era o căsuţă oarecare. Doamna Annette îi întâmpină în prag, la fel de amabilă ca şi în ziua precedentă, la sosirea lui Murchison. Apoi, Tom îl însoţi pe italian până în camera pe care i-o pregătise.

Cum era cam târziu pentru ceai, îi spuse contelui că se vor întâlni jos. Cina va fi servită la ora opt.

Odată ajuns la el în cameră, Tom despachetă tabloul *Omul aşezat pe scaun* şi coborî cu el ca să-l agaţe la locul lui. Nu ştia dacă doamna Annette îi remarcase lipsa timp de câteva ore, dar, dacă îl întreba, avea să-i spună că Murchison îl urcase la etaj ca să-l examineze sub o altă lumină.

Tom trase la o parte perdelele roşii care acopereau ferestrele duble şi privi grădina. Umbrele deveneau din ce în ce mai dense. Îşi dădu seama că stătea exact deasupra locului unde îl ascunsese pe Murchison şi, fără să vrea, făcu un pas înapoi. Trebuia neapărat să coboare mai târziu, după ce se culcau ceilalţi, ca să cureţe cât de cât petele de vin şi de sânge. Se putea ca doamna Annette să se ducă în pivniţă dintr-un motiv oarecare; era foarte atentă cu rezervorul de păcură. Şi, după aceea, ce trebuia să facă pentru a scoate cadavrul din casă? Avea o roabă în şopron. Poate că ar fi putut să-l care pe Murchison cu ea – acoperindu-l cu o prelată – şi să-l îngroape în pădurea din spatele casei. Era o soluţie simplistă şi cam riscantă din cauza distanţei mici faţă de locul crimei, dar poate că era cea mai bună.

Contele coborî, sprinten şi plin de energie, cu toate că era destul de corpolent. Era destul de înalt.

— Ah! Ah! Ah! (Ca şi Murchison, fu impresionat de *Scaunele roşii*, care era agăţat vizavi de uşă. Dar se întoarse imediat spre şemineu şi păru şi mai

impresionat de *Omul aşezat pe scaun*.) Fantastic! Nemaipomenit! (Examină pe rând cele două tablouri.) Nu mi-aţi înşelat aşteptările. E o plăcere pentru ochi. Ca şi restul casei, de altfel. Mă refer la desenele din camera mea.

Doamna Annette intră cu recipientul pentru gheaţă şi sticlele aşezate pe barul rulant.

Contele alese Punt e Mes.

— Galeria de la Londra nu v-a cerut tablourile pentru expoziţie?

Murchison îi pusese aceeaşi întrebare cu o zi în urmă. În legătură cu *Omul aşezat pe scaun*, pentru că era curios să afle ce atitudine aveau cei de la galerie vizavi de tablourile despre care mai mult ca sigur ştiau că sunt false. Tom simţi cum îl cuprinde ameţeala şi avu senzaţia că o să-şi piardă cunoştinţa. Stătea aplecat deasupra barului şi se îndreptă de spate.

— Da, m-au rugat. Dar e aşa o bătaie de cap, trebuie să expediez tablourile şi să le asigur. Acum doi ani am împrumutat *Scaunele roşii* pentru o expoziţie...

— Poate o să cumpăr şi eu un Derwatt, zise contele, gânditor. Dacă pot să mi-l permit. Voi fi nevoit să iau un tablou mic, pentru că e foarte scump.

Tom îşi pregăti un whisky sec cu gheaţă.

Telefonul începu să sune.

— Scuzaţi-mă, spuse el, şi ridică receptorul.

Eduardo se plimba prin cameră, uitându-se la tablourile agăţate pe pereţi.

Era Reeves Minot. Îl întrebă pe Tom dacă sosise contele sau era singur.

— Nu.

— Obiectul e în...

— Nu aud prea bine.

— În *tubul de pastă de dinţi*, spuse Reeves.

— Oh!

Tom oftă, simţind un dispreţ amestecat cu enervare. Ce dracu' era asta? Un joc de copii mici? Un film prost?

— Bun. Şi adresa? La fel ca ultima oară?

Tom avea vreo patru adrese la Paris unde expediase în alte dăţi obiectele lui Reeves.

— Ultima pe care ai folosit-o e în regulă. Toate bune?

— Da, cred că da, mulţumesc, rosti Tom.

Ar fi putut să-i spună lui Reeves să vorbească şi el cu contele, din amabilitate, dar era mai bine ca acesta să nu ştie cine sunase. Tom avea o stare proastă, de parcă nu era în apele lui.

— Mulţumesc pentru telefon.

— Nu e nevoie să mă mai suni, dacă totul iese bine, spuse Reeves, după care închise.

Tom urcă în camera contelui. Pe un cufăr vechi era o valiză deschisă, dar el cercetă întâi în baie. Contele nu-şi scosese încă obiectele de toaletă, aşa că Tom căută în valiză şi descoperi un săculeţ de plastic cu fermoar. Îl deschise şi găsi o provizie de tutun. Într-un alt săculeţ găsi crema de ras, o perie

de dinți și pasta de dinți. Luă tubul de pastă de dinți în mână. Fundul era puțin aspru, dar sigilat. Omul lui Reeves avea probabil un instrument pentru a sigila metalul. Apăsă cu grijă tubul și simți la unul dintre capete o umflătură dură. Dădu din cap, scârbit, luă tubul și așeză trusa la locul ei. Merse apoi în camera lui și puse tubul în sertarul de sus al comodei, unde se găseau cutia cu bijuterii și o mulțime de gulere apretate, după care coborî în salon, unde îl aștepta contele.

În timpul cinei, vorbiră despre reapariția surprinzătoare a lui Derwatt și despre interviul acestuia pe care contele îl citise în presă.

— Trăiește în Mexic, nu-i așa?

— Da. Și refuză să spună unde. Ca B. Traven, știți. Ha, ha!

Contele găsi cina foarte bună și mâncă mult, cu poftă. Avea darul, foarte european, de a vorbi cu gura plină, ceea ce nici un american n-ar fi fost în stare să facă fără să pară sau să se simtă dezgustător.

După cină, văzând pick-up-ul lui Tom, contele vru să asculte muzică și ceru *Peleas și Melisande*. Voia să asculte al treilea act: acel duo puțin cam sentimental între o soprană și un bas. Contele reuși performanța de a continua să vorbească în timp ce asculta aria și să mai și cânte din când în când.

Tom încercă să fie atent la vorbele contelui și să nu bage în seamă muzica, dar îi fu foarte greu. *Peleas și Melisande* nu-i spunea nimic. Ar fi vrut să asculte *Visul unei nopți de vară*, uvertura aceea grozavă. În

timp ce lirismul puțin mai greoi al lui Peleas îi răsuna în urechi, muzica nervoasă, comică, originală a lui Mendelssohn îi acapara sufletul. Originalitate, de asta avea nevoie.

Coniacul din sticlă se împuțina tot mai mult. Tom propuse pentru a doua zi o plimbare cu mașina și prânzul la Moret-sur-Loing. Eduardo voia să ia trenul de după-amiază spre Paris. Dar dorea întâi și întâi să vadă toată colecția de artă a lui Tom, astfel încât acesta îl conduse prin toată casa. Chiar și în camera soției sale era un tablou de Laurencin.

Își spuseră „noapte bună" și urcă în încăperea lui împreună cu două cărți de artă.

Odată ajuns în camera lui, Tom luă tubul de pastă de dinți, încercă să spargă fundul folosind unghia, dar nu reuși. Trecu în așa-zisul atelier de pictură și luă un clește. Tăie baza tubului și scoase afară un cilindru negru. Un microfilm, bineînțeles. Se întrebă dacă nu cumva l-ar fi stricat clătindu-l, apoi se hotărî să nu riște și se mulțumi să-l șteargă cu un șervețel. Mirosea a mentă.

Scrise pe un plic:

Domnului Jean Cahannier
16, rue de Tison.
Paris (9-ème)

Pe urmă vârî cilindrul între două foi de hârtie și-l introduse în plic. Nu avea de gând să mai facă nimic pentru Reeves, pentru că începuse să devină

ridicol şi degradant, şi îi va spune asta cât de curând, încercând să evite să-l jignească. În mod ciudat, Reeves considera că riscurile erau cu atât mai mici cu cât obiectul trecea prin mai multe mâini. Avea o mentalitate de tăinuitor. Mai mult ca sigur că pierdea bani plătind atâţia oameni, chiar dacă nu le oferea sume mari. Poate că unii îi cereau favoruri în loc de bani.

Tom îşi puse o pijama şi un halat de casă, aruncă o privire în hol şi fu mulţumit să constate că pe sub uşa lui Eduardo nu se vedea lumină. Coborî încet în bucătărie, care era despărţită de camera doamnei Annette prin două uşi, aşa că nu exista riscul ca aceasta să-l audă sau să-l vadă.

Tom luă o bucată mare de pânză groasă, cenuşie, o cutie de clor, un bec electric de schimb şi le băgă pe toate în buzunare.

În timp ce cobora în pivniţă, începu să tremure. Brusc, îşi dădu seama că avea nevoie de o lanternă şi un scaun pe care să urce. Se întoarse în bucătărie, luă un taburet de lemn, apoi merse în hol unde găsi o lanternă în sertarul mesei.

Odată ajuns în pivniţă, înlocui becul spart. Se făcu imediat lumină. Pantofii lui Murchison ieşeau din ascunzătoare. Îşi dădu seama cu groază că de acum cadavrul era ţeapăn.

Sau încă mai trăia şi se mişcase cât timp îl lăsase singur? Se străduí să se calmeze: dacă ar fi fost viu, n-ar fi rămas în pivniţă. Cu vârful degetelor,

atinse mâna americanului şi se linişti. Mâna era ţeapănă şi rece. Trase pânza cenuşie peste picioarele lui Murchison.

Într-un colţ al pivniţei, era o chiuvetă cu un robinet de apă rece. Tom udă o cârpă şi se apucă de treabă. Ţesătura se coloră, dar pata părea neatinsă. În orice caz, dacă doamna Annette l-ar fi întrebat, avea să-i spună că scăpase o sticlă de vin pe jos. Adună cioburile becului spart şi resturile sticlei de vin, le puse în buzunarul halatului, apoi continuă să frece podeaua. În cele din urmă, urcă în bucătărie şi se asigură că nuanţa roz a cârpei dispăruse aproape de tot, după care o aşeză la loc pe ţeavă, deasupra chiuvetei din pivniţă.

Mai rămânea afurisitul de cadavru. Tom oftă şi se gândi pentru un moment să închidă pivniţa cu cheia până a doua zi, când avea să se întoarcă după ce pleca Eduardo, dar, dacă doamna Annette ar fi vrut să coboare în pivniţă şi ar fi găsit-o încuiată, i s-ar fi părut mai mult ca sigur ciudat. De altfel, doamna Annette avea şi ea o cheie a pivniţei, precum şi una de la intrare, prevăzută cu altă încuietoare. Avu grijă să ia cu el o sticlă de rosé şi două de Margaux şi să le pună pe masa din bucătărie. Erau zile în care prezenţa unei servitoare era un mare dezavantaj.

În timp ce se îndrepta spre camera sa, mai obosit decât în seara precedentă, lui Tom îi veni ideea să-l bage pe Murchison într-un butoi. Dar avea nevoie de o unealtă specială ca să aşeze la loc doagele, îşi

spuse. Şi cadavrul trebuia să fie cufundat în lichid, altfel se va lovi de pereţii butoiului. De fapt, nici nu avea cum să ridice o asemenea greutate singur. Era imposibil.

Se gândi după aceea la valiza lui Murchison şi la *Orologiul*, abandonate la Orly. Mai mult ca sigur că le luase cineva. Poate că în valiză se găsea un carneţel de adrese sau vreun plic vechi. Dispariţia lui nu avea să fie constatată decât a doua zi. Sau peste două zile. Se întrebă dacă americanul spusese cuiva de vizita lui la Thomas Ripley. Spera că nu.

A doua zi, sâmbătă, deşi soarele strălucea, vremea era destul de rece. Eduardo şi Tom îşi luară micul-dejun în salon, aproape de glasvandul prin care intrau razele luminoase. Contele era în pijama şi halat de casă, lucru pe care nu şi l-ar fi permis, mărturisi el, dacă ar fi fost o femeie în locuinţă, dar spera că Tom avea să-l ierte.

Urcă să se îmbrace pe la ora zece şi coborî cu valizele, gata să facă o plimbare înainte de prânz.

— Voiam să te rog să-mi dai puţină pastă de dinţi. Cred că am uitat-o pe-a mea la hotelul din Milano. Ce prostie din partea mea!

Tom, care se aştepta să audă aceste cuvinte, fu mulţumit că se întâmplase, în sfârşit. Merse să vorbească şi cu doamna Annette, în bucătărie. Trusa de toaletă a contelui era fără îndoială pe undeva în bagaje, aşa că îi arătă acestuia unde era baia de jos. Doamna Annette îi aduse pasta de dinţi.

Poşta sosi şi Tom îşi ceru scuze pentru impolitețe, ca să poată vedea rapid ce primise. O vedere de la Héloïse, din care era imposibil să-şi dea seama dacă se simțea bine sau nu. Şi o a doua scrisoare de la Christopher Greenleaf. O deschise.

16 octombrie 19...

Stimate domnule Ripley,

Tocmai am aflat că puteam să ajung la Paris cu un zbor charter. Aşadar, voi sosi mai repede decât am crezut. Sper că sunteți la reşedința dumneavoastră. Călătoresc împreună cu un prieten, Gerald Hayman, care e de aceeaşi vârstă cu mine, dar nu vă faceți griji, n-o să vin cu el la dumneavoastră. Ar fi fără îndoială o bătaie de cap în plus pentru dumneavoastră, chiar dacă e o persoană agreabilă. Eu o să ajung la Paris duminică, 20 octombrie, şi o să încerc să vă sun. Desigur, o să stau în noaptea de duminică spre luni la hotel, pentru că avionul meu aterizează la ora şapte seara, ora Franței.

CHRIS GREENLEAF

Duminică însemna peste două zile. Tom va avea, aşadar, o zi de liniște. Doamne, îşi spuse, poate venea şi Bernard. Pentru o clipă, fu cât pe ce să-i spună menajerei să nu mai răspundă la telefon pentru vreo două zile, dar îşi dădu seama că cererea asta ar fi părut ciudată şi ar fi şi deranjat-o, căci doamna Annette primea în fiecare zi cel puțin un telefon, de

obicei de la doamna Yvonne, care lucra şi ea ca menajeră în sat.

— Veşti proaste? întrebă Eduardo.

— Ah, nu, nu, răspunse Tom.

Trebuia să scoată neapărat corpul lui Murchison din casă, chiar în seara aceea. Şi, de asemenea, să-l țină pe Chris la distanță, să-i spună că era foarte ocupat până marți.

Tom îşi imagină pentru o clipă poliția franceză venind a doua zi, începând să caute cadavrul şi dând peste el în cel mai evident loc, pivnița.

Merse în bucătărie ca să-şi ia la revedere de la doamna Annette. Ea tocmai lustruia o supieră mare de argint şi o mulțime de linguri tot de argint, care aveau inițialele familiei soției sale: PFP.

— O să fac o plimbare. Domnul conte pleacă. Vreți să vă cumpăr ceva?

— Dacă găsiți un pic de pătrunjel proaspăt, domnule Tom...

— O să văd. Pătrunjel. O să mă întorc pe la ora cinci, cred. În seara asta o să iau masa singur. Ceva uşor.

— Aveți nevoie de ajutor cu valizele? (Menajera se ridică.) Nu ştiu unde mi-e mintea astăzi.

Tom o asigură că nu avea nevoie. Doamna Annette ieşi totuşi ca să-l salute pe conte, care îşi luă rămas-bun şi o complimentă pentru talentele sale culinare.

Se îndreptară înspre Nemours, admirară piața și fântâna care se găsea în centrul acesteia, merseră spre nord, de-a lungul râului Loing, până la Moret, ale cărui străzi cu sens unic Tom le cunoștea bine. De o parte și de alta a podului care traversa râul, erau două turnuri superbe de piatră cenușie – vechile porți ale orașului. Contele fu încântat.

— Nu e așa de mult praf ca în Italia, zise el.

Tom făcu tot posibilul ca să nu i se observe nervozitatea. Se tot uita spre sălciile plângătoare de la marginea apei. Eduardo îi depănă o poveste lungă: căsătoria fiicei sale cu un tânăr de condiție bună, pe care familia – originară din Bologna – voise să-l dezmoștenească atunci când se însurase cu o femeie divorțată. Tom de-abia îl asculta. Se tot gândea cum să scape de Murchison. Oare ar fi fost prea riscant să-l arunce în vreun râu? Ar fi reușit să arunce cadavrul, cu tot cu pietre care să-l țină la fund, peste balustrada vreunui pod fără să fie văzut? Și, dacă l-ar fi rostogolit de pe mal, oare nu exista riscul să iasă la suprafață chiar și îngreunat cu pietre? Începuse să plouă slab. Pământul avea să fie mai ușor de săpat, își spuse Tom. Până la urmă, pădurea din spatele casei era cea mai bună soluție.

În gara din Melun, Eduardo trebui să aștepte doar zece minute ca să sosească trenul pentru Paris. După ce-și luă rămas-bun de la conte, Tom merse să cumpere mai multe timbre pe care le lipi pe un plic destinat colaboratorului lui Reeves, ca să fie sigur că

scrisoarea nu avea să fie oprită pe drum de vreun poștaș prea zelos, nemulțumit pentru o diferență de cinci centime.

Cumpără pătrunjel pentru doamna Annette. *Parsley*, în engleză. *Petersilie*, în germană. *Prezzemolo*, în italiană. Apoi se îndreptă înspre casă. Soarele era la asfințit. Se întrebă dacă o lumină în pădure i-ar fi atras atenția doamnei Annette, în cazul în care s-ar fi uitat pe fereastra de la baia ei, care dădea spre curtea din spatele casei. Dacă s-ar fi întâmplat să observe lumina, oare nu s-ar fi urcat la el în cameră să-l anunțe? Din câte știa el, nimeni nu mergea vreodată în pădurea respectivă. În orice caz, avea de gând să înainteze destul de mult în pădure, astfel ca doamna Annette să nu observe nimic.

Ajuns acasă, Tom simți o dorință irezistibilă să-și pună blugii și să scoată roaba din șopron. Dacă doamna Annette observa ceva, avea să-i spună că voia să strângă mraniță din pădure.

Fereastra de sticlă mată de la baia doamnei Annette era luminată. Probabil că făcea un duș, după cum îi era obiceiul la ora aceea dacă nu avea treabă la bucătărie. Luă o cazma din șopron și o duse în pădure. Căuta un loc potrivit unde să înceapă să sape o groapă, ca să-i fie mai ușor când va continua cu partea cea mai grea, târziu în noapte. Alese un loc situat între câțiva arbuști. Nu va da de prea multe rădăcini groase acolo, își spuse el optimist. Pe întuneric, locul respectiv părea cel mai bun, chiar dacă era la mică distanță de lizieră – vreo

optzeci de metri. Începu să sape cu putere, ceea ce îl făcu să se elibereze de o parte din tensiunea nervoasă acumulată peste zi.

Acum trebuia să aducă gunoiul, își spuse el. Se opri gâfâind, cu capul ridicat ca să respire un pic de aer proaspăt, și râzând în gura mare. Oare n-ar fi fost bine să ia coji de cartofi și diverse resturi din tomberon ca să le răstoarne peste cadavru și să stropească totul cu un praf special, care să accelereze descompunerea? Avea un sac plin cu praful acela în bucătărie.

Începuse să se întunece.

Tom luă cazmaua, o puse la loc în șopron și, văzând că lumina din baia doamnei Annette nu se stinsese – era încă ora șapte –, coborî în pivniță. Acum se simțea destul de curajos ca să-l atingă pe Murchison, și vârî imediat mâna în buzunarul interior al vestei. Voia să știe ce se întâmplase cu biletul de avion și cu pașaportul mortului. Nu găsi decât un portofel, din care căzură două cărți de vizită. Ezită, apoi le puse pe toate la loc. În buzunarul exterior al vestei găsi o cheie agățată de un inel, pe care o lăsă la locul ei. Celălalt buzunar fu mai greu de controlat, pentru că Murchison era așezat pe el. Cadavrul era la fel țeapăn și de greu ca o statuie. În buzunarele pantalonilor, Tom găsi monede franțuzești și englezești de care nu se atinse. Lăsă pe degete și inelele. Oricum, dacă ar fi fost descoperit, Murchison ar fi fost ușor de identificat: doamna Annette îl văzuse. În cele din urmă, plecă din pivniță și stinse lumina din capul scărilor.

Făcu o baie și, în clipa când ieșea, telefonul începu să sune. Se repezi spre el, sperând că era Jeff, care voia să-i dea vreo veste bună... dar de unde vești bune?

— Alo, Tom? Aici Jacqueline. Ce faci?

Era o vecină de-a lor, Jacqueline Berthelin, care locuia împreună cu soțul ei, Vincent, la opt kilometri depărtare. Îl sunase ca să-l invite la cină joia viitoare. Avea să vină și familia Class, niște englezi în jur de cincizeci de ani, pe care Tom îi cunoștea și care locuiau aproape de Melun.

— Îmi pare rău, dragă, dar aștept un musafir. Un tânăr american.

— Ia-l și pe el. O să ne facă plăcere.

Tom încercă să scape, dar nu reuși. Spuse că va telefona peste o zi sau două ca să-i dea răspunsul, fiindcă nu știa cât timp avea să stea la el prietenul lui american.

Când să iasă pe ușă, telefonul sună din nou. De data asta, era Jeff. Suna de la *Strand Palace Hotel.*

— Ce mai faci? întrebă el.

— Foarte bine, mulțumesc, spuse Tom, zâmbind și trecându-și mâna prin păr, de parcă nu i-ar fi păsat nici cât negru sub unghie că avea în pivniță cadavrul unui om pe care-l omorâse ca să păstreze secretul societății „Derwatt Ltd.". Și tu?

— Murchison unde e? Mai e la tine?

— A plecat ieri după-amiază la Londra. Dar nu cred că o să mai discute cu... tipul de la Tate Gallery. De fapt, sunt sigur de asta.

— L-ai convins?

— Da.

Jeff oftă de parcă tocmai i se luase greutatea unui munte din spinare.

— Nemaipomenit, Tom, eşti un geniu.

— Spune-le celorlalţi să se calmeze. Mai ales lui Bernard.

— Aici ar fi o problemă. Sigur că o să-i spun, chiar cu plăcere. Dar e... deprimat. Am încercat să-l convingem să plece pe undeva, în Malta sau în altă parte, până se termină expoziţia. Aşa e mereu, dar, de data asta, e mai rău, pentru că... mă rog, ştii tu.

— Ce a făcut?

— E la pământ. Am sunat-o şi pe Cynthia – care încă mai ţine la el, cred. Sigur că ei nu i-am spus de... emoţia pe care am avut-o cu Murchison. Am întrebat-o doar dacă n-ar putea să petreacă un pic de timp cu Bernard.

— Şi presupun că n-a vrut.

— Corect.

— Bernard ştie că ai vorbit cu ea?

— I-a spus Ed. Da, ştiu că n-ar fi trebuit.

Tom simţi cum îşi pierde răbdarea.

— Chiar nu puteţi să-l faceţi să stea liniştit câteva zile?

— Păi, îi dăm calmante uşoare. I-am pus unul în ceai azi după-amiază.

— Poţi să-i spui că Murchison s-a... liniştit?

Jeff râse.

— Bine, Tom. Ce naiba mai face omul la Londra?

— Mi-a zis că mai are nişte de treburi de rezolvat. Pe urmă, o să plece înapoi spre America. Ascultă, Jeff, nu mă mai sunaţi câteva zile. Nici nu ştiu dacă o să fiu acasă.

Tom se gândise cum avea să explice convorbirile telefonice cu Jeff, în caz că ar fi venit vreun poliţist să-l interogheze: va spune că vorbise cu cei de la galerie pentru că voia să cumpere *Ciubărul*.

În seara aceea, Tom merse să caute o prelată şi sfoară în şopronul cu scule. În timp ce doamna Annette făcea curat în bucătărie, înveli cadavrul lui Murchison şi legă sfoara în aşa fel încât să-l poată târî. Corpul era mai greu şi mai dificil de manevrat decât un butuc, constată el. Trase cadavrul până la scara pivniţei. Se simţea mai bine acum că-l acoperise, dar, când se apropiase de uşă, nervozitatea îi revenise. Erau atâtea persoane care ar fi putut să-l vadă: doamna Annette; ţiganca aceea care vindea coşuri; Michel, care mai făcea ocazional diverse treburi pe lângă casă; puştiul care vindea broşuri religioase. Ce răspuns putea să le dea dacă vreunul dintre ei l-ar fi întrebat ce era obiectul acela enorm pe care încerca să-l suie în roabă? Domnul Tom Ripley care se

străduia să încarce pe ascuns un obiect enorm în roabă nu era un fapt uşor de uitat, şi poliţia ar fi fost foarte interesată să afle mai multe despre obiectul respectiv.

Tom dormi foarte prost şi în mod ciudat îşi dădu seama că sforăia. Tocmai de aceea nu-i fu prea greu să se trezească la ora cinci dimineaţa.

Ajuns jos, împinse preşul din faţa uşii şi coborî în pivniţă. Reuşi să-l urce pe Murchison până la jumătatea scării, după care trebui să se oprească, pentru că se simţea epuizat. Sfoara îi tăia mâinile, dar nu mai avu răbdare să se ducă să-şi ia mănuşile din bucătărie. Apucă bine şi reuşi să tragă corpul până sus. Pe pardoseala de marmură îi fu mai uşor. Merse să caute roaba, o aduse în faţa uşii de la intrare şi o răsturnă pe o parte. Ar fi vrut să-l scoată pe Murchison prin glasvand, dar n-ar fi putut să-l care prin salon fără să tragă şi covorul după el. Împinse cadavrul de-a lungul a patru sau cinci trepte exterioare, apoi se strădui să-l urce în roabă, pentru ca apoi să o ridice, dar reuşi doar pe jumătate: roaba se răsturnă pe cealaltă parte şi cadavrul lui Murchison căzu din nou pe jos. Era aproape amuzant.

Ideea de a duce cadavrul înapoi în pivniţă i se părea îngrozitoare. Nici nu se punea problema. Tom îşi trase sufletul, uitându-se la blestematul de cadavru, după care se repezi la el, ca şi cum ar fi pornit să lupte pe viaţă şi pe moarte cu un balaur, şi reuşi să-l urce în roabă.

Roata roabei se înfunda în pietriş. Tom îşi dădu imediat seama că nici nu se punea problema să traverseze peluza, care era deja moale din cauza ploii din ziua precedentă. Fugi să deschidă poarta. Aleea care ducea până la peronul din faţa casei era acoperită cu plăci de forme neregulate, dar o traversă destul de uşor şi ajunse la drumul betonat. În spatele casei, pe partea dreaptă, se deschidea un drumeag care intra în pădure, mai mult o cărare, pe care cu greu ar fi încăput o maşină.

Făcu slalom, ca să evite gropile şi băltoacele, şi până la urmă ajunse la pădurea lui: pădurea care nu-i aparţinea de fapt, dar, în clipa aceea, era atât de fericit că ajunsese până acolo, încât se simţea de parcă ar fi fost a lui.

Îşi continuă drumul, împingând roaba, apoi se opri pentru a căuta locul unde începuse să sape în noaptea precedentă. Între cărare şi copaci era un taluz pe care nu-l observase, ceea ce-l forţă să descarce cadavrul din roabă şi să-l târască pentru a putea trece peste obstacol.

După aceea, ascunse roaba în pădure ca să n-o vadă cineva care ar fi trecut la ora aceea pe cărare, pentru că începuse să se lumineze de ziuă. Plecă în fugă spre şopron, ca să ia cazmaua. Luă şi o lopată ruginită, pe care o lăsaseră foştii proprietari. Era găurită, dar se mai putea folosi. Se întoarse în pădure şi începu să sape. Cazmaua lovi nişte rădăcini. După un sfert de oră, îşi dădu seama că nu avea cum să termine

groapa în dimineața aceea. La opt și jumătate, doamna Annette avea să intre la el în cameră cu cafeaua.

Se aplecă pentru a nu fi observat de un bărbat îmbrăcat cu o salopetă de un albastru spălăcit. Acesta tocmai ieșise de pe cărare, împingând o roabă rudimentară, plină cu lemne, și nu privi în direcția lui. Omul mergea spre drumul care trecea prin fața casei lui Tom. De unde venea? Poate furase lemne din pădurea statului și deci avea și el motive să nu vrea să fie văzut.

Săpând în continuare, Tom făcu un șanț adânc de circa un metru și jumătate, brăzdat de rădăcini pe care va trebui să le taie cu ferăstrăul. Ieși din groapă și căută un taluz, o movilă după care ar fi putut să-l ascundă provizoriu pe Murchison. Găsi un loc potrivit la vreo zece metri și trase pachetul până acolo, apucându-l de sfoară, după care îl acoperi cu crengi și frunze uscate. Cel puțin, nu risca să atragă atenția vreunui trecător.

Apoi plecă imediat cu roaba, care i se părea acum ușoară ca un fulg, și, prevăzător, o ascunse în șopron, ca să nu trezească în vreun fel curiozitatea doamnei Annette.

Trebui să intre pe ușa principală, cea de sticlă fiind închisă. Avea fruntea plină de broboane de transpirație.

Ajuns sus, se șterse cu o cârpă umezită cu apă caldă, se îmbrăcă din nou în pijama și se băgă în pat. Era ora opt fără douăzeci. Oare „banda" merita

efortul? În mod ciudat, ajunse la concluzia că Bernard merita, dacă asta îl ajuta să iasă din criza morală în care se afla.

Dar nu așa se punea problema. Probabil că nu l-ar fi omorât pe Murchison doar ca să-l salveze pe Bernard și „Derwatt Ltd.". O făcuse pentru că Murchison își dăduse seama că el era cel care jucase rolul lui Derwatt. Îl omorâse pe american ca să-și scape pielea. Dar oare când îl chemase pe Murchison în pivniță, nu asta și intenționase? Nu știa să răspundă la întrebare. De altfel, ce importanță mai avea acum?

Bernard era singurul dintre cei trei pe care nu-l înțelegea foarte bine, dar, cu toate acestea, îl prefera pe el în locul celorlalți doi. Pe Jeff și pe Ed îi interesau doar banii.

Tom se îndoia că despărțirea de Cynthia se întâmplase din cauza ei. N-ar fi fost deloc surprins să afle că Bernard (care sigur o iubise pe Cynthia) încheiase chiar el relația pentru că îi era rușine de activitatea sa de falsificator. Ar fi fost interesant să-l întrebe într-o zi pe Bernard despre asta. Da, Bernard avea un caracter deosebit. În ciuda prezenței cadavrului în spatele casei, gândurile lui Tom o luaseră razna și începu să viseze cu ochii deschiși. Era o senzație foarte ciudată, dar îi plăcea să se gândească la Bernard, la ceea ce simțea acesta. Bernard era așa cum fusese și Derwatt: un sfânt.

Două muște foarte agitate îl scoaseră din sărite. Una îi intrase chiar în păr. În jurul noptierei se

încinsese o adevărată sarabandă! Acum era toamnă, dar în cursul verii se săturase până peste cap de ele. Tom citise undeva că în zona rurală a Franței existau mai multe tipuri de muște decât soiuri de brânză. O muscă sări pe o alta. Tom aprinse un chibrit și îl apropie de perechea exhibiționistă. Aripile începură să sfârâie. Bzz, bzz. Muștele își mișcară picioruşele și bătură din aripi pentru ultima oară. Ah, *Liebestod*, iubire până la moarte!

Dacă așa ceva se putea întâmpla în Pompei, se putea întâmpla și în Belle Ombre, își spuse Tom.

Duminică, Tom lenevi. Întâi și întâi, îi scrise soției sale, la Atena, apoi la ora două și jumătate coborî în salon ca să-l asculte pe Roy Hudd la radio. Doamna Annette îl găsea deseori, duminica dimineața, tăvălindu-se de râs pe canapeaua de mătase galbenă. Din când în când, Héloïse îi cerea să traducă glumele, dar de cele mai multe ori nu reușea. La ora patru, ca urmare a invitației primite telefonic la prânz, merse să servească un ceai acasă la Antoine și Agnès Grais, care locuiau în cealaltă parte a satului Villeperce, la mică distanță.

Antoine era arhitect. Lucra la Paris și venea să-și petreacă weekend-urile în atelierul lui. Agnès, o blondă cu o fire calmă, care avea în jur de douăzeci și opt de ani, rămânea în Villeperce și se ocupa de cei doi copii ai lor. Mai erau patru invitați, toți din Paris.

— Cu ce te mai ocupi, Tom? întrebă Agnès, aducând după ceai specialitatea soțului ei, un gin

olandez foarte tare, pe care acesta îl recomanda tuturor să-l bea sec.

— Pictez. Mă plimb prin grădină şi o îngrijesc.

— Şi nu te simţi singur? Héloïse când se întoarce?

— Peste o lună, probabil.

Vizita de o oră şi jumătate la familia Grais avu un efect reconfortant asupra lui Tom. Gazdele sale nu aduseră vorba despre musafirii lui, Murchison şi contele Bertolozzi. Deşi doamna Annette era destul de vorbăreaţă, poveştile ei nu ajunseseră la urechile vecinilor. Nimeni nu remarcă mâinile sale, rănite de sforile cu care îl legase pe Murchison.

Tom îşi petrecu seara tolănit pe canapea. După ce-şi scoase pantofii, începu să răsfoiască *Harrap's*, care era atât de greu, încât trebuia să-l sprijine pe picioare. Aştepta să sune telefonul, fără să ştie exact cine va fi la capătul celălalt al firului, şi, într-adevăr, la zece fără un sfert, sună Chris Greenleaf din Paris.

— Alo... Domnul Tom Ripley?

— Da, bună, Chris. Ce faci?

— Foarte bine, mulţumesc. Tocmai am ajuns împreună cu prietenul meu. Mă bucur foarte mult că sunteţi acasă. Dacă mi-aţi scris, n-am apucat să primesc scrisoarea. Deci...

— Unde eşti acum?

— La hotelul *Louisiane*. Recomandat insistent de nişte amici. E prima mea seară în Paris.

Nici măcar nu mi-am desfăcut bagajele. Am vrut să vă sun imediat.

— Ce ai de gând să faci acum? Când vrei să vii pe la mine?

— A, pot să vin oricând. Dar bineînţeles că aş vrea să fac un pic de turism. Poate merg să vizitez Luvrul.

— Marţi e bine?

— Ăă, da... Dar aş fi venit mâine, pentru că prietenul meu o să fie ocupat toată ziua. Are un văr mai în vârstă la Paris. Aşa că mă gândisem că poate...

Fără să ştie de ce, Tom nu fu în stare să găsească o minciună ca să-l trimită la plimbare.

— Mâine. În regulă. După-amiază? Dimineaţă o să fiu puţin ocupat.

Îi explică apoi cum să ajungă: trebuia să ia trenul de la gara din Lyon până la Moret-sur-Sablons şi îl rugă să-i dea un telefon ca să-l anunţe la ce oră va sosi.

Chris va sta sigur peste noapte la Belle Ombre. Tom îşi dădu seama că până la ziuă trebuia să scape de Murchison. De altfel, de aceea se şi lăsase convins când Chris îi ceruse să vină luni. Avea să-l forţeze să rezolve problema.

Chris părea destul de naiv, dar Tom spera că avea buna educaţie a familiei Greenleaf şi că nu va abuza de ospitalitatea lui. Zâmbi: şi el abuzase de ospitalitatea lui Dickie, altădată, la Mongibello, în tinereţea lui nebună. Pe atunci avea douăzeci şi

cinci de ani, deci era mai în vârstă decât Christopher. Venise din America sau, mai bine zis, Herbert Greenleaf, tatăl lui Dickie, îl trimisese ca să-l aducă pe băiat înapoi. Situație tipică. Dickie nu voia să se mai întoarcă acasă. Și Tom era pe atunci de o naivitate care astăzi i se părea de-a dreptul revoltătoare. Avusese de învățat. După moartea lui Dickie, Tom rămăsese în Europa. Se maturizase. La urma urmei, avea bani – banii lui Dickie –, fetele îl plăceau, se simțea chiar un pic vânat de ele. Una dintre fetele din anturajul lui era Héloïse Plisson. Tom o găsea nici prea insistentă, nici prea rigidă, nici prea nonconformistă, nici prea plicticoasă. Nu o ceruse în căsătorie. Era unul dintre capitolele întunecate ale vieții lui, cu toate că nu durase prea mult. Héloïse îi spusese, în timp ce stăteau la vila pe care o închiriaseră la Cannes: „Dacă tot trăim împreună, ce-ar fi să ne căsătorim? Apropo, nu cred că tata o să mai accepte prea mult situația actuală, pe câtă vreme, dacă ne căsătorim, n-ar mai avea ce să spună." În ziua căsătoriei – o simplă ceremonie civilă –, Tom se făcuse verde la față. Héloïse îi spusese mai târziu, râzând: „Erai verde". Și era adevărat. Dar trecuse și de asta. Se așteptase la felicitări, cu toate că știa că totul era o prostie. Mirii trebuiau să-și facă unul altuia complimente: „Scumpa mea, ești minunată!" sau „Chipul tău strălucește de fericire și de frumusețe!" Ei bine, chipul lui Tom se făcuse verde-deschis. Bine că nu-i venise rău în timp ce

înainta de-a lungul naosului sau, mai bine zis, în timp ce mergea printre două șiruri mizerabile de scaune goale, în biroul unui magistrat oarecare din Midi. Căsătoriile, își spuse el, ar trebui să fie la fel de discrete ca și noaptea nunții. Pentru că foarte mulți oameni gândeau așa, de ce era căsătoria atât de gălăgioasă? Era vulgar. De ce nu puteai să le spui pur și simplu prietenilor: „Ah, dar ne-am căsătorit acum trei luni!" Dacă, pe vremuri, căsătoria se făcea cu mare tam-tam, acest fapt era doar ca să-l împiedice pe mire să o lase pe fată cu buza umflată. „Ai luat-o de nevastă, băiatule, am scăpat de ea, și dacă încerci vreo nebunie, o să-i ai pe urmele tale pe toți cei cincizeci de membri ai familiei, gata să te fiarbă de viu!" Dar, în timpurile moderne, care e rostul?

Tom merse să se culce.

Luni dimineață, pe la cinci, își puse blugii și coborî încet pe scară.

De data asta, dădu peste doamna Annette, care deschise ușa bucătăriei chiar în clipa când el se pregătea să iasă. Își ținea un șervet alb lipit de falcă și avea o expresie suferindă.

— Iar dintele..., spuse Tom compătimitor.

— N-am putut să dorm toată noaptea. V-ați trezit devreme, domnule Tom.

— Ce dentist idiot! spuse Tom în engleză. Apoi în franceză: Auzi, să aștepte să cadă nervul singur! Habar n-are ce face! Ascultați, doamnă Annette, am sus niște pastile galbene. Tocmai mi-am amintit de

ele. Le-am adus de la Paris. Sunt special pentru durerile de dinți. Așteptați o clipă.

Urcă în fugă.

Doamna Annette clipi când înghiți pastila. Avea ochii de un albastru spălăcit, cu pleoapele căzute, ca oamenii din nordul Franței. Era bretonă după tată.

— Dacă vreți, pot să vă conduc la Fontainebleau azi, spuse Tom.

El și Héloïse aveau la Fontainebleau un doctor pe care, întâmplător sau nu, îl chema Tuenerf*.

Doamnei Annette durerea nu-i atenuase însă curiozitatea.

— De ce v-ați trezit atât de devreme?

— Voiam să mă ocup puțin de grădină și, după aceea, să mă culc iar pentru o oră sau două. Și eu am dormit cam prost.

Tom o conduse încetișor până în camera ei și îi lăsă flaconul cu pastile. Trebuia să ia cam patru pe zi, îi spuse el.

— Nu vă faceți griji pentru masa de dimineață sau cea de prânz, doamnă. Astăzi, odihniți-vă.

Apoi se apucă din nou de treabă. Groapa avea de acum vreo doi metri adâncime. Luase din șopron un ferăstrău de mână, cam ruginit dar eficient, și începu să taie cu el rădăcinile încrucișate, fără să acorde atenție pământului umed care se lipea de lama ascuțită a uneltei. Treaba progresa. Soarele mai avea până să răsară, dar se vedea destul de bine. În cele din

* Ucide-nervul (n.t.).

urmă, ieși din groapă, dar murdărindu-și de noroi puloverul de caşmir bej. Privi în jurul lui și nu văzu pe nimeni pe drumeagul care traversa pădurea. Ce noroc că francezii își legau câinii pe timpul nopții! își spuse el. Un câine liber ar fi putut să descopere cadavrul lui Murchison și să atragă atenția cuiva cu lătratul. Apucă din nou pachetul de funie: cadavrul căzu în groapă cu un zgomot înfundat, care răsună ca un cântec pentru Tom. Astupatul gropii îi făcu tot atâta plăcere. Pământ se găsea din belșug și, după ce termină, Tom îl călcă pe deasupra, împrăștie țărâna care mai rămăsese și se întoarse acasă, traversând pajiștea.

Își spălă puloverul, apoi dormi până după ora zece.

Își prepară cafea în bucătărie și merse să cumpere *Observer* și *Sunday Times* de la vânzătorul de ziare. De obicei, se așeza pe undeva și mai bea o cafea cât timp le răsfoia, dar astăzi voia să fie singur ca să citească articolele despre Derwatt. Era cât pe-aici să uite să-i cumpere doamnei Annette ediția locală a ziarului *Le Parisien*, care avea în fiecare zi câte un titlu cu litere roșii. Titlul din ziua respectivă vorbea despre un copil de doisprezece ani care fusese găsit strangulat. Afișele de la chioșc aveau alte titluri la fel de ciudate, chiar dacă pe altă temă.

JEANNE ȘI PIERRE
S-AU SĂRUTAT DIN NOU!

Despre ce naiba era vorba?

MARIE E FOARTE SUPĂRATĂ PE CLAUDE

Francezii erau întotdeauna foarte supărați: niciodată doar nemulțumiți.

ONASSIS SE TEME CA
JACKIE SĂ NU FIE RĂPITĂ

Oare cum mai dormeau noaptea?

NICOLE A NĂSCUT!

Doamne, care Nicole? Tom habar n-avea despre cine era vorba în titlurile de genul acesta – probabil vedete de cinema sau cântăreți –, dar sigur e că ziarele trăiau bine de pe urma lor. Viețile membrilor familiei regale britanice erau de-a dreptul incredibile: regina Elisabeta și Philip ajungeau la divorț de trei ori pe an, iar Margaret și Tony se certau ca nebunii.

Tom puse ziarul doamnei Annette pe masa din bucătărie și urcă în camera lui. *Observer* și *Sunday Times* prezentau amândouă, în paginile de artă, o fotografie cu el deghizat în Derwatt. Una dintre fotografii îl prinsese vorbind, cu gura deschisă, înconjurată de barba aceea respingătoare. Parcurse fugitiv articolele, pentru că nu avea chef să le citească cuvânt cu cuvânt.

Observer spunea: „Ieșit din lunga sa izolare pentru o apariție neașteptată, miercuri după-amiază, la Buckmaster Gallery, Philipp Derwatt, care preferă să i se spună pur și simplu Derwatt, s-a arătat foarte

reticent în a dezvălui unde anume trăiește în Mexic, dar a devenit mai comunicativ când s-a ajuns la discuții despre opera lui. În legătură cu Picasso, a declarat: «Opera lui Picasso are perioade. A mea nu.»“ În fotografia din *Sunday Times*, Tom gesticula în spatele biroului lui Jeff, cu pumnul stâng ridicat. Nu-și amintea să fi făcut gestul acela, și totuși... „Hainele pe care le purta erau evident scoase de curând dintr-un dulap în care au stat multă vreme... S-a lăsat fotografiat de vreo doisprezece ziariști, lucru care i-a fost fără îndoială greu după șase ani de izolare.“ Oare acest „fără îndoială“ ascundea o ironie? Tom credea că nu, pentru că restul articolului i se părea favorabil, atât cât erau în stare niște englezi, în orice caz.

„Opera lui Derwatt este în continuare de valoare... Unii ar putea s-o considere ezoterică, ciudată, poate chiar o expresie a nebuniei... Nici un tablou de-al lui nu este realizat în grabă sau lăsat neterminat. Sunt tablouri făcute cu dragoste, chiar dacă tehnica pare spontană. Dar nu este nimic superficial în crearea lor. Derwatt a declarat că niciodată nu pictează un tablou în mai puțin de cincisprezece zile.“ Chiar spusese așa ceva? „... și lucrează în fiecare zi, câteodată șapte ore în șir... Bărbați, fetițe, scaune, mese, obiecte ciudate în flăcări sunt subiectele lui favorite... Și de data aceasta toate operele semnate de el au fost vândute.“ Nici un cuvânt despre dispariția lui Derwatt după interviu.

„Ce păcat, se gândi Tom, că nici unul dintre aceste elogii nu va fi scris pe mormântul lui Bernard Tufts!" Asta îi aminti de inscripţia pe care o citise în cimitirul englez protestant din Roma şi care îl impresionase foarte mult: „Aici zace un om al cărui nume a fost scris pe apă". Poate că Bernard, vagabondul, artistul, avea să-şi compună singur epitaful înainte să moară. Oare îşi va căpăta gloria cu un „Derwatt", cu vreun tablou superb pe care nu-l pictase încă?

Dar oare va mai picta sub numele Derwatt? Probabil că nici el nu ştia. Şi oare va mai picta opere personale, semnate cu numele lui adevărat?

La prânz, doamna Annette se simţea mai bine. Şi, după cum se aşteptase Tom, pentru că pilulele calmante îşi făcuseră efectul, nu mai voia să meargă la dentistul din Fontainebleau.

— Doamnă Annette, azi am musafiri. Păcat că Héloïse nu e aici! În seara asta vine la cină un tânăr american, domnul Christopher. Aş putea să fac eu cumpărăturile azi... Nu, nu, odihniţi-vă.

Tom plecă la cumpărături pe la prânz. La ora patru se întoarse. Doamna Annette îi spuse că un american sunase: nu reuşise să se facă înţeles de doamna Annette şi urma să dea telefon din nou.

Într-adevăr, Chris sună din nou şi îl rugă pe Tom să vină să-l ia de la Moret la ora şase după-amiază.

Tom îşi puse o pereche de pantaloni vechi de flanelă, un pulover cu guler lung şi cizme, apoi plecă cu

Alfa Romeo. La cină aveau carne tocată: hamburgerul francez, care era atât de delicios, încât îţi venea să-l mănânci crud. Tom văzuse americani îndopându-se cu hamburger cu ceapă în micile localuri din Paris la doar douăzeci şi patru de ore după ce ajunseseră pe pământul Franţei.

După cum se aşteptase, îl recunoscu pe Chris din prima clipă. Erau mai multe persoane în faţa lui, dar capul blond al tânărului le depăşea puţin. Avea aceiaşi ochi şi aceleaşi sprâncene uşor încruntate ca şi Dickie. Tom ridică mâna. Christopher ezită până când privirile li se întâlniră. Avea acelaşi zâmbet ca şi Dickie. Ce-i deosebea era gura: avea nişte buze mai pline, care nu semănau deloc cu cele ale vărului său, şi pe care le moştenise probabil de la mama lui.

Dădură mâna unul cu altul.

— Aici într-adevăr suntem la ţară.

— Ţi-a plăcut la Paris?

— Ah, da! E mult mai mare decât credeam.

Christopher era foarte curios. Pe toată durata drumului, se străduia să vadă tot: cafenelele, platanii, casele. Prietenul lui, Gerald, avea să stea probabil vreo două-trei zile la Strasbourg, îi mărturisi el lui Tom.

— E primul sat francez pe care îl vizitez. E incredibil cât e de autentic, se minună el, de parcă ar fi vorbit despre un decor de teatru.

Pe Tom îl amuza entuziasmul lui, dar îi provoca şi o nervozitate ciudată. Îşi aminti propriul entuziasm

atunci când văzuse pentru prima oară Turnul din Pisa, de la fereastra unui tren în mişcare, sau ţărmul arcuit al oraşului Cannes.

Cum era pe înserat, Belle Ombre nu se mai vedea toată, dar doamna Annette aprinsese becul de deasupra uşii. Lumina din bucătărie lăsa să se vadă cât de mare era casa. Tom zâmbi pe sub mustaţă la comentariile entuziaste ale lui Chris. Îi făcură totuşi plăcere. Câteodată, simţea un impuls irezistibil de a lăsa în plata Domnului şi familia Plisson, şi casa de la Belle Ombre. Asta se întâmpla atunci când vreo trăsătură de caracter tipic franţuzească îl scotea din sărite, fie că era vorba de lăcomie, de minciună, sau de omisiunea voluntară a faptelor. Dar, când alte persoane îi făceau complimente legate de Belle Ombre, începea să-i placă şi lui. Intră în garaj şi ieşi cu una dintre valizele lui Chris, în care „avea tot ce-i trebuia", după cum îi mărturisise el lui Tom.

Doamna Annette le deschise uşa.

— Menajera mea, paznica mea credincioasă, fără de care nu ştiu cum m-aş putea descurca, spuse Tom. Domnul Christopher. Doamna Annette.

— Bună seara, ce mai faceţi? întrebă politicos Chris.

— Bună seara. Camera domnului e gata.

Tom îl conduse pe Chris la etaj.

— Extraordinar! exclamă Chris. E ca un muzeu.

Era adevărat că pretutindeni se vedeau mătăsuri şi obiecte aurite.

— Soţia mea s-a ocupat de decoraţiuni. Deocamdată nu e aici.

— Am văzut o fotografie a dumneavoastră împreună cu soţia. Unchiul Herbert mi-a arătat-o la New York. E blondă şi o cheamă Héloïse.

Tom îl lăsă pe Christopher să-şi facă toaleta şi îi spuse că avea să-l aştepte jos în salon.

Tom începu iar să se gândească la Murchison. Nu plecase cu avionul. Poliţia avea să verifice hotelurile din Paris şi să descopere că americanul nu stătuse la nici unul dintre ele. Nu le-ar fi fost greu să afle că Murchison stătuse pe 15 şi 16 octombrie la *Mandeville* şi că voia să se întoarcă din nou acolo pe data de 18. Numele şi adresa lui Tom apăreau şi ele în registrul hotelului pentru datele de 15 şi 16. Dar, la urma urmei, nu era singurul francez care stătuse la *Mandeville* în zilele respective. Oare aveau să-l interogheze?

Christopher coborî. Îşi pieptănase părul blond şi ondulat, dar rămăsese cu pantalonii reiaţi şi bocancii.

— Sper că nu aveţi oaspeţi la masă. Dacă trebuie, mă schimb.

— Suntem la ţară, fiecare se îmbracă aşa cum vrea.

Christopher privi tablourile lui Tom, dar atenţia îi fu atrasă de un nud de Pascin, un desen în tonuri de roz.

— Aici locuiţi tot timpul? Cred că e plăcut.

Christopher acceptă să bea un whisky. Tom trebui să-i explice cum își petrecea timpul: ocupându-se de grădină și studiind limbile străine, fără să menționeze cât de serios făcea aceste lucruri. Asta nu-l împiedica să-i placă la nebunie să lenevească, deși nu dorea să discute cu alții despre acest subiect. Demult, când îl întâlnise pe Dickie Greenleaf, visa la lux și trândăveală, iar acum, când și le putea permite, farmecul lor era la fel de puternic.

În timp ce stăteau la masă, Christopher începu să vorbească despre Dickie. Spuse că avea o fotografie cu el, făcută la Mongibello, în care apărea și Tom. Aduse vorba, nu fără greutate, de moartea lui Dickie... despre care toată lumea credea că fusese o sinucidere. Christopher avea sensibilitate, după părerea lui Tom. Privirea tânărului îi amintea de Dickie Greenleaf.

Christopher privi ușile de sticlă, apoi plafonul cu chesoane crem. Se ridicase în picioare și părea de-a dreptul impresionat.

— E grozav să trăiești într-o casă ca asta, spuse el. Înconjurat de opere de artă... și de muzică.

Christopher îi amintea lui Tom de tinerețea lui, la douăzeci de ani. Ripley bănuia că, deși familia lui nu era săracă, mai mult ca sigur că nu trăia în asemenea condiții. La cafea puse *Visul unei nopți de vară*.

Apoi telefonul începu să sune. Era ora zece seara.

Operatoarea îi verifică numărul, apoi îl anunță că avea să-i facă legătura cu Londra.

— Alo, Bernard Tufts la telefon, spuse o voce încordată, urmată de zgomote înfundate.

— Alo! Da, Tom la telefon. Mă auzi?

— Poți să vorbești puțin mai tare? Te-am sunat ca să-ți spun...

Vocea lui Bernard se stinse, de parcă s-ar fi înecat.

Tom aruncă o privire spre Chris, care citea coperta unui disc.

— Se aude mai bine acum? întrebă el, și chiar în clipa aceea telefonul scoase un zgomot infernal.

Tom mută receptorul la urechea dreaptă. Îl auzi pe Bernard încercând să vorbească rar și tare, dar cuvintele rămâneau în continuare de neînțeles. Nu reuși să perceapă decât „Murchison". „E la Londra!" urlă Tom în receptor. Bernard spuse ceva de *Mandeville*. Oare expertul încercase să dea de Murchison la *Mandeville* și după aceea vorbise cu cei de la Buckmaster Gallery? se întrebă Tom. „Bernard, n-are rost, nu avem cum să ne înțelegem!" strigă el. „Poți să-mi scrii?" Cum nu mai auzea decât zgomote înfundate, presupuse că Bernard închisese, așa că puse și el receptorul în furcă.

— Și când mă gândesc că în țara asta trebuie să plătești o sută douăzeci de dolari doar ca să-ți instaleze telefon, spuse el. Îmi cer scuze că am țipat așa.

— Ah, nu-i nimic, și eu am auzit că telefoanele funcționează sub orice critică, spuse Chris. Era cineva important? Héloïse?

Tânărul se ridică.

— Voiam să vă arăt ghidurile mele turistice. Se poate? întrebă el, luând-o la fugă pe scări.

Tom își spuse că era doar o chestiune de timp până când polițiștii englezi și francezi vor veni să-i pună întrebări despre Murchison. Spera ca, atunci când avea să se întâmple asta, Chris să nu mai fie acolo.

Tânărul coborî cu trei cărți: *Ghidul albastru*, o carte despre arta castelelor franceze și un volum gros despre Renania, pe care avea de gând s-o viziteze împreună cu Gerald Hayman după ce acesta din urmă se întorcea de la Strasbourg.

Chris sorbi coniacul, savurându-i gustul.

— Am început să-mi pierd încrederea în valorile democrației, spuse el. E un lucru îngrozitor venind din gura unui american, știu. Pentru ca democrația să funcționeze, e nevoie ca fiecare să aibă un anumit nivel de educație, și America încearcă să facă asta... dar fără prea mult succes. Și nici nu cred că toți sunt interesați să fie educați...

Tom nu era prea atent la ce spunea Chris, dar replicile lui fură de ajuns ca să-i satisfacă tânărului cheful de conversație pentru seara aceea.

Telefonul începu să sune din nou. Uitându-se la pendula de argint de pe masă, Tom văzu că era unsprezece fără cinci minute.

Un bărbat îi spuse în limba franceză că e agent de poliție și întrebă de domnul Ripley, cerându-și scuze că suna la o oră atât de târzie.

— Bună seara, domnule. Cunoașteți cumva pe un anume Thomas Murchison, un american?

— Da, răspunse Tom.

— A fost cumva pe la dumneavoastră de curând? Joia sau vinerea aceasta?

— Da.

— Aha! Și e la dumneavoastră acum?

— Nu, a plecat la Londra vineri.

— Ei bine, nu. Valiza lui a fost găsită la Orly. Nu a luat avionul la ora patru după-amiază.

— Incredibil!

— Erați prieten cu domnul Murchison, domnule Ripley?

— Nu, nu-l cunosc de prea mult timp.

— Cum a plecat de la dumneavoastră?

— Eu l-am condus la aeroport, pe la ora trei și jumătate după-amiază.

— Știți dacă avea prieteni la Paris? Persoane la care ar fi putut să stea în gazdă?

Tom făcu o pauză.

— Nu, nu mi-a vorbit de nimeni.

Agentul fu dezamăgit.

— Sunteți acasă zilele astea, domnule Ripley? S-ar putea să fie nevoie să discutăm cu dumneavoastră...

De data asta, curiozitatea lui Christopher era stârnită.

— Cine era?

— A, cineva care mă întreba dacă am veşti de la o persoană pe care n-o cunoşti.

Cine făcea atâta scandal în legătură cu Murchison? Expertul de la Tate Gallery? Poliţia franceză de la Orly? Sau soţia lui?

— Héloïse ce face? întrebă Christopher.

A doua zi dimineaţă, când stăpânul casei coborî, doamna Annette îl anunţă că tânărul Christopher ieşise să se plimbe. Tom îşi spuse că ar fi fost chiar neplăcut ca musafirul său să fi ales ca loc de promenadă tocmai pădurea în care îl îngropase pe Murchison, dar se linişti gândindu-se că poate plecase să dea o raită prin sat. Luă *Sunday Times*, pe care nu apucase să-l citească în seara dinainte, şi parcurse pagina de fapte diverse, căutând o referire cât de scurtă la dispariţia lui Murchison sau o dispariţie la Orly. Nu găsi însă nimic.

Chris se întoarse, îmbujorat şi vesel. Cumpărase un tel pentru bătut ouăle.

— O să i-l fac cadou surorii mele, preciză el. Nu o să atârne prea greu în valiză. O să-i spun că e din satul dumneavoastră.

Tom îi propuse să facă o plimbare cu maşina şi să meargă împreună să ia masa undeva.

— Ia şi ghidul cu tine. O să mergem de-a lungul Senei.

Dar întâi voia să aştepte poştaşul, care ajunse câteva minute mai târziu.

Primise un singur plic, scris cu cerneală neagră şi litere ascuţite. Tom nu-i cunoştea scrisul lui Bernard, dar, cu toate acestea, intuiţia îi spunea că epistola era trimisă de el. Şi nu se înşela: o deschise şi văzu că era semnată de Bernard.

127 Commperfield St.
SE1

Dragă Tom,

Îmi cer scuze, sunt sigur că nu te aşteptai la scrisoarea asta. Aş vrea mult să ne vedem. Crezi că pot să vin până la tine? Nu e nevoie să mă găzduieşti.

Dacă ai fi de acord, mi-ar face bine o discuţie cu tine.

Cu prietenie,
BERNARD T.

P.S. Voi încerca să-ţi telefonez înainte de a-ţi trimite această scrisoare.

Trebuia să-i telegrafieze imediat lui Bernard. Dar ce să-i spună? Un refuz l-ar fi deprimat şi mai mult, se gândi Tom. Cu toate acestea, nu avea chef să-l vadă, în nici un caz în situaţia actuală. Poate reuşea să-i telegrafieze, dintr-un oficiu poştal oarecare, folosind un nume şi o adresă false, pentru că în Franţa era nevoie să dai datele personale dacă voiai

să trimiţi o telegramă. Trebuia, aşadar, să scape de Chris cât mai repede, idee care nu-i făcea nici o plăcere.

— Mergem?

Chris, care tocmai scria o vedere, se ridică.

— De acord.

Tom deschise uşa şi dădu nas în nas cu doi poliţişti francezi, care se pregăteau să sune. Mâna poliţistului care tocmai voia să apese butonul soneriei era cât pe ce să-l atingă.

— Bună ziua. Domnul Ripley?

— Da. Intraţi, vă rog.

Probabil că veneau din Melun, se gândi el, pentru că pe agenţii din Villeperce îi cunoştea.

Agenţii intrară, dar refuzară să stea jos. Îşi scoaseră şepcile, le puseră sub braţ, şi cel mai tânăr extrase din buzunar un carnet şi un pix.

— V-am căutat aseară în legătură cu un anume domn Murchison, spuse cel mai în vârstă, care era comisar, şi am aflat că dumneavoastră împreună cu dânsul aţi ajuns la Orly cu acelaşi avion, joi după-amiază. La Londra aţi stat la acelaşi hotel, *Mandeville*. Aşadar, reluă el cu un zâmbet satisfăcut, dumneavoastră spuneţi că l-aţi condus pe domnul Murchison la Orly vineri după-amiază, la ora cincisprezece şi treizeci de minute.

— Da.

— L-aţi condus până în aeroport?

— Nu, pentru că nu aveam voie să parchez acolo, aşa că, după ce a coborât, am plecat.

— L-aţi văzut intrând?

Tom se gândi.

— Nu m-am uitat în spate când am plecat.

— Pentru că, pur şi simplu, a pus valiza jos şi a dispărut. Trebuia să întâlnească vreun cunoscut la Orly?

— Nu mi-a spus.

Christopher asculta stând într-un colţ, dar Tom era sigur că nu înţelegea mare lucru.

— Nu v-a spus nimic despre vreo întâlnire la Londra?

— Nu. Sau în orice caz nu-mi aduc aminte.

— În dimineaţa asta am sunat la *Mandeville*, unde era aşteptat să ajungă. Nu dăduse nici un semn, dar ni s-a spus că un anume domn…

Se întoarse spre colegul lui.

— Domnul Riemer.

— Că un anume domn Riemer sunase la hotelul respectiv pentru că trebuia să se întâlnească sâmbătă seara cu domnul Murchison. Poliţia din Londra ne-a spus şi că domnul Murchison voia să verifice autenticitatea unui tablou al cărui proprietar era. Un tablou semnat Derwatt. Ştiaţi asta?

— Ah, da. Domnul Murchison adusese tabloul cu el. Voia să vadă pânzele mele pictate de Derwatt, adăugă el, arătând spre perete. De aceea a venit în Franţa cu mine.

— Ah, înţeleg. De cât timp îl cunoşteaţi?

— De miercurea trecută. L-am zărit la expoziţia Derwatt şi apoi l-am revăzut la hotel seara. Am discutat. (Se întoarse spre Chris.) Îmi cer scuze, dar e ceva important.

— Nici o problemă, spuse tânărul.

— Aveţi idee unde e tabloul domnului Murchison?

— L-a luat cu el.

— L-a luat cu el în valiză? Nu a mai fost găsit.

Comisarul îl privi pe colegul lui. Erau foarte surprinşi amândoi.

Cineva îl furase la Orly, slavă Domnului, îşi spuse Tom.

— Tabloul era învelit în hârtie maro. Domnul Murchison îl ducea în mână. Sper că n-a fost furat.

— Din păcate, s-ar părea că asta s-a întâmplat. Cum se numea? Ce dimensiuni avea? Puteţi să ni-l descrieţi?

Tom le oferi toate datele necesare cât putea de precis.

— E o afacere complicată, şi s-ar putea să fie nevoie de poliţia din Londra, dar noi trebuie să le spunem tot ce ştim. Prin urmare, acesta e tabloul – *Orologiul* – căruia domnul Murchison îi contestă autenticitatea?

— Da. Cel puţin, la început, asta era părerea dânsului. E mai competent decât mine în această privinţă. Mă interesa părerea lui, pentru că am şi eu două tablouri semnate de acelaşi pictor, şi l-am invitat să le vadă, ca să-şi dea cu părerea.

— Şi ce a spus despre ale dumneavoastră? întrebă comisarul, încruntându-se.

Poate că era o întrebare adresată din simplă curiozitate.

— E convins că ale mele sunt autentice, răspunse Tom, şi eu, de asemenea. Mi-a spus că e posibil să renunţe la întâlnirea cu domnul Riemer.

— Interesant.

Comisarul aruncă o privire spre telefon. Poate că ar fi vrut să sune la Melun, dar nu zise nimic.

— Un pahar cu vin? întrebă Tom, adresându-se celor doi agenţi.

Cei doi refuzară. În schimb, cerură să vadă tablourile. Tom se declară foarte încântat să li le arate. Se plimbară prin cameră, comentând în şoaptă. Păreau că vizitează o galerie de artă în timpul liber.

— Derwatt e foarte cunoscut în Anglia, spuse cel mai tânăr.

— Da, într-adevăr, aprobă Tom.

Întâlnirea se terminase. Poliţiştii îi mulţumiră şi plecară.

Tom se gândi că avusese mare noroc că doamna Annette se afla în sat după cumpărături.

După ce poliţiştii părăsiră casa, Christopher întrebă râzând:

— Prin urmare, ce voiau? N-am înţeles decât „Orly" şi „Murchison".

— S-ar părea că Thomas Murchison, un american care m-a vizitat săptămâna trecută, n-a mai plecat

cu avionul spre Londra de la Orly. S-ar părea că a dispărut. Şi poliţia a găsit valiza lui în aeroport, acolo unde îl lăsasem eu vineri.

— A dispărut? Incredibil! Dar au trecut patru zile!

— Eu am aflat abia aseară. Telefonul de aseară era de la poliţie.

— E al naibii de ciudat!

Chris îi puse câteva întrebări, la care Tom dădu aceleaşi răspunsuri pe care le dăduse şi poliţiştilor.

— Povestea asta cu valiza abandonată ar putea să fie semnul unei crize de amnezie. Bea mult?

Tom izbucni în râs.

— Nu! Chiar nu înţeleg ce s-a întâmplat.

Se plimbară pe malurile Senei cu Alfa Romeo. Aproape de Samois, Tom îi arătă lui Chris pe care ţărm debarcase generalul Patton cu armata lui în 1944, ca să ajungă la Paris. Tânărul coborî din maşină ca să citească inscripţia de pe micuţa coloană cenuşie şi reveni cu ochii în lacrimi, aşa cum şi pe Tom îl emoţionase versul scris pe mormântul lui Keats. Luară prânzul la Fontainebleau, pentru că lui Tom nu-i plăcea restaurantul cel mare din Bas-Samois – *La Bertrand* sau cam aşa ceva: întotdeauna el şi Héloïse se pomeniseră cu nota de plată încărcată; mai mult, proprietarul şi familia lui aveau obiceiul să înceapă să spele pe jos, înainte ca oamenii să fi terminat de mâncat, şi să târască scaunele pe podea fără să se gândească nici un moment la urechile celor care luau masa. După aceea, se ocupă de

cumpărăturile pe care îl rugase doamna Annette să le facă: ciuperci „à la grecque", țelină cu sos remoulade, cârnăciori mici, al căror nume nu și-l amintea niciodată, pentru că nu prea îi plăceau, și alte lucruri care nu se găseau la Villeperce. Pe lângă toate acestea, cumpără din Fontainebleau și baterii pentru radioul lui.

În timp ce se întorceau, Christopher începu să râdă și spuse:

— Azi-dimineață, când mă plimbam prin pădure, am dat peste ceva care părea să fie un mormânt proaspăt săpat. Foarte recent. Mi se pare amuzant, pentru că mi-am adus aminte de cei doi polițiști care au venit azi-dimineață. Ei căutau o persoană dispărută, care a fost în vizită la dumneavoastră și dacă ar fi văzut locul acela care semăna atât de bine cu un mormânt...

Râse din nou.

Da, era amuzant. Al naibii de amuzant! Tom râse și el de riscul nebunesc pe care și-l asumase. Dar nu zise nimic.

A doua zi, cerul era întunecat și ploaia începu să cadă pe la ora nouă. Doamna Annette ieși ca să fixeze un oblon care se desprinsese. Ascultase la radio și-l anunță pe Tom că vremea se va înrăutăți.

Vântul îl îngrijora pe Tom. Nu se mai punea problema călătoriei nici pentru el, nici pentru Chris. La prânz, izbucni o furtună în toată puterea cuvântului. Plopii uriași se clătinau ca niște trestii. Din când în când, câte o creangă zbura, luată de rafale, lovind acoperișul.

— N-am mai văzut așa ceva niciodată pe aici, spuse Tom la prânz.

Dar Chris, care moștenise sângele-rece al lui Dickie, sau poate chiar al întregii familii, zâmbea și savura zbuciumul naturii.

Luminile se stinseră timp de o jumătate de oră. Asta se întâmpla deseori în Franța la țară, chiar dacă era vorba de o mică furtună, îi explică Tom.

După prânz, urcă în atelier. Câteodată, pictatul îl liniştea. Stătea în picioare în faţa mesei, cu pânza rezemată de o menghină grea şi de un teanc de cărţi de artă şi de horticultură.

Tom se apucă de lucru cu entuziasm. Se depărta deseori de şevalet ca să-şi privească opera. Era un portret al doamnei Annette, care teoretic era pictat în stilul lui Kooning, aşa că menajera nu s-ar fi recunoscut niciodată. Tom nu-l imita în mod conştient pe Kooning, şi nu se gândise la el când îşi începuse tabloul, dar, în stadiul actual, pictura lui semăna cu unul dintre portretele sale. Între buzele de un roz intens ale doamnei Annette apăreau dinţii, care erau galbeni şi neregulaţi. Avea o rochie mov cu un volănaş în jurul gâtului. Tabloul era pictat cu tuşe groase. Pentru început, Tom făcuse schiţe rapide cu doamna Annette pe un carnet, atunci când ea nu era atentă.

Afară începuse să fulgere. Tom se îndreptă de spate şi respiră adânc. La radio, pe France-Culture, era un interviu cu un autor care nu prea părea să se simtă în apele lui. „Cartea dumneavoastră, domnule Hublot (Heublein?), mi se pare... zgomot înfundat... şi, după cum spun mai mulţi critici, aveţi o atitudine mult mai reţinută în raport cu provocarea adresată antisartrismului de celelalte cărţi ale dumneavoastră... În ultima carte, din contră..."

Tom închise radioul.

Un trosnet sinistru se auzi foarte aproape, în direcţia pădurii, şi Tom privi pe fereastră.

Vârfurile pinilor şi ale plopilor se agitau în continuare, dar nu-şi dădea seama dacă se rupsese vreun copac sau nu. Ar fi fost grozav dacă un arbore s-ar fi prăbuşit peste afurisitul de mormânt şi l-ar fi acoperit cu totul, îşi spuse. Tocmai amesteca roşu cu brun ca să picteze părul doamnei Annette – voia să termine pânza în ziua aceea – când auzi sau, în orice caz, i se păru că aude voci de bărbaţi la parter.

Ieşi pe palier.

Vocile vorbeau în engleză, dar nu auzea ce spuneau. Era Chris şi încă cineva. Bernard, gândi Tom. Un accent englez. La dracu'!

Puse cu grijă cuţitul de pictor pe ceaşca plină cu diluant, închise uşa în urma lui şi coborî sărind treptele câte patru o dată.

Era într-adevăr Bernard, murdar de noroi şi ud leoarcă, în faţa uşii de la intrare. Tom fu impresionat de ochii lui, care păreau să se fi înfundat şi mai mult în orbite, sub sprâncenele drepte. I se păru că avea un aer îngrozit. În clipa următoare, se gândi că Bernard părea moartea în persoană.

— Bernard! strigă el. Intră!

— Bună ziua, spuse pictorul.

Îşi puse rucsacul pe jos în faţa lui.

— Christopher Greenleaf, făcu prezentările Tom. Bernard Tufts. Cred că aţi făcut cunoştinţă.

— Da, zise Chris.

Zâmbea şi părea încântat să-l cunoască pe oaspete.

— Sper că nu deranjez, spuse Bernard.

Tom îl asigură că nu. Doamna Annette apăru şi ea şi Tom i-l prezentă pe Bernard, după care menajera luă haina noului musafir.

— Pregătiţi, vă rog, camera mică pentru Bernard, spuse Tom în franceză.

Era a doua încăpere pentru oaspeţi, cu un pat pentru o singură persoană, pe care, împreună cu Héloïse, o botezase „camera mică". Nu era folosită prea des. Apoi, adresându-i-se lui Bernard:

— Ai venit cu taxiul? Din Melun sau din Moret?

— Din Melun. Am căutat satul pe hartă la Londra.

Bernard, la fel de subţire şi slab ca şi scrisul lui, rămăsese pe loc, frecându-şi mâinile. Până şi vesta lui părea udă.

— Vrei un pulover? Un coniac ca să te încălzeşti?

— A, nu, mersi.

— Hai în sufragerie. Ai nevoie de o ceaşcă de ceai. O să-i cer doamnei Annette să ne prepare unul când o să coboare. Stai jos, prietene.

Bernard îl privi pe Chris cu un aer neliniştit, ca şi cum ar fi vrut ca americanul să se aşeze primul. Tom îşi dădu seama că neliniştea părea să fie ceva natural pentru el. Era clar că o discuţie cu Bernard avea să fie foarte dificilă şi că acesta din urmă şi-ar fi dorit ca americanul să nu fi fost acolo. Tom observase şi el

asta, precum şi faptul că pictorul se afla într-o stare jalnică: se bâlbâia şi mâinile îi tremurau.

— N-o să te deranjez mult timp.

Tom râse.

— Doar n-o să pleci azi! N-am mai văzut vreme aşa urâtă de trei ani de când sunt în Franţa. Au fost probleme la aterizare?

Bernard nu-şi mai amintea. Privirea lui se îndreptă spre *Omul aşezat pe scaun* – pe care îl pictase –, dar după aceea se uită repede în altă parte.

Tom se gândi la blestematul amestec de albastru-marin şi roşu de cadmiu care fusese folosit în tablou. Pentru Tom devenise o otravă. Probabil că şi pentru Bernard.

— N-ai mai văzut de mult *Scaunele roşii*, nu-i aşa, Bernard? întrebă Tom, ridicându-se.

Pictorul stătea cu spatele la ei. Se ridică şi el, încovoindu-şi gâtul, cu picioarele sprijinite de canapea.

Tom fu răsplătit pentru strădania lui cu un zâmbet fugar.

— Ce tablou minunat! spuse Bernard cu o voce blândă.

— Sunteţi pictor? întrebă Chris.

— Da. (Bernard se aşează la loc.) Dar nu sunt nici pe departe atât de bun ca Derwatt.

— Doamna Annette, vreţi să fierbeţi nişte apă pentru ceai? întrebă Tom.

— Imediat, domnule Tom.

Doamna Annette cobora cu brațele pline de prosoape.

— Ați putea să-mi spuneți, i se adresă Christopher lui Bernard, ce anume îl face pe un pictor remarcabil? De exemplu, am impresia că în zilele noastre există mai mulți pictori care au un stil asemănător cu al lui Derwatt. Dar numele lor îmi scapă, pentru că nu sunt atât de cunoscuți. Ah, ba da, Parker Nunally, de exemplu. Ce are Derwatt în plus față de el?

Tom căută și el un răspuns – voia să spună ceva gen „originalitate"–, dar primul cuvânt care îi trecu prin cap fu „publicitate". Îl lăsă pe Bernard să vorbească.

— E vorba chiar de personalitatea lui Derwatt, spuse Bernard.

— Îl cunoașteți?

Tom simți o strângere de inimă, un elan de simpatie pentru Bernard.

Celălalt dădu din cap.

— Da!

Bernard își puse mâinile osoase pe genunchi.

— Și personalitatea lui e atât de remarcabilă?

— Da! zise Bernard și mai ferm.

Se vedea că era un subiect sensibil pentru el și, după privirea lui posomorâtă, se ghicea că ar fi vrut să spună mai multe.

— Nu v-am pus o întrebare prea corectă, spuse Chris. În general, artiștii nu-și prea arată personalitatea, nu-și irosesc scânteia în viața de zi cu zi. Aparent, n-au nimic extraordinar.

Doamna Annette le servi ceaiul.

— Bernard, n-ai valiză? întrebă Tom, cu toate că știa că musafirul nu avea nici un bagaj cu el.

— Nu, m-am hotărât brusc să vin aici.

— Nu contează. Am tot ce-ți trebuie. (Tom simțea că tânărul Chris îi privea pe amândoi, întrebându-se probabil dacă se cunoșteau bine sau nu.) Ți-e foame? Menajerei îi place foarte mult să pregătească sandvișuri. (Pe masă nu erau decât prăjiturele și ceai.) O cheamă doamna Annette. Cere-i ce vrei tu.

— Nu, mulțumesc.

Ceașca lui Bernard produse un clinchet puternic, amplificat de trei ori, când o așeză la loc pe farfurie.

Tom se gândea că, probabil, Jeff și Ed îl îndopaseră cu atâtea tranchilizante, încât acum i-ar fi prins bine un stimulent. Imediat ce-și termină ceaiul, îl conduse pe Bernard în camera lui.

— O să trebuiască să folosești aceeași baie cu Chris, spuse el. Traversezi palierul și treci prin camera soției mele. (Lăsă ușile deschise.) Héloïse nu e aici, e în Grecia. Sper că o să te simți bine și o să te odihnești puțin, Bernard. Ce se întâmplă de fapt, ce te deranjează?

Se întorseseră în „camera mică", unde avea să înnopteze musafirul, și închiseseră ușa.

Bernard dădu din cap.

— Am impresia că am ajuns la fundul paharului, pur şi simplu. Expoziţia asta m-a terminat. E ultima la care mai particip. *Ciubărul* trebuia să fie ultimul tablou pe care l-aş fi pictat. Şi uite că acum încearcă să-l învie.

„Şi au reuşit, cu ajutorul meu", îşi spuse Tom, dar îşi păstră un aer serios.

— Păi, se consideră că e în viaţă de vreo cinci ani. Eu sunt sigur că n-or să te oblige să continui dacă nu vrei s-o faci.

— Ba da, or să încerce... Ed şi Jeff. Dar m-am săturat, înţelegi. Pur şi simplu, m-am săturat.

— Sunt sigur că şi-au dat şi ei seama. Nu-ţi face probleme din cauza asta. Putem să... Ascultă, Derwatt s-a întors în Mexic, în sihăstria lui. În săptămânile următoare, putem să spunem că pictează în continuare, dar că nu vrea să mai expună nici o pânză. (Tom începu să se plimbe prin cameră.) Şi pe urmă, într-o zi, o să anunţăm că a murit, că şi-a ars ultimele pânze, sau ceva în genul acesta, aşa că nimeni n-o să mai poată să le vadă.

Tom zâmbi, dar privirea sumbră a lui Bernard, fixată pe parchet, îi dădu impresia că se comportase ca un actor care tocmai făcuse o glumă proastă şi îi lăsase indiferenţi pe spectatori. Sau, mai rău, precum cineva care tocmai comisese un sacrilegiu sau înjurase într-o biserică.

— Ai nevoie de odihnă, Bernard. Vrei un somnifer? Am ceva uşor.

— Nu, mulţumesc.

— Poţi să te duci la baie. Nu te formaliza de faţă cu Chris şi cu mine. N-o să te batem la cap. Masa e la ora opt, dacă vrei să mănânci cu noi. Dacă doreşti să bem ceva împreună, poţi să cobori mai devreme.

Sub puterea vântului care şuiera afară, un arbore enorm se îndoi – îl văzură amândoi pe fereastră – şi Tom avu impresia că vila se zgâlţâia cu totul. Instinctiv, îşi depărtă picioarele ca să-şi asigure echilibrul. Cum puteai să-ţi păstrezi calmul pe o asemenea vreme?

— Vrei să trag perdelele? întrebă el.

— Nu are importanţă, spuse Bernard, privindu-l. Ce a spus Murchison când a văzut *Omul aşezat pe scaun*?

— Că e un fals. Cel puţin, aşa declara la început. Dar am reuşit să-l conving că n-are dreptate.

— Cum ai procedat? Murchison mi-a expus teoria lui despre culoarea violet. Avea dreptate. Am făcut trei greşeli: *Omul aşezat pe scaun*, *Orologiul* şi acum *Ciubărul*. Nu ştiu ce s-a întâmplat. Nu m-am gândit. Murchison avea dreptate.

Tom rămase tăcut. Apoi spuse:

— Sigur că asta ne-a făcut pe toţi să intrăm în panică. Dacă ar fi fost în viaţă, Derwatt ar fi putut să explice ce s-a întâmplat. Numai că, din cauza întregii poveşti, s-ar fi putut descoperi că nu mai trăieşte. Dar de pericolul ăsta am scăpat.

Bernard nu părea să fi auzit ultima propoziţie.

— I-ai propus să-i răscumperi *Orologiul*?

— Nu, l-am convins că Derwatt ar fi putut să revină, pentru un tablou sau două, la violetul pe care-l folosea înainte.

— Dar mi-a spus chiar el că tablourile mele erau sub nivelul artistic propriu lui Derwatt! Doamne Dumnezeule! (Bernard se aşează pe pat şi se lăsă pe spate.) Ce face la Londra?

— Nu ştiu. În orice caz, sunt sigur că n-o să mai meargă să discute cu expertul, pentru că l-am convins să lase totul baltă, spuse Tom pe un ton liniştitor.

— Atunci, înseamnă că ai folosit o metodă foarte periculoasă ca să-l convingi.

— Nu înţeleg, zise Tom zâmbind, dar cu o strângere de inimă.

— L-ai convins să mă lase în pace. Să-i fie milă de mine. Dar eu nu merit mila nimănui.

— N-am discutat nici un moment despre tine.

„Nu eşti zdravăn": cuvintele îi stăteau pe limbă lui Tom. Bernard era nebun sau, în orice caz, nu prea era în apele lui. Totuşi, intuise ce încercase să facă în pivniţă, înainte să-l omoare pe Murchison: să-l convingă pe american să-l lase pe Bernard în pace, pentru că acesta nu avea de gând să mai semneze nici un „Derwatt". Făcuse chiar eforturi să-i explice americanului adoraţia lui Bernard pentru Derwatt.

— Nu cred că Murchison s-a lăsat convins, spuse Bernard. Minţi ca să mă faci să mă simt mai bine, nu-i aşa, Tom? Să ştii că m-am săturat de minciuni.

— Nu.

Dar lui Tom nu-i plăcea că trebuia să-l mintă pe Bernard, cu toate că, în general, nu avea probleme de genul acesta. Îşi imagina deja momentul când avea să fie nevoit să-i spună lui Bernard că Murchison era mort. Era singurul mod de a-l linişti, măcar în ceea ce privea problema falsurilor. Dar nu putea să-i spună deocamdată, căci, în starea în care se găsea, pictorul şi-ar fi pierdut complet capul.

— Mă întorc imediat, spuse Tom.

Bernard se ridică şi merse spre fereastră, chiar în clipa în care rafalele de vânt făcură ploaia să izbească geamul cu putere. Pictorul nici nu clipi.

Tom merse să ia din camera lui o pijama şi un halat de casă din stofă uşoară, o pereche de papuci şi o periuţă de dinţi nouă, care era încă în cutia ei de plastic. Le duse la baie pentru oaspetele său şi îi spuse că, dacă avea nevoie de ceva, putea să-l găsească jos.

Tom observă că tânărul Chris urcase în încăperea lui: lumina era aprinsă. Din cauza furtunii, în restul casei era complet întuneric. Se întoarse în camera lui şi luă din sertar pasta de dinţi a contelui. Dacă mai rula tubul de câteva ori, se putea încă folosi, şi era mai bine decât să-l arunce. Dacă doamna Annette l-ar fi văzut în pubelă, i s-ar fi părut ciudat.

Ce naiba să facă însă cu Bernard? Mai ales dacă avea să fie de faţă la vreo altă vizită a poliţiei. Pictorul înţelegea franceza.

Tom se aşeză pe un scaun şi începu să-i scrie soţiei sale. De obicei, asta îl ajuta să se calmeze. Şi nu folosea dicţionarul atunci când scria, pentru că greşelile lui o amuzau.

22 octombrie 19...

Dragă Héloïse,

A venit pe aici un văr de-al lui Dickie Greenleaf, un băiat foarte simpatic, care se numeşte Christopher. O să stea o zi sau două. E prima lui călătorie la Paris. Îţi dai seama! Să vezi Parisul la douăzeci de ani pentru prima oară! Spune că Parisul i s-a părut foarte mare. Vine din California.

Astăzi a fost o furtună teribilă. Toţi suntem agitaţi. Vântul bate foarte tare şi plouă.

Mi-e dor de tine. Ai primit costumul de baie roşu? I-am spus doamnei Annette să-l trimită „par avion" şi i-am dat suficienţi bani pentru asta, aşa că, dacă nu s-a conformat, o să aibă de-a face cu mine. Toată lumea mă întreabă când te întorci. Am luat zilele acestea ceaiul la familia Grais. Mă simt foarte singur fără tine. Abia aştept să revii şi să dormim îmbrăţişaţi.

Soţul tău solitar,
TOM.

Timbră scrisoarea şi coborî să o aşeze pe masa din hol.

Christopher citea în salon, aşezat pe canapeaua de mătase galbenă. Tresări când îl văzu pe Tom.

— Auziţi, prietenul dumneavoastră ce are?

— E deprimat din cauza unei probleme legate de cariera lui. Şi am impresia că... a rupt relaţia cu prietena lui, sau ea l-a părăsit, nu ştiu exact.

— Îl cunoaşteţi bine?

— Nu prea. Nu.

— Mă gândeam că poate ar trebui să plec mâine dimineaţă. Sau poate chiar din seara asta.

— În seara asta, în nici un caz, Chris. Nu pe o asemenea vreme. Nu mă deranjează că eşti aici.

— Dar am impresia că pe Bernard îl deranjează, răspunse Chris, privind spre scară.

— Casa e destul de mare ca să poată să discute cu mine între patru ochi, dacă are chef. Nu-ţi face griji.

— Bine, dacă aşa credeţi. O să plec mâine.

Îşi băgă mâinile în buzunarele pantalonilor şi se îndreptă spre glasvand.

Doamna Annette avea să vină probabil dintr-un moment într-altul ca să tragă perdelele, se gândi Tom.

— Priviţi! exclamă Chris, arătând spre peluză.

— Ce e?

Probabil că un copac fusese smuls din rădăcini şi căzuse, se gândi Tom. Nu reuşi să-şi dea seama imediat ce văzuse Chris, pentru că era un întuneric deplin. În cele din urmă, observă o siluetă care traversa încet peluza. Primul gând care-i

trecu prin cap fu: „E fantoma lui Murchison." Dar Tom nu credea în fantome.

— E Bernard! spuse Chris.

Într-adevăr, era pictorul. Tom deschise uşa de sticlă şi ieşi afară, în ploaia care devenea din ce în ce mai puternică.

— Hei, Bernard, ce faci?

Văzând că pictorul nu reacţiona în nici un fel şi mergea în continuare cu capul dat pe spate, Tom fugi spre el, alunecând pe prima treaptă a peronului şi reuşind să-şi recapete echilibrul de-abia jos, dar cu preţul unei glezne luxate.

— Hei, Bernard! Vino înapoi!

Chris fugi spre Tom.

— O să vă ude ciuciulete! râse el.

Vru să-l apuce pe Bernard de braţ, dar nu îndrăzni. Tom, în schimb, îl apucă puternic.

— Ce faci, Bernard? O să răceşti!

Pictorul se întoarse spre ei şi zâmbi. Apa care-i curgea pe faţă îi lipise părul negru de frunte.

— Îmi place. Serios! Mă simt bine!

Ridică mâinile, scăpând din strânsoarea lui Tom.

— Bine, dar intri în casă, totuşi? Te rog, Bernard.

Pictorul îi zâmbi.

— Bine, bine, spuse el, ca şi când i-ar fi făcut o favoare.

Intrară în casă împreună, dar mergând foarte încet, căci Bernard părea să vrea să se îmbibe cu apă de

ploaie. Era bine dispus şi făcu chiar o glumă în timp ce-şi scotea pantofii în faţa uşii de sticlă, ca să nu murdărească pardoseala. Îşi scoase şi vesta.

— Ar trebui să te schimbi, spuse Tom. O să mă duc să-ţi aduc ceva.

— Am înţeles, o să mă schimb, răspunse Bernard în doi peri, şi urcă încet pe scări, cu pantofii în mână.

Chris îl privi pe Tom încruntându-se, aşa cum făcea şi Dickie.

— Tipul ăsta e ţicnit! spuse el în şoaptă. Ţicnit de-a binelea!

Tom dădu din cap. Se simţea impresionat... ca atunci când era în prezenţa cuiva debusolat.

— Ai dreptate, îi spuse el lui Chris. O să merg să-i caut haine uscate.

Seara pe la ora zece, Tom bătu la uşa lui Bernard.

— Sunt eu, Tom.

— Ah, intră, zise pictorul, calm. (Era aşezat la masă, cu un stilou în mână.) Nu te îngrijora din cauza plimbării pe care am făcut-o prin ploaie, în seara asta. Am simţit că redevin eu însumi. Şi e un lucru care mi se întâmplă din ce în ce mai rar.

Tom înţelegea foarte bine.

— Intră! Închide uşa. Fă-te comod.

Tom se aşeză pe patul lui Bernard. Venise să-l vadă pe oaspetele său, aşa cum promisese încă din timpul cinei, în prezenţa lui Chris. Bernard fusese ceva mai vesel în timpul mesei. Purta un halat de casă din stofă uşoară. Două foi de hârtie scrise cu cerneală neagră stăteau pe masă, dar Tom avea convingerea că nu era vorba de o simplă scrisoare.

— Cred că ai de multe ori senzaţia că eşti Derwatt, îi spuse el lui Bernard.

— Câteodată. Dar cine ar putea într-adevăr să fie ca el? Şi nu mi se întâmplă atunci când merg pe străzile Londrei. Doar când pictez, pentru câteva secunde. Pot să vorbesc despre toate astea liniştit, pentru că am de gând să las totul baltă. De fapt, am şi făcut-o.

Probabil că pe cele două foi se afla o mărturisire, dar cui îi era adresată?

Bernard îşi trecu mâna pe după spătarul scaunului.

— Închipuie-ţi că falsurile mele au evoluat în patru sau cinci ani, exact cum s-ar fi întâmplat cu tablourile lui Derwatt. E amuzant, nu-i aşa?

Tom căută un răspuns potrivit, respectuos.

— Nu e amuzant. Tu l-ai înţeles pe Derwatt. Şi criticii spun acelaşi lucru, că pictura lui a evoluat.

— Nu poţi să-ţi imaginezi ce senzaţie ciudată am când pictez... ca Bernard Tufts. Pictura lui Bernard Tufts a rămas pe loc. Nu s-a mai schimbat deloc. Am senzaţia că mă imit pe mine. (Bernard râse de-a binelea.) Într-un fel, trebuie să fac un efort mai mare ca să fiu eu însumi decât ca să fiu Derwatt. Sau aşa se întâmpla până de curând. Şi simţeam cum înnebunesc. Se şi vede că înnebunesc. Voiam să mai am o şansă, dacă mai e posibil.

Să aibă o şansă ca Bernard Tufts, asta voia să spună, se gândi Tom.

— Sunt sigur că e întru totul posibil. Nu depinde decât de tine.

Tom luă pachetul de Gauloises din buzunar şi îi oferi o ţigară lui Bernard.

— Vreau să mărturisesc ce am făcut şi să o iau de la capăt... dacă o să se mai poată.

— Bernard, e o idee foarte proastă. Nu eşti singurul implicat în toată povestea. Gândeşte-te la ce s-ar întâmpla cu Jeff şi Ed. Toate tablourile pe care le-ai pictat... Ascultă, dacă vrei să mărturiseşti, du-te la un preot, dar nu te apuca să spui totul presei sau poliţiei.

— Probabil mă crezi nebun. Şi câteodată chiar am senzaţia că înnebunesc. Dar am o singură viaţă, pe care am irosit-o. Nu mai vreau să continui. E treaba mea, nu?

Vocea lui Bernard tremura. Dar să fi fost din cauză că era nehotărât sau, dimpotrivă, pentru că voia să meargă până la capăt? se întrebă Tom.

— Înţeleg, spuse el uşor.

— Nu vreau să fac pe victima, dar trebuie să ştiu dacă oamenii or să mă accepte, dacă or să mă ierte.

„Poţi să fii sigur că nu", îşi spuse Tom. Lumea n-o să-l ierte. Oare Bernard avea să fie pedepsit dacă se hotăra să mărturisească? Mai mult ca sigur. Mărturisirea ar fi fost echivalentul unei sinucideri. Îşi drese vocea şi se străduí să rostească ceva, dar nu reuşi să scoată nici un sunet.

— Şi, în plus, cred că Cynthia ar fi bucuroasă că mi-am limpezit conştiinţa. Mă iubeşte. Şi eu o iubesc. Ştiu că a refuzat să mă vadă, zilele trecute la Londra.

Ed mi-a spus. Nu-i reproşez asta. I-au vorbit despre mine de parcă aş fi fost bolnav: „Vino să-l vezi pe Bernard, are nevoie de tine!" (Îl privi pe Tom şi deschise mâinile, zâmbind.) Vezi ce bine mi-a făcut ploaia? M-a udat, dar n-a reuşit să mă spele de păcate.

Râse din nou, şi Tom simţi că-l invidiază pe Bernard văzând cât de degajat părea în clipele acelea.

— Cynthia e singura femeie pe care am iubit-o. Adică, vreau să spun... Mă rog, de când ne-am despărţit, a mai avut una sau două relaţii. S-ar putea spune că eu m-am despărţit de ea. Eram aşa de nervos, încât o luasem razna când am început să-l imit pe Derwatt. (Bernard îşi înghiţi saliva.) Dar ştiu că o să mă iubească iar dacă redevin eu însumi. Înţelegi, Tom?

— Da, sigur. Ei îi scriai?

Bernard privi spre foile de hârtie şi zâmbi.

— Nu sunt pentru cineva anume. E, pur şi simplu, o declaraţie. Pentru presă, pentru oricine.

Trebuia să-l oprească pe Bernard să facă prostia asta. Tom spuse calm:

— Aş vrea să te mai gândeşti câteva zile.

— Crezi că n-am avut destul timp să mă gândesc?

Tom încercă să găsească un argument mai puternic ca să-l convingă pe Bernard, dar se tot gândea la Murchison. Oare poliţia va veni din nou pe la el?

Oare va face cercetări serioase? Oare vor căuta în pădure? Reputația lui Tom Ripley era deja puțin cam șifonată de pe urma poveștii cu Dickie Greenleaf. Cu toate că până la urmă scăpase de orice bănuială, fusese mult timp în atenția publicului și, dacă istoria se terminase cu bine, urmele erau foarte greu, dacă nu imposibil de șters.

De ce nu-l pusese pe Murchison în mașină ca să-l fi dus la mulți kilometri distanță și să-l fi îngropat undeva în mijlocul pădurii de la Fontainebleau, chiar dacă ar fi fost nevoie să stea acolo o noapte întreagă?

— Mai vorbim mâine, spuse el. Poate o să vezi lucrurile altfel, Bernard.

— Sigur, putem să vorbim când vrei tu. Dar n-o să mă convingi să renunț. Voiam să-ți spun ție primul, pentru că tu ai avut ideea să-l „înviem" pe Derwatt. Am plecat de la sursă. Gândesc logic, vezi?

Era o doză de nebunie în cuvintele astea, ceea ce-l umplu pe Tom de neliniște.

Telefonul începu să sune. Un aparat se afla în camera lui Tom, dar soneria se auzea foarte clar în toată casa. Tom se ridică dintr-un salt.

— Gândește-te la persoanele implicate...

— N-o să vă amestec în toată povestea asta.

— Trebuie să răspund la telefon. La revedere, Bernard, spuse Tom în grabă.

O luă la fugă spre camera lui. Nu voia să răspundă Chris înaintea lui.

Era din nou polițistul. Bineînțeles, îi părea foarte rău că sună la acea oră, dar...

— Îmi cer scuze, domnule, spuse Tom, dar vă deranjează dacă mă sunați peste cinci minute? Pentru moment, sunt puțin cam...

Vocea răspunse politicos că nu era nici o problemă.

Tom închise telefonul și își ascunse fața în mâini. Se așezase pe marginea patului. Se ridică și închise ușa. Lucrurile mergeau prea repede. Se grăbise să-l îngroape pe Murchison din cauza blestematului de conte. Ce greșeală! Sena și Loing aveau o grămadă de cotituri, de poduri pe care nu trecea nimeni, mai ales după ora unu dimineața. Telefonul polițistului nu era un semn bun. Doamna Murchison – cum o chema? Harriet? – angajase probabil vreun detectiv englez sau american. Știa fără îndoială pentru ce venise soțul ei în Anglia: ca să afle dacă tabloul pe care-l deținea era sau nu autentic. Văzând că soțul ei dispăruse, era imposibil ca femeia să nu bănuiască nimic. Și bineînțeles că, din moment ce doamna Annette nu-l văzuse pe Murchison plecând, le va spune polițiștilor asta dacă o vor întreba.

Dacă poliția își făcea apariția în seara aceea, era posibil ca pe Chris să-l ia gura pe dinainte și să aducă vorba despre mormântul din pădure. Tom și-l imagina zicând în engleză: „De ce nu le spuneți de..." Și *i-ar fi fost imposibil să schimbe înțelesul frazei fără* ca puștiul să-și dea seama.

Telefonul sună și Tom răspunse calm.

— Alo, domnule Ripley. Aici prefectura din Melun. Am primit un telefon de la Londra. Doamna Murchison a contactat poliția metropolitană engleză, care vrea să primească de la noi toate informațiile pe care le avem. Inspectorul lor va ajunge în Franța mâine-dimineață. Ați putea să ne spuneți dacă domnul Murchison a dat vreun telefon cât timp a fost la dumneavoastră? Am putea să aflăm cu cine a vorbit dacă am ști numerele.

— Nu cred că a vorbit cu nimeni, răspunse Tom. Dar n-am fost tot timpul cu el.

N-aveau decât să se uite singuri pe factura telefonică, dar nu intenționa să le dea el ideea asta.

Peste câteva clipe, termină convorbirea.

Tom găsea puțin cam nepoliticos din partea polițiștilor englezi faptul că nu-l contactaseră direct ca să-l întrebe toate acestea. I se părea că e deja acuzat. Avea impresia că e considerat suspect și că preferau să obțină informații despre el pe căi oficiale. Fără să știe de ce, se temea mai mult de poliția britanică decât de cea franceză, cu toate că, la capitolul perseverență și încăpățânare, francezii erau cei mai răi.

Trebuia să facă două lucruri: să scoată cadavrul din pădure și să scape de Chris. Iar Bernard? Tom simțea cum i se strânge inima în fața a ceea ce-l aștepta.

Coborî.

Chris citea, dar se simțea obosit și se ridică.

— Voiam să mă culc. Ce face Bernard? Mi s-a părut într-o stare mai bună la cină.

— Da, și mie mi s-a părut la fel.

Lui Tom îi era groază că va trebui să facă aluzii străvezii cu privire la plecarea lui, când acesta spuse:

— Am găsit un „Mers al trenurilor" lângă telefon. E un tren care pleacă mâine dimineață la ora nouă și cincizeci și două de minute. O să iau taxiul până la gară.

Tom se simți ușurat. Erau și trenuri care plecau mai devreme, dar nu putea să-i propună așa ceva lui Chris.

— Ia ce tren îți e mai convenabil. O să te conduc eu la gară. Nu știu ce e în mintea lui Bernard, dar ar fi bine să rămân singur cu el o zi-două.

— Sper că nu e periculos, spuse Chris foarte serios. Mă gândeam dacă n-ar fi bine să mai rămân puțin, ca să vă ajut dacă e nevoie. (Începu să vorbească în șoaptă.) În Alaska – acolo am făcut armata –, am văzut un tip care a clacat pur și simplu, și se comporta exact ca Bernard. Brusc, a devenit violent, a început să atace pe toată lumea.

— Ah, nu cred că o să se întâmple așa ceva. Poți să vii să stai câteva zile aici cu amicul tău, Gerald, după ce pleacă Bernard. Sau după ce te întorci din Renania.

Chris fu foarte încântat.

După ce tânărul urcă (se hotărâse să ia trenul de la ora nouă și cincizeci și două de minute), Tom începu să se învârtă prin încăpere. Mai erau cinci minute până la miezul nopții. Trebuia să scape de cadavrul lui Murchison încă din seara aceea. Mare problemă

pentru un singur om: să-l dezgroape pe întuneric, să-l încarce în break şi să-l arunce... unde? Poate de pe un pod. Începu să se gândească serios să-i ceară ajutorul lui Bernard. Pus în faţa faptelor, acesta îşi va pierde capul sau va coopera. Tom îşi dădea seama că, în condiţiile date, nu va putea să-l convingă să nu dea totul în vileag. Oare şocul pe care-l va avea văzând cadavrul îl va face să înţeleagă că situaţia era gravă?

O întrebare grea.

Oare Bernard va avea suficientă încredere în el ca să facă saltul în gol? El îl făcuse atunci când mersese cât putuse de repede la Londra pentru a juca rolul lui Derwatt. Şi reuşise. Făcuse un salt şi mai periculos omorându-l pe Murchison. La dracu'! Cine nu riscă nu câştigă.

Se îndreptă încet spre scară, pentru că glezna îl durea. Se opri exact după ce pusese piciorul pe prima treaptă, cu mâna pe îngeraşul aurit de la capătul balustradei. Îşi dăduse brusc seama că, dacă Bernard îi făcea probleme, ar fi fost nevoit să-l omoare şi pe el. Ideea îi întoarse stomacul pe dos. Nu voia să-l omoare pe Bernard. Nici nu ştia dacă ar fi fost în stare. Dar, dacă pictorul refuza să-l ajute...

Urcă scara. Palierul se afla în întuneric. În camera lui Bernard nu era lumină, nici la Chris, dar asta nu însemna că tânărul dormea. Tom îşi adună cu greu curajul ca să bată la uşa lui Bernard. Ciocăni încet, deoarece încăperea lui Chris era la doar trei metri mai încolo, şi nu voia ca acesta să vină să asculte la uşă.

Cum Bernard nu răspundea, Tom deschise uşa, intră şi trânti în urma lui.

— Bernard?

— Mm? Tom?

— Da. Scuză-mă. Pot să aprind lumina?

— Desigur. (Bernard părea foarte calm şi găsi singur întrerupătorul veiozei de la capul patului.) Ce se întâmplă?

— A, nimic. Adică... Vreau să vorbesc cu tine şi nu vreau să audă Chris. (Tom trase un scaun aproape de pat şi se aşeză.) Bernard, am probleme şi vreau să mă ajuţi, dacă poţi.

Pictorul se încruntă, căută pachetul de ţigări Capstan şi îşi aprinse una.

— Ce fel de necazuri?

— Murchison e mort, spuse încet Tom. Aşadar, nu mai ai de ce să-ţi faci griji din cauza lui.

— Mort? (Bernard se încruntă şi mai tare.) De ce nu mi-ai spus?

— Pentru că eu l-am omorât. Aici, în pivniță.

Bernard își înăbuși o exclamație de surpriză.

— Cum? Nu se poate, Tom!

— Șșșșt!

Tom avea impresia că în momentul acela Bernard era mai întreg la minte decât el.

Ceea ce-l punea într-o situație foarte dificilă, pentru că se așteptase la o reacție mai necontrolată.

— Am fost nevoit să-l omor... chiar aici... și l-am îngropat în pădurea din spatele casei. Trebuie să-l mut în altă parte în noaptea asta. Poliția a dat telefon și e posibil să vină să răscolească pe aici mâine.

— L-ai omorât? întrebă Bernard din nou, nevenindu-i să creadă. De ce?

Tom oftă și simți un fior.

— În primul rând, pentru că voia să dea în vileag toată afacerea din spatele societății „Derwatt Ltd.", mai trebuie să-ți explic? Pe urmă, ceea ce e și mai rău, m-a recunoscut în pivniță. După mâini. Mi-a spus: „Tu ai jucat rolul lui Derwatt la Londra." S-a întâmplat totul așa de repede... Nu-mi trecuse prin cap să-l omor când am coborât cu el în pivniță.

— E mort, murmură Bernard, năucit.

Tom, conștient că timpul trecea, începu să-și piardă răbdarea.

— Crede-mă, am făcut tot ce era omenește posibil ca să-l fac să renunțe la amenințările lui. I-am spus chiar și că tu erai cel care picta falsurile. Știu că te-ai dus să vorbești cu el la *Mandeville*, eram acolo

și te-am văzut, adăugă el, înainte ca Bernard să scoată vreun cuvânt. I-am spus că nu mai vrei să pictezi. I-am cerut să te lase în pace. A refuzat. Vrei să mă ajuți să scap de cadavru?

Tom aruncă o privire spre ușă. Era în continuare închisă și nici un zgomot nu venea de pe palier.

Bernard își coborî încet picioarele pe podea.

— Ce vrei să fac?

Tom se ridică.

— M-aș bucura dacă ai veni să mă ajuți peste vreo douăzeci de minute. Aș vrea să-l duc până la break. Ar fi mai ușor dacă l-am căra amândoi. Singur mi-ar fi imposibil. E prea greu. (Tom se simți dintr-o dată mai bine, acum că mărturisise totul.) Dacă nu vrei să mă ajuți, asta e, o să încerc să mă descurc singur, dar...

— Bine, o să te ajut.

Bernard părea resemnat, parcă într-adevăr hotărât să-l ajute, dar Tom era bănuitor. Ar fi fost greu de spus dacă peste o jumătate de oră nu va avea o reacție imprevizibilă.

— Vrei să te îmbraci? Pune-ți pantalonii pe care ți i-am dat azi și nu face zgomot, ca să nu ne audă Chris.

— Bine.

— Ne întâlnim jos, într-un sfert de oră. (Se uită la ceas.) E douăsprezece și douăzeci și șapte de minute.

— Bine.

Tom coborî şi deschise uşa de la intrare, pe care doamna Annette o închisese pentru noapte. Apoi urcă şchiopătând în camera lui, unde îşi puse vesta. Înainte să coboare din nou, luă cheile maşinii de pe masa din vestibul. Stinse luminile din salon, în afară de una, pe care o lăsa deseori aprinsă noaptea. În cele din urmă, îşi îmbrăcă impermeabilul şi se încălţă cu cizme de cauciuc. Mai luă lanterna din sertarul mesei şi un felinar care era agăţat lângă uşă: era bun, pentru că putea fi aşezat pe jos.

Scoase break-ul Renault şi-l conduse pe drumeagul care ducea spre pădure, aprinzând doar luminile de poziţie. Odată ajuns în dreptul locului unde era îngropat Murchison, le stinse. Intră în pădure cu lanterna, găsi mormântul, apoi, acoperind pe cât putea lanterna cu mâinile, ca să mascheze lumina, merse să caute lopata şi cazmaua în şopronul cu scule şi le lăsă lângă groapa lui Murchison. După aceea, o luă încet spre casă, vrând să-şi menajeze forţele. Era convins că Bernard va întârzia sau nu va apărea deloc.

Bernard era însă acolo, în picioare, ca o statuie, în vestibulul întunecat. Purta costumul pe care-l pusese la uscat pe calorifer după ce fusese îmbibat de stropii mari de ploaie.

Tom îi făcu un semn şi pictorul îl urmă.

Pe drum, Tom se întoarse şi văzu că doar fereastra lui Bernard era luminată.

— Nu e departe. De fapt, tocmai asta e problema! spuse Tom, aproape vesel. (Îi întinse cazmaua

şi păstră pentru el lopata.) Din păcate, groapa e destul de adâncă.

Bernard se puse pe treabă, cu aceeaşi atitudine resemnată, dar foarte eficient. Scoase puţin pământ, îl răsfiră de colo-colo, însă Tom, stând în picioare în groapă, începu să-l arunce afară.

— O să mă odihnesc un pic, spuse el.

Dar se folosi de această odihnă ca să care două pietre enorme în portbagajul maşinii.

Bernard ajunsese la cadavru. Tom coborî din nou în groapă şi încercă să desprindă corpul cu lopata, dar nu reuşi. Se aşezară de o parte şi de alta a gropii, apoi apucară împreună funiile şi traseră. Funia lui Tom se rupse sau se desfăcu. Înjurând, o înnodă din nou, în timp ce Bernard îi ţinea lanterna. Aproape că-i venea să creadă că o forţă invizibilă le punea piedici. Tom avea mâinile pline de noroi şi îl dureau. Probabil că îi şi sângerau.

— E foarte greu, spuse Bernard.

— Da. Cel mai bine ar fi să tragem tare la „trei".

— Bine.

— Unu... doi... trei. Hai!

Îl scoseseră pe Murchison la suprafaţă.

— De aici încolo ar trebui să fie mai uşor, spuse Tom, pentru că tăcerea era apăsătoare.

Încărcară cadavrul în maşină. Din prelată se desprindeau bulgări de pământ, iar impermeabilul lui Tom era într-o stare jalnică.

— Trebuie să astupăm groapa la loc, spuse Tom cu o voce spartă.

Odată operațiunea îndeplinită, Tom puse și câteva ramuri deasupra. Văzându-l pe Bernard că lăsase cazmaua deoparte, îi spuse:

— Hai să punem uneltele în mașină.

După ce terminară, se urcară și ei. Tom merse cu spatele, apoi intră pe drumeag, îngrijorat de zgomotul pe care-l făcea motorul în liniștea nopții. Poteca nu era suficient de lată ca să poată întoarce vehiculul. În timp ce dădea înapoi pentru a ieși pe drumul principal, văzu îngrozit lumina aprinzându-se în camera lui Chris, exact în clipa când își întorsese privirea spre cel de-al doilea geam. Se aprinsese și se stinsese imediat, ca și cum le-ar fi făcut cu ochiul. Tom nu-i spuse nimic lui Bernard. Nu exista nici un felinar în locul acela, și spera că tânărul nu reușise să observe mașina din cauza culorii ei verde-închis, cu toate că avea luminile de poziție aprinse.

— Unde mergem? întrebă Bernard.

— Știu un loc la vreo opt kilometri de aici. E un pod...

Nu întâlniră nici o mașină pe drum, dar era de așteptat, dată fiind ora înaintată. Tom se întorsese de multe ori acasă la ore asemănătoare, după ce petrecea cu prietenii săi.

— Îți mulțumesc, Bernard, totul merge bine, spuse el.

Pictorul rămase tăcut.

Ajunseră în cele din urmă la locul despre care vorbise Tom. Era în apropierea unui sat, Voisy, căruia, până în seara aceea, când îl văzuse pe un indicator, nici nu-i știa numele. Râul era probabil Loing, își spuse el, care se vărsa în Sena. Murchison nu va fi purtat de curenții râului, pentru că bolovanii aveau să-l țină pe loc. La unul dintre capetele podului era un felinar care lumina slab, dar la celălalt era întuneric. Tom trecu pe malul opus și opri mașina după câțiva metri. Pe o beznă deplină, folosind numai lanterna, băgară împreună pietrele în prelată și înnodară din nou sforile.

— Și acum să-l aruncăm, spuse Tom încet.

Bernard se mișca eficient și părea să știe foarte bine ce face. Nu le fu prea greu să care cadavrul. Parapetul de lemn al podului era înalt de vreun metru și douăzeci de centimetri. Tom se dădu înapoi și privi în jur: întâi spre sat, unde doar două felinare erau aprinse, apoi în direcția opusă, acolo unde podul se cufunda în întuneric.

— Cred că nu se întâmplă nimic dacă mergem până la mijlocul podului, spuse el.

Așa că merseră până la mijlocul podului, lăsară cadavrul jos câteva clipe, cât să-și adune forțele, apoi se aplecară, îl ridicară și-l aruncară.

Zgomotul fu asurzitor și apa țâșni într-o jerbă de spumă și stropi. Porniră înapoi spre mașină.

— Nu e nevoie să alergăm, spuse Tom, cu toate că nici unul nu părea în stare să alerge.

Se urcă la volan şi o luă drept în faţă, fără să ştie încotro mergea şi fără măcar să-şi facă griji pentru asta.

— S-a terminat! spuse el. Am scăpat de blestematul ăla de cadavru! (Se simţea grozav: liber, fericit, având senzaţia că ar fi putut să zboare.) Nu cred că ţi-am spus, Bernard, dar poliţiştilor le-am declarat că l-am condus pe Murchison la Orly, vineri. Chiar i-am lăsat bagajele acolo. Aşa că, dacă n-a prins avionul, nu e vina mea, nu-i aşa? (Râse, aşa cum râdea de multe ori după ce depăşea un moment neplăcut.) Apropo, *Orologiul* a fost furat la Orly. L-am lăsat acolo împreună cu valiza lui Murchison. Pun pariu că cine l-a luat şi a văzut semnătura nu o să se mai dezlipească de el şi n-o să zică nici pâs!

Nici nu era sigur că Bernard îl ascultă. Nu spunea nimic.

Începuse din nou să plouă. Tom ar fi aplaudat bucuros. Erau şanse mari ca ploaia să facă să dispară urmele roţilor maşinii şi pe cele lăsate în jurul gropii din pădure.

— Vreau să cobor, spuse Bernard.

— De ce?

— Mi-e rău de la inimă.

Tom opri la marginea drumului. Pictorul coborî.

— Vrei să vin cu tine?

— Nu, mulţumesc.

Bernard merse câţiva paşi spre dreapta, înspre taluzul negru care se ridica abrupt la un metru sau doi depărtare. Se aplecă.

Lui Tom îi era milă de tovarăşul său. El se simţea atât de bine, atât de vesel, şi lui Bernard îi era rău de la inimă!

O maşină se apropia din spate, mergând destul de încet. Tom fu cât pe ce să stingă farurile, dar se răzgândi. Cum vehiculul venea din curbă, luminile lui se opriră o clipă asupra lui Bernard. Doamne sfinte, era o maşină de poliţie! Avea un girofar albastru pe capotă. Trecu pe lângă ei fără să încetinească măcar. Tom se relaxă. Probabil că se gândiseră că Bernard îşi făcea nevoile, ceea ce nu era interzis nicăieri în lume. Pictorul nu aduse vorba despre incident, şi nici Tom nu zise nimic.

Ajungând acasă, Tom intră cât putu de încet cu maşina în garaj. Scoase lopata şi cazmaua din spate şi le rezemă de perete, apoi curăţă interiorul portbagajului. Coborî uşa garajului fără să o încuie, ca să nu facă zgomot. Bernard aştepta. Tom îi făcu un semn şi ieşiră împreună. Respirând lacom aerul de afară, Tom închise uşa şi trase uşor zăvorul.

Îşi scoaseră pantofii în faţa uşii şi intrară cu ei în mână. Tom observă că la fereastra lui Chris nu era lumină. Se folosi de lanternă ca să urce pe scară împreună cu Bernard. Prin semne, îi spuse acestuia să meargă în camera lui, întrucât va veni şi el imediat.

Odată ajuns în odaia lui, Tom își goli buzunarele impermeabilului, apoi îl aruncă în cadă. Își clăti cizmele la robinet, după care le puse în dulap. Impermeabilul avea să-l spele mai târziu și să-l agațe, de asemenea, în dulap, ca să nu-l vadă doamna Annette când va intra în cameră a doua zi dimineață.

Apoi, după ce-și puse papucii și pijamaua, merse în odaia lui Bernard.

Pictorul fuma, stând în picioare, fără papuci, doar cu șosete. Își așezase haina murdară pe spătarul scaunului.

— Lasă-mă să mă ocup eu de costumul tău, îi spuse Tom.

Bernard de-abia se mișca. Își scoase pantalonii și-i întinse lui Tom, care îi luă și-i duse, împreună cu haina, în camera lui. Va curăța noroiul cu peria după ce se vor usca, apoi le va trimite la curățătoria chimică. Nu erau confecționate dintr-un material de calitate, dar de la Bernard era oarecum de așteptat. Ed și Jeff îi spuseseră că artistul nu accepta decât foarte puțin din banii câștigați de pe urma falsurilor pe care le picta pentru „Derwatt Ltd.". Se întoarse în camera lui Bernard. Pentru prima oară era în stare să aprecieze cât de bun era parchetul lui: nu scârțâia deloc.

— Vrei să-ți aduc ceva de băut, Bernard? Cred că ți-ar face bine.

De acum nu mai era nici o problemă dacă doamna Annette sau Chris l-ar fi văzut umblând prin casă. Putea să spună că el și pictorul se hotărâseră să facă o mică plimbare și că de-abia se întorseseră.

— Nu, mulțumesc, spuse Bernard.

Tom se întrebă dacă va reuși să doarmă, dar nu îndrăznea să-i propună ceva, de teamă ca Bernard să nu-i răspundă iar cu un „Nu, mulțumesc".

— Îmi pare rău că a trebuit să faci asta, spuse el. Dormi cât vrei. Chris o să plece peste câteva ore.

— Bine.

Bernard era străveziu la față și îi evita privirea. Conturul ferm al buzelor indica genul de om care nu prea zâmbește, scump la vorbă. Acum, colțurile lăsate îi dădeau o expresie dezamăgită.

„Are aerul unui om trădat", își spuse Tom.

— O să mă ocup de pantofii tăi, îi promise el.

Odată ajuns în baie la el – Tom încuiase ușa din cauza lui Chris –, își spălă impermeabilul și curăță costumul lui Bernard. Îi șterse și pantofii și-i puse pe un ziar, lângă calorifer. Doamna Annette nu intra la el în baie decât o dată pe săptămână. O anume doamnă Clusot, care făcea treburile mai grele prin casă, avea să vină chiar în după-amiaza aceea.

După asta, Tom se ocupă de mâinile lui. Nu era chiar atât de grav, se așteptase la niște răni mai serioase. Le unse cu cremă Nivea. Avea senzația că tot ce se întâmplase în ultimele ore era doar un vis.

Telefonul începu să sune, făcând un zgomot care i se păru asurzitor.

Era aproape trei dimineața.

Bip-bip... bzzz... grr... bip?

Parcă ar fi fost un zgomot de submarin. Cine îl suna oare?

— Rămâneți pe fir... Vă sună de la Atena... Héloïse.

— Alo, Tom! Tom!

— Vorbeşte mai tare, o rugă el în franceză.

Reuşi să înțeleagă că Héloïse era nefericită, că se plictisea îngrozitor. Era cineva sau ceva acolo care o scârbise.

— ... femeia asta, Norita...

— Lolita.

— Vino acasă, scumpo! Mi-e dor de tine! strigă Tom în engleză. Dă-i naibii pe toți tâmpiții ăia!

— Nu ştiu ce să fac, auzi el. De două ore încerc să dau de tine. Nici măcar telefonul nu merge aici.

— Tu crezi că telefoanele merg undeva în lumea asta? Sunt făcute doar ca să-ți ia banii.

Tom se bucură când o auzi râzând: parcă era un râs de sirenă.

— Mă iubeşti?

— Sigur că te iubesc.

Tocmai când legătura devenise mai bună, se întrerupse. Tom era sigur că Héloïse nu închisese.

Probabil că era aproape cinci dimineața în Grecia. Héloïse sunase oare din vreun hotel din Atena? Sau de pe iahtul acela extravagant? Ar fi vrut foarte mult s-o vadă. Oare asta însemna dragostea? Căsătoria? Voia mai întâi să scape de orice necaz legat de Murchison. Héloïse nu era chiar uşă de biserică, dar i-ar fi fost greu să nu fie afectată de toată povestea. Mai ales că ea nu era la curent cu escrocheria „Derwatt".

Tom se trezi cu greu din somn când o auzi pe doamna Annette bătând în uşă. Îi adusese cafeaua.

— Bună ziua, domnule Tom! E foarte frumos astăzi.

Într-adevăr, soarele strălucea. Era o mare diferență față de ziua precedentă. Tom îşi sorbi încet cafeaua, savurându-i efectul magic, apoi se sculă şi se îmbrăcă.

Merse să bată la uşa lui Chris. Mai aveau încă timp să prindă trenul de la zece fără opt minute.

Tânărul era încă în pat, cu o hartă mare întinsă pe genunchi.

— M-am hotărât să iau trenul de la unsprezece şi treizeci şi două de minute... dacă nu vă deranjează. Întotdeauna mi-a plăcut să lenevesc în pat.

— Nu mă deranjează deloc, spuse Tom. Ar fi trebuit să o rogi pe doamna Annette să-ți aducă o ceaşcă de cafea.

— Ah, nu puteam să fac aşa ceva! Cred că o să mă plimb puţin.

— În regulă. Vorbim după ce te întorci.

Tom coborî. Încălzi cafeaua, îşi turnă o a doua ceaşcă şi o bău în faţa ferestrei din bucătărie. Îl văzu pe Chris ieşind din casă şi deschizând poarta, apoi luând-o la stânga, înspre sat. „Probabil că se duce să bea o cafea cu lapte şi să mănânce un corn", îşi zise Tom.

Din fericire, Bernard încă dormea.

La ora nouă şi zece minute, sună telefonul.

— Bună ziua, sunt inspectorul Webster de la poliţia metropolitană din Londra. Aş putea să vorbesc cu domnul Ripley?

Oare chiar avea să audă replica asta în fiecare zi a vieţii lui de acum încolo?

— La telefon.

— Vă sun de la Orly. Aş vrea să ne vedem în dimineaţa asta, dacă puteţi.

Tom ar fi vrut să-i spună că după-amiază i-ar fi convenit mai bine, dar, de data asta, nu găsi aplombul necesar şi se gândi că, dacă ar fi evitat întâlnirea, exista riscul ca inspectorul să creadă că avea ceva de ascuns.

— În regulă, în dimineaţa asta. Veniţi cu trenul?

— Cred că o să iau taxiul, răspunse bărbatul de la celălalt capăt al firului. Nu pare să fie prea departe. Cât durează drumul cu taxiul?

— Aproximativ o oră.

— Aşadar, peste o oră voi fi la dumneavoastră. Chris nu va fi plecat până atunci.

Tom turnă cafea într-o altă ceaşcă şi urcă să i-o ducă lui Bernard. N-ar fi vrut ca inspectorul Webster să-l vadă pe prietenul său, dar, dată fiind situaţia – Chris era acolo şi ar fi putut aduce vorba despre pictor –, se gândi că era mai bine să nu ascundă nimic.

Bernard era treaz. Culcat pe spate, cu capul pe două perne suprapuse şi cu degetele încrucişate sub bărbie, părea să mediteze.

— Bună ziua, Bernard. Vrei cafea?

— Da, mulţumesc.

— Peste o oră, o să vină aici un poliţist de la Londra. S-ar putea să vrea să vorbească şi cu tine. Despre Murchison, bineînţeles.

— Da, zise Bernard.

Tom îl lăsă să bea vreo două înghiţituri de cafea.

— Nu am pus zahăr, pentru că nu ştiam cum îţi place.

— N-are importanţă, e foarte bună.

— Bernard, evident că ar fi mai bine să pretinzi că nu l-ai cunoscut niciodată pe Murchison. N-ai vorbit niciodată cu el la bar la *Mandeville*. Înţelegi?

— Da.

— Nu ai auzit niciodată despre el, nici măcar de la Jeff şi Ed. Se presupune că tu nu ai relaţii prea strânse cu ei, înţelegi? Îi cunoşti, dar nu sunteţi atât de apropiaţi, încât să-ţi povestească ţie că un

american oarecare pune în discuție autenticitatea unui tablou de-al lui Derwatt.

— Nu, spuse Bernard. Nu, desigur.

— Și ce e mai ușor de ținut minte, pentru că e adevărat, spuse Tom, ca și când s-ar fi adresat unei clase de școlari neatenți, este că ai venit aici ieri după-amiază, la douăzeci și patru de ore după ce a plecat Murchison spre Londra. Așa că tu n-aveai de unde să știi despre el. În regulă?

— În regulă, spuse Bernard, care stătea rezemat în cot.

— Vrei să mănânci ceva? Ouă? Pot să-ți aduc un corn. Doamna Annette s-a dus să cumpere.

— Nu, mulțumesc.

Tom coborî.

Doamna Annette tocmai ieșea din bucătărie.

— Priviți, domnule Tom, spuse ea arătându-i prima pagină a ziarului pe care-l ținea în mână. Nu e cumva domnul care a fost aici joi? S-ar părea că a dispărut. „În căutarea domnului Murchison..."

Tom privi fotografia zâmbitoare a americanului, care se întindea pe două coloane în colțul de jos al ziarului *Le Parisien*, ediția din Seine-sur-Marne.

— Da, el e, spuse.

Începu să citească:

Thomas F. Murchison, cincizeci și doi de ani, american, a dispărut în după-amiaza zilei de vineri, 18 octombrie. Valiza lui a fost găsită abandonată în

fața porții de plecări a aeroportului Orly, dar el nu a mai urcat la bordul avionului care ar fi trebuit să-l ducă la Londra. Domnul Murchison este un om de afaceri din New York. El a fost în vizită la un prieten al său din regiunea Melun. Soția sa, Harriet, rămasă în America, a început căutările cu ajutorul poliției franceze și engleze.

Tom se bucură că nu-i pomeniseră numele.

Chris intră, cu două reviste în mână.

— Bună ziua, Tom! Bună ziua, doamnă! E frumos afară.

Tom îi răspunse la salut, după care îi spuse doamnei Annette:

— Mă mir că nu l-au găsit până acum. Dar o să vină cineva din Anglia să-mi pună întrebări.

— Da? În dimineața asta?

— Cam peste o jumătate de oră.

— Ce mister! exclamă ea.

— Despre ce mister vorbiți? îl întrebă Chris pe Tom.

— Murchison. În ziarul de azi a apărut fotografia lui.

Chris privi curios fotografia. Traduse încet, cu voce tare, o parte din text.

— Extraordinar! Tot n-a apărut!

— Doamnă Annette, spuse Tom, nu știu dacă englezul o să stea cu noi la masă. Aveți destulă mâncare pentru patru persoane?

— Sigur, domnule Tom.

Doamna Annette plecă în bucătărie.

— Ce englez? întrebă Chris. Altul?

Tom observă că franceza lui Chris se îmbunătățea vizibil de la o zi la alta.

— Da, vine ca să-mi pună întrebări despre Murchison. Știi, Chris, dacă vrei să prinzi trenul de la unsprezece și treizeci și două de minute...

— Auziți, n-aș putea să rămân? Mai e un tren după prânz, și chiar după-amiază mai sunt câteva. Toată povestea asta m-a făcut curios și aș vrea să aflu și eu ce au descoperit. Sigur, dacă o să vreți să fiți singur cât discutați cu englezul, n-o să mă amestec.

— N-am nimic de ascuns.

Inspectorul ajunse cu taxiul pe la ora zece și jumătate. Tom uitase să-i dea detalii despre traseu, dar inspectorul mărturisi că se interesase la poștă.

— Ce casă frumoasă aveți! spuse el pe un ton amabil.

Era îmbrăcat în civil. Avea în jur de patruzeci și cinci de ani, un păr negru și rar, un început de burtă, ochelari cu ramă neagră în spatele cărora strălucea o pereche de ochi sfredelitori. Buzele lui păreau să fi încremenit într-un zâmbet politicos.

— Locuiți de mult aici?

— De vreo trei ani, răspunse Tom. Luați loc, vă rog.

Deschisese chiar el ușa, pentru că doamna Annette nu văzuse taxiul. Politicos, îi luă haina inspectorului. Englezul avea o servietă neagră, pe care

o puse lângă canapeaua pe care se așezase, ca și cum n-ar fi dorit să se despartă niciodată de ea.

— Păi, să o luăm de la început. Când l-ați văzut pe domnul Murchison ultima oară?

Tom se așeză pe un scaun.

— Vinerea trecută. Pe la trei și jumătate după-amiaza. L-am condus la Orly, de unde urma să plece la Londra.

— Știu. (Webster întredeschise servieta neagră, scoase din ea un carnet și un pix și notă ceva.) Era bine dispus? întrebă el, zâmbind, după care își aprinse o țigară.

— Da.

Tom fu cât pe ce să adauge că voise să-i ofere o sticlă de Margaux, dar își dădu seama că era pe cale să facă o prostie, așa că tăcu.

— Și avea cu el un tablou numit *Orologiul*, cred.

— Da. Era învelit în hârtie maro.

— S-ar părea că tabloul respectiv a fost furat la Orly. Domnul Murchison credea că era un fals.

— Într-adevăr... sau așa credea la început.

— Îl cunoșteați bine, domnule Ripley? De cât timp?

Tom îi povesti tot.

— Mi-am adus aminte că l-am zărit intrând în biroul galeriei în care mi se spusese că se afla Derwatt. Așa că, atunci când l-am văzut la barul hotelului în seara aceea, am intrat în vorbă cu el. Voiam să-l rog să mi-l descrie pe Derwatt.

— Înțeleg. Și după aceea?

— Am băut ceva împreună. Mi-a mărturisit că, după părerea lui, unele dintre tablourile recente ale lui Derwatt erau falsuri. I-am spus că am și eu două tablouri de-ale pictorului în locuința mea din Franța, și l-am întrebat dacă voia să vină să le vadă. A fost de acord, așa că am sosit împreună cu avionul joi după-amiază și a stat o noapte aici.

Inspectorul lua notițe.

— Și ați mers la Londra special ca să vedeți expoziția lui Derwatt?

— Ah, nu, spuse Tom, zâmbind. De fapt, am mers din două motive. E adevărat că lucrul cel mai important era expoziția, dar în noiembrie e ziua soției mele și îi plac lucrurile englezești... Pulovere. Pantaloni. Carnaby Street, în special. Am făcut niște cumpărături la Burlington Arcade... De data asta, n-am mai cumpărat nici un tablou, dar mă gândisem să achiziționez *Ciubărul*. Era singurul Derwatt care nu se vânduse încă.

— Dar nu l-ați invitat pe domnul Murchison aici pentru că vă gândeați că s-ar putea ca și tablourile dumneavoastră să fie falsuri?

Tom ezită.

— Recunosc că eram curios să aflu ce va spune, dar eu eram sigur că ale mele sunt autentice. Și, după ce mi-a văzut cele două tablouri, domnul Murchison a spus că, după părerea lui, sunt autentice.

Tom nu avea de gând să-i povestească inspectorului despre teoria lui Murchison privind violetul. Webster nu păru prea interesat de tablourile lui Derwatt: aruncă o privire grăbită spre *Scaunele roșii*, agățat în spatele lui, apoi spre *Omul așezat pe scaun*.

— Nu mă pricep la pictură modernă. Locuiți doar cu soția, domnule Ripley?

— Am o menajeră, doamna Annette. Soția mea e în Grecia, deocamdată.

— Aș vrea să o cunosc pe menajera dumneavoastră, spuse inspectorul, continuând să zâmbească.

Tom porni spre bucătărie, dar chiar în clipa aceea Chris cobora scara.

— A, Chris! Dânsul e inspectorul Webster de la Londra. Un musafir de-al meu, Christopher Greenleaf.

Tânărul îi întinse mâna, părând impresionat de întâlnirea cu un polițist englez.

— Mă bucur să vă cunosc.

— Încântat de cunoștință, răspunse amabil inspectorul. Greenleaf. Richard Greenleaf. Un prieten de-al dumneavoastră, nu-i așa, domnule Ripley?

— Da. Și Chris e vărul său. (Probabil că Webster aflase de curând acest amănunt, căutând informații despre Tom, căci ar fi fost de mirare ca vreo persoană să-și mai aducă aminte de Dickie la șase ani după toată povestea.) Scuzați-mă, mă duc s-o caut pe doamna Annette.

O găsi curățând legume în bucătărie. Tom o rugă să vină să discute cu „domnul de la Londra".

— S-ar putea să vorbească limba franceză.

În clipa în care Tom intră în salon, Bernard tocmai cobora. Purta hainele pe care i le dăduse Tom. Acesta i-l prezentă lui Webster.

— Domnul Tufts e pictor. Locuiește la Londra.

— Ah! făcu Webster. L-ați întâlnit pe domnul Murchison cât a stat aici?

— Nu, spuse Bernard, așezându-se pe unul dintre fotoliile galbene. Eu am venit de-abia ieri.

Doamna Annette intră. Inspectorul Webster se ridică, zâmbi, o salută și spuse, într-o franceză impecabilă, dar cu un accent britanic pronunțat:

— Anchetez dispariția domnului Thomas Murchison.

— Ah, da! Am citit în ziarul de azi-dimineață, spuse doamna Annette. Nu a apărut?

— Nu, doamnă. (Zâmbi, ca și cum ar fi vorbit despre ceva mult mai amuzant.) S-ar părea că dumneavoastră și domnul Ripley sunteți ultimele persoane care l-ați văzut. Erați și dumneavoastră aici, domnule Greenleaf? îl întrebă el pe Chris în engleză.

Tânărul se bâlbâi, dar se putea vedea că nu avea nimic de ascuns.

— Nu, nu l-am întâlnit niciodată pe domnul Murchison.

— La ce oră a plecat domnul Murchison de aici vineri, doamnă Annette? Vă mai aduceți aminte?

— După-amiază. Am servit masa destul de devreme. Pe la două și jumătate...

Tom nu zise nimic. Doamna Annette spusese adevărul.

— Nu a pomenit nimic despre cunoștințe pe care ar fi putut să le aibă la Paris? îl întrebă inspectorul pe Tom. Iertați-mă, doamnă, pot să vorbesc în franceză în continuare.

Dar conversația continuă în două limbi, Tom și Webster traducând întrebările, pentru ca doamna Annette să poată răspunde.

Murchison nu pomenise numele nici unui prieten din Paris. Tom adăugă că, din câte știa el, americanul nu se întâlnise cu nimeni la Orly.

— Vedeți, dispariția domnului Murchison și cea a tabloului său sunt probabil legate, spuse inspectorul Webster.

Tom îi explică doamnei Annette că Murchison avea un tablou cu el și că acesta fusese furat la Orly. Din fericire, menajera își amintea că-l văzuse rezemat de valiza lui Murchison, în hol, chiar înainte ca el să plece. Îl văzuse doar pentru câteva clipe, își spuse Tom, dar avea noroc. Fără mărturia doamnei Annette, Webster ar fi putut să-l bănuiască pe Tom că distrusese tabloul.

— Societatea „Derwatt Ltd." – cred că pot s-o numesc așa – este o afacere profitabilă. Pictorul nu e singurul asociat. Mai sunt și prietenii lui, domnii Constant și Banbury, care, pe lângă activitățile lor

personale de ziarist, respectiv de fotograf, se ocupă şi de administrarea galeriei. În afară de ea, există şi marca înregistrată privind materialele pentru artişti „Derwatt" şi Şcoala de Artă „Derwatt" din Perugia. Dacă povestea cu falsurile se confirmă, or să iasă scântei! (Se întoarse spre Bernard.) Îi cunoaşteţi pe domnii Constant şi Banbury, nu-i aşa, domnule Tufts?

Tom simţi cum îi sare din nou inima din piept, pentru că, dacă Webster ştia asta, însemna că săpase adânc: Ed Banbury nu-l mai menţionase de mult timp pe Bernard în articolele sale.

— Da, îi cunosc, spuse pictorul.

Chiar dacă părea puţin aerian, acesta nu-şi pierduse cumpătul.

— Aţi vorbit cu Derwatt la Londra? îl întrebă Tom pe inspector.

— Nu reuşesc să dau de el, răspunse acesta. Nu l-am căutat eu, ci un coleg de-al meu... după ce a dispărut Murchison. Ce e ciudat, adăugă el în franceză, ca să înţeleagă şi doamna Annette, e că nu există nici o dovadă că ar fi venit la Londra, din Mexic sau din altă parte. De fapt, ultimul document oficial în care apare Derwatt datează de acum şase ani, de când a plecat în Grecia. N-avem nici o dovadă că s-ar fi întors. După cum probabil ştiţi, s-a crezut multă vreme că Derwatt s-a înecat pe undeva prin Grecia, fără să se ştie dacă a fost sinucidere sau crimă.

Bernard se aplecă, sprijinindu-şi antebraţele pe genunchi. Oare se străduia să-şi păstreze cumpătul sau, dimpotrivă, se pregătea să spună tot?

— Da, am auzit şi eu despre asta. Vorbim despre presupusa sinucidere a pictorului Derwatt, spuse el, adresându-se menajerei.

— Exact, doamnă, spuse Webster politicos. Scuzaţi-ne puţin. Dacă e ceva important, o să vorbim în franceză. Apoi, adresându-i-se lui Tom: Asta înseamnă că Derwatt s-a jucat de-a omul invizibil sau de-a fantoma ca să intre şi să iasă din Anglia. (Râse scurt.) Dar dumneavoastră, domnule Tufts, îl cunoşteaţi pe domnul Derwatt, mi se pare. L-aţi întâlnit cât timp a fost la Londra?

— Nu.

— Dar bănuiesc că aţi mers la expoziţie ca să vă întâlniţi cu el?

Zâmbetul lui Webster contrasta cu expresia mohorâtă a pictorului.

— Nu, poate că o să merg să-l văd mai târziu, spuse Bernard foarte serios. Tot ce are legătură cu el e foarte important pentru mine.

Dintr-o dată, Webster îl privi pe Bernard foarte atent.

— De ce?

— Pentru că... ţin foarte mult la el. Ştiu că nu-i place publicitatea. Aşteptam să se mai liniştească puţin situaţia, ca să merg să-l văd, înainte să se întoarcă în Mexic.

Webster râse.

— Ei bine, dacă reuşiţi să daţi de el, fiţi atât de amabil şi spuneţi-ne şi nouă unde e. Ne-ar plăcea să aflăm ce părere are despre toată povestea asta cu falsurile. Am vorbit cu domnul Banbury şi domnul Constant. Au văzut *Orologiul* şi afirmă că pânza e pictată de Derwatt, dar ne aşteptam să spună asta, adăugă el, privindu-l pe Tom cu un zâmbet, pentru că ei au vândut-o. Au susţinut chiar că însuşi Derwatt a recunoscut-o. Dar, până la urmă, nu avem decât cuvântul lor, pentru că Derwatt şi Murchison rămân de negăsit. Dacă Derwatt ar fi afirmat că tabloul nu e pictat de el sau că nu e sigur dacă e al lui, ar fi fost chiar interesant... Dar eu nu scriu romane poliţiste, nici măcar în vis!

Râse din nou. Avea o bună dispoziţie molipsitoare.

Tom ghici la ce se gândea: cei de la Buckmaster Gallery îi închiseseră gura lui Derwatt sau îl făcuseră să dispară. Şi poate că acelaşi lucru era valabil şi în cazul lui Murchison.

— Dar, spuse el, domnul Murchison mi-a vorbit despre discuţia lui cu Derwatt. Mi-a mărturisit că a recunoscut tabloul. Părerea lui era că probabil Derwatt se înşela.

Inspectorul Webster îl privi, clipind din ochi fără să zică nimic. Tom îşi imagină la ce se gândea: „Acum, am şi declaraţia ta, dar s-ar putea să

nu valoreze nici cât o ceapă degerată.“ În cele din urmă, rosti:

— Sunt convins că cineva a considerat că ar fi bine să scape de Thomas Murchison.

Webster părea să creadă că Tom nu-i cunoştea pe Ed şi Jeff, că nici măcar nu-i întâlnise vreodată. Era surprins că inspectorul nu-i pusese această întrebare. Dar poate că Jeff şi Ed îi spuseseră că-l cunosc pe Tom Ripley, la urma urmei îi vânduseră două tablouri.

— Doamnă Annette, ce-ar fi să bem o ceaşcă de cafea? Pot să vă ofer cafea sau altceva de băut, domnule inspector?

— Am văzut că aveţi Dubonnet. Mi-ar plăcea să beau un pahar, cu puţină gheaţă şi un strop de lămâie, dacă nu vă supăraţi.

Tom îi traduse doamnei Annette.

Cafea nu voia nimeni. Chris, care era rezemat de un scaun aproape de uşa de sticlă, părea să fie captivat de tot ce se întâmpla.

— De ce anume credea domnul Murchison că tabloul lui era un fals? întrebă Webster.

Tom oftă, cu un aer gânditor. El era cel care trebuia să răspundă.

— Spunea că era vorba de aura tabloului. Şi ceva despre tuşele pensulei.

Dăduse un răspuns vag, din care Webster nu putea înţelege mai nimic.

— Eu sunt sigur, spuse Bernard, că Derwatt n-ar fi acceptat ca altcineva să semneze în locul lui. Nici nu intră în discuție. Dacă ar fi crezut că *Orologiul* e un fals, ar fi fost primul care s-o spună. Sunt convins că ar fi făcut ceva... nu știu, poate ar fi mers la poliție sau...

— Sau la cei de la Buckmaster Gallery, îl întrerupse inspectorul.

— Da, răspunse ferm Bernard.

Brusc, pictorul se ridică de pe scaun.

— Puteți să mă scuzați o clipă?

Se îndreptă spre scări. Doamna Annette îi oferi lui Webster paharul cu Dubonnet. Bernard coborî cu carnețelul gros de culoare maro, în care căută ceva în timp ce traversa încăperea.

— Dacă vreți să-l cunoașteți mai bine pe Derwatt, am copiat în carnețelul acesta câteva pasaje din jurnalul lui. L-am găsit în valiză după ce a plecat în Grecia. L-am împrumutat pentru o perioadă. Vorbește despre pictură, despre dificultățile de zi cu zi, dar era un pasaj... da, l-am găsit. E de acum șapte ani. În el se poate descifra personalitatea lui Derwatt. Pot să citesc?

— Vă rog, spuse Webster.

Bernard citi:

— „Nu există depresie pentru artist, în afara celei provocate de întoarcerea la Eul interior." A scris Eul cu majusculă. „Eul este ca o lentilă care mărește – timidă, pretențioasă, egocentrică –, pe care n-ar

trebui niciodată s-o privim, pe care n-ar trebui niciodată s-o folosim ca să ne uităm în jurul nostru. Din când în când, își face apariția pentru o clipă, și e îngrozitor: câteodată vine în timpul vacanțelor... N-ar trebui să luăm vacanță niciodată. (Bernard râse scurt.) Depresia se manifestă printr-o stare de rău generală, dar și prin întrebări inutile, de genul: De ce exist pe pământ? Sau prin exclamații de genul: Mi-am ratat viața! Sau apare atunci când îmi dau seama că se întâmplă ceva rău, ceva de care ar fi trebuit să fiu conștient mai demult: nu găsesc sprijin nici măcar la cei apropiați, atunci când am nevoie de ei. Nevoia aceasta nu o simt când totul merge bine. Nu trebuie să-i las să mă vadă în starea asta de slăbiciune. Știu că or să-mi arunce jurnalul în față... că *mi l-ar arunca* în față mai târziu, ca pe o cârjă pe care ar fi trebuit s-o ard încă din seara asta. Fie ca amintirea acestor nopți întunecate să n-o am decât eu." Iată paragraful următor, spuse Bernard cu respect: „Oare căsătoria este fericită atunci când oamenii pot să vorbească unul cu altul fără să se teamă de represalii? Unde au dispărut din lumea asta mila, bunătatea? Le întâlnesc mai des pe chipurile copiilor care pozează pentru mine, care mă privesc, care mă contemplă cu ochii lor nevinovați fără să mă judece. Și prietenii? În momentul în care se hotărăște să înfrunte Moartea, omul care vrea să se sinucidă îi caută. Nu sunt acasă, telefonul sună în gol, sau, dacă răspund, sunt ocupați în seara aceea, au ceva important de făcut, care nu

suferă amânare. Şi eşti prea mândru ca să te prăbuşeşti complet şi să le spui: «Trebuie neapărat să te văd în seara asta.» E ultimul efort pe care omul îl face ca să stabilească o legătură. E un efort jalnic, nobil, uman..., căci nu există nimic mai divin decât comunicarea. Omul care e pe cale să se sinucidă îi cunoaşte puterea magică." (Bernard închise carnetul.) Bineînţeles, era încă tânăr când a scris aceste rânduri. Nu împlinise treizeci de ani.

— Foarte emoţionant, spuse inspectorul. De când e jurnalul?

— De acum şapte ani. Pasajul acesta a fost scris în noiembrie, răspunse Bernard. Derwatt încercase să se sinucidă în octombrie, la Londra. L-a scris după ce s-a vindecat. N-a fost... o tentativă prea serioasă. Somnifere.

Tom nu se simţea în largul lui. Nu auzise până atunci de prima tentativă de sinucidere.

— Poate că vi se pare melodramatic, îi spuse Bernard inspectorului. Jurnalul nu era scris ca să-l citească alţii. La Buckmaster Gallery se află celelalte părţi. Asta dacă nu cumva Derwatt le-a cerut înapoi...

Bernard rostea cuvintele încet, având un aer jenat, probabil din cauză că făcea eforturi să mintă.

— Aşadar, are gânduri sinucigaşe?

— Ah, nu! Are şi el momente bune sau proaste. E cât se poate de normal. În fine, pentru un pictor. Atunci când a scris asta, era complet falit. Tocmai îi

fusese refuzată o frescă. Nu o terminase. Juriul a respins-o pentru că avea şi un nud. Era pentru un oficiu poştal.

Bernard râse, ca şi cum povestea nu mai avea nici o importanţă. În mod ciudat, Webster căpătă o expresie gânditoare.

— V-am citit pasajul acesta ca să vedeţi că Derwatt este un om cinstit, spuse Bernard fără să se dea bătut. Un om necinstit n-ar fi putut să scrie aşa despre pictură, despre viaţă. (Răsfoi carnetul.) Eu sunt unul dintre cei care n-au avut timp să-l vadă când a avut nevoie de prieteni. Nu ştiam în ce situaţie era, înţelegeţi. Nimeni n-a ştiut. Avea nevoie de bani, şi era prea mândru ca să ne ceară. Un om ca el nu fură, nu devine... adică nu se înhăitează cu falsificatori.

Tom crezu că inspectorul avea să răspundă grav „Înţeleg", dar englezul rămase pe scaun, cu un aer preocupat, cu genunchii depărtaţi şi o mână pe coapsă.

— Mi se pare minunat ce ne-aţi citit, spuse Chris, sfâşiind liniştea care se lăsase.

Cum toţi tăceau, Bernard lăsă capul în jos, gata să-şi apere afirmaţiile.

— Pasaje mai recente aveţi? întrebă Webster. Ceea ce aţi citit e interesant, dar...

— Ar fi vreo două, dar sunt de acum şase ani. De exemplu: „Dacă nu-ţi reuşeşte tot ce-ţi propui, acest fapt estompează oroarea actului de creaţie." Derwatt

a avut întotdeauna respect pentru talentul cu care a fost dăruit. E foarte greu de explicat.

— Cred că înțeleg, spuse Webster.

Tom citi pe chipul lui Bernard o mare dezamăgire, ca și cum ar fi fost vorba chiar de el însuși. Aruncă o privire spre doamna Annette, care stătea discret deoparte.

— N-ați vorbit deloc cu Derwatt cât timp a fost la Londra?

— Nu.

— Și nici cu domnii Banbury sau Constant?

— Nu. Nu mă întâlnesc prea des cu ei.

Nimeni nu l-ar fi bănuit pe Bernard că minte. Părea întruchiparea corectitudinii.

— Dar sunteți în relații bune cu ei? insistă Webster, lăsându-și capul într-o parte, ca și cum ar fi vrut să se scuze pentru întrebarea pe care o pusese. Aveam impresia că îi frecventați altădată, când Derwatt trăia la Londra.

— Ah, da, desigur. Dar nu prea mai ies din casă.

— Știți cumva, reluă inspectorul cu o voce mieroasă, dacă Derwatt are prieteni care ar fi putut să-l ajute să intre și să iasă din Anglia fraudulos? Cu un elicopter, de pildă.

— Nu. Nu cunosc pe nimeni care ar fi putut să facă asta.

— Încă un lucru. Când ați aflat că era totuși în viață, i-ați scris domnului Derwatt în Mexic, nu?

— Nu. (Bernard înghiți cu greu.) După cum v-am spus, nu mă întâlnesc prea des cu Ed și Jeff de la Buckmaster Gallery. Și ei nu cunosc numele satului unde locuiește Derwatt. Știu asta pentru că tablourile sosesc cu vaporul. Credeam că Derwatt o să-mi scrie, dacă va avea chef. Dacă am văzut că nu mi-a scris, nu i-am mai scris nici eu. M-am gândit...

— Da?

— M-am gândit că suferise destul în Grecia și după aceea. Că poate își schimbase atitudinea față de vechii lui prieteni, că se înrăise, că nu mai voia să intre în legătură cu mine, că așa considera el că trebuie.

Tom îl privea cu tristețe pe Bernard. Pictorul se străduia din răsputeri, dar probabil că se simțea la fel de stângaci ca un amator care urcă pe o scenă și detestă fiecare minut al reprezentației.

Inspectorul Webster îl privi pe Tom, apoi pe Bernard.

— Interesant... Așadar, după părerea dumneavoastră, Derwatt era într-o asemenea stare, încât...

— Cred că se săturase de oameni atunci când a plecat în Mexic. Dacă voia să fie singur, eu nu aveam dreptul să-l tulbur. Aș fi putut să plec și eu în Mexic și l-aș fi căutat până l-aș fi găsit.

Lui Tom aproape că-i venea să creadă ce spunea Bernard. Era convins de sinceritatea pictorului. Se duse să ia sticla de Dubonnet ca să-i toarne lui Webster.

— Înțeleg. Dar atunci când o să plece în Mexic, dacă nu a plecat deja, știți cum să luați legătura cu el?

— Nu. Tot ce știu e că acolo pictează... și cred că e fericit.

— Și domnii de la Buckmaster Gallery îi cunosc adresa?

Bernard dădu din cap.

— Din câte știu eu, nu.

— Unde îi trimit banii pe care îi câștigă?

— La o bancă din Mexic, care are grijă să ajungă la el.

Slavă Domnului că Bernard răspundea prompt! se gândi Tom, aplecându-se ca să toarne băutura. Se îndreptă spre bucătărie cu recipientul pentru gheață.

— Luați masa cu noi, domnule inspector? I-am cerut doamnei Annette să pună tacâmuri pentru încă o persoană.

Doamna Annette plecase spre bucătărie.

— Nu, mulțumesc, spuse Webster, zâmbind. La prânz o să mă întâlnesc cu cei de la poliția din Melun. E singurul prilej să vorbesc în liniște cu colegii mei. Trebuie să fiu acolo la ora unu fără un sfert. Așadar, ar trebui să mă grăbesc să chem un taxi.

Tom îi comandă el un taxi.

— Aș vrea să vă văd și eu proprietatea, spuse inspectorul. Grădina dumneavoastră arată splendid.

Rostise fraza de parcă s-ar fi aflat în mijlocul unei conversații plicticoase la un ceai și căuta un

pretext ca să scape, dar Tom știa că atitudinea inspectorului avea altă explicație.

Chris se pregătea să-i urmeze, atât de fascinat era de poliția britanică, dar, la o privire a lui Tom, renunță. Coborâră pe treptele pe care Tom fusese cât pe ce să cadă cu o zi în urmă, când fugise afară, în furtună, după Bernard. Soarele strălucea slab, și iarba aproape se uscase. Inspectorul își băgă mâinile în buzunarele pantalonilor lui mult prea largi. Poate că pentru Webster nu era neapărat vinovat de ceva, dar nici nu era mai presus de orice bănuială, își spuse Tom. „I-am adus țării un deserviciu și el știe." Nepotrivit moment pentru a-și aminti de Shakespeare.

— Meri. Piersici. Cred că e o viață de vis. Aveți vreo ocupație, domnule Ripley?

Webster îi pusese întrebarea direct, de parcă ar fi fost la biroul de emigrări, dar Tom era obișnuit.

— Mă ocup de grădină, pictez, studiez ce mă interesează. N-am propriu-zis o meserie, în orice caz nimic care să mă oblige să merg la Paris în fiecare zi. De altfel, merg foarte rar.

Luă de pe jos o piatră rătăcită și o aruncă spre un copac. Piatra izbi lemnul cu un zgomot sec și Tom simți un junghi în glezna scrântită.

— Și pădurea? E tot proprietatea dumneavoastră?

— Nu. Cred că aparține comunei. Sau statului. Mai merg din când în când să adun crengi uscate pentru foc. Vreți s-o vedeți?

Tom îi arătă drumul. Inspectorul făcu cinci sau şase paşi în direcţia pădurii, trecu de primii copaci, apoi, după ce aruncă o privire în faţa lui, se întoarse.

— Nu, altă dată poate. Ar fi mai bine să văd dacă taxiul meu a ajuns.

Maşina aştepta în faţa porţii când se înapoiară.

Tom îşi luă rămas-bun de la inspectorul Webster şi îi ură „poftă bună". Chris veni şi el să-l salute.

— E pasionant! exclamă el. I-aţi arătat mormântul din pădure? Nu m-am uitat pe fereastră. Ar fi fost nepoliticos.

Tom zâmbi.

— Nu.

— Mă gândisem să-i spun, dar pe urmă mi-am dat seama că ar fi fost o prostie. De ce să-l conduc pe o pistă falsă? (Chris pufni în râs. Avea aceiaşi dinţi ca şi Dickie: incisivi ascuţiţi şi un maxilar cam îngust.) Mi-l şi imaginez pe inspector săpând prin pădure ca să-l găsească pe Murchison!

Începu să râdă din nou. Tom râse şi el.

— Da. Din moment ce l-am condus la Orly, cum ar fi putut să se întoarcă aici?

— Cine l-a omorât?

— Eu nu cred că e mort, răspunse Tom.

— Să fi fost răpit?

— Posibil. Împreună cu tabloul.

— Nu ştiu ce să cred. Unde e Bernard?

— Sus.

Tom urcă să-l vadă. Uşa camerei era închisă. Bătu şi primi un răspuns mormăit.

Pictorul era aşezat pe marginea patului, cu mâinile pe genunchi. Părea epuizat, învins.

— A fost foarte bine, îl linişti Tom, încercând să pară vesel, atât cât putea şi cât îndrăznea în faţa lui Bernard.

— N-am reuşit, spuse pictorul, cu o privire mohorâtă.

— Ba da. A fost foarte bine.

— N-am reuşit. De-aia mi-a pus atâtea întrebări despre Derwatt, despre Mexic. Derwatt a dat greş, şi eu la fel.

A fost una dintre cele mai mohorâte mese de prânz la care Tom participase vreodată. Aproape la fel de neplăcută ca aceea luată împreună cu părinții soției sale, după ce le spuseseră că sunt deja căsătoriți. Dar, de data asta, masa dură mai puțin.

Bernard era extrem de deprimat, ca un actor convins că a jucat prost, pe care nici o vorbă bună nu-l mai putea reconforta. Tom știa ce se întâmplase: Bernard părea sleit, precum un campion care a dat tot ce avea mai bun în el.

— Știți, spuse Chris după ce goli paharul de lapte, pe care-l băuse împreună cu paharul de vin, azi-noapte am văzut o mașină care mergea cu spatele pe drumul spre pădure. Cred că era în jur de ora unu. Nu cred că e ceva important. Avea farurile stinse, doar luminile de poziție erau aprinse.

— Poate erau niște îndrăgostiți, rosti Tom.

Se temea ca Bernard să nu aibă o reacție neașteptată, dar pictorul nu părea să fi auzit nimic. Le ceru iertare și se ridică de la masă.

— E îngrozitor, e pur și simplu bulversat, spuse Christopher după ce Bernard ajunsese suficient de departe ca să nu-l mai poată auzi. O să plec chiar acum. Sper că n-am stat mai mult decât ar fi trebuit.

De astă dată, Chris avu altă idee. Voia să facă autostopul până la Paris, iar Tom nu reuși să-l convingă să renunțe. Tânărului i se părea o aventură agreabilă. Singura variantă era un tren care pleca la ora șaptesprezece. Chris coborî cu valizele și merse în bucătărie ca să-și ia rămas-bun de la doamna Annette, apoi porniră amândoi spre garaj.

— Dacă nu vă supărați, spuse Chris, puteți să fiți amabil să-l salutați pe Bernard din partea mea? Avea ușa închisă. M-am gândit că poate nu dorea să fie deranjat, dar nu vreau să creadă că sunt nepoliticos.

Tom îi promise. Se urcară în mașina Alfa Romeo.

— Puteți să mă lăsați oriunde, spuse Chris.

Tom fu de părere că cel mai bine ar fi fost să-l lase la Fontainebleau, pe drumul spre Paris: tânărul avea aerul tipic al unui turist american, nici bogat, nici sărac, și mai mult ca sigur că nu i-ar fi fost greu să găsească un șofer care să-l ducă până la Paris.

— Pot să vă sun peste o zi sau două? întrebă Chris. Aș vrea să aflu ce se mai întâmplă. Și o să citesc și ziarele, desigur.

— O să te sun eu, spuse Tom. Hotelul *Louisiane*, strada Sena?

— Da. Nici nu vă dați seama cât de grozav a fost pentru mine să pot să intru într-o casă franțuzească autentică.

„Ba da", se gândi Tom. Înțelegea foarte bine. Chris nu avea de ce să-i explice.

Tom conduse mai repede decât de obicei la întoarcere. Se simțea neliniștit, fără un motiv anume. Nu mai vorbise cu Jeff și cu Ed, dar nici el, nici ei nu aveau de gând să facă greșeala de a suna. În mod clar, era mai bine să-l convingă pe Bernard să rămână. N-avea să-i fie prea ușor. Dar, pentru el, să se întoarcă la Londra însemna să vadă iar afișele cu expoziția Derwatt, să-i revadă pe Jeff și pe Ed, care erau și ei probabil speriați. Tom băgă mașina în garaj. Se îndreptă spre camera lui Bernard și bătu la ușă.

Nici un răspuns.

Deschise ușa. Patul era făcut, la fel ca dimineață, când îl văzuse pe Bernard stând pe el. Se vedea încă urma pe care o lăsase pictorul pe cuvertură. Toate obiectele lui dispăruseră: rucsacul, costumul pe care Tom voia să-l trimită la curățătorie. Intră să arunce o privire în camera lui. Bernard nu era nici acolo și nici nu părea să fi lăsat o scrisoare. Doamna Clusot făcea curat.

— Bună ziua, doamnă, îi spuse el, după care coborî.

— Doamna Annette!

Nu era în bucătărie. Tom merse să bată la ușa camerei ei și intră după ce menajera îi îngădui. O găsi întinsă pe pat, cu picioarele acoperite de o cuvertură și citind *Marie-Claire*.

— Nu vă deranjați, spuse el. Voiam doar să vă întreb dacă știți unde este domnul Bernard?

— Nu e în camera lui? Poate că a ieșit să se plimbe.

Tom nu voia să-i spună că pictorul părea să fi plecat de tot.

— Nu v-a spus nimic?

— Nu, domnule.

— Bine... (Tom reuși să zâmbească.) N-are rost să ne îngrijorăm. M-a căutat cineva?

— Nu, nimeni. Pentru câte persoane să pregătesc cina în seara asta?

— Cred că pentru două, doamnă Annette.

Tom ieși și închise ușa.

Fir-ar al naibii, era timpul să citească un poem de-al lui Goethe ca să se mai calmeze! *Der Abschied*, poate. Avea nevoie de puțină soliditate germană. De încrederea pe care o avea Goethe în propriul geniu. Luă volumul *Goethes Gedichte*, și subconștientul – sau întâmplarea – îl făcu să deschidă cartea chiar la *Der Abschied*. Tom aproape că-l știa pe dinafară, dar n-ar fi îndrăznit vreodată să-l recite cu voce tare, pentru că se temea că accentul lui nu era bun.

Primele versuri îl emoționară:

Las Mein Aug' den Abschied sagen,
Den mein Mund nicht nehmen kann!

Fie ca ochii mei să-şi ia rămas-bun, căci buzele nu sunt în stare...

Schwer, wie schwer is er zu tragen!
Und ich binn...

Zgomotul unei portiere trântite îl făcu să tresară. Venise cineva. Poate că era Bernard care luase un taxi.

Era Héloïse.

O văzu căutând în portofel, cu capul descoperit, cu părul lung şi blond unduindu-se în bătaia vântului.

Tom se repezi spre poartă ca o vijelie.

— Héloïse!

— Ah, Tom!

Se îmbrăţişară. Ah, Tom, ah, Tom! Se obişnuise cu felul în care îi pronunţau francezii numele şi atunci când îl auzea din gura soţiei sale îi plăcea la nebunie.

— Ce bronzată eşti! se minună el. Lasă-mă să mă ocup eu de taximetrist. Cât costă?

— O sută patruzeci de franci.

— Măgarul! Ca să te aducă de la Orly până aici...

Tom se abţinu să mai continue. Plăti călătoria. Şoferul nu-l ajută să care bagajele. Le duse singur, pe rând, în casă.

— Ah, ce bine e acasă! spuse Héloïse, întinzându-se.

Îşi aruncă geanta de pânză pe canapeaua de mătase. Era încălţată cu sandale din piele maro, şi

purta o pereche de pantaloni roz bufanţi şi o vestă kaki de soldat american. Tom se întrebă unde o găsise.

— Totul e bine. Doamna Annette se odihneşte în camera ei, spuse el în franceză.

— Ce vacanţă îngrozitoare! se văită Héloïse.

Se lăsă să cadă pe canapea şi îşi aprinse o ţigară. Tom încercă să ducă valizele la etaj. Un strigăt de-al soţiei sale îl opri: într-una dintre ele se afla ceva care trebuia să rămână jos. Tom o lăsă din mână şi luă alta.

— Chiar trebuie neapărat să mă înnebuneşti cu eficienţa ta americană?

Ce altceva ar fi putut să facă? Să se aşeze în faţa ei şi să aştepte să se calmeze? Tom urcă restul lucrurilor în camera ei.

Când coborî, doamna Annette era în salon. Héloïse îi povestea despre iaht, despre casa unde locuise (într-un sat de pescari, evident.) Tom îşi dădu seama că menajera nu-i spusese nimic despre Murchison. Doamna Annette ţinea mult la Héloïse, pentru că-i plăcea să servească oamenii şi soţiei sale îi plăcea să fie servită. Héloïse nu voia nimic, dar, la insistenţele doamnei Annette, acceptă o ceaşcă de ceai.

După aceea, Héloïse îi povesti lui Tom cum îşi petrecuse vacanţa la bordul vasului *Prinţesa Greciei*, iahtul acelui pierde-vară pe nume Zeppo, al cărui nume îl ducea cu gândul la fraţii Marx. Tom văzuse nişte fotografii cu el, la fel de trufaş ca un armator grec, când de fapt era doar fiul unui mic

escroc care se ocupa de afaceri imobiliare. Bătrânul Zeppo îşi şantaja compatrioţii şi era, la rândul lui, şantajat de foştii nazişti, dar asta nu-l împiedica să câştige suficienţi bani pentru ca fiul lui să se poată distra pe un iaht, aruncând caviar peştilor şi umplând piscina vasului cu şampanie pe care o încălzea înainte de a se scălda în ea.

— Zeppo a trebuit să ascundă şampania, aşa că a vărsat-o în piscină, îi explică Héloïse.

— Şi cu cine s-a încurcat Zeppo? Sper că nu cu soţia preşedintelui SUA.

— S-a culcat cu oricine a apucat, spuse Héloïse dezgustată, vorbind în engleză.

Cu oricine, în afară de Héloïse, îşi spuse Tom. Ştia că soţiei sale îi plăcea să-i provoace pe bărbaţi, dar ar fi fost în stare să bage mâna în foc că nu-l înşelase de când se căsătoriseră. În orice caz, nu l-ar fi înşelat cu Zeppo, care arăta ca o maimuţă. Héloïse n-ar fi acceptat să se culce cu el, era sigur. Zeppo se purta foarte urât cu femeile, dar Tom era de părere că, atât timp cât unele dintre ele acceptau asta în schimbul unei brăţări cu diamante sau al unei vile în Midi, nu aveau dreptul să se plângă că erau tratate prost. Héloïse părea să fie nervoasă din cauza unei anume Norita, care aparent avusese manifestări de gelozie din cauza interesului pe care i-l arătase franţuzoaicei unul dintre oaspeţii de pe iaht. Tom asculta doar pe jumătate comentariile soţiei: se întreba cum ar fi putut să-i spună problemele sale fără s-o tulbure.

Se aştepta dintr-o clipă într-alta să-l vadă pe Bernard intrând în casă, şi începu să se plimbe nervos prin cameră, aruncând o privire spre uşă de fiecare dată când se întorcea.

— Am fost la Londra.

— Ah, da? Şi cum a fost?

— Ţi-am adus ceva.

Urcă scara, sărind câte patru trepte o dată – glezna lui îşi mai revenise –, şi se întoarse aducând cu el pantalonii cumpăraţi din Carnaby Street. Héloïse îi încercă în salon. Îi veneau foarte bine.

— Îmi plac la nebunie! exclamă ea şi se aruncă în braţele lui, sărutându-l pe obraz.

— M-am întors de acolo cu un american, un tip pe care îl cheamă Thomas Murchison.

După care Tom îi povesti tot. Héloïse nu auzise nimic despre dispariţia lui. Îi spuse despre bănuiala americanului că *Orologiul* era un fals, de care el nu era deloc convins, şi despre dispariţia inexplicabilă a acestuia. Héloïse, care nu era la curent cu escrocheria Derwatt, nu ştia cât câştiga soţul de pe urma ei: opt mii de dolari pe an, cam tot atât cât îi aduceau şi acţiunile moştenite de la Dickie Greenleaf. Tinerei femei îi plăceau banii, dar nu se întreba prea mult de unde veneau. Chiar dacă ştia că jumătate din cheltuielile lor erau suportate de familia ei, ea nu-i reproşase niciodată lucrul acesta, şi Tom era convins că nu dădea prea multă importanţă chestiunii, o altă calitate pe care o aprecia la Héloïse. El îi spusese că cei de la „Derwatt Ltd." insistau să-i dea un mic

procentaj din beneficiile pe care le obţineau, pentru că-i ajutase cândva să-şi organizeze societatea, cu mulţi ani înainte de a se fi cunoscut ei doi. Banii îi primea prin intermediul unei firme din New York care distribuia materialele marca Derwatt pentru artişti. O parte din ei îi investea în New York şi restul îi primea în Franţa, unde îi convertea în franci. Directorul firmei americane (un grec, şi el) ştia că Derwatt nu mai trăia şi că tablourile semnate cu numele lui erau falsuri.

— Încă un lucru, spuse Tom. Bernard Tufts – nu cred că l-ai cunoscut până acum – a venit aici alaltăieri. A plecat brusc azi după-amiază, şi şi-a luat lucrurile cu el. Nu ştiu dacă mai vine înapoi sau nu.

— Bernard Tufts? Un englez?

— Da. Nu-l cunosc foarte bine. Să zicem un amic. E pictor. E într-o stare proastă acum, pentru că prietena lui l-a părăsit. E posibil să fi plecat la Paris. Am preferat să-ţi spun pentru cazul în care s-ar întoarce. (Tom râse. Era din ce în ce mai sigur că Bernard nu avea să se mai întoarcă. Probabil că luase taxiul până la Orly, de unde se îmbarcase în primul avion spre Londra.) A, şi mai voiam să-ţi spun că mâine-seară suntem invitaţi la familia Berthelin. Or să se bucure foarte mult că te-ai întors. Şi era să uit. Am mai avut un musafir: Christopher Greenleaf, un văr de-al lui Dickie. A stat aici două zile. N-ai primit scrisoarea? Ţi-am spus şi despre el.

Héloïse nu apucase să primească scrisoarea, pentru că el o trimisese de-abia luni.

— Vai, ce ocupat ai fost! exclamă Héloïse, cu o nuanţă ciudată de gelozie în voce. Ţi-a fost dor de mine?

Tom o strânse în braţe.

— Sigur că mi-a fost dor de tine. Mult de tot.

Héloïse adusese pentru decorarea parterului o vază cu două toarte, scurtă şi masivă, cu doi tauri negri faţă în faţă, cu capetele plecate. Lui Tom îi plăcu, dar nu o întrebă dacă era veche sau valoroasă, pentru că în momentul respectiv nu era interesat. Îşi puse un disc cu *Anotimpurile* lui Vivaldi. Héloïse urcase să-şi desfacă bagajele şi să facă o baie.

La şase şi jumătate, Bernard încă nu venise. Tom presupunea că pictorul era la Paris, nu la Londra, dar era doar o presupunere. În timpul cinei, doamna Annette vorbi cu Héloïse despre englezul care venise să pună întrebări privind dispariţia lui Murchison. Tânăra femeie păru vag interesată, dar nu prea îngrijorată. În schimb, vru să ştie mai multe despre Bernard.

— Crezi că o să se întoarcă în seara asta?

— Habar n-am, spuse Tom.

A doua zi dimineaţă nu se întâmplă nimic, telefonul nu sună deloc. Doar Héloïse telefonă câtorva persoane la Paris, printre care şi tatălui ei. Se îmbrăcase cu nişte blugi prespălaţi şi mergea în picioarele goale prin casă. *Le Parisien* din ziua respectivă nu pomenea nimic despre Murchison. După-amiază, doamna Annette ieşi la cumpărături. Fără îndoială că avea să profite de ocazie ca să meargă

s-o vadă pe doamna Yvonne şi să-i povestească despre întoarcerea tinerei stăpâne şi despre vizita inspectorului de poliţie englez. Tom se întinse pe canapeaua galbenă împreună cu Héloïse. Aproape că adormi cu capul pe pieptul ei. Dimineaţă, făcuseră dragoste. Ciudat. Pentru Tom, asta conta mai puţin decât faptul că noaptea trecută adormise cu ea în braţe. Héloïse îi spunea câteodată: „E plăcut să dorm lângă tine. Alţii, când se întorc pe partea cealaltă, zguduie patul, de parcă ar fi un cutremur. Când te întorci tu, nici nu se simte." Replica aceea îi făcuse plăcere lui Tom. Nu întrebase niciodată cine erau bărbaţii care provocau cutremure de pământ. Héloïse era oarecum ciudată. Tom nu reuşea să-şi dea seama ce aşteptări avea de la viaţă. Era ca un portret agăţat pe perete. Spunea că-şi dorea să aibă cândva un copil. Dar, deocamdată, îşi trăia pur şi simplu viaţa. Nici Tom nu avea un scop precis, pentru că acum ducea viaţa la care visase altădată, din plin, cu plăcere. Plăcerea aceea părea să-i lipsească soţiei sale, poate din cauză că ea avusese totul încă de la naştere. Câteodată, actul de a face dragoste cu ea îi provoca lui Tom o senzaţie ciudată, pentru că, de multe ori, se simţea detaşat la mare distanţă, ca şi cum ar fi ţinut în braţe un obiect. Oare el era de vină? Puritanismul lui? Timiditatea? Nu. Mai degrabă era un fel de teamă, care îl împiedica să se deschidă cu totul, să-şi exteriorizeze sentimentele, ca şi cum şi-ar fi spus: „Dacă n-aş mai avea-o pe Héloïse, dacă aş pierde-o, n-aş mai putea să trăiesc." Era conştient că în asta consta explicaţia,

că era dependent de Héloïse, dar nu îndrăznea să recunoască lucrul acesta. Nu era o dependenţă sexuală. Ce aveau în comun era modul de a gândi. În ciuda pasivităţii ei, era o prietenă de nădejde. Cu un bărbat, Tom s-ar fi distrat mai bine, dar asta era singura diferenţă. Totuşi, îşi aducea aminte cum spusese odată, de faţă cu părinţii ei: „Pun pariu că toţi membrii Mafiei sunt botezaţi, dar la ce le foloseşte?" Héloïse râsese. Părinţii ei, nu. Părinţii ei nu se lăsaseră până când nu-i spusese că nu fusese botezat în Statele Unite, cu toate că Tom nu ştia precis unde fusese botezat: în orice caz, mătuşa lui, Dottie, nu-i vorbise niciodată despre asta. Cum părinţii lui se înecaseră când el era încă mic, nu apucase să discute cu ei acest subiect. Era imposibil să le explice celor din familia Plisson, care erau catolici, că, în Statele Unite, botezul, slujba, spovedania, cerceii, Iadul, Mafia erau asociate cu catolicismul mai mult decât cu protestantismul. Şi, cu toate că nu era sigur de religia lui, Tom ştia un singur lucru: nu era catolic.

Doar când se înfuria, Héloïse căpăta o altă imagine în ochii lui. Avea des astfel de crize. Tom îşi aducea aminte de câte ori se înfuriase atunci când vreo livrare de la Paris dura prea mult. De fiecare dată, Héloïse jura (dar nu se ţinea de cuvânt niciodată) că nu va mai călca în magazinul respectiv. „Furtunile" adevărate aveau loc când suferea mici supărări sau umilinţe: de exemplu, atitudinea unui musafir care o contrazisese sau o învinsese într-o discuţie. Atunci, Héloïse îşi păstra controlul până la

plecarea invitaților, după care începea să se plimbe prin cameră, aruncând pernele în pereți și urlând: „Lasă-mă în pace! Ah, nenorociții!" Tom era singurul care îi cunoștea reacțiile. În asemenea momente, îi spunea ceva care s-o liniștească – în zadar –, dar în cele din urmă ea se calma, începea să plângă și în clipa următoare încerca să râdă. După părerea lui Tom, se comporta așa datorită sângelui ei latin. Nici un englez nu s-ar fi pretat la așa ceva.

Lucră timp de vreo două ore, apoi citi câteva pagini din *Arme secrete* de Julio Cortazar. După aceea, termină de pictat portretul doamnei Annette. Pe la șase, o chemă pe Héloïse să-l vadă.

— Nu e rău, să știi. Pare foarte natural. Mie-mi place.

Asta îl încântă pe Tom.

— Nu-i spune doamnei Annette, o rugă el și puse tabloul într-un colț, ca să se usuce.

Începură să se pregătească pentru vizita la familia Berthelin. Era o masă neprotocolară, așa că puteau foarte bine să meargă îmbrăcați în blugi. Vincent, capul familiei Berthelin, lucra la Paris și venea să-și petreacă weekend-urile la țară.

— Tata-socru ce mai zicea?

— Că se bucură că m-am întors.

„Tata-socru" nu-l agrea prea mult, Tom știa asta, dar avea și impresia că Héloïse își neglija bărbatul.

— Și Noëlle?

Era una dintre cele mai bune prietene ale soției sale, care locuia la Paris.

— Ah, ca de obicei. Spune că se plictisește. Că nu-i place toamna.

Familia Berthelin, chiar dacă avea o situație materială bună, trăia voluntar la țară în condiții spartane: toaletă în curte și fără apă caldă în bucătărie. Apa o încălzeau pe mașina de gătit cu lemne. Cei doi erau cam de aceeași vârstă cu cealaltă pereche de invitați, familia Clegg: în jur de cincizeci de ani. Fiul lui Vincent Berthelin, pe care Tom nu-l cunoscuse încă, un tânăr brunet de vreo douăzeci și doi de ani (Vincent îi spuse vârsta fiului său în bucătărie, cu un pahar de Ricard în mână), trăia împreună cu o fată la Paris și era pe punctul de a abandona studiile de arhitectură, ceea ce-l înfuria la culme pe tatăl lui.

— Fata aia nici măcar nu merită! spuse el furios. Influența engleză e de vină!

Vincent era gaullist.

Cina se dovedi excelentă: pui cu orez, salată, brânză și tartă cu mere pregătită de Jacqueline. Tom avea mintea în altă parte. Dar era foarte bucuros că Héloïse părea fericită: le povestea aventurile ei în Grecia, și la sfârșit toată lumea gustă *uzo*, acea băutură tradițională pe care o adusese.

— Ce gust groaznic are acest *uzo*! E mai rău decât Pernod-ul, spuse Héloïse mai târziu, după ce se întorseseră acasă, în timp ce se spăla pe dinți.

Își îmbrăcase deja cămașa de noapte, care era mai degrabă un fel de maiou albastru foarte scurt.

În camera lui, Tom își puse pe el pijamaua pe care și-o cumpărase de la Londra.

— Mă duc în pivniță să iau niște șampanie! strigă Héloïse.

— Lasă-mă să merg eu!

Tom își puse papucii în grabă.

— Trebuie să scap de gustul ăsta. Și, oricum, am chef de șampanie. Familia Berthelin parcă a ajuns la sapă de lemn. Ne-au dat să bem vin obișnuit!

Héloïse cobora. Tom o opri.

— Lasă, mă duc eu, spuse ea. Du-te și adu gheața.

Fără să știe de ce, Tom ar fi vrut să n-o lase să intre în pivniță. Se îndreptă spre bucătărie. Tocmai scosese cuburile de gheață când auzi un strigăt... înăbușit din cauza distanței, dar scos de Héloïse.

Auzi un alt țipăt. Se loviră unul de altul în dreptul băii.

— Doamne sfinte! Cineva s-a spânzurat acolo jos!

— Dumnezeule!

Tom o conduse sus, ținând-o de subsuori.

— Nu te duce, Tom! E îngrozitor!

Era Bernard, clar. Tom tremura în timp ce urca cu Héloïse pe scară. El vorbea în engleză și Héloïse în franceză.

— Promite-mi că n-o să cobori! Cheamă poliția, Tom!

— Bine, o să sun!

— Cine e?

— Nu știu.

Intrară în camera ei.

— Rămâi aici, spuse Tom.

— Nu, nu mă lăsa singură!

— Te rog!

Tom ieși din cameră și coborî. Voia să-i ofere un whisky sec. Héloïse bea rar alcool, așa că i-ar fi făcut bine. După aceea, ar fi trebuit să-i dea un calmant. Urcă ducând cu el sticla și un pahar. Văzând că Héloïse nu voia nici măcar un strop, bău el o înghițitură, după care îi apropie paharul de buze. Îi clănțăneau dinții.

— O să chemi poliția?

— Da!

„Cel puțin e o sinucidere, nu o crimă", își spuse el. Ar fi fost ușor de demonstrat. Oftă și simți un fior. Héloïse stătea pe marginea patului.

— Și șampania? Ce-ar fi să bem o tonă?

— În sfârșit... nu. Nu vreau să te duci acolo. Cheamă poliția.

— Bine.

Tom coborî. Ajuns la parter, se îndreptă spre baie, ezită o clipă stând în ușă – lumina din capul scării spre pivniță era încă aprinsă –, apoi începu să coboare treptele. Simți un șoc văzând forma întunecată, care atârna la mai mulți centimetri de sol, cu capul lăsat pe umăr. Funia era scurtă. Tom clipi. Nu distingea picioarele. Merse mai aproape.

Era un manechin.

Tom zâmbi, apoi începu să râdă. Lovi cu palma picioarele care atârnau moi: erau pantalonii lui Bernard.

— Héloïse! strigă el, urcând în fugă, fără să-şi mai facă griji că ar fi putut s-o trezească pe doamna Annette. Héloïse! E un manechin! spuse el în engleză. Nu s-a spânzurat nimeni. E un manechin! Nu te speria!

Îi trebuiră câteva secunde ca să se convingă. Era o glumă de-a lui Bernard, poate chiar a lui Christopher, îi spuse el. Vădit lucru, nu era un cadavru.

Încet-încet, Héloïse începu să se înfurie, semn că-şi revenea din şoc.

— Ce glume idioate fac englezii ăştia! Ce glume idioate!

Tom râse uşurat.

— O să mă duc să aduc şampania şi gheaţa!

Coborî din nou în pivniţă. Manechinul era agăţat cu o curea de un cui înfipt în grindă. Era chiar una dintre curelele sale. Haina de culoare verde era pusă pe un umeraş. Pantalonii erau prinşi de un nasture al hainei şi capul era făcut dintr-o cârpă gri, înnodată cu sfoară. Tom merse să ia un scaun din bucătărie – din fericire, în ciuda gălăgiei, doamna Annette nu se trezise – şi se întoarse în pivniţă. Lăsă manechinul să cadă pe jos, apoi alese o sticlă de şampanie. După ce trecu prin bucătărie ca să ia recipientul pentru gheaţă, stinse lumina şi urcă.

Tom se trezi cu puţin înainte de ora şapte. Héloïse dormea adânc. Se ridică încet din pat şi îşi puse halatul de casă.

Poate că doamna Annette se deşteptase şi ea. Coborî fără să facă zgomot. Voia să meargă să ia hainele lui Bernard din pivniţă înainte ca menajera să apuce să le vadă. Petele de vin şi de sânge nu erau atât de dificil de îndepărtat. Dacă le-ar fi examinat un criminalist, sângele ar fi fost uşor de descoperit, dar Tom se gândea că nu avea de ce să-şi facă griji din cauza asta.

Desfăcu nasturii hainei ca s-o poată desprinde de pantaloni. O bucată de hârtie albă acoperită de scrisul colţuros al lui Bernard căzu pe jos.

Mă spânzur în mod simbolic în casa ta. Pe Bernard Tufts îl spânzur, nu pe Derwatt. Pentru Derwatt, îmi ispăşesc păcatele în singurul mod posibil, ucigând persoana nedemnă care am fost

timp de cinci ani. Şi acum nu-mi mai rămâne decât să mă înham din nou şi să încerc să-mi trăiesc cinstit restul vieţii.

B.T.

Primul impuls al lui Tom fu să mototolească biletul şi să-l distrugă, dar, după aceea, îl împături şi-l puse în buzunarul halatului de casă. Poate că i-ar fi util într-o zi, cine ştie? Cum să procedeze ca să afle unde era Bernard şi ce făcea? Costumul îl va trimite la curăţătorie. Nu avea ce să-i strice. Fu cât pe ce să-l ducă în cameră, dar se hotărî să-l aşeze pe masa din hol, unde îi lăsa doamnei Annette hainele care trebuiau duse la curăţat.

— Bună ziua, domnule Tom! spuse doamna Annette, din bucătărie. V-aţi trezit devreme! Doamna Héloïse s-a trezit şi ea? Vrea să-şi bea ceaiul?

— Cred că în dimineaţa asta va dormi până mai târziu. Lăsaţi-o să se răsfeţe cât vrea. Dar eu aş vrea o ceaşcă de cafea.

Apoi Tom urcă să se îmbrace. Voia să meargă să arunce o privire la mormântul din pădure. Bernard ar fi fost în stare să-l răscolească pe jumătate sau să se îngroape singur în el.

După ce-şi bău cafeaua, coborî. Soarele tocmai răsărea, în spatele perdelei de ceaţă, şi iarba era încă umedă de rouă. Tom nu merse direct la mormânt, pentru că nu voia ca Héloïse sau doamna Annette să-l vadă intrând în pădure.

Mormântul era exact aşa cum îl lăsaseră el şi Bernard.

Héloïse se trezi după ora zece, şi doamna Annette urcă în atelierul lui Tom ca să-l anunţe că soţia sa voia să-l vadă, aşa că bărbatul intră în camera ei. Héloïse îşi lua micul-dejun în pat.

— Nu-mi plac glumele prietenilor tăi, spuse ea în timp ce-şi mânca grepfruitul.

— N-o să se mai întâmple. Am luat hainele din pivniţă. Nu te mai gândi. Ce-ar fi să mergem să luăm prânzul undeva? Pe malul Senei, de exemplu?

Héloïse fu încântată.

Găsiră un restaurant pe care nu-l cunoşteau într-un orăşel de pe malul Senei.

— Ce-ar fi să plecăm într-o călătorie? Am putea să mergem la Ibiza.

Tom ezită. I-ar fi plăcut mult să meargă undeva cu vaporul, cu condiţia să ia cu el tot ce avea chef: cărţi, pick-up, şevalet, carnet de schiţe. Dar îşi dădea seama că Bernard, Ed, Jeff şi poliţia ar fi interpretat plecarea lui ca pe o fugă, chiar dacă n-ar fi făcut din călătoria respectivă un secret.

— O să mă mai gândesc, spuse el. Dar nu promit.

— Grecia nu mi-a plăcut. Nici *uzo*.

Tom voia să tragă un pui de somn după prânz, ca şi Héloïse. Vor dormi în patul ei, spuse ea, până la cină. Trebuia însă scos telefonul din priză în camera lui Tom. Dacă va suna, doamna Annette va răspunde

de jos. În timp ce veneau amândoi prin pădure, Tom își dădea seama de avantajul situației de a fi căsătorit și cu o situație materială bună, care-i permitea să lenevească.

Când deschise ușa casei, îl aștepta o surpriză: Bernard stătea așezat pe unul dintre fotoliile galbene.

Héloïse nu-l observă imediat.

— Tom, poți să-mi aduci niște Perrier cu gheață? Mi-e un somn de pic!

Îl luă în brațe și fu surprinsă de cât de încordat era.

— Bernard e aici. Știi, englezul despre care ți-am vorbit. (Intră în salon.) Bună, Bernard, ce faci?

Nu se simți în stare să-i întindă mâna, dar reuși să schițeze un zâmbet.

Doamna Annette ieși din bucătărie.

— Ah, domnule Tom! Doamnă Héloïse! N-am auzit mașina. Cred că încep să devin surdă. Domnul Bernard s-a întors.

Părea nervoasă.

— Da, foarte bine, rosti Tom, pe cât putea de calm. Îl așteptam, preciză el, amintindu-și în aceeași clipă că-i spusese doamnei Annette că nu știa când avea să se întoarcă Bernard.

Bernard se ridică. Nu era ras.

— Îmi pare rău că m-am întors fără să vă anunț.

— Héloïse, ți-l prezint pe Bernard Tufts. E pictor și trăiește la Londra. Soția mea, Héloïse.

— Îmi pare bine, spuse Bernard.

Héloïse nu făcu nici un gest.

— Mă bucur, rosti ea în engleză.

— Soția mea e puțin cam obosită. (Se apropie de ea.) Vrei să urci sau rămâi cu noi?

Printr-o mișcare a capului, Héloïse îi făcu semn să vină după ea.

— Mă întorc imediat, Bernard, spuse Tom și se luă după ea.

— El a făcut gluma aia? întrebă Héloïse când ajunseră în cameră.

— Mă tem că da. E destul de excentric.

— Ce face aici? Nu-mi place de el. Cine e? Nu mi-ai vorbit niciodată despre el. Și e îmbrăcat cu haine de-ale tale.

Tom ridică din umeri.

— Avem prieteni comuni la Londra. Cred că o să reușesc să-l conving să plece în după-amiaza asta. Mai mult ca sigur are nevoie de bani. Sau de haine. O să-l întreb. (Tom o sărută pe Héloïse pe obraz.) Du-te și culcă-te, scumpo. Pe curând.

Merse să o caute pe doamna Annette în bucătărie ca să o roage să-i ducă soției sale o sticlă de Perrier.

— Domnul Bernard o să ia masa aici în seara asta?

— Nu cred. Dar noi, da. Pregătiți-ne ceva ușor. Am mâncat mult la prânz.

Se îndreptă spre Bernard.

— Ai fost la Paris?

— Da, spuse Bernard, stând în continuare în picioare.

Tom nu ştia de unde să înceapă discuţia.

— Am găsit manechinul în pivniţă. Soţia mea a avut un şoc. N-ar trebui să faci asemenea glume când sunt femei în casă. Apropo, doamna Annette ţi-a dat costumul la curăţat. O să ţi-l trimit la Londra... sau în altă parte. Ia loc. (Tom se aşeză pe canapea.) Ce ai de gând să faci?

A-l întreba pe Bernard ce avea de gând de acum încolo sau pe un nebun cum se simte era acelaşi lucru. Tom avea o senzaţie penibilă, care deveni şi mai puternică atunci când îşi dădu seama că-i crescuse pulsul.

— Ăăă...

Urmă o lungă tăcere.

— Nu te întorci la Londra?

În disperare de cauză, Tom luă o ţigară de foi din cutia de pe măsuţa joasă. Avea să afume camera, dar ce mai conta?

— M-am întors ca să vorbim.

— Ah, da? Despre ce?

Alt moment de tăcere, pe care Tom îl lăsă să se prelungească. Bernard părea că merge legat la ochi printre nori: norii din propria minte.

— Avem timp, Bernard. Eşti printre prieteni.

— Trebuie să-mi reiau viaţa de la zero.

— Da, ştiu. Păi, nimic nu te opreşte.

— Soţia ta ştie ce fac?

Tom se bucură să-l vadă pe Bernard gândind raţional.

— Nu, bineînţeles că nu. Nimeni nu ştie. Cel puţin, nu în Franţa.

— Şi despre Murchison?

— I-am spus că a dispărut. Şi că l-am lăsat la Orly.

Tom vorbea încet, de teamă ca nu cumva Héloïse să-l audă. Dar ştia că de la etaj nu se auzea aproape nimic din ce se vorbea la parter.

Bernard spuse puţin iritat:

— Nu se poate discuta cu atâţia oameni în casă. Şi soţia ta. Şi menajera.

— Atunci, să mergem în altă parte.

— Nu.

— Uite ce e, nu pot s-o trimit pe doamna Annette la plimbare. Ea ţine toată casa. Hai să ieşim pe afară... Cunosc o cafenea liniştită...

— Nu, mulţumesc.

Tom se lăsă pe spate, cu ţigara de foi care mirosea ca o casă cuprinsă de flăcări. Altădată parcă mirosea mai bine.

— De fapt, nu am mai vorbit deloc cu inspectorul englez de când ai plecat. Nici poliţia franceză nu m-a mai căutat.

Bernard nu reacţionă la început. În cele din urmă, spuse:

— Bine, hai să mergem afară. (Se ridică şi privi în grădină prin uşa de sticlă.) Mai bine ieşim prin spate.

Ieşiră pe peluză. Nici unul, nici altul nu aveau pardesiu, deşi aerul era destul de rece. Tom îl lăsă pe Bernard să o ia înainte. Acesta porni pe lângă cărarea ce ducea spre pădure, cu un pas nesigur. Oare mergea aşa pentru că era slăbit de foame? se întrebă Tom. Nu trecu mult până ajunseră în dreptul locului unde îl îngropase pe Murchison. Tom simţi cum îl cuprinde teama. Avu senzaţia că i se ridică părul măciucă în cap. Nu apropierea de mormânt îl speriase, ci Bernard. Se îndepărtă încet de el şi îşi scoase mâinile din buzunare.

Pictorul încetini pasul, se întoarse şi o luă înapoi înspre casă.

— Ce te roade? întrebă Tom.

— Ah... mă întreb cum o să se termine toată povestea asta. Un om e mort.

— Da, e o nenorocire. Dar nu are nici o legătură cu tine, nu-i aşa? Din moment ce nu mai pictezi tablouri cu numele Derwatt, Bernard Tufts poate să înceapă viaţa de la zero.

Bernard nu zise nimic.

— I-ai sunat pe Ed şi pe Jeff cât timp ai fost la Paris?

— Nu.

Tom nu mai cumpărase ziare englezeşti şi, probabil că nici Bernard, aşa că nici unul, nici altul nu mai ştiau care era situaţia.

— Dacă vrei, poţi s-o suni pe Cynthia din camera mea.

— Am sunat-o de la Paris. Nu vrea să mă vadă.

— Ah! (Probabil că pentru Bernard asta fusese picătura care umpluse paharul.) Atunci, scrie-i! Poate că ar fi mai bine. Sau du-te la ea când ajungi la Londra. Sparge-i uşa! spuse Tom râzând.

Bernard tăcea în continuare.

Cynthia nu voia să se amestece în toată povestea, se gândi Tom, chiar dacă nu punea la îndoială hotărârea fostului iubit de a nu mai picta falsuri. În clipa aceea, durerea lui Bernard era prea profundă pentru ca Tom să poată face ceva pentru el.

Ajunseseră pe terasa de piatră.

— Eu intru în casă, Bernard. Am îngheţat.

Pictorul îl urmă în salon.

Ţeapăn de frig, sau din cauza fricii, Tom fugi la Héloïse în cameră, unde o găsi aşezată pe pat şi aranjând nişte fotografii.

— Când pleacă?

— Scumpo..., e vorba de prietena lui. A sunat-o de la Paris. Nu mai vrea să-l vadă. E supărat, nu pot să-l dau afară. Nu ştiu ce-ar face. Scumpo..., n-ai putea să mergi să stai cu părinţii tăi vreo două zile?

— Nu!

— Vrea să vorbească numai cu mine. Sper să nu se lungească prea mult.

— De ce nu-i ceri să plece? Nu e prietenul tău. Şi e nebun.

Dar Tom nu putea.

*
* *

Erau încă la masă când se auzi soneria. Doamna Annette merse să deschidă şi se întoarse să-l cheme pe Tom:

— Sunt doi agenţi de poliţie, domnule Tom. Vor să discute cu dumneavoastră.

Héloïse oftă enervată şi aruncă şervetul. Parcă nu era de ajuns că se aşezase prost dispusă la masă!

— Alţi nepoftiţi! spuse ea în franceză.

Doar Bernard rămase indiferent.

Tom trecu în salon. Acolo dădu peste cei doi agenţi care fuseseră şi luni.

— Ne cerem scuze că vă deranjăm, domnule, spuse cel mai în vârstă, dar telefonul dumneavoastră nu funcţionează. L-am anunţat la deranjamente.

— Da? (Telefonul avea într-adevăr acest prost obicei, dar, de data asta, Tom se întrebă dacă nu cumva Bernard făcuse vreo nebunie, de exemplu să-i fi tăiat firul). Nu ştiam, mulţumesc.

— Am vorbit cu inspectorul englez. Sau, mai degrabă, el ne-a căutat pe noi.

Héloïse intră, împinsă şi de curiozitate, şi de supărare. Tom le-o prezentă şi poliţiştii se recomandară din nou: comisarul Delaunay şi un nume de neînţeles.

— În clipa de faţă avem doi dispăruţi: domnul Murchison şi pictorul Derwatt. Inspectorul Webster a încercat şi el să vă sune azi după-amiază ca să vă întrebe dacă aveţi veşti de la vreunul dintre ei.

Tom zâmbi amuzat, de data asta fără să se prefacă.

— Nu l-am întâlnit niciodată pe Derwatt şi sunt sigur că nici el nu ştie nimic despre mine, spuse în clipa în care Bernard intra în cameră. Cât despre domnul Murchison, îmi pare rău să vă spun că n-am nici o veste de la el. Îmi daţi voie să vă prezint un amic englez, Bernard Tufts? Bernard, dânşii sunt de la poliţie.

Pictorul mormăi ceva. Tom observă că numele lui nu stârni nici o reacţie din partea poliţiştilor.

— Nici măcar proprietarii galeriei unde sunt expuse tablourile lui nu ştiu unde se află Derwatt, spuse Delaunay. E ciudat.

Într-adevăr, dar Tom nu avea cum să-i ajute.

— Îl cunoaşteţi cumva, din întâmplare, pe acest domn Murchison? îl întrebă Delaunay pe Bernard.

— Nu.

— Dar dumneavoastră, doamnă?

— Nici eu.

Tom le spuse că soţia lui de-abia se întorsese din Grecia, dar că el îi povestise despre vizita lui Murchison şi despre dispariţia lui.

Poliţiştii păreau cam dezorientaţi, ca şi cum nu ştiau ce să facă mai departe.

— Date fiind împrejurările, domnule Ripley, spuse Delaunay, inspectorul Webster ne-a rugat să vă percheziţionăm casa. E o formalitate, înţelegeţi, dar este necesară. S-ar putea să găsim vreun indiciu...

legat de domnul Murchison. Trebuie să facem tot ce putem ca să-i ajutăm pe colegii noştri englezi.

— Desigur. Vreţi să începeţi imediat?

Pentru că era destul de întuneric afară, se declarară de acord să inspecteze împrejurimile a doua zi. Ieşiră amândoi pe terasă şi Tom avu impresia că le părea rău că veniseră prea târziu ca să mai caute în pădure şi în grădină.

Tom îi conduse pe poliţişti prin toată casa. Voiră întâi să vadă camera în care fusese găzduit Murchison, pe care după plecarea acestuia o folosise Chris. Doamna Annette golise coşul de hârtii. Căutară în sertare: toate erau goale, în afara celor de la comodă, în care se aflau cearşafuri şi cuverturi. Nu rămăsese nimic de la Murchison şi de la Chris. După aceea, trecură în camera stăpânei casei, care rămăsese jos. (Tom nu se îndoia că Héloïse era un pachet de nervi.) Apoi veni rândul atelierului şi al podului, unde becul se arsese. Tom trebui să meargă să caute altul de schimb. Podul, care era plin de praf, adăpostea mai multe fotolii acoperite de huse şi o canapea veche, rămasă de la foştii proprietari. Agenţii merseră în spatele ei, cu lanternele aprinse. Nu căutau doar indicii, îşi spuse Tom, cu toate că ar fi fost o idee stupidă să-şi închipuie că ar fi ascuns cadavrul în spatele canapelei.

În cele din urmă, coborâră în pivniţă. Cu un aer nonşalant, Tom se îndreptă chiar spre locul unde fusese pata de sânge şi plimbă lanterna spre colţurile

întunecate, cu toate că lumina din tavan era destul de puternică. Îi fu puţin teamă ca nu cumva Murchison să fi sângerat în spatele butoiului. În orice caz, poliţiştii nu remarcară nimic şi aruncară doar o privire grăbită pe jos. Asta nu însemna că nu vor inspecta mai amănunţit podeaua ziua următoare, îşi spuse Tom.

Îl anunţară că aveau de gând să revină a doua zi dimineaţă la opt, dacă nu era prea devreme. Tom răspunse că nu-l deranja cu nimic.

— Îmi pare rău, spuse, adresându-se lui Bernard şi soţiei sale.

— De ce au răscolit casa? întrebă Héloïse.

— Din cauza tâmpitului ăluia de american care a dispărut. Murchison.

Héloïse se ridică.

— Tom, pot să vorbesc cu tine?

Tom îi ceru scuze lui Bernard şi merse după Héloïse până la ea în cameră.

— Dacă nu-l dai afară pe nebunul ăsta, eu plec de acasă!

Era o adevărată dilemă. Tom nu voia ca soţia lui să plece, dar, dacă ar fi rămas, n-ar fi reuşit să o scoată la capăt cu Bernard. Şi, la fel ca şi pictorul, nu era în stare să gândească de faţă cu Héloïse.

— O să mai încerc o dată, spuse el.

O sărută pe gât. Bine că nu era atât de supărată ca să-l refuze!

Tom coborî.

— Bernard, Héloïse e foarte enervată. Te superi dacă pleci la Paris în seara asta? Aş putea să te duc eu la... Fontainebleau? Sunt câteva hoteluri foarte bune acolo. Dacă vrei să vorbeşti cu mine, pot să trec mâine pe acolo.

— Nu.

Tom oftă.

— Atunci, o să plece ea de acasă în seara asta. Mă duc s-o anunţ.

Tom îi spuse soţiei sale rezultatul discuţiei.

— Dar ce naiba se întâmplă? Cine e ăsta, un al doilea Dickie Greenleaf? Nu eşti în stare să-l dai afară din propria casă?

— Eu... niciodată... Dickie nu era la mine acasă...

Tom tăcu, neştiind ce să mai spună. Héloïse părea suficient de furioasă ca să-l dea chiar ea afară pe Bernard, deşi soţul ei era convins că n-ar fi reuşit, atât de mare era încăpăţânarea pictorului!

Héloïse luă o mică valiză de piele din dulap şi începu să-o umple cu lucruri. N-avea rost să-i spună că se simţea responsabil pentru Bernard, se gândi Tom. L-ar fi întrebat de ce.

— Héloïse, scumpo. Îmi pare rău. Iei maşina sau vrei să te conduc la gară?

— O să merg la Chantilly cu Alfa Romeo. De fapt, telefonul n-are nimic. Am încercat de la tine din cameră.

— Poate că l-au reparat de când l-au dat poliţiştii la deranjamente.

— Eu cred că au minţit. Au vrut să ne surprindă. (Se îndreptă brusc de spate.) Ce-ai mai făcut, Tom? Ce-ai făcut cu Murchison ăsta?

— Nimic, spuse Tom, deconcertat.

— Să ştii că tatăl meu n-ar tolera alt scandal.

Se referea la afacerea Greenleaf. Sigur, Tom scăpase cu faţa curată, dar suspiciunile persistaseră. Glumele făcute de europeni aveau o capacitate deosebită de a se transforma în bănuieli. Era posibil ca Tom să-l fi omorât pe Dickie. Şi, în ciuda eforturilor sale de a păstra secretul, se şoptea pe la colţuri că moartea acestuia îi adusese bani. Héloïse ştia că el avea o rentă de pe urma moştenirii lui Dickie. Şi tatăl ei ştia, dar nu s-ar fi amestecat în cazul în care mâinile lui Tom ar fi fost pătate de sânge. *Ora non olet, sed sangua...*

— N-o să mai fie nici un scandal, spuse Tom. Dacă ai şti... tot ce face tocmai ca să evit un scandal.

Héloïse îşi închise valiza.

— Niciodată nu-mi spui ce faci.

Tom luă valiza. Apoi o lăsă jos şi se sărutară.

— Aş vrea atât de mult să fiu cu tine în seara asta!

Héloïse ar fi vrut şi ea să rămână, dar nu era nevoie să exprime acest lucru prin cuvinte. Se subînţelegea.

— I-ai sunat pe ai tăi?

— Dacă nu sunt acolo, tot or să fie servitorii.

Drumul avea să dureze aproape două ore.

— Mă anunţi când ajungi?

— Nu! spuse ea categoric, după care strigă: La revedere, Bernard!

Tom privi cu amărăciune farurile mașinii care se îndepărta. Alfa Romeo o luă la stânga și dispăru.

Bernard fuma o țigară, așezat pe fotoliu. Tom luă lanterna din vestibul și intră în toaleta de la parter. Coborî în pivniță și privi în spatele butoiului, unde ascunsese cadavrul lui Murchison. Nici o pată de sânge. Urcă înapoi în casă.

— Știi ceva, Bernard, n-aș avea nimic împotrivă dacă ai rămâne aici în noaptea asta, dar poliția o să vină mâine să caute prin casă. (Și prin pădure, adăugă el în gând). Agenții or să vrea să-ți pună iar întrebări. Sunt sigur că nu ai chef de așa ceva. Nu vrei să pleci înainte să se întoarcă? Or să vină la ora opt.

— Poate. Poate.

Pe la zece, doamna Annette veni să-i întrebe dacă voiau cafea. Nu dorea nici unul.

— Doamna Héloïse a ieșit?

— S-a hotărât să se ducă până la părinții ei, spuse Tom.

— La ora asta? Vai, biata doamnă Héloïse!

Tom simți că doamna Annette nu-l plăcea pe Bernard sau, ca și Héloïse, îl găsea dubios. Ce păcat, își spuse el, că personalitatea pictorului era atât de dificilă, atât de derutantă! Ele nu știau nimic despre adorația lui pentru Derwatt... N-ar fi putut să înțeleagă niciodată evoluția acestui artist, care, născut într-o familie modestă de muncitori (cel puțin așa spuneau Ed și Jeff), ar fi fost considerat în momentul de față un pictor de valoare... dacă și-ar fi semnat

tablourile cu numele lui. Pe Bernard nu-l interesa deloc aspectul financiar al operațiunii, ceea ce li s-ar fi părut la fel de ciudat celor două femei.

Menajera părăsi camera în grabă și Tom își spuse că, fără îndoială, acesta era modul ei de a-și manifesta supărarea, în măsura în care îndrăznea.

— Vreau să-ți povestesc ceva, rosti Bernard. În noaptea de după moartea lui Derwatt – am primit vestea abia după douăzeci și patru de ore –, mi-a apărut în vis în camera mea, stând în picioare. Lumina lunii intra pe fereastră. Țin minte că tocmai renunțasem la o întâlnire cu Cynthia, pentru că voiam să fiu singur. Îl vedeam pe Derwatt, îi simțeam prezența. Îmi amintesc că și zâmbea. Mi-a spus: „Nu-ți fie teamă, Bernard, nu e așa de rău, nu sufăr." Poți să ți-l imaginezi pe Derwatt pronunțând o frază atât de previzibilă? Și totuși, am auzit-o.

Tom asculta cu respect.

— M-am uitat la el cam un minut, stând pe pat. S-a plimbat prin camera mea, aceea unde pictez uneori... și unde dorm.

Lăsase să se înțeleagă că acolo picta tablourile sale, nu imitațiile Derwatt.

— Mi-a spus: „Stai liniștit, Bernard. Nu-mi pare rău de nimic." Nu-i părea rău că s-a sinucis, asta am înțeles eu, dar pe mine mă sfătuia să-mi trăiesc viața. În fine... (pentru prima dată de când începuse să vorbească, Bernard îl privi pe Tom),

atât cât aş fi putut. Nu avem control asupra vieţii noastre, destinul ne conduce.

Tom ezită:

— Derwatt avea simţul umorului. Jeff spune că l-ar fi amuzat că-i imităm tablourile cu succes.

— Într-o oarecare măsură, da. Ar fi considerat-o ca pe o glumă între artişti. Ce nu i-ar fi plăcut însă e partea financiară. Nu din cauza banilor s-a sinucis.

Tom îşi dădu seama că gândurile pictorului o luau într-o direcţie periculoasă, care-i era ostilă. Oare ar fi trebuit să se ridice şi să-şi ia rămas-bun? Bernard s-ar fi simţit insultat?

— Poliţiştii vin mâine de dimineaţă. Cred că mă duc să mă culc.

Bernard se aplecă.

— Nu m-ai înţeles data trecută, când am spus că am dat greş. Ştii, când am încercat să-i explic inspectorului englez ce fel de om era Derwatt.

— Dar n-ai dat greş! Chris a înţeles foarte bine ce voiai să spui. Şi Webster a spus şi el că e foarte emoţionat.

— Dar n-a renunţat la ideea că e vorba de o escrocherie şi că Derwatt ar putea să fie şi el implicat. Nici măcar n-am reuşit să-l fac să-i întrevadă personalitatea. M-am străduit, dar am dat greş.

Tom făcu un ultim efort să-l liniştească.

— Webster îl caută pe Murchison, nu pe Derwatt. Eu mă duc sus.

Ajuns în cameră, Tom îşi puse pijamaua. Întredeschise fereastra şi se culcă – doamna Annette nu făcuse patul în seara aceea –, dar se simţea neliniştit şi îi trecu prin cap să închidă uşa cu cheia. Oare era o idee bună sau o prostie? În cele din urmă, o lăsă deschisă, pentru că i se păru că ar fi fost o laşitate. Luă o carte de Trevelyan, *Istoria socială a Angliei*. Vru s-o deschidă, dar se răzgândi şi răsfoi dicţionarul *Harrap's*. *To forge* (în engleză, „a contrafface", „a falsifica", „a comite un fals".) În franceză: „fierărie", „atelierul fierarului". Din latinescul *faber*: „artizan". La figurat: „a născoci", „a inventa", „a produce un document fals". Ştia deja toate astea. Închise dicţionarul.

Îi luă aproape o oră până reuşi să adoarmă. Din când în când, pulsaţiile sângelui i se repercutau în urechi, cu un zgomot surd, făcându-l să tresară şi dându-i senzaţia că se prăbuşeşte de la o mare înălţime. Limbile fosforescente ale ceasului arătau că era ora douăsprezece şi treizeci de minute. S-o sune pe Héloïse? Nu voia să-l supere şi mai mult pe tata-socru. La naiba cu toţi nebunii!

Brusc, Tom se simţi azvârlit într-o parte... Cineva îl strângea de gât. Se zbătu ca să-şi scoată picioarele de sub cuvertură. Pentru câteva clipe, se strădui în zadar să desfacă mâinile agresorului. În cele din urmă, reuşi să-şi elibereze un picior şi îl lovi pe Bernard în abdomen. Acesta se prăbuşi pe parchet cu un zgomot înfundat. Tom aproape că

răsturnă veioza, încercând s-o aprindă, şi făcu să cadă pe jos un pahar de apă, care se goli pe covorul albastru cu model oriental.

Amândoi îşi trăgeau cu greu răsuflarea.

— Auzi, eşti nebun?

Bernard nu răspunse, poate nu era în stare. Se sprijini în cot. Oare avea să-l atace din nou, după ce-şi revenea? Tom se ridică şi îşi aprinse o ţigară.

— Era să faci o prostie cât tine de mare. (Începu să râdă şi se înecă imediat cu fumul de ţigară.) Chiar credeai că o să reuşeşti? Să scapi, nici nu mai vorbim. (Îl privi pe Bernard ridicându-se de jos. Nu se întâmplă prea des ca cineva pe jumătate strangulat să fumeze o ţigară stând de vorbă cu agresorul, îşi spuse Tom.) Te sfătuiesc să nu mai încerci a doua oară. (Ştia că avertismentul lui era inutil. Pe Bernard nu-l interesa ce avea să i se întâmple.) N-ai nimic de zis?

— Ba da, răspunse Bernard. Eşti un nemernic, tot ce s-a întâmplat e din cauza ta. E adevărat că n-ar fi trebuit să accept, dar a fost ideea ta.

Tom înţelegea. El era sursa mistică a răului.

— Eu încerc să pun capăt întregii poveşti, nu să merg mai departe.

— Şi eu sunt terminat. Cynthia...

Tom trase din ţigară.

— Mi-ai spus că altădată, când pictai, aveai impresia că eşti Derwatt. Gândeşte-te ce rol ai avut asupra reputaţiei lui! Nimeni nu ştia de el când a murit.

— Reputaţia lui a fost pătată, spuse Bernard solemn, de parcă ar fi anunţat Judecata de Apoi.

Ajunse la uşă şi ieşi. Pentru prima oară, părea să aibă un scop. Ce avea de gând să facă? se întrebă Tom. Cu toate că era trecut de ora trei dimineaţa, Bernard era încă îmbrăcat. Oare va ieşi să se plimbe? Sau va da foc casei?

Tom încuie uşa. Dacă Bernard venea înapoi, va fi nevoit să bată la uşă. Sigur, l-ar fi lăsat să intre, dar ar fi fost foarte atent. Şi, dacă plecase, cu atât mai bine. În starea în care era, ar fi fost bine ca pictorul să nu dea ochii cu poliţia.

Sâmbătă, 26 octombrie, la nouă şi un sfert, din spatele glasvandului, Tom privea spre pădure, acolo unde comisarul dăduse dispoziţie să se sape în jurul gropii în care fusese îngropat Murchison. Bernard se plimba de colo-colo, fără să spună nimic. Tom avea în mână o scrisoare oficială, în care Jeff îl întreba, în numele galeriei Buckmaster, dacă avea veşti despre Thomas Murchison, pentru că nici el, nici colegul lui nu ştiau nimic despre el.

Trei agenţi de poliţie sosiseră de dimineaţă – doi noi, însoţiţi de comisarul Delaunay. Îl întrebaseră pe Tom dacă ştia cine săpase o groapă în pădure de curând. Tom răspunsese că nu ştia şi că, de altfel, pădurea nu-i aparţinea. Unul dintre jandarmi se dusese să discute cu colegii, la capătul peluzei. Cercetaseră pentru a doua oară casa.

Tom încă nu deschisese cea de-a doua scrisoare. Era de la Chris Greenleaf.

Poliţiştii săpau deja de zece minute.

Tom citi mai atent scrisoarea lui Jeff. Fie o scrisese temându-se să nu fie interceptată, fie avea chef de glume, dar prima variantă era mai plauzibilă.

The Buckmaster Gallery
Bond Street
W1
23 octombrie 19...

Thomas P. Ripley, esq
Belle Ombre
Villeperce 77

Stimate domnule Ripley,

Am aflat că inspectorul Webster v-a vizitat de curând în legătură cu domnul Thomas Murchison, care v-a însoţit în Franţa joia trecută. Vă informăm prin prezenta scrisoare că nu am mai primit nici o veste de la domnul Murchison din data de 16 (miercuri), dată la care a fost la noi la galerie.

Ştim că domnul Murchison voia să discute cu domnul Derwatt înainte de a pleca spre Statele Unite. Deocamdată, nu ştim adresa din Anglia a domnului Derwatt, dar credem că va lua legătura cu noi înainte de a se întoarce în Mexic. E posibil să fi stabilit o întâlnire cu domnul Murchison fără ca noi să ştim. („La un club al fantomelor, poate", îşi spuse Tom.)

Suntem de asemenea foarte preocupaţi de dispariţia tabloului domnului Derwatt intitulat Orologiul.

V-am fi recunoscători dacă aţi binevoi să ne daţi un telefon pentru a ne comunica orice noutate.

Cu respect,
JEFF CONSTANT

Tom se întoarse. Se simţea bine dispus, atât de bine dispus, încât simţea că nu mai era în stare să suporte aerul încruntat al lui Bernard. Îi venea să-i spună: „Ascultă, măi cretinule, de ce naiba stai pe capul meu?“ Dar ştia care era motivul pentru care pictorul rămăsese acolo: voia să-l atace din nou. Tom se abţinu, încercă să-i zâmbească, dar acesta nici nu-l observă, ascultă piţigoii care ciripeau ciugulind firimiturile puse de doamna Annette, apoi radioul care mergea în bucătărie şi reuşi chiar să perceapă zgomotul înfundat al unei lopeţi în pădure.

Tom remarcă în doi peri:

— Mă îndoiesc că or să-l găsească pe Murchison aici.

— Să dragheze râul, spuse Bernard.

— O să le sugerezi tu asta?

— Nu.

— Oricum, care râu? Nici măcar nu mai ştiu cum se numeşte.

Sau, în orice caz, Bernard îl uitase, Tom era sigur.

Se aştepta ca dintr-o clipă într-alta poliţiştii să apară declarând că nu găsiseră nimic. Dar poate că nu i-ar fi spus lui. Poate că agenţii ar fi înaintat mai mult în pădure.

Tom deschise scrisoarea de la Chris.

24 octombrie 19...

Dragă domnule Tom,

Vă mulţumesc încă o dată pentru primirea regească pe care mi-aţi făcut-o. E cu atât mai evidentă diferenţa când mă uit la locul unde stau acum, dar oricum îmi place. Ieri, am avut o aventură. Am întâlnit într-o cafenea din Saint-Germain-des-Prés o fată pe nume Valérie. I-am propus să vină să bea un pahar de vin cu mine la hotelul unde locuiesc. A fost de acord. Eram împreună cu Gerald, dar acesta s-a comportat ca un domn (măcar de data asta) şi m-a lăsat singur. Valérie a urcat la câteva minute după mine. Ea a vrut aşa. Cu toate că, după părerea mea, asta n-ar fi făcut altceva decât să-i creeze probleme la recepţie. M-a întrebat dacă poate să facă o baie. I-am spus că nu există decât o chiuvetă la mine în cameră, dar o să ies ca să o las să se spele. Când am bătut la uşă, m-a întrebat dacă există şi o sală de baie cu cadă. I-am spus că există, dar că trebuie să caut cheia. După ce am descuiat, a intrat în sala de baie şi a stat acolo vreun sfert de oră. După aceea s-a întors în cameră şi a trebuit să ies iar în vreme ce s-a spălat, cu toate că mă întrebam de ce avea nevoie de atâta timp ca să se spele. Am aşteptat-o afară pe trotuar. Când am urcat, nu mai era în cameră. Am căutat-o şi pe coridoare, nimic! O fată care s-a dus pe apa sâmbetei, ca să zic aşa. Poate că n-am

făcut ce trebuia. Şi poate că o să am mai mult noroc data viitoare.

Cred că o să plec la Roma împreună cu Gerald...

Tom privi pe fereastră.

— Mă întreb cât o să mai dureze. Ah, uite-i! Au terminat.

Bernard nici nu ridică privirea.

Tom se aşeză confortabil pe canapeaua de mătase galbenă.

Poliţiştii bătură în geam. Tom le făcu semn să intre, apoi se ridică dintr-un salt, ca să le deschidă chiar el uşa.

— Asta e tot ce-am găsit în groapă, spuse comisarul Delaunay, arătându-i o monedă aurie de douăzeci de centime. E din 1965, adăugă el, zâmbind.

Tom zâmbi şi el.

— E amuzant.

— Asta e marea comoară pe ziua de azi, spuse Delaunay, băgând-o în buzunar. Groapa a fost săpată recent. E ciudat. Are exact dimensiunile potrivite pentru un cadavru, dar e goală. N-aţi văzut pe nimeni săpând pe acolo zilele astea?

— Nu. Dar de aici nu se vede foarte bine, din cauza copacilor.

Tom merse în bucătărie ca să discute cu doamna Annette, dar n-o găsi. Plecase probabil la cumpărături. Era sigur că de data asta va întârzia mai mult timp ca de obicei, pentru că va povesti cunoştinţelor

ei despre investigaţiile poliţiei, care răscolea casa căutându-l pe domnul Murchison, a cărui fotografie apăruse în ziar. Tom puse pe o tavă o sticlă de vin şi nişte bere de la gheaţă şi le duse în salon. Comisarul stătea de vorbă cu Bernard. Despre pictură.

— Cine intră de obicei în pădure? întrebă comisarul.

— Ah, câteodată mai intră ţăranii ca să adune vreascuri, răspunse Tom. Foarte rar trece cineva pe drumeagul ăsta.

— Şi săptămâna trecută?

Tom se gândi.

— Nu-mi aduc aminte.

Cei trei agenţi plecară, după ce puseseră câteva întrebări: da, telefonul funcţiona; menajera lui plecase la cumpărături (Tom le spuse că, dacă voiau s-o întrebe ceva, aveau s-o găsească în sat); Héloïse era la părinţii ei, la Chantilly. Delaunay nici măcar nu se sinchisi să noteze adresa.

— Vreau să deschid ferestrele, spuse Tom după ce plecară, şi le deschise larg.

Frigul nu păru să-l deranjeze pe Bernard.

— Mă duc să văd ce naiba au făcut, zise Tom.

Traversă peluza, luând-o înspre pădure. Ce uşurare să nu mai aibă poliţişti prin preajmă!

Astupaseră groapa. Rămăsese numai o mică movilă de pământ roşiatic, dar totul era foarte îngrijit. Tom o luă înapoi înspre casă. Oare cât va mai fi nevoit să suporte aceleaşi discuţii şi să răspundă la

aceleaşi întrebări? Nu avea decât un singur motiv de satisfacţie: Bernard, în loc să-şi plângă de milă, îl acuza pe el. Măcar era o atitudine pozitivă.

— Ei bine, spuse el intrând în salon, au făcut treabă bună. Şi toate astea pentru douăzeci de centime. Ce-ar fi să plecăm înainte să...

Chiar în clipa aceea, menajera deschise uşa bucătăriei. Tom, fără să o vadă, o auzi şi îi ieşi în întâmpinare.

— Ei bine, doamnă Annette, agenţii au plecat. Din păcate, n-au găsit nici un indiciu.

Nu făcu prostia să-i spună de groapa din pădure.

— E ciudat, nu? întrebă ea. E un mister.

— Nu e nici un mister, răspunse Tom. În orice caz, nu aici.

— O să luaţi masa de prânz acasă, împreună cu domnul Bernard?

— Nu azi. O să căutăm un loc unde să mâncăm ceva. Şi, pentru diseară, nu vă obosiţi prea tare. Dacă telefonează Héloïse, spuneţi-i vă rog c-o sun eu în seara asta. Şi chiar... (Tom ezită.) Da, aşa rămâne, vă telefonez eu pe la cinci. Ce-ar fi să vă luaţi liber în seara asta?

— Am luat nişte cotlete... E adevărat că voiam să mă întâlnesc cu doamna Yvonne la...

— Perfect! o întrerupse Tom. Şi, întorcându-se spre Bernard: Ce-ar fi să plecăm undeva?

Nu porniră însă imediat. Pictorul spuse că avea de rezolvat ceva în cameră. Doamna Annette plecă să

ia prânzul la o prietenă din Villeperce. În cele din urmă, Tom bătu la uşa încăperii lui Bernard şi intră. Îl găsi scriind.

— Vrei să te las singur?

— Ah, nu, spuse pictorul şi se ridică.

Tom era derutat. Ar fi vrut să-l întrebe pe Bernard despre ce anume voia să-i vorbească sau de ce venise în Franţa, dar nu reuşi.

— Hai să coborâm, spuse el.

Bernard îl urmă.

Telefonul începu să sune chiar în clipa în care intră în salon împreună cu Bernard.

— Poate că e Héloïse, spuse el şi ridică receptorul.

Era Jeff.

— Alo, Tom? Te sun de la un oficiu poştal. Poţi să te întorci la Londra?

Aveau nevoie de el ca să joace rolul lui Derwatt, presupuse Tom.

— Bernard e aici.

— Ne-am gândit noi. Cum e?

— E... bine. (Avea impresia că pictorul nici măcar nu se sinchisea de ce spunea el.) Deocamdată, mi-e imposibil.

Chiar aşa grei de cap erau încât nu-şi dădeau seama că el îl omorâse pe Murchison?

— Mai gândeşte-te, te rog.

— Am şi eu nişte probleme aici, înţelegi? Ce se întâmplă?

— A venit inspectorul de poliție. Voia să știe unde e Derwatt. S-a uitat în registrele noastre. (Jeff înghiți cu greu. Începuse să vorbească șoptit, probabil fără să-și dea seama, pentru că părea prea speriat ca să-și mai facă griji că ar fi putut fi urmărit.) Eu și cu Ed am făcut niște liste cu tablourile mai recente. I-am spus că nu prea agreăm birocrația și că nici un tablou nu s-a pierdut până acum. Mi s-a părut că ne-a crezut. Dar el vrea neapărat să-l vadă pe Derwatt, așa că, dacă poți să ne ajuți...

— N-ar fi prea înțelept, spuse Tom.

— Dacă ai putea să vii să confirmi că registrele noastre sunt autentice...

La dracu' cu registrele lor! gândi Tom. La dracu' cu veniturile lor! Și ei erau la fel de vinovați ca și el pentru moartea lui Murchison. Și viața lui Bernard? Brusc, Tom își dădu seama că pictorul avea de gând să se sinucidă, mai mult ca sigur. Și tot ce-i interesa pe Ed și Jeff erau veniturile lor, reputația lor, și să nu ajungă la pușcărie.

— Am și eu niște responsabilități. Nu pot sub nici o formă să vin la Londra. Doamna Murchison sosește și ea, ce știți?

— Nu știm nimic despre asta.

— Derwatt rămâne unde e. Poate că e la vreun prieten care are vreun avion privat.

— Apropo, întrebă Jeff, pe un ton mai vioi, ce s-a întâmplat cu *Orologiul*? Chiar a fost furat?

— Da. E nemaipomenit, nu? Mă întreb pe la cine o fi ajuns.

Jeff închise, foarte dezamăgit că Tom nu voia să vină la Londra.

— Hai să ieșim pe afară, propuse Bernard.

Tom vru să-l roage să mai aștepte vreo zece minute, ca să poată s-o sune pe Héloïse, dar preferă să-i facă pe plac musafirului său.

— O să mă duc să-mi iau haina.

Plecară înspre sat. Bernard nu voia absolut nimic: nici cafea, nici vin, nici mâncare. Merseră aproape un kilometru pe unul dintre drumeagurile care traversau Villeperce, apoi o luară înapoi. Bernard vorbea despre Van Gogh și Arles, unde fusese de două ori.

— ... Vincent a trăit exact atât cât i-a fost scris, ca și alții, de altfel. Poți să ți-l imaginezi pe Mozart la optzeci de ani? Aș vrea să mă întorc la Salzburg. Acolo e o cafenea, *Tomaselli*. Prepară o cafea grozavă. Și dacă Bach, de exemplu, ar fi murit la douăzeci și șase de ani, îți dai seama ce s-ar fi întâmplat? Ceea ce dă valoarea unui om e opera lui, nimic altceva. Niciodată nu vorbim despre om, ci despre opera lui...

Se apropia ploaia. Tom își ridicase gulerul hainei.

— ... Derwatt a trăit atât cât i-a fost scris. A fost o prostie din partea mea să-i prelungesc viața. De altfel, nici n-am reușit. Lucrurile astea nu se pot schimba, spuse el, pe tonul unui judecător care a dat o sentință definitivă.

Tom își scoase mâinile din buzunare, suflă în ele și le vârî la loc.

Odată ajuns acasă, pregăti un ceai și destupă o sticlă de whisky și una de coniac. Alcoolul îl va calma pe Bernard sau îi va provoca o criză de furie. Ceva se va întâmpla...

— Trebuie s-o sun pe soția mea, spuse Tom. Bea ce vrei tu.

Urcă scara sărind câte patru trepte odată. Abia aștepta să-i audă vocea, oricât de furioasă ar fi fost. Cel puțin ar fi fost vocea unei persoane întregi la cap.

Formă numărul. Afară începu ploaia, și stropii băteau ușor în geamuri. Deocamdată, nu sufla vântul. Tom oftă.

— Alo, Héloïse? (Răspunsese chiar ea.) Da, sunt bine. Am vrut să te sun aseară. Era prea târziu, n-am mai îndrăznit. Tocmai m-am întors, am făcut o plimbare. (Și ea încercase să dea de el.) Împreună cu Bernard. Da, e încă aici, dar cred că o să plece în după-amiaza asta sau diseară. Când te întorci?

— Când o să scapi de nebunul ăla!

— Héloïse, te iubesc. S-ar putea să plec la Paris. Împreună cu Bernard. Pentru că numai așa cred că o să-l conving să plece.

— De ce ești așa de nervos? Ce se întâmplă?

— Nimic.

— Dacă pleci la Paris, îmi spui?

Tom coborî și puse niște muzică. Alese jazz. Era un disc banal, și știa că jazz-ul nu-i provoca nici o

emoție. Doar muzica clasică îi stârnea o reacție: îl liniștea sau îl enerva, îl făcea să capete curaj sau îl făcea să-și piardă încrederea, pentru că avea o ordine, pe care cine o asculta putea să o refuze sau să o accepte. Tom puse mult zahăr în ceaiul rece și-l bău. Bernard nu se mai bărbierise de două zile, constată el. Oare își va lăsa barbă, ca Derwatt?

Câteva minute mai târziu, se plimbau amândoi pe peluza din spatele casei. Bernard avea un șiret desfăcut. Purta niște pantofi atât de uzați, încât erau căscați în față. Tom se întrebă cât avea de gând să mai stea cu șiretul desfăcut.

— Ieri-seară, am încercat să scriu un poem electronic.

Într-o zi un neutron
Întâlni un negaton
În interiorul unui ciclotron
Ce-ai zice, iubitule, să ne căsătorim?
Ce păcat că nu ești un pozitron!
Căci, din nefericire, noi ne neutralizăm!

— Problema e că nu sunt sigur că se neutralizează unul pe altul. Dar poate mă ajuți să-l îmbunătățesc.

Tom avea două variante diferite pentru versurile din mijloc, dar oare Bernard îl asculta?

Intraseră pe drumeagul care ducea în pădure. Ploaia se oprise. Doar câteva picături mai cădeau din copaci.

— Uită-te la broscuța asta! exclamă Tom, aplecându-se s-o ia în mână.

Fusese cât pe ce să-o calce. Era cât unghia de mare.

Primi o lovitură de pumn în ceafă. Îl auzi pe Bernard spunând ceva, apoi simți iarba umedă pe față, și rămase pe jumătate inconștient, apucând să mai perceapă o a doua lovitură într-o parte a capului. „De data asta e prea de tot", își spuse el. Încercă să se ridice, dar nu reuși.

Bernard îl rostogoli de mai multe ori. Nu mai auzea nimic, în afară de țiuitul asurzitor din urechi. Nici nu știa dacă stătea pe burtă sau pe spate. Încercă să clipească, dar genele îi erau lipite cu pământ. Simți cum începe să-i amorțească trupul și reuși să distingă zgomotul unei cazmale săpând pământul.

Bernard avea de gând să-l îngroape. Acum era sigur că avea ochii deschiși. Cât de adâncă era groapa? Voia să-l îngroape în mormântul lui Murchison. Oare de cât timp săpa?

„Doamne sfinte!" se gândi Tom. Nu putea să-l lase să-l acopere cu atâția metri de pământ. Îi făcuse pictorului toate mofturile, dar până aici... Vru să strige: „Bernard, ai întrecut măsura!", dar nici un cuvânt nu-i ieși din gură.

— ... nu e primul, se auzi vocea lui Bernard, înăbușită de bulgării care-l înconjurau.

„Ce vrea să spună cu asta?" se întrebă Tom. Nici nu știa dacă înțelesese exact. Încercă să-și

răsucească gâtul și își dădu seama că stătea cu fruntea în jos. Încet-încet, reuși să-și întoarcă fața într-o parte. Stratul de pământ care-l acoperea nu părea să se mai îngreuneze. Singurul gând care-i trecea prin cap era să continue să respire. Avea gura uscată și scuipă puțin noroi, scrâșnind din dinți. Acum își revenise suficient ca să-și dea seama că Bernard plecase probabil să caute vreo lopată în șopron, crezându-l inconștient. Simți ceva curgându-i pe ceafă. Sânge, fără îndoială.

Trecură două-trei minute, și Tom ar fi vrut să se miște, dar nu îndrăznea. Îi era teamă că pictorul îl urmărea.

Nu reușea să audă nimic, oricât se străduia. Poate că Bernard plecase de câteva minute? Oare l-ar fi atacat văzându-l ieșind din mormânt? Era destul de amuzant, gândi Tom, dar avea să râdă mai târziu, dacă reușea să scape din toată povestea asta.

Se hotărî să riște și mișcă ușor genunchii. Își schimbă poziția mâinilor pentru a putea să ridice brațele și constată că era vlăguit, așa că începu să scormonească încet cu degetele ca o cârtiță. Reuși să-și elibereze fața și făcu un tunel, dar nu izbuti să dea de aer. Pământul era umed și lipicios. O greutate enormă îi apăsa șira spinării. Începu să împingă cu mâinile și picioarele. Distanța până la suprafață nu putea să fie mai mare de un metru și jumătate, își spuse el cu optimism, poate era chiar mai mică. Bernard nu avusese prea mult timp, deci groapa nu era prea adâncă.

Dacă nu s-ar fi temut de un nou atac, ar fi putut să se relaxeze câteva clipe. Împinse cu putere, şi reuşi să se mai elibereze puţin. Respiră de câteva ori aerul umed ca de cavou şi îşi reluă efortul.

Două minute mai târziu, acoperit de noroi şi clătinându-se pe picioare, bâjbâia ca un om beat la marginea mormântului.

Începuse să se însereze. În casă nu mai era nici o lumină aprinsă. Instinctiv, se gândi la mormântul gol, pe care trebuia să-l astupe, şi se întrebă unde pusese Bernard lopata, apoi înjură şi renunţă. Avea urechile înfundate şi ochii mânjiţi de pământ.

Poate că pictorul îl aştepta în vreun colţ întunecat, gata să-l sperie. Băiatul ăsta făcea nişte glume cam nepotrivite. Tom îşi scoase pantofii pe terasă şi îi lăsă acolo. Glasvandul era întredeschis.

— Bernard! strigă el.

Nu se simţea în stare să reziste dacă acesta l-ar fi atacat din nou.

Nu răspunse nimeni.

Tom intră în salon, apoi se întoarse şi, clătinându-se ca un om beat, îşi lăsă pe terasă haina şi pantalonii plini de noroi. Aprinse lumina şi urcă la el în cameră. Făcu o baie şi se simţi puţin mai înviorat. Îşi înfăşură un prosop în jurul gâtului. Rana de la ceafă sângera în continuare. Nu făcuse altceva decât s-o pipăie uşor cu mănuşa de toaletă, apoi se străduise s-o uite, pentru că oricum nu putea s-o panseze

singur. Îşi puse halatul de casă, coborî, îşi făcu un sandviş cu o felie de şuncă, îşi turnă nişte lapte şi mâncă tot chiar în bucătărie. După aceea urcă la etaj cu haina şi pantalonii, pe care le agăţă în baie.

Din fericire, doamna Annette nu era acolo, dar avea să se întoarcă pe la zece seara.

Ce va face Bernard? Va pleca la Paris? Fără să ştie exact de ce, era convins că pictorul nu se va mai întoarce la Londra. Dar pictorul era atât de tulburat, încât devenise complet imprevizibil. Oare le va spune lui Ed şi Jeff că-l omorâse pe Tom? În starea în care era, părea în stare să strige vrute şi nevrute în gura mare. Dar Bernard se va sinucide. Tom simţea asta, aşa cum simţi şi o crimă, căci sinuciderea era tot un fel de crimă. Şi pentru ca Bernard să-şi poată duce planul la îndeplinire, Tom ştia că el trebuia să lase impresia că era mort.

Dar cum să procedeze astfel încât doamna Annette, Héloïse, vecinii şi poliţia să creadă că e mort?

Tom îşi puse blugii şi se întoarse în pădure cu lanterna. Lopata era acolo, între groapă şi drumeag. O folosi ca să astupe gaura. Poate că într-o zi va creşte acolo un copac frumos. Puse deasupra frunze şi crengi, aşa cum făcuse când îl îngropase pe Murchison.

„Aici zace Tom Ripley", îşi zise el. „Odihneascăse în pace!"

Ar fi avut nevoie de alt paşaport, şi cui altcuiva ar fi putut să i se adreseze decât lui Reeves Minot? După câte făcuse pentru el, îndrăznea să-i ceară o favoare.

Tom îi scrise lui Reeves şi, pentru mai multă siguranţă, puse două fotografii în plic. Avea să-l sune de la Paris în seara aceea. Se hotărâse să plece în capitală, unde ar fi putut să se ascundă timp de câteva ore ca să gândească fără să fie deranjat. Îşi duse pantofii şi hainele pline de noroi în pod, unde probabil că doamna Annette nu avea să urce prea curând. Apoi îşi schimbă hainele şi merse cu break-ul până la gara din Melun.

Pe la unsprezece fără un sfert noaptea, ajunse la Paris. Îi trimise lui Reeves scrisoarea din gara Lyon. Apoi merse la *Ritz*, unde rezervă o cameră pe numele Daniel Stevens. Spuse că-şi uitase paşaportul, inventă un cod fals şi dădu ca adresă o stradă fictivă: Dr.-Cavet, 14, Rouen. Din câte ştia el, strada respectivă nu exista.

Tom o sună pe soţia lui din camera hotelului. Héloïse nu era acasă. Servitoarea îi răspunse că ieşise să ia masa împreună cu părinţii ei. Îl sună pe Reeves la Hamburg.

— Bună, Reeves. Aici Tom. Sunt la Paris. Ce mai faci? Poţi să-mi faci rost urgent de un paşaport? *Ţi-am trimis deja fotografiile.*

Reeves părea descumpănit. Tom îi cerea lui ceva! „Da, de un paşaport e vorba", repetă Tom, care avu suficientă intuiţie ca să-l întrebe cât avea să-l coste.

Reeves nu ştiu să-i spună un preţ.

— Mă rog, îmi zici mai încolo cât îţi datorez, rosti Tom, încrezător. Important e să mi-l trimiţi cât poţi de repede. Dacă fotografiile mele ajung luni dimineaţa, crezi că poţi să mi-l faci până seara? Da, e urgent. N-ai pe cineva care să vină cu avionul la Paris ca să mi-l aducă?

„Dacă n-ai, găseşte unul."

Reeves îi spuse că avea pe cineva care ar fi putut să i-l aducă. Tom insistă să nu folosească vreunul dintre „purtătorii" obişnuiţi, pentru că i-ar fi fost imposibil să umble prin buzunarele sau prin valiza cuiva.

— Pune ce nume vrei tu, adăugă el. De preferat naţionalitate americană sau engleză. Eu stau la *Ritz*, Piaţa Vendôme... cu numele Daniel Stevens.

Îi dădu numărul de telefon de la hotel, în caz că Reeves ar fi avut nevoie să-l contacteze, şi îi spuse că va merge să se întâlnească personal cu curierul lui Reeves, în momentul când va şti la ce oră ajunge la Orly.

Între timp, Héloïse ajunsese la Chantilly, şi Tom reuşi să ia legătura cu ea.

— Da. Sunt la Paris. Vrei să vii să ne vedem diseară?

Héloïse fu de acord, lucru care-l bucură foarte mult pe Tom. Îşi imagină cum vor bea amândoi mai târziu şampanie. Soţia sa avea aproape întotdeauna chef de şampanie.

Câteva minute mai târziu, Tom privea spre Piaţa Vendôme. Era rotundă şi nu-i plăcea. În schimb, formele pătrate sau dreptunghiulare din jurul lui îl ajutau să se concentreze. Se întrebă de ce voia să-şi procure un paşaport nou. Avea nevoie de el? Aşa se simţea mai liber? Unde era Bernard? „Sunt incapabil să desenez în stilul lui Derwatt", spusese pictorul în după-amiaza aceea. „Aşa că nu mai desenez deloc". Poate chiar în clipa aceea îşi tăia venele deasupra

chiuvetei într-un hotel parizian. Sau poate se aruncase în Sena fără să-l vadă nimeni.

Merse drept, spre strada Rivoli, care era mohorâtă şi prost luminată. Magazinele care vindeau tot felul de suveniruri ieftine pentru turişti erau închise şi aveau vitrinele protejate cu gratii de fier. Îi veni cheful să ia un taxi până la berăria *Lipp*, dar nu voia să rişte să dea din întâmplare peste Chris. Se întoarse la hotel şi îi telefonă lui Jeff la studio.

Operatoarea îi spuse că va fi nevoie să aştepte vreo trei sferturi de oră, dar nu dură decât treizeci de minute.

— Eu sunt, Tom. Mă auzi?

— Foarte slab.

— Nu ştiu unde e Bernard. Voi aveţi veste de la el?

— Ce faci la Paris?

Tom nu vru să intre în explicaţii interminabile din cauza legăturii telefonice defectuoase. Reuşi să afle că nici unul dintre ei nu primise vreun semn de la Bernard.

— Vor să ştie unde e Derwatt... (Urmară nişte înjurături în engleză pe care Tom nu reuşi să le înţeleagă.) Dacă eu te aud aşa prost, nici nu cred că se mai pune problema să ne asculte altcineva...

— Bine! zise Tom. Spune-mi care e necazul.

— S-ar putea ca soţia lui Murchison să...

— Ce? (Era ceva de groază! În condiţiile astea, ar fi avut toate motivele să revină la scrisori.) Nu înţeleg nimic din ce spui.

— Am vândut *Ciubărul.* Vor să ştie unde e Derwatt. Tom, dacă...

Legătura se întrerupse. Tom, furios, puse receptorul la loc. Apoi sună la recepţie ca să facă scandal. Dar nu era vina lor şi ştia asta.

Aşadar, după cum prevăzuse, doamna Murchison va veni în Europa. Şi cine ştie dacă soţul nu-i expusese şi ei teoria despre culoarea violet. *Ciubărul* fusese vândut... Cui? Şi Bernard unde era? La Atena? Oare avea de gând să se sinucidă şi el, ca Derwatt? Tom se gândi să plece la Atena.

Cum se numea insula pe care se retrăsese Derwatt? Icaria? Şi unde era exact? Avea să se intereseze a doua zi la o agenţie de voiaj. Tom se aşeză şi scrise în grabă:

Dragă Jeff,

Dacă îl vezi pe Bernard, spune-i că am murit. El crede că m-a omorât. Nu pot să-ţi explic deocamdată. Nu vorbi cu nimeni despre acest subiect. Asta numai dacă te întâlneşti cu Bernard. Dacă-ţi povesteşte că m-a omorât, prefă-te surprins şi nu-i spune că trăiesc. Te rog, nu-l lăsa să facă vreo prostie.

Cu prietenie,
TOM

Coborî şi puse scrisoarea la poştă, cu un timbru de şaizeci de centime cumpărat de la recepţie. Probabil că Jeff n-avea s-o citească mai devreme de

marţi. Dar nu prea era genul de mesaj care se putea trimite telegrafic. Ar fi sunat grozav: „Nevoit să mă ascund, sunt la trei metri sub pământ, din vina lui Bernard." Jeff şi Ed n-ar fi înţeles. Încă era abătut, ameţit, când Héloïse intră. Tom se bucură să vadă că-şi luase cu ea un mic bagaj.

— Bună seara, doamnă Stevens. Aşa te numeşti în seara asta.

Pentru o clipă, se gândi s-o conducă la recepţie ca s-o înregistreze, dar îşi dădu seama că era prea mare bătaia de cap, aşa că renunţă, şi merse cu ea spre lift. Trei perechi de ochi îl urmăriră. Mai mult ca sigur că se uitau la Héloïse.

— Tom, eşti palid!

— Am avut o zi încărcată.

— Şi asta ce mai e?

— Sst!

Héloïse îi observase rana de la ceafă. Soţia sa era întotdeauna atentă. Tom se gândi că ar fi putut să-i spună anumite lucruri, dar fără să intre în amănunte. Ar fi fost de-a dreptul îngrozitor să-i povestească despre mormânt. Şi, dacă i-ar fi povestit, l-ar fi considerat pe Bernard un ucigaş, or pictorul era departe de aşa ceva. Îi dădu un bacşiş liftierului, care insistase neapărat să care valiza minusculă a tinerei femei.

— Ce-ai păţit?

Tom îşi scoase eşarfa cu pătrate verzi şi albastre pe care o purta în jurul gâtului din cauza rănii.

— Bernard m-a lovit. Nu-ți face griji, scumpo. Scoate-ți pantofii. Dezbracă-te. Fă-te comodă. Vrei puțină șampanie?

— Da. De ce nu?

Tom ridică telefonul și comandă șampanie. Simțea o ușoară amețeală, ca și cum ar fi avut febră, dar știa că era din cauza hemoragiei și a oboselii. Oare lăsase vreo pată de sânge prin casă? Din cât văzuse el, nu lăsase nici o urmă.

— Unde e Bernard?

Héloïse își scosese pantofii și se plimba în picioarele goale.

— Nu știu. Poate e la Paris.

— V-ați bătut? N-a vrut să plece?

— Ah, a fost o glumă. Era foarte nervos. N-a fost nimic serios.

— Dar de ce ai venit la Paris? El e încă acasă la noi?

Era posibil, își spuse Tom. Totuși, lucrurile lui Bernard nu mai erau acolo. Asta știa sigur. Și pictorul nu putea să intre în casă fără să spargă vreun geam.

— Nu, nu e acolo.

— Vreau să-ți văd rana. Vino în baie. E mai multă lumină acolo.

Se auzi un ciocănit în ușă. Sosise șampania. Valetul corpolent scoase dopul sticlei, zâmbind. Sticla foșnea îmbietor în cuibul ei de gheață.

— Mulțumesc, domnule, zise valetul, luând bucuros bancnota oferită.

Tom și Héloïse ciocniră paharele. Tânăra femeie vru neapărat să-i vadă rana. În cele din urmă, Tom se dădu bătut. Își scoase cămașa și se aplecă deasupra chiuvetei, cu ochii închiși, în timp ce Héloïse îi spăla ceafa cu o mănușă de toaletă, străduindu-se să nu bage în seamă exclamațiile ei.

— Nu e prea adâncă, altfel ar fi continuat să sângereze! (Bineînțeles, spălatul cu mănușa nu făcu altceva decât să-i deschidă din nou rana.) Du-te și caută un șervețel, ceva, spuse Tom și se întoarse în cameră, unde se prăbuși pe podea.

Reuși, pe jumătate leșinat, să ajungă în baie.

Héloïse vorbea despre leucoplast.

Tom își pierdu cunoștința pentru câteva secunde, nu spuse nimic și merse cu greu până la wc, unde începu să vomite. Își dădu cu un șervețel umed pe față și pe frunte. Două minute mai târziu, sorbea cu plăcere din șampania pe care o comandase, stând în picioare în fața chiuvetei, în timp ce Héloïse îi pregătea un pansament dintr-o batistă albă.

— De ce ai luat leucoplast cu tine? o întrebă el.

— Îl folosesc pentru unghiile mele.

Tom se întrebă care era legătura între leucoplast și unghii. Îi întinse mosorul de leucoplast și Héloïse tăie.

— Leucoplastul roz e un semn de discriminare rasială, spuse el. Black Power ar trebui să lupte ca să-l interzică.

Héloïse nu înțelese. Tom vorbise în engleză.

— Poate că o să-ți explic mâine.

După aceea se întinseră în patul imens, cu patru perne mari şi pufoase. Héloïse îi dădu pijamaua ei ca să şi-o pună sub cap în caz că i-ar mai fi curs sânge peste noapte, dar sângerarea părea să se fi oprit. Héloïse era dezbrăcată. Avea o piele foarte netedă, ca marmura lustruită, dar moale şi călduță. Tom nici nu se simțea în stare să facă dragoste. Acum era mulțumit şi nu se mai gândea la ce avea să se întâmple a doua zi, chiar dacă nu era înțelept din partea lui. Auzi sfârâitul bulelor de şampanie şi zgomotul paharului pus pe noptieră. Apoi simți sânul tinerei femei pe obraz. Vru să-i spună nişte cuvinte frumoase, dar era prea obosit...

De dimineață, Tom se văzu nevoit să-i dea explicații soției sale şi reuşi să evite întrebările delicate. Îi spuse că Bernard Tufts era în starea aceea din cauza unei englezoaice şi că trebuia să-l găsească urgent, pentru că era posibil să încerce să se sinucidă. Poate se afla la Atena. În ceea ce-l privea, poliția era cu ochii pe el, de aceea era mai bine să creadă că era la Paris, la nişte prieteni, de exemplu. Îi spuse şi că aştepta un paşaport, dar că-l va primi cel mai devreme luni seara.

— Nu înțeleg de ce-ți bați atâta capul pentru nebunul ăsta care te-a atacat.

— Asta e prietenia, spuse Tom. Ascultă, scumpo, ce-ar fi să te întorci la Belle Ombre ca să-i ții de urât doamnei Annette? Sau... îi dăm telefon şi după

aceea rămâi cu mine până mâine, reluă el pe un ton mai vesel. Dar ar fi mai prudent să schimbăm hotelul.

— Haide, Tom...

Héloïse se prefăcea doar că e dezamăgită şi Tom ştia asta. De fapt, îi plăcea să facă lucrurile pe furiş, să se înconjoare de secrete. Poveştile pe care i le spusese lui Tom despre tertipurile pe care le folosea împreună cu prietenele ei pentru a înşela vigilența părinților erau demne de un film de spionaj.

— Astăzi o să folosim alt nume. Ce ți-ar plăcea? Avem nevoie de un nume american sau englezesc, din cauza mea. Tu eşti soția mea franțuzoaică, înțelegi?

Tom vorbea în engleză.

— Hm... Gladstone?

Tom începu să râdă.

— Ce-i aşa de amuzant?

Héloïse nu suferea engleza: pentru ea era o limbă plină de cuvinte cu dublu înțeles, pe care nu va reuşi niciodată să le înțeleagă. Era convinsă de asta.

— A inventat un anume tip de valiză.

— Valiză? Nu te cred, Tom. Cine ar putea să inventeze o valiză? E ceva mult prea evident. Zău, Tom!

Se cazară la hotelul *Ambasador*, pe bulevardul Haussmann, în arondismentul 9. Era o clădire respectabilă şi distinsă. Tom se înscrise cu numele William Tenyck, iar pe Héloïse o prezentă ca fiind Mireille. Îl sună pe Reeves şi dădu toate noile detalii

individului cu accent german care prelua de obicei apelurile partenerului său de afaceri.

În după-amiaza aceea, Héloïse şi Tom merseră să vadă un film şi se întoarseră la hotel pe la ora şase seara. Reeves nu dăduse nici un semn. La îndemnul lui Tom, Héloïse o sună pe doamna Annette. Vorbiră amândoi cu ea.

— Da, suntem la Paris. Îmi pare rău că nu v-am anunţat. Doamna Héloïse s-ar putea să se întoarcă mâine-seară târziu, dar nu sunt sigur.

Îi dădu din nou receptorul soţiei sale.

Bernard nu mai apăruse pe la Belle Ombre, pentru că, dacă ar fi făcut-o, doamna Annette le-ar fi spus.

Se culcară devreme. Tom se străduise – fără succes – să o convingă pe pe soţia sa să-i scoată leucoplastul, dar Héloïse cumpărase o soluţie antiseptică, din care îi turnă o cantitate apreciabilă pe rană, şi-l pansă din nou. Cu puţin înainte de miezul nopţii, sună telefonul. Reeves îi spuse lui Tom că cineva va ateriza la Orly şi îi va aduce tot ce comandase, a doua zi (luni), zborul Lufthansa 311, la ora douăsprezece şi un sfert.

— Cum îl cheamă?

— E o femeie. Gerda Schneider. Te cunoaşte.

— În regulă.

Tom era destul de mulţumit de promptitudinea cu care Reeves rezolvase tot, mai ales că fotografiile nici nu ajunseseră la el.

— Vrei să mergi cu mine mâine-seară la Orly? o întrebă el pe Héloïse după ce aşeză receptorul în furcă.

— O să te conduc eu. Vreau să fiu sigură că nu ţi se întâmplă ceva.

Tom îi spuse că break-ul se afla în parcarea gării din Melun. Ar fi putut să meargă să-l recupereze împreună cu André, grădinarul pe care îl chemau din când în când.

Hotărâră să mai stea o noapte la *Ambasador*, în cazul în care ar fi intervenit ceva neprevăzut cu actele. Tom se gândea să ia un avion spre Grecia la prima oră, marţi dimineaţă, dar nu putea să facă nimic fără paşaport. Şi oricum i-ar fi trebuit timp ca să se obişnuiască puţin cu semnătura care avea să apară pe noul document. Toate astea, ca să-l salveze pe Bernard, îşi spuse el. Ar fi vrut să-i spună soţiei ce intenţii avea, dar se temea că n-ar fi reuşit să obţină încuviinţarea ei. Oare l-ar fi înţeles când i-ar fi vorbit despre falsuri? Da, poate că dintr-un punct de vedere strict intelectual l-ar fi înţeles. Dar ar fi exclamat: „De ce trebuie să-ţi asumi tu toată responsabilitatea? Jeff şi Ed nu pot să plece ei înşişi să-şi caute găina cu ouăle de aur?“ Era mai bine să nu se complice.

Totul merse strună. Héloïse şi Tom ajunseră la Orly la miezul nopţii, avionul ateriză la timp, şi Gerda Schneider îl întâmpină pe Tom în capul scărilor.

— Tom Ripley? întrebă ea, zâmbind.

— Da. *Frau* Schneider?

Era blondă, avea în jur de treizeci de ani şi nu era deloc machiată.

— Domnule Ripley, sunt încântată să vă cunosc, spuse ea în engleză. Am auzit multe lucruri despre dumneavoastră.

Tonul ei politicos şi amuzat îl făcu să râdă. Era surprins să constate ce colaboratori interesanţi avea Reeves.

— Sunt cu soţia mea, care e jos. Rămâneţi la Paris?

Îi spuse că da. Rezervase o cameră la *Pont-Royal*, strada Montalembert. Tom i-o prezentă soţiei sale. Le lăsă pe cele două femei să aştepte chiar în apropierea locului unde abandonase valiza lui Murchison, şi se duse să ia maşina.

Frau Schneider aşteptă până ajunseră la *Pont-Royal*, după care spuse:

— Şi acum să vă dau pachetul.

Se aflau încă în maşină. Îşi deschise sacul de voiaj şi scoase un plic alb, destul de gros.

Era întuneric. Tom luă paşaportul american, cu copertă verde, şi-l introduse în buzunarul hainei.

— Mulţumesc, spuse el. O să mai vorbesc eu cu Reeves. Ce mai face, cum îi merge?

Câteva minute mai târziu, cei doi soţi se îndreptau spre hotel.

— Pentru o nemţoaică, e drăguţă, spuse Héloïse.

Odată ajunşi în cameră, Tom privi paşaportul. Era uzat, şi Reeves îi frecase şi fotografia ca să o facă să pară la fel. Robert Fiedler Mackay, treizeci şi unu de ani, născut la Salt Lake City, Utah, de profesie inginer, celibatar. Semnătura era fină, alungită, fără spaţiu între litere. Scrisul îi aminti lui Tom de doi

americani pe care îi cunoscuse şi care erau extrem de plicticoşi.

— Scumpa mea Héloïse, acum sunt Robert, spuse el în franceză. Te rog să mă scuzi, dar trebuie să-mi exersez semnătura.

Héloïse se uita la el, rezemată de comodă.

— Ei, hai, iubire, nu te mai îngrijora, o consolă el, luând-o în braţe. Să bem puţină şampanie. Totul e bine.

*
* *

Marţi pe la ora două, Tom ajunse la Atena. Oraşul i se păru chiar mai frumos şi mai curat decât ultima oară când îl văzuse, cu cinci sau şase ani în urmă. Se cazâ la hotelul *Grande Bretagne*, apoi întrebă la mai multe hoteluri de Bernard Tufts. Îi venea greu să creadă că pictorul s-ar fi cazat la *Grande Bretagne*, cel mai scump hotel din oraş. Tom era sigur în proporţie de şaizeci la sută că acesta nici măcar nu se afla la Atena, ci pe insula pe care o alesese Derwatt sau în cu totul alt loc. Totuşi, ar fi fost o prostie să nu verifice.

La hotelurile unde intră, Tom spuse că el şi Bernard pierduseră întâmplător legătura unul cu altul şi că voia să-l regăsească. De câteva ori i se ceru numele şi declară că îl chema Robert Mackay.

— Cum se poate ajunge în insule? întrebă el, într-un hotel mai ieftin, unde i se păru că personalul ştia cât de cât cu ce se mănâncă turismul. Mă

interesează Icaria, spuse el în franceză, cu toate că la celelalte hoteluri întâlnise recepționeri care vorbeau acceptabil limba engleză.

— În Icaria? exclamă recepționerul, surprins.

Icaria era în estul țării, în partea de nord a Dodecanezului. Nu exista aeroport și recepționerul nu știu să-i spună cât de des plecau vapoarele cu această destinație.

Tom ajunse pe insulă miercuri. Trebuise să închirieze la Mykonos o barcă. După elanul cu care pornise, Icaria fu o dezamăgire teribilă. Orășelul Armemisti (sau cel puțin așa înțelesese Tom că se numea) părea să fie încremenit, și americanul nu întâlni decât pescari care-și reparau plasele sau localnici care moțăiau în cafenele minuscule. După ce întrebă de mai multe ori dacă văzuse cineva vreun englez pe numele Bernard Tufts, subțire, cu părul șaten, telefonă la hotelul din satul vecin: Agios Kyricos. Nici aici nu avu mai mult noroc. Tom se dădu bătut. Căuta acul în carul cu fân, își spuse el. Poate că Bernard era pe altă insulă.

Totuși, Icaria, pentru că era locul unde se sinucisese Derwatt, păstra pentru Tom un aer de mister. Pe una dintre plajele acelea albe, Philip Derwatt intrase în apă și nu mai ieșise. Tom nu se aștepta ca vreun locuitor al insulei să reacționeze la numele de Derwatt. Îl întrebă pe proprietarul unei cafenele, dar fără rezultat. Derwatt stătuse acolo doar o lună, și de atunci trecuseră șase ani. Mâncă o porție de miel cu roșii și orez, apoi merse să-l ia pe matelotul bărcii cu care avea întâlnire la ora patru, într-un mic local.

Plecară înapoi spre Mykonos. Tom era obosit, neliniștit, dezamăgit. Se hotărî să meargă la Atena în aceeași seară, așa că se întoarse pe cheiul unde îl întâlnise pe marinarul grec. Îl găsi în cele din urmă la casa lui, unde tocmai lua masa. Îl întrebă cât voia ca să-l ducă până la Pireu în seara aceea.

Tom mai avea încă niște cecuri de călătorie.

Urmă un lung șir de pretenții și de dificultăți, dar toate se rezolvară cu bani. Tom dormi o bună parte a călătoriei în cabina vasului. Ajunseră pe la cinci dimineața. Antinous, marinarul, era într-o stare de euforie care putea să se datoreze la fel de bine și băuturii, și banilor pe care-i primise, și oboselii. Îi spuse lui Tom că avea niște prieteni în Pireu care ar fi fost bucuroși să-l vadă.

Frigul dimineții era tăios.

Tom reuși cu greu să convingă un taximetrist să-l ducă la hotelul *Grande Bretagne*, contra unei sume considerabile.

I se dădu o altă cameră decât cea în care stătuse în ajun. Aceea, îi spuse recepționerul, nu era suficient de curată. Tom îi lăsă numărul lui Jeff și îl rugă să sune, după care urcă și făcu o baie, pândind telefonul. La ora opt fără un sfert, aproape adormit, auzi soneria aparatului.

— Sunt Tom. Mă aflu la Atena.

— La Atena?

— Aveți vreo veste de la Bernard?

— Nu, nici una. Ce faci...?

— O să vin la Londra în seara asta. Pregătiți machiajul. În regulă?

Joi după-amiază, dintr-un impuls, Tom cumpără la Atena un impermeabil verde pe care în condiții obișnuite (dacă ar fi folosit numele de Tom Ripley) nu l-ar fi purtat nici mort. Avea o mulțime de revere și curele, decorate cu inele duble și catarame, de parcă era creat pentru un soldat care ar fi trebuit să transporte scrisori, bidoane, cartușe și cine știe ce altceva. Era de un prost gust desăvârșit, dar Tom spera că-i va masca suficient înfățișarea ca să-l facă de nerecunoscut. Își schimbă și cărarea, cu toate că în fotografie nu era vizibilă. Din fericire, valizele lui nu aveau numele înscris pe ele. Banii constituiau însă o problemă: nu mai avea decât cecul de călătorie pe numele de Thomas Ripley – deci nu-l putea folosi la vamă –, dar îi rămăseseră destule drahme din cele pe care i le schimbase Héloïse pentru a ajunge la Londra cu avionul. Acolo, Jeff și Ed ar fi putut să-i dea ei bani. Scoase din portofel cărțile de vizită și orice document care ar fi putut să-l identifice și le puse în

buzunarul de la spate al pantalonilor. Dar nu se temea prea mult că avea să fie percheziționat.

Ajunse la punctul de control al vămii.

— Cât timp veți sta?

— Vreo patru zile, cred.

— Călătorie de afaceri?

— Da.

— Unde veți locui?

— Hotelul *Londoner*. Wallbeck Street.

Odată coborât din autobuz, Tom intră într-o cabină telefonică și formă numărul lui Jeff. Era ora zece și un sfert.

Răspunse o voce de femeie.

— Domnul Constant e acolo? întrebă Tom. Sau domnul Banbury?

— Nu e nici unul, deocamdată. Cine îi caută?

— Robert... Robert Mackay. (Nici un răspuns: Tom nu le spusese că va folosi un nume fals. Dar știa că Jeff lăsase pe cineva de încredere ca să răspundă la telefon.) Cynthia, tu ești?

— Da, răspunse vocea destul de subțire.

Se hotărî să riște.

— Sunt Tom, spuse el. Când vine Jeff?

— A, Tom! Toți te așteptăm. Ar trebui să se întoarcă în vreo jumătate de oră. Poți să vii?

Tom luă taxiul până la studioul St. John's Wood.

Cynthia Grannor îi deschise ușa.

— Bună, Tom.

Tom aproape că nu-şi mai amintea cum arăta Cynthia: de înălţime potrivită, cu păr castaniu şi drept care-i cădea pe umeri, ochi de un albastru-cenuşiu. Era mai slabă decât ultima oară când o văzuse. Şi se apropia de treizeci de ani. Părea puţin cam agitată.

— Ai mai vorbit cu Bernard?

— Da, dar nu ştiu unde s-a dus. (Tom zâmbi. Îşi dădu seama că Jeff şi Ed îl ascultaseră şi nu-i spuseseră că Bernard încercase să-l omoare.) Probabil că e la Paris.

— Ia loc, Tom, te rog. Vrei ceva de băut?

Tom îi dădu cadoul cumpărat în aeroportul din Atena. Se bucură că tânăra era foarte amabilă, chiar dacă poate nu-i făcea plăcere să-l vadă.

— Bernard e mereu tensionat înaintea unei expoziţii, spuse Cynthia, uitându-se fix la pahar. Cel puţin, aşa mi s-a transmis. A trecut ceva timp de când nu l-am mai văzut, după cum probabil ştii.

Tom hotărâse să nu-i spună nimic din ce aflase de la Bernard: că ea îl respinsese şi că nu mai voia să-l vadă. Dar nu era sigur că fata se referise la asta. Nu putea să-şi dea seama.

— În orice caz, rosti el, încercând să pară entuziasmat, s-a hotărât să nu-l mai imite pe Derwatt. Eu zic că e un lucru bun.

Cynthia îi întinse paharul.

— E o poveste foarte urâtă. *Foarte urâtă.*

Avea dreptate. Tom era de acord cu ea. O crimă, înşelăciune, fraudă...

— Din păcate, spuse el, afacerea a luat o întorsătură urâtă, dar n-o să mai continue multă vreme. Derwatt o să-şi facă apariţia pentru ultima oară. Asta dacă nu cumva Jeff şi Ed s-au gândit că ar fi mai bine să nu mai joc rolul lui Derwatt. Nici măcar mâine.

Cynthia părea că nu ascultă nici un cuvânt din cele rostite. Era ciudat. Se plimba de colo-colo prin încăpere şi pândea parcă sosirea lui Jeff şi Ed.

— Ce s-a întâmplat cu Murchison? Soţia lui vine mâine în Anglia.

— Nu ştiu, n-am nici cea mai vagă idee, răspunse Tom cât mai calm cu putinţă.

Nu-şi putea permite să o lase pe Cynthia să-l tulbure cu întrebările ei. Avea probleme mari. Doamne sfinte, nevasta lui Murchison în persoană!

— Murchison ştia că tablourile sunt false. Pe ce se baza?

— Pe părerea lui. (Tom dădu din umeri.) Mi-a vorbit despre sufletul, despre personalitatea tabloului chiar. Nu cred că ar fi reuşit să convingă vreun expert de la Londra. Sincer, cine ar mai fi în stare să deosebească un Derwatt de un tablou de-al lui Bernard? Mă enervează oamenii ăştia care se dau drept critici de artă. Au acelaşi jargon ca şi revistele cu pretenţii: conceptul spaţial, valoarea plastică şi toate prostiile astea. (Tom râse, trase de manşete şi de data asta reuşi să le facă să-i acopere încheieturile mâinilor.) Murchison a văzut tablourile mele, cel adevărat şi cel al lui Bernard. Bineînţeles că am încercat să-l

conving să renunțe, și cred că am reușit. Am impresia că voia să contramandeze întâlnirea cu... tipul de la Tate Gallery.

— Dar unde e acum?

— Nu știe nimeni. Și Bernard, unde e? Habar n-am. Cine știe ce era în capul lui Murchison? Poate că avea motive personale să dispară. Sau poate a fost răpit la Orly din cine știe ce cauză.

Tom era agitat și conversația asta nu-i convenea deloc.

— Asta nu ne ușurează deloc situația. Poliția are impresia că Murchison a fost eliminat sau, mă rog, „ajutat" să dispară, din cauză că știa despre falsuri.

— Asta încercăm noi să rezolvăm acum. După care o să ies din scenă. Ipoteza că tablourile sunt false n-a fost încă demonstrată. Da, Cynthia, e o poveste foarte urâtă, dar, dacă tot am ajuns așa departe, trebuie să mergem până la capăt... mă rog, cu anumite limite.

— Bernard mi-a spus că voia să meargă la poliție și să mărturisească tot. Poate că a și făcut-o.

Tom simți un fior. Bău paharul dintr-o înghițitură. Da, dacă polițiștii ar fi intrat pe ușă zâmbind în timp ce el juca rolul lui Derwatt pentru a doua oară, ar fi fost o nenorocire.

— Nu cred că Bernard o să facă asta, spuse el.

Dar nu era deloc sigur.

Cynthia îl privi.

— Ai încercat să-l convingi și pe el să renunțe?

Brusc, Tom se simți rănit de ostilitatea ei, despre care știa că dura de ani de zile. De la el pornea totul.

— Da. Din două motive. În primul rând, pentru Bernard, asta ar însemna sfârșitul carierei, și pe urmă...

— Cariera lui Bernard Tufts ca pictor s-a terminat oricum, după părerea mea...

— Și, în al doilea rând, spuse Tom calm, Bernard nu e singur, din păcate, în toată afacerea asta. L-ar ruina pe Jeff, pe Ed, pe tipul care se ocupă de materialele pentru artiști, asta dacă nu cumva ar reuși să demonstreze în fața polițiștilor că nu știa nimic, lucru de care mă îndoiesc... Pe urmă, mai e și Școala de Artă din Italia...

Cynthia oftă. Părea incapabilă să vorbească. Poate nu voia să spună mai mult. Începu din nou să se învârtească prin cameră și rămase cu privirea fixată pe o fotografie mărită a unui cangur, pe care Jeff o agățase în perete.

— N-am mai fost pe-aici de doi ani, spuse ea. Devine din ce în ce mai monden.

Tom nu răspunse. Spre marea lui ușurare, auzi afară zgomote de pași și voci.

Cineva bătu la ușă.

— Cynthia? Noi suntem! strigă Ed.

Cynthia deschise.

— Tom, în sfârșit! exclamă Ed, grăbindu-se să-i strângă mâna.

— Bătrâne! Salut! făcu Jeff, la fel de fericit ca şi colegul lui.

Jeff ducea o valiză neagră în care se aflau cele necesare pentru deghizarea lui Tom.

— A trebuit să mă întorc să iau astea de la prietenul nostru din Soho, spuse el.

— Ce mai faci, Tom? Cum a fost la Atena?

— Deprimant. N-am auzit şi eu un bouzouki, măcar... Auziţi, sper că reprezentaţia nu e prevăzută pentru seara asta.

— Nu, voiam doar să verific că avem tot ce ne trebuie. Ai mai vorbit cu Bernard?

— Ce întrebare! Nu, bineînţeles că nu, răspunse Tom.

Aruncă o privire stânjenită spre Cynthia, care stătea cu spatele rezemat de mobilă şi cu braţele încrucişate, în celălalt colţ al camerei. Oare ea ştia că mersese în Grecia special ca să-l caute pe Bernard? Să-i fi spus? N-ar fi fost bine.

— Şi Murchison? întrebă Ed fără să întoarcă privirea, în timp ce-şi turna ceva de băut.

— Nu, nimic despre el. E adevărat că nevastă-sa vine mâine încoace?

— Poate, spuse Jeff. Webster ne-a sunat azi ca să ne informeze că nevasta lui vine încoace. Ştii, Webster, inspectorul de poliţie.

Tom nu putea să vorbească în prezenţa Cynthiei, aşa că nu zise nimic. Nu se simţea nici măcar în stare să pună o întrebare de formă, ca, de exemplu, „Cui aţi

vândut *Ciubărul*?". Cynthia era duşmănoasă. Poate că nu i-ar fi trădat, dar era împotriva lor.

— Tom, spuse Ed, dându-i un pahar lui Jeff (Cynthia încă nu şi-l terminase pe al ei), poţi să dormi aici diseară. Rămâi, da?

— Cu plăcere.

— Mâine dimineaţă, Jeff şi cu mine ne gândeam să-l sunăm pe Webster pe la zece şi jumătate. Dacă nu reuşim să dăm de el, o să-i lăsăm un mesaj ca să-i spunem c-ai ajuns la Londra cu trenul de dimineaţă şi că ne-ai sunat. Ai fost la nişte prieteni, aproape de Bury St. Edmunds, şi nu te-ai gândit...

— Nu te-ai gândit că e vorba de o poveste atât de serioasă, încât să fie nevoie să iei legătura cu poliţia, încheie Jeff, de parcă recita o lecţie învăţată pe dinafară. Oricum, nu există mandat de arestare emis pe numele tău. Pur şi simplu, au întrebat o dată sau de două ori de tine şi noi le-am spus că probabil eşti plecat la nişte prieteni care stau la ţară.

— Bine, zise Tom.

Cynthia se pregătea să plece.

— Nu mai vrei să bei ceva?

— Nu. (Ed o ajută să-şi pună mantoul.) Nu voiam decât să aflu dacă ştiţi ceva de Bernard.

— Mulţumesc că ai supravegheat fortăreaţa cât am fost noi plecaţi.

„Neinspirată metaforă", gândi Tom. Se ridică.

— Dacă aud ceva, o să-ți spun imediat, Cynthia. O să mă întorc foarte curând la Paris... poate chiar mâine.

Jeff și Ed o însoțiră până la ușă ca să-și ia rămas-bun.

— Îl iubește în continuare pe Bernard? întrebă Tom. Nu știam. El credea că...

Ed și Jeff căpătară o expresie îndurerată.

— Ce ți-a spus Bernard?

— Că a sunat-o din Paris săptămâna trecută și că n-a vrut să-l vadă. Poate a exagerat el, nu știu.

— Și noi știm la fel de puține ca și tine, spuse Ed, dându-și părul blond după ureche.

Își turnă încă un pahar.

— Credeam că Cynthia are pe cineva, rosti Tom.

— Da, același, spuse Ed din bucătărie pe un ton plictisit.

— Stephen Nu-Știu-Cum, adăugă Jeff. Nu prea e genul de bărbat care să aprindă o femeie.

— Și un mort are mai multă viață decât el, zise Ed, râzând.

— Cynthia lucrează în continuare la aceeași firmă, continuă Jeff. Câștigă bine. E mâna dreaptă a unui mare director.

— S-a aranjat, spuse Ed, ca să încheie discuția. Și acum, unde e Bernard? De ce nu vrei să știe că trăiești?

Tom le explică pe scurt. Le povesti și cum îl îngropase Bernard și reuși să o facă atât de bine, încât

Ed și Jeff îl ascultară captivați, cu o fascinație morbidă, râzând de câteva ori în hohote.

— Nu a fost decât o mică lovoitură la cap, spuse el.

Luase cu el foarfecele soției sale și tăiase pansamentul în toaleta avionului în timp ce zbura spre Atena.

— Dă-mi voie să te ating! exclamă Ed, punându-i mâna pe umăr. Uite un om care a ieșit din mormânt, Jeff!

— Nouă n-o să ni se întâmple așa ceva, spuse Jeff.

Tom își scoase vesta și se instală confortabil pe canapeaua ruginie.

— Cred că v-ați dat seama că Murchison e mort.

— Ne gândeam noi, spuse Jeff, serios. Cum s-a întâmplat?

— Eu l-am omorât. La mine în pivniță. Cu o sticlă de vin.

Printr-o bizară asociație de idei, lui Tom îi trecu prin cap că trebuia să-i trimită flori Cynthiei. Treaba ei dacă avea să le arunce la gunoi sau pe foc. Îi părea rău că nu fusese mai galant cu ea.

Jeff și Ed, încă perplecși în urma mărturisirii lui, se străduiau să spună ceva, fără să reușească.

— Unde e cadavrul? întrebă în cele din urmă Jeff.

— Pe fundul unui râu. Aproape de mine. Cred că e Loing.

Oare să le spună că Bernard îl ajutase să scape de cadavru? Nu. Ce importanță avea? Tom își șterse fruntea. Era obosit și se trânti într-o rână.

— Doamne! făcu Ed. Și după aceea te-ai dus cu bagajul lui la Orly?

— Da.

— Dar ai o menajeră, nu?

— Da, așa e. A trebuit să fac totul pe ascuns. Fie când nu era acasă, fie noaptea.

— Dar ne-ai povestit despre mormântul din pădure... cel în care te-a aruncat Bernard, spuse Ed.

— Da. La început, l-am îngropat pe Murchison în pădure, apoi a venit poliția să ancheteze... și m-am gândit că trebuie să-l mut înainte să dea de el.

Tom făcu un gest vag. Nu, nu le va spune că pictorul îl ajutase. Dacă Bernard voia neapărat să-și împace conștiința, el nu va mărturisi adevărul. Cu cât avea mai puțini complici, cu atât mai bine.

— La naiba! făcu Ed. Te simți în stare să te întâlnești cu nevastă-sa?

— Taci! strigă Tom, cu un zâmbet nervos. Murchison știa tot. În pivniță și-a dat seama că eu eram cel care a jucat rolul lui Derwatt. Deci, dacă nu scăpam de el, se ducea totul de râpă. Înțelegeți?

Tom începu din nou să se plimbe prin cameră, încercând să nu adoarmă.

Ed și Jeff erau foarte impresionați. Tom își imagina deja ce le trecea prin cap: Ripley nu era la prima crimă. Îi omorâse pe Dickie Greenleaf și poate și pe

Fred Nu-Știu-Cum. Nu existau dovezi. Ce însemna crima pentru el și ce voia în schimb de la ei? Recunoștință? Prietenie? Bani? Oare la asta se reducea totul pentru ei? Tom era destul de idealist ca să spere că nu. Se aștepta la mai mult de la ei. La urma urmei, fuseseră prieteni buni cu Derwatt. Dar oare Derwatt era un om atât de deosebit pe cât o spunea legenda? Evită să se gândească la răspuns. Și Bernard? Era un mare pictor, fără îndoială. Tom se îndreptă de spate gândindu-se la Bernard și spuse:

— Ce-ar fi să-mi explicați ce am de făcut mâine? Pe cine mai așteptăm? Sincer, mă simt foarte obosit și aș vrea să mă culc.

Ed se ridicase și el.

— Există vreun indiciu care ar putea să demonstreze că tu l-ai omorât pe Murchison?

— Din câte știu eu, nu. (Tom izbucni în râs.) Doar faptul că a dispărut.

— Ești sigur că *Orologiul* a fost furat?

— Era împreună cu valiza lui Murchison – ambalat separat – la Orly. Cineva l-a șterpelit, asta e clar. (Zâmbi.) Mă întreb pe peretele cui atârnă acum? Sau dacă cine l-a luat știe pe ce a pus mâna. Pentru că, dacă știe, pânza n-o să mai apară... Puteți să puneți un pic de muzică?

În timp ce ascultau o muzică liniștită de pe Radio Luxemburg, Tom se supuse unei pregătiri minuțioase. Barba era tot dintr-o singură bucată și fixată pe materialul textil. O încercară fără să o

lipească. Aveau şi costumul albastru al lui Derwatt, pentru că Bernard nu-l luase înapoi. Tom îşi puse haina pe el.

— Ştiţi ceva despre doamna Murchison?

Nu ştiau aproape nimic, dar îi dădură o serie de informaţii contradictorii: Tom nu reuşi să înţeleagă dacă era timidă sau agresivă, inteligentă sau proastă. Jeff vorbise cu ea la telefon de la Buckmaster Gallery, după dispariţia lui Murchison.

— Nu ştiu prin ce minune n-a sunat la mine în Franţa.

— A, i-am spus că nu avem numărul tău. Şi, cum locuiai în Franţa, probabil că n-a mai îndrăznit.

— Îmi permiteţi să sun acasă? întrebă Tom, cu vocea lui Derwatt. Sunt complet lefter.

Ed şi Jeff nu ştiau cum să-i mai intre în voie. Aveau destui bani gheaţă. Jeff se oferi să ceară imediat o legătură telefonică cu Belle Ombre. La rugămintea lui Tom, Ed îi pregăti o ceaşcă de cafea foarte tare. Tom făcu un duş şi se îmbrăcă în pijama. Îşi puse o pereche de papuci pe care-i avea de la Jeff... deja se simţea mai bine. Avea să doarmă pe canapeaua din studio.

— Aşadar, sper că ne-am înţeles, spuse Tom. Bernard vrea să renunţe. Derwatt o să se retragă definitiv. Într-o bună zi, o să-l mănânce furnicile roşii în Mexic sau o să ardă de viu, şi toate pânzele lui or să dispară odată cu el.

Jeff dădu din cap, îşi muşcă o unghie şi întrebă:

— Ce i-ai spus soţiei tale?

— Nimic. Sau nimic important, în orice caz.

Telefonul începu să sune.

Jeff îi făcu semn lui Ed să iasă din cameră.

— Alo, scumpo, eu sunt, spuse Tom. Nu, *sunt* la Londra... Păi, m-am răzgândit...

Când avea să se întoarcă? Nici el nu ştia. Şi pe doamna Annette o dureau în continuare dinţii.

— Dă-i adresa dentistului din Fontainebleau!

Era surprinzător cum, în situaţia actuală, un simplu telefon putea fi atât de reconfortant. Tom simţi că iubea telefonul.

— Inspectorul Webster este acolo, vă rog? Sunt Jeff Constant de la Buckmaster Gallery… Aţi putea să-i spuneţi inspectorului că am primit un telefon de la Derwatt azi-dimineaţă şi că-l rugăm să vină până la galerie… Nu, nu e vorba de o oră exactă. Înainte de prânz.

Era zece fără un sfert. Stând în picioare în faţa oglinzii, Tom îşi pipăia barba şi sprâncenele îndesite. Ed îl examina, după ce îndreptase spre el cel mai puternic proiector din studioul lui Jeff, aproape orbindu-l. Avea părul mai decolorat decât barba, dar de o culoare mai intensă decât în realitate, ca şi ultima oară. Ed evitase cu grijă rana de la ceafa lui Tom, care din fericire nu mai sângera.

— Jeff, bătrâne, spuse Tom imitând vocea lui Derwatt, n-ai putea să schimbi muzica?

— Ce vrei să asculţi?

— *Visul unei nopţi de vară*. Ai discul?

— Nu.

— Ai putea să faci rost de el? Mi-ar plăcea să-l aud. Muzica asta mă inspiră şi eu am nevoie de inspiraţie.

În dimineaţa asta, nu-i era suficient s-o fredoneze în gând.

Jeff nu avea idee unde să-l caute.

— Nu era un magazin de discuri undeva între noi şi St. John's Wood Road?

Jeff se repezi afară din cameră.

— Presupun că voi n-aţi vorbit cu doamna Murchison, spuse Tom, aprinzând o ţigară Gauloises ca să se destindă pentru o clipă. Trebuie să cumpăr ţigări englezeşti. E cam riscant să fiu văzut cu Gauloises.

— Ia-le pe astea. Dacă nu mai ai, o să găsim pe cineva care să-ţi ofere, spuse Ed grăbit, băgându-i un pachet în buzunar. Nu, n-am vorbit cu ea. În orice caz, bine că nu ne-a trimis un detectiv american pe cap.

Poate că venise unul cu ea în avion, se gândi Tom. Îşi scoase verigheta şi şevaliera. Evident, nu avea inelul mexican. Luă un pix şi se strădui să imite semnătura îndrăzneaţă a lui Derwatt, aşa cum apărea marcată pe o gumă de pe masă. Făcu trei încercări, apoi mototoli hârtia şi o aruncă la coş.

Jeff îşi făcu apariţia, gâfâind.

— Puneţi discul foarte tare, vă rog, spuse Tom.

Muzica începu… destul de tare. Tom zâmbi. Era muzica *lui*. Simţi cum sângele începe să-i fiarbă şi

cum capătă curaj. Se îndreptă de spate, dar îşi aduse aminte că Derwatt mergea mai cocoşat.

— Jeff, pot să-ţi cer o favoare? Sună la o florărie şi trimite-i nişte flori Cynthiei. Pe cheltuiala mea.

— Lasă asta. Flori pentru Cynthia, am înţeles. Ce fel de flori?

— Ah, orhidee, dacă se poate. Dacă nu, douăzeci şi patru de trandafiri.

— Flori, flori, florării... (Jeff căuta în *Pagini aurii*.) Ce să scriu pe bilet? Tom, pur şi simplu?

— „Cu prietenie, Tom".

Tăcu pentru ca Ed să poată să-i dea pe buze cu ruj roz. Derwatt avea buza de sus mai plină decât a lui.

Discul nu ajunsese încă la capăt. „Pick-up-ul se va opri singur," îşi spuse Jeff, apoi plecă cu taxiul. Deşi Tom era capabil să facă drumul singur, Ed nu voia să-şi asume acest risc. Luară un taxi împreună şi coborâră înainte să ajungă în Bond Street.

— Dacă întreabă cineva, ne-am întâlnit întâmplător când veneam spre galerie, spuse Ed.

— Liniştește-te, totul o să fie bine.

Ca şi data trecută, Tom intră pe uşa din spate, care era vopsită în roşu. Nu se afla nimeni în birou, în afară de Jeff, care vorbea la telefon. Le făcu semn să se aşeze.

— Faceţi-mi legătura cât se poate de repede, zise el, după care închise. Am vorbit la Melun. Ne-au sunat de acolo... Derwatt, le-am promis că o să le spunem, dacă te vedem.

— Înţeleg, rosti Tom, şi bănuiesc că n-aţi spus nimic ziarelor.

— Nu. De ce am fi făcut-o?

— Adevărat.

Leonard, administratorul galeriei, îşi vârî capul pe uşă.

— Bună ziua! Pot să intru?

— Nu! îl tachină Jeff.

Leonard intră şi închise uşa. Era amuzat să-l vadă pe Derwatt a doua oară.

— Dacă n-aş vedea cu ochii mei, n-aş crede! Pe cine aşteptăm în dimineaţa asta?

— Păi, întâi şi întâi, pe inspectorul Webster de la poliţia din Londra.

— Să las să intre oamenii?

— Nu laşi pe nimeni, spuse Jeff. Întâi, baţi la uşă şi deschid eu. Azi n-o mai închidem cu cheia, ca data trecută. Hai, fugi!

Leonard ieşi.

Tom stătea trântit într-un fotoliu când intră Webster.

Inspectorul zâmbi ca o pisică satisfăcută.

— Ce faceţi, domnule Derwatt? Nu credeam că o să am vreodată plăcerea să vă cunosc.

— Ce faceţi, domnule inspector? întrebă Tom, ridicându-se doar pe jumătate. („Adu-ţi aminte că Derwatt e mai în vârstă", îşi spuse el.) Îmi pare rău că v-am creat probleme, rosti el pe un ton

care îi cam contrazicea spusele, dar am fost la niște prieteni în Suffolk.

— Mi s-a adus la cunoștință.

Inspectorul se așezase pe scaun, la vreo doi metri de Tom. Jaluzelele ferestrei erau trase, așa că în cameră de-abia s-ar fi putut citi.

— Nu ne interesează prea mult pe unde ați fost, decât în raport cu domnul Murchison, precizează Webster, zâmbind. E datoria mea să-l găsesc.

— Am auzit... adică Jeff mi-a spus că a dispărut.

— Da, și odată cu el și un tablou de-al dumneavoastră: *Orologiul.*

— N-ar fi prima oară când se întâmplă, spuse Tom filozofic. Am înțeles că soția dânsului vine la Londra?

— S-ar putea chiar să fi ajuns. (Webster se uită la ceas.) Avionul trebuia să aterizeze la ora unsprezece. După un zbor de o noapte întreagă, e posibil să vrea să se odihnească puțin. O să fiți aici după-amiază, domnule Derwatt? Puteți?

Tom știa că politețea îl obliga să spună da, dar lăsă să se vadă o urmă de ezitare.

— Pe la ce oră? Am de făcut niște cumpărături azi.

Webster se ridică.

— Să zicem, la trei și jumătate. Dacă intervine vreo schimbare, o să vorbesc cu domnii de la galerie să vă anunțe. (Se întoarse spre Ed și Jeff.) Vă

mulțumesc că m-ați anunțat de întoarcerea maestrului Derwatt. La revedere, domnilor.

— La revedere, domnule inspector.

Jeff îi deschise ușa.

Ed îl privi pe Tom și zâmbi satisfăcut, cu buzele strânse.

— Fii un pic mai... vioi după-amiază. Derwatt era mai energic, mai nervos.

— Am motivele mele să mă comport așa.

Își duse degetele la gură și privi în gol, luând o atitudine à la Sherlock Holmes. În clipa aceea, chiar se gândea la o poveste de-a lui Conan Doyle, care semăna cu situația în care se găsea. Spera însă ca deghizarea lui să aibă mai mult succes. În orice caz, fusese mai bine pregătită decât se întâmpla în poveștile cu Sherlock Holmes, unde aristocratul uitase să-și scoată inelul.

— Da? Ce motive?

Tom tresări.

— O să vă spun mai târziu. Deocamdată, aș bea un whisky.

Merseră să ia prânzul într-un restaurant italian de pe Edgeware Road. Lui Tom îi era foame. Localul îi plăcea: ambianța era agreabilă și liniștită, pastele erau excelente. Comandară gnocchi cu un sos delicios de brânză, și împreună băură trei sticle de Verdicchio.

La masa alăturată se aflau câteva vedete de la Royal Ballet: îl recunoscură pe Derwatt, Tom îi recunoscu

şi el, dar, în Anglia, oamenii erau mai reţinuţi, aşa că schimbul de priviri încetă repede.

— După-amiază, vreau să vin la galerie singur şi să intru pe uşa din faţă.

Ajunseseră la trabucuri şi coniac. Tom se simţea gata să apară în faţa oricui, chiar şi a nevestei lui Murchison.

— Lăsaţi-mă aici, le spuse el în taxi. Am chef să merg pe jos. (Vorbea imitându-l pe Derwatt, aşa cum făcuse şi în timpul mesei de prânz.) Ştiu că e ceva de mers, dar nu aşa de mult ca până în Mexic.

Agitaţia de pe Oxford Street îi plăcea. Îşi aminti că uitase să-i întrebe pe Jeff şi pe Ed dacă pregătiseră acte false pentru tablourile lui Derwatt. Cine ştie dacă Webster sau poate chiar doamna Murchison nu vor cere să le vadă? Unii trecători îl priveau, fie pentru că-l recunoşteau – cu toate că Tom se cam îndoia –, fie pentru că-i remarcau barba şi ochii strălucitori.

În după-amiaza aceea, ori reuşea, ori se termina totul. Trebuia să învingă neapărat. Începu să-şi închipuie ce se va întâmpla dacă va eşua, şi mintea lui se opri la Héloïse şi la familia ei. Eşecul ar fi însemnat să-şi piardă şi soţia, şi vila Belle Ombre. N-ar mai fi avut-o nici pe doamna Annette cu serviciile ei. Ar fi ajuns sigur în închisoare, căci ar fi fost evident că el îl eliminase pe Murchison.

Tom dădu peste bătrânul care făcea reclamă pentru fotografii de identitate. Nu-l ocoli. Poate că

era orb şi nici nu avea de ce să-şi facă griji. Tom veni în faţa lui.

— Vă mai amintiţi de mine? Bună ziua.

— Ăă...

Ca şi data trecută, bătrânul avea un muc de ţigară stins între buze.

— Uraţi-mi noroc!

Tom îi vârî bătrânului în buzunar pachetul lui de ţigări şi îşi continuă drumul, încovoindu-şi spatele.

Intră calm în galerie, unde toate tablourile lui Derwatt erau împodobite cu o steluţă roşie, în afara celor care erau împrumutate de la proprietarii lor. Leonard îi zâmbi şi îi adresă un semn vag de salut. În sală mai erau cinci persoane: un cuplu de tineri (fata era în picioarele goale), un domn în vârstă şi alţi doi bărbaţi. În timp ce se îndrepta spre uşa vopsită în roşu din fundul sălii, Tom simţea cum toţi cei prezenţi îl priveau.

Jeff îi deschise uşa.

— Bună ziua, domnule Derwatt. Intraţi, vă rog. Dânsa e doamna Murchison. Philipp Derwatt.

Tom se înclină uşor în faţa femeii, care stătea în fotoliu.

— Mă bucur să vă cunosc, doamnă Murchison.

Îl salută şi pe inspectorul Webster, care stătea şi el pe un scaun.

Doamna Murchison avea vreo cincizeci de ani: părul blond, foarte scurt, ochii de un albastru intens,

o gură destul de mare, în sfârşit, o figură care ar fi fost mai veselă într-o altă situaţie. Purta un taior din tweed de bună calitate, bine croit, un colier de jad şi un pulover de culoare verde-deschis.

Jeff se dusese în spatele biroului, dar rămăsese în picioare.

— L-aţi văzut pe soţul meu la Londra. De fapt, chiar aici, spuse doamna Murchison.

— Da, pentru vreo zece minute.

Tom merse să se aşeze pe scaunul pe care i-l oferi Jeff. Observă că doamna Murchison se uita la pantofii lui (care fuseseră ai lui Derwatt). Se aşeză încet, ca şi cum ar fi suferit de reumatism sau de vreo altă boală. Era la vreo doi metri de doamna Murchison, care trebuia să întoarcă puţin capul ca să-l poată vedea.

— Voia să meargă în Franţa, la un anume domn Ripley. Mi-a spus înainte să se ducă. Nu s-a mai întâlnit cu dumneavoastră?

— Nu, spuse Tom.

— Îl cunoaşteţi cumva pe acest domn Ripley? S-ar părea că a cumpărat nişte tablouri de-ale dumneavoastră.

— Îl ştiu după nume, dar nu l-am întâlnit niciodată.

— O să încerc să mă întâlnesc cu el. Poate că soţul meu mai e încă în Franţa. Ce aş vrea să ştiu, domnule Derwatt: credeţi că există o bandă care e

interesată de tablourile dumneavoastră? Adică... există cineva care ar fi putut să vrea să scape de soţul meu ca să-l împiedice să dea în vileag faptul că printre tablourile dumneavoastră există falsuri?

Tom dădu încet din cap.

— Din câte ştiu eu, nu.

— Dar aţi locuit în Mexic...

— Am vorbit cu domnii de la galerie. (Tom îl privi pe Jeff, apoi pe Ed care se sprijinea de birou.) Nu ştiu cine ar fi putut face aşa ceva şi, în privinţa falsurilor, ei spun că nu s-a întâmplat aşa ceva. Am văzut tabloul pe care soţul dumneavoastră îl avea cu el. Ştiţi, *Orologiul.*

— Da, a fost furat.

— Da, aşa am înţeles.

— Soţul meu avea o teorie, spuse doamna Murchison cu un aer de mândrie sau de curaj. Poate că se înşela. Nu mă pricep atât de bine la pictură ca el, recunosc. Dar dacă ar avea dreptate?

Doamna Murchison aşteptă să-i răspundă cineva.

Tom speră că femeia nu cunoştea teoria soţului ei sau măcar că n-o înţelegea.

— Pe ce se baza teoria lui, doamnă Murchison? întrebă Webster, interesat.

— Pe diferenţa dintre culoarea violet din tablourile mai noi ale domnului Derwatt şi cele mai vechi. Probabil că v-a vorbit despre asta, domnule Derwatt.

— Da. Dumnealui spunea că, în tablourile mele de început, violetul era mai întunecat. E foarte posibil, adăugă el, zâmbind. Eu n-am observat. Mie mi se pare că e exact invers. Uitați-vă, de exemplu, la acest tablou, pe care l-am numit *Ciubărul*.

Adusese în discuție, fără să se gândească, chiar unul dintre tablourile pe care Murchison le considera ca fiind false, pentru că folosea violetul pe bază de cobalt.

Nici unul dintre cei de față nu reacționă în vreun fel.

— Apropo, îi spuse Tom lui Jeff, parcă voiați să vorbiți cu cei din poliția franceză ca să-i anunțați că m-am întors la Londra. Ați apucat?

Jeff tresări.

— Ah, da! Aveți dreptate.

Doamna Murchison zise:

— Domnule Derwatt, în afară de domnul Ripley, pe care voia să-l vadă în Franța, soțul meu v-a vorbit și de altcineva?

Tom se gândi. Oare era bine să-i deruteze inventând vreun nume imaginar sau să le spună exact ce se întâmplase? Alese să nu rişte.

— Nu mi-a vorbit de nimeni. De fapt, nici nu mi-a vorbit de domnul Ripley.

— Vreți puțin ceai, doamnă Murchison? întrebă amabil Ed.

— Ah, nu, mulțumesc.

— Vrea cineva ceai sau sherry?

Nimeni nu zise nimic, fie că nu îndrăzneau să ceară, fie că nu voiau nimic.

Doamna Murchison păru chiar să aleagă acel moment ca să plece. Voia să-l sune pe domnul Ripley – inspectorul îi dăduse numărul – și să stabilească o întâlnire cu el.

Cu o atitudine degajată, Jeff spuse, arătând spre telefonul de pe birou:

— Dacă vreți, puteți să sunați de aici, doamnă Murchison.

— Nu, mulțumesc. O să-l sun de la hotel.

Tom se ridică.

— Unde stați, domnule Derwatt? întrebă inspectorul Webster.

— Domnul Constant mă găzduiește la el.

— Îmi dați voie să vă întreb cum ați intrat în Anglia? (Webster zâmbi larg.) Nu există nici un document oficial care să arate când ați ajuns în Anglia.

Tom arboră intenționat un aer gânditor. Se aştepta la întrebarea asta.

— Acum am un paşaport mexican. Şi în Mexic trăiesc sub un alt nume.

— Ați venit cu avionul?

— Nu, cu vaporul. Nu prea îmi place să zbor.

Tom se aştepta ca Webster să-l întrebe dacă vaporul intrase în portul Southampton sau în altul, dar inspectorul nu zise decât: „Vă mulțumesc, domnule Derwatt. La revedere."

„Ce se va întâmpla dacă Webster va face verificări?“ se întrebă Tom. Nu i-ar fi luat prea mult timp să afle câți mexicani intraseră în Anglia de curând. Nu puteau să fie numeroși.

Jeff închise ușa. Toți trei tăceau, așteptând să se îndepărteze inspectorul și doamna Murchison.

— Dacă face verificări, o să găsesc eu o soluție.

— Ce? întrebă Ed.

— Ah... o să-mi fac un pașaport mexican fals. Mă așteptam că o să fiu nevoit să mă întorc în Franța foarte repede.

Vorbea aproape în șoaptă, imitând vocea lui Derwatt.

— Doar nu vrei să pleci în seara asta?

— Nu plec. I-am spus lui Webster că stau la Jeff.

— Fir-aș al naibii! izbucni Jeff, ștergându-se pe ceafă cu batista.

— E un triumf, copii, spuse Ed, luându-și un aer oficial.

— Fir-ar al naibii, aș vrea să pot să sărbătoresc! Dar e imposibil cu nenorocita asta de barbă. Ce greu mi-a fost la prânz să o feresc de sosul de brânză! Și când mă gândesc că trebuie s-o port toată seara!

— Și toată noaptea, zise Ed, prăpădindu-se de râs.

— Domnilor..., rosti Tom, ridicându-se și lăsându-se să cadă la loc pe scaun, în situația de față trebuie neapărat să risc și s-o sun pe Héloïse. Îmi dai voie, Jeff? Sper să nu bată la ochi dacă poliția se

apucă să-ți examineze facturile, dar, chiar și cu riscul ăsta, trebuie neapărat să vorbesc cu ea.

Se duse la telefon. Jeff prepară ceaiul și aduse o sticlă de whisky pe un platou.

Cu toate că Tom sperase că va răspunde Héloïse, cea care ridică receptorul fu doamna Annette. Imitând o voce de femeie, întrebă într-o franceză mai proastă decât a lui dacă doamna Ripley era acasă. Jeff și Ed râdeau. Tom le făcu semn să tacă.

— Alo, Héloïse? Nu pot să vorbesc prea mult, scumpo. Dacă întreabă cineva de mine, sunt la Paris, la niște prieteni. O să sune o femeie care o să întrebe de mine, și s-ar putea să nu știe decât engleză. Dă-i un număr inventat și spune-i că e de la Paris... Mulțumesc, scumpo... Mâine după-amiază, cred, dar să nu vorbești nimic dacă sună femeia aia din America... Și nu-i spune doamnei Annette că sunt la Londra.

După ce închise, Tom ceru să vadă documentele false pe care le pregătise Jeff. Erau două registre, unul care părea mai vechi și altul cu un aspect mai nou. Tom consultă listele: pe o coloană erau tablourile, pe alta, datele. Buckmaster Gallery vindea și tablouri pictate de alți autori. Unele tablouri care nu avuseseră titlu erau înscrise cu cerneală de altă culoare.

— Îmi place pagina asta pătată cu ceai, spuse Tom.

Jeff zâmbi cu gura până la urechi.

— Una dintre ideile lui Ed. Alaltăieri am făcut-o.

— Dacă tot voiam să sărbătorim, spuse Ed, ce-ar fi să mergem la cocteilul lui Michael în seara asta? E la zece şi jumătate. Holland Park Road.

— O să vedem, mormăi Jeff.

— Nu stăm mai mult de zece minute, spuse Ed pe un ton rugător.

Ciubărul era unul dintre tablourile înregistrate recent. Era exact şi, oricum, nu se putea face altfel. Registrele conţineau numele şi adresa cumpărătorilor, preţul plătit: tablourile fuseseră cumpărate, doar datele sosirii lor fuseseră falsificate, dar, în mare, Tom fu de părere că Ed şi Jeff făcuseră o treabă bună.

— Inspectorul le-a văzut?

— Ah, da, spuse Jeff.

— Şi n-a avut nimic de zis, nu-i aşa, Jeff? întrebă Ed.

— Nu.

Veracruz... Veracruz... Southampton... Veracruz...

Dacă poliţiştilor nu li se păruse nimic în neregulă cu documentele respective, cu atât mai bine.

Îşi luară rămas-bun de la Leonard – de altfel, se apropia ora închiderii – şi se urcară într-un taxi care îi duse până la studioul lui Jeff. Tom simţi că Ed şi Jeff se uitau la el ca la un fel de personaj din poveşti: îi plăcea, dar, pe de altă parte, îl şi enerva. Îl priveau ca pe un sfânt care ar fi putut să învie o plantă moartă, să facă să dispară o durere de cap cu o simplă

atingere sau să meargă pe apă. Dar Derwatt nu avea capacitatea să meargă pe apă sau poate, pur şi simplu, nu avea chef. Şi, deocamdată, Tom era Derwatt.

— Vreau s-o sun pe Cynthia, spuse el.

— Lucrează până la şapte seara, preciză Jeff. E o firmă mai ciudată.

Tom sună la Air France, ca să-şi rezerve un loc pentru zborul de la ora treisprezece, a doua zi. Putea să cumpere biletul la aeroport. Hotărâse să-şi petreacă dimineaţa la Londra, în cazul în care ar fi apărut complicaţii neprevăzute. Derwatt nu trebuia să lase impresia că are ceva de ascuns.

Bău o ceaşcă de ceai cu mult zahăr şi se întinse pe canapeaua lui Jeff. Îşi scosese haina şi cravata, dar îşi păstrase barba.

— Mi-ar plăcea ca Bernard să se împace cu Cynthia, spuse Tom pe un ton nostalgic.

— De ce? întrebă Ed.

— Mi-e teamă ca Bernard să nu facă vreo prostie. Tare aş vrea să ştiu unde e în clipa asta.

— Vrei să spui o prostie mare? Să se sinucidă, de exemplu?

— Da. Credeam că v-am spus deja. N-am vrut să-i spun Cynthiei. M-am gândit că n-ar fi cinstit... că ar fi fost ca un şantaj ca să o conving să se împace cu Bernard.

— Aşadar, tu crezi că o să se sinucidă?

— Exact. (Tom nu voise să le spună despre sinuciderea simulată care se întâmplase la el acasă, dar

până la urmă se hotărî. Câteodată, a da totul pe față era mai avantajos.) S-a spânzurat în mod simbolic la mine în pivniță. Mă rog, a atârnat niște haine de tavan pe care pus o etichetă cu numele lui. L-a omorât pe vechiul Bernard, înțelegeți? Falsificatorul. Sau poate pe adevăratul Bernard. Băiatul e cam pierdut în ceață.

— A luat-o razna de-a binelea, nu? întrebă Ed, privindu-l pe Jeff.

Amândoi păreau foarte preocupați. Oare din cauză că își dăduseră seama că Bernard nu va mai picta nici un tablou cu numele de Derwatt?

— E o ipoteză, spuse Tom. N-are rost să ne legăm la cap fără să ne doară. Dar ați înțeles...

Tom se ridică. Era pe punctul de a spune: „E important ca Bernard să creadă că sunt mort." Dar nu avea convingerea că era atât de important. De ce ar fi fost? Își dădu seama că era bine că la întâlnire nu participase nici un ziarist, pentru că, dacă Bernard ar fi citit în ziare un titlu de genul „Derwatt s-a întors", ar fi știut că Tom reușise să scape din groapă. Pe de altă parte, ar fi fost mai bine: poate că, știind că nu-l omorâse pe Tom, nu ar mai fi fost tentat să se sinucidă.

După ora șapte, Tom formă numărul Cynthiei, la Bayswater.

— Cynthia..., înainte să plec, aș vrea să-ți cer voie să... să-i spun ceva lui Bernard, dacă reușesc să-l găsesc.

— Ce anume? întrebă ea scurt.

Tom simți tonul defensiv al vocii ei.

— Că accepți să-l vezi din nou la Londra. Ar fi grozav dacă aș putea să-i spun ceva pozitiv, înțelegi? E foarte deprimat.

— Dar ce rost ar avea să-l văd? întrebă Cynthia.

Auzind aceste cuvinte, lui Tom îi apăru în minte imaginea unui castel inexpugnabil.

— Nu vrei să-l mai vezi niciodată?

— Nu. Ar *fi mult mai bine dacă toată povestea* asta s-ar termina. Și pentru Bernard, și pentru mine.

Era un verdict definitiv. Dar și foarte meschin. Tom înțelegea, în sfârșit, situația. Cynthia fusese părăsită, într-un mod jignitor, acum trei ani. Bernard provocase despărțirea. Era responsabilitatea lui să facă primul pas.

— Bine, Cynthia.

Oare dacă Bernard s-ar fi sinucis din cauza ei, s-ar fi simțit răzbunată? se întrebă Tom.

Jeff și Ed, care vorbeau în camera alăturată, nu auziseră discuția, dar îl întrebară pe Tom ce spusese Cynthia.

— Nu vrea să-l mai vadă pe Bernard.

Nici unul, nici altul nu fură prea afectați.

— Evident, spuse Tom, probabil că asta înseamnă că nici eu n-o să-l mai văd pe Bernard.

Merseră la cocteilul lui Michael. Michael şi mai cum? Când ajunseră acolo, pe la douăsprezece, jumătate dintre invitaţi erau deja beţi. Tom nu zări pe nimeni important sau, în orice caz, nimeni important pentru el. Se aşeză într-un fotoliu adânc, aproape de un lampadar, luă un whisky îndoit cu multă apă şi începu să discute cu invitaţii, dintre care mulţi păreau foarte intimidaţi sau, în orice caz, foarte respectuoşi. Jeff se uita la el din colţul celălalt al salonului.

Pereţii erau roz şi plini de decoraţii aurite. Fotoliile semănau cu imense prăjituri albe. Fetele purtau fuste atât de scurte, încât privirea lui Tom – puţin obişnuită cu aşa ceva – era mereu atrasă de colanţii şi de lenjeria acestora, dar imediat îşi întorcea capul. „Teribil, îşi spuse. Incredibil." Dar oare nu gândea de parcă ar fi fost Derwatt? Cine îşi putea imagina pielea unei femei sub dresurile care nu lăsau să se vadă mai nimic?

Când fetele se aplecau ca să aprindă ţigara cuiva, li se zăreau sânii. Oare spre care jumătate a corpului lor ar fi trebuit să privească? Ridicând capul, Tom fu surprins să vadă doi ochi machiaţi cu rimel maro. O gură cu buze cam lipsite de culoare îl întrebă:

— Domnule Derwatt, aţi putea să-mi spuneţi unde anume locuiţi în Mexic? Nu vreau răspunsul exact, dar măcar orientativ.

Tom o privi cu o expresie uimită şi gânditoare, prin ochelarii cu lentile false, ca şi cum tocmai i se pusese o întrebare stupidă la care nu avea chef să răspundă. Prefera fustele soţiei sale, care se ridicau doar puţin deasupra genunchilor, chipul cu foarte puţin machiaj, genele care nu arătau ca nişte ace îndreptate spre el din cauza rimelului.

— Ah, spuse el, prefăcându-se că se gândeşte. E la sud de Durango.

— Durango? Unde anume?

— În nordul Mexicului. Nu, nu pot să vă spun numele satului meu, evident. E un nume aztec de nepronunţat.

— Căutăm un loc unde să nu dăm de turişti la tot pasul. Eu şi soţul meu am vrea să mergem cu copiii.

— Încercaţi Puerto Vallerte, spuse Tom, văzându-l pe Ed Banbury că-i face un semn.

Se scuză şi se ridică din fotoliul care semăna cu o prăjitură.

Ed era de părere că trebuie să se retragă. Tom a fost de acord. Jeff se plimba dezinvolt prin salon, vorbind cu toată lumea, cu un surâs foarte

convingător pe față. „Perfect", își spuse Tom. Oameni mai tineri sau mai în vârstă îl priveau fără să se apropie de el, fie fiindcă nu îndrăzneau, fie din indiferență.

— Mergem? întrebă Jeff când ajunse lângă ei.

Tom insistă să cunoască gazda, pe care, deși venise de o oră la petrecere, nici măcar n-o zărise. Michael purta un pulover negru cu glugă care îi atârna pe spate. Nu era foarte înalt și avea părul tuns scurt.

— Derwatt, ai fost nemaipomenit! Nici nu pot să-ți spun cât de mult m-am bucurat că ai venit și nici cât de recunoscător le sunt băieților ăstora doi...

Restul frazei se pierdu în zgomotul petrecerii.

După ce dădură noroc, ieșiră, în sfârșit, pe ușă.

— Ah! făcu Jeff, întorcându-se spre ei, după ce coborâseră scările. Singurul motiv pentru care am venit la cocteilul ăsta este că nu era nimeni important invitat.

— Erau totuși mulți oameni, spuse Ed. A fost din nou un succes!

Luară un taxi și îl lăsară pe Ed în drum.

A doua zi, Tom își luă micul-dejun la pat. Jeff se gândise că asta îl putea consola pentru faptul că trebuia să păstreze barba falsă și în timp ce mânca. După aceea, Jeff ieși. Trebuia să cumpere niște materiale foto. Se va întoarce la ora zece și jumătate, spuse el, dar nu va putea să-l însoțească la aeroportul

West Kensington. La ora unsprezece, încă nu se înapoiase. Tom intră în baie și începu să-și dezlipească încet, cu grijă, barba falsă.

Telefonul începu să sune.

Prima reacție a lui Tom fu să nu răspundă. Dar oare n-ar fi fost ciudat? Poate chiar suspect?

Se gândi că ar putea fi Webster și răspunse imitând vocea lui Derwatt:

— Da! Alo?

— Domnul Constant? Sau Derwatt? A, foarte bine. Webster la telefon. Ce aveți de gând să faceți mai departe? întrebă inspectorul, amabil ca de obicei.

Tom nu avea nici un plan și cu atât mai puțin dorința să i-l comunice lui Webster.

— A, mă gândeam să plec săptămâna asta. Să reintru în ritmul obișnuit. Să-mi recapăt liniștea, adăugă el, râzând.

— Credeți că ați putea să-mi dați un telefon înainte să plecați, dacă nu vă deranjează prea tare?

Webster îi spuse numărul și Tom îl notă.

Jeff intră pe ușă. Tom avea valiza pregătită, atât de grăbit era să plece. Despărțirea fu scurtă, dar amândoi știau că viitorul unuia depindea de al celuilalt.

— La revedere. Pe curând.

— La revedere.

„La dracu' cu Webster."

Tom urcă la bordul avionului, înconjurat de zâmbetele rigide ale stewardeselor, de centurile, formularele idioate în alb şi galben care trebuiau completate, înghiontelile dezagreabile. Regretă brusc că nu luase bilet la clasa întâi.

Oare va fi nevoit să explice unde locuise la Paris, ca Tom Ripley? Măcar pentru ziua precedentă? Avea un prieten care ar fi putut să confirme că-l găzduise, dar nu mai voia să amestece pe nimeni în toată povestea. Erau deja prea multe persoane implicate.

Avionul decolă. Ce neplăcut era, se gândi Tom, să călătoreşti astfel, cu o viteză de câteva sute de kilometri pe oră, fără să auzi nimic, asurzindu-i pe nefericiţii cărora le survolezi casele! Nu agrea decât trenul ca mijloc de transport. Trenurile rapide franceze care treceau ca fulgerul... încât nici măcar nu se putea vedea ce scria pe vagoane. Într-o zi, Tom voise să traverseze o cale ferată, cu toate că era interzis. Gara era goală şi era linişte. Hotărâse să nu rişte şi, cincisprezece secunde mai târziu, două trenuri trecuseră din sensuri opuse cu viteza fulgerului. Tom îşi imaginase senzaţia cumplită de a fi prins între ele, sfâşiat, el şi valiza lui, transformat în fâşii de carne. Imaginea îi reveni brusc în minte în timp ce era în avion, şi tresări. Ce noroc că doamna Murchison nu era în avion! O căutase cu privirea urcând la bord.

Avionul se pregătea să aterizeze pe solul Franţei. De sus, copacii păreau mici pete de culoare maro şi verde intens, împrăştiate pe o pânză. Deocamdată, Tom purta impermeabilul nou pe care nu putea să-l sufere. La Orly, supraveghetorul aruncă o privire rapidă peste paşaportul cu numele Robert Mackay, apoi la chipul bărbatului din faţa sa, dar nu puse nici o ştampilă. Nici când plecase de la Orly nu-i vizase nimeni paşaportul. Se pare că doar la vama din Londra se foloseau ştampilele. Tom se aşează la coada celor care „nu aveau nimic de declarat", apoi luă un taxi, rugându-l pe şofer să-l ducă acasă.

Ajunse la Belle Ombre înainte de ora cincisprezece. Pe drum îşi făcuse cărarea pe partea pe care o purta de obicei şi îşi scosese impermeabilul, pe care îl ţinea acum pe braţ.

Héloïse era acasă. Încălzirea centrală mergea foarte bine. Mobilierul şi parchetul erau lustruite.

Doamna Annette îi duse valiza sus. Héloïse şi Tom se îmbrăţişară.

— Ce-ai făcut în Grecia şi la Londra? întrebă ea, cam neliniştită.

— M-am învârtit şi eu puţin, răspunse el, zâmbind.

— Şi l-ai găsit pe nebun? Ce-ţi mai face rana de la ceafă?

Îl apucă de umeri şi-l învârti. Rana nu-l mai durea. Se bucură la gândul că Bernard nu mai trecuse pe acolo ca să o sperie pe Héloïse.

— Americanca a telefonat?

— A, da. Doamna Murchison. Vorbeşte puţin franceza, dar cu un accent oribil. A sunat de la Londra. Ajunge la Orly azi după-amiază la trei şi vrea să te vadă. Cine sunt toţi oamenii ăştia?

Tom se uită la ceas. Avionul doamnei Murchison avea să aterizeze în mai puţin de un sfert de oră.

— Vrei o ceaşcă de ceai, dragule? (Héloïse îl conduse spre canapeaua de mătase galbenă.) Pe Bernard l-ai găsit undeva?

— Stai puţin, să mă spăl pe mâini.

Merse să-şi dea cu apă pe faţă şi să se spele pe mâini la wc-ul de la parter. Ar fi vrut ca doamna Murchison să nu vină la Belle Ombre şi să se mulţumească numai cu o întâlnire la Paris. Pe de altă parte, ideea de a pleca din nou când de-abia venise nu-i făcea nici o plăcere.

Când intră în salon, doamna Annette tocmai cobora pe scară.

— Ce vă mai face dintele? Mai bine, sper.

— Da, domnule Tom. Am fost la dentistul de la Fontainebleau azi-dimineaţă şi mi-a scos dintele. L-a extras, într-adevăr. Mâine trebuie să mă duc din nou.

— Ce bine ar fi dacă am putea să scoatem fiecare nerv din corpul nostru! N-aţi mai fi suferit atât!

Tom vorbea, dar mintea lui era în altă parte. Oare ar fi trebuit să-l sune pe Webster? Considerase că ar fi fost mai bine să nu-i telefoneze înainte de plecare, căci ar fi lăsat impresia că se simţea vinovat. O persoană nevinovată nu are de ce să se comporte ca şi cum ar executa nişte ordine.

Bău ceaiul împreună cu Héloïse.

— Noëlle vrea să ştie dacă mergem la ea marţi seara. E ziua ei de naştere.

Noëlle Hassler, cea mai bună prietenă a soţiei sale, care locuia la Paris, organiza petreceri grozave. Dar Tom voia să meargă la Salzburg cât mai repede, pentru că se aştepta ca Bernard să fie acolo. Salzburg era oraşul unde se născuse un alt artist mort de tânăr.

— Du-te tu, scumpo. Eu nu sunt sigur că o să pot.

— De ce?

— Pentru că s-ar putea să plec la Salzburg.

— În Austria! Iar pleci să-l cauţi pe nebunul ăla! Unde o să te mai duci după el, în China?

Cu coada ochiului, Tom privi nervos spre telefon. Doamna Murchison trebuia să sune. Dar când?

— I-ai dat americancei un număr de la Paris unde putea să mă găsească?

— Da, spuse Héloïse. Un număr fals.

Vorbea tot în franceză şi începea să dea semne de enervare.

Tom se întrebă cât din toată povestea ar fi putut să-i împărtăşească şi cum ar fi reacţionat.

— Şi i-ai spus când mă întorc?

— I-am spus că nu ştiu.

Telefonul sună. Sigura era doamna Murchison, care ajunsese la Orly.

— Cel mai important lucru, rosti el grăbit, vorbind în engleză, pentru că doamna Annette tocmai intrase pe uşă, este că eu nu am fost la Londra. Da, scumpo, e important. Am fost doar la Paris. Nu vorbi cu doamna Murchison despre Londra.

— O să vină *aici*?

— Sper că nu.

Tom ridică receptorul.

— Alo... Da... Ce mai faceţi, doamnă Murchison? (Voia să vină la Belle Ombre.) Mi-ar face plăcere, sigur, dar n-ar fi mai comod pentru dumneavoastră să vin eu la Paris? Da, e destul de departe, e mai mult decât de la Orly până în Paris.

În cele din urmă, Tom trebui să cedeze, căci americanca se dovedi foarte insistentă. Ar fi putut să-i dea intenţionat repere false, dar nu voia să-i mai provoace şi alte necazuri femeii.

— Cel mai uşor e să luaţi un taxi.

Tom îi explică în câteva cuvinte cum putea să ajungă la Belle Ombre, apoi se străduí s-o facă să înţeleagă pe Héloïse care era situaţia. Doamna Murchison va sosi într-o oră, ca să se intereseze de soţul ei. Pentru că doamna Annette nu era în salon, Tom putu să vorbească în franceză. De altfel, chiar dacă menajera i-ar fi auzit, n-ar fi avut nici o importanţă. Pentru o clipă, înainte de telefonul doamnei Murchison, Tom se gândise să-i explice soţiei sale motivul pentru care mersese la Londra şi faptul că jucase de două ori rolul pictorului Derwatt, care era mort. Dar momentul nu era prea potrivit pentru dezvăluiri. Dacă vizita doamnei Murchison se va desfăşura fără probleme, Héloïse nu va pretinde explicaţii suplimentare.

— Dar ce s-a întâmplat cu soţul ei?

— Nu ştiu, scumpo. Ea a venit în Franţa şi vrea să discute cu... (Tom ar fi vrut să spună *cu ultima persoană care l-a văzut pe soţul ei*, dar se opri.) Vrea să vadă casa, pentru că soţul ei a fost pe aici. De la mine a plecat spre Orly.

Héloïse se ridică, făcând un gest care arăta clar că e supărată. Dar tânăra femeie nu era genul care să se dea în spectacol. Cel puţin, nu pe moment.

— Ştiu ce gândeşti. Nu vrei să stea aici la noapte. Am înţeles. N-o s-o invităm să rămână la cină. O să-i spunem că suntem noi invitaţi undeva. Dar trebuie să-i oferim o ceaşcă de ceai, un aperitiv

sau amândouă. Nu cred că o să stea mai mult de o oră sau două. Trebuie să fiu politicos şi corect cu ea.

Héloïse nu mai zise nimic.

Tom urcă în camera lui. Doamna Annette îi desfăcuse valiza şi îi aranjase lucrurile. Făcu un duş, îşi puse o pereche de pantaloni gri, o cămaşă, un pulover, apoi îşi luă şi o haină pentru eventualitatea în care americanca ar fi vrut să vadă şi împrejurimile casei.

Doamna Murchison ajunse.

Tom ieşi s-o întâmpine şi să se asigure că putea să se înţeleagă singură cu şoferul de taxi. Femeia avea bani franţuzeşti şi îi lăsă taximetristului un bacşiş mult prea mare, dar Tom nu zise nimic.

— Soţia mea, Héloïse, făcu el prezentările. Doamna Murchison, care vine din America.

— Încântată.

— Mă bucur să vă cunosc, spuse Héloïse.

Doamna Murchison acceptă să bea o ceaşcă de ceai.

— Sper să mă iertaţi că am venit aşa, pe neaşteptate, dar e vorba de o problemă gravă şi voiam să vă văd cât mai repede.

Se aşezaseră toţi trei: doamna Murchison pe canapeaua de mătase galbenă, Héloïse şi Tom pe scaunele cu spătar drept. Héloïse lăsa impresia că e complet dezinteresată de situaţie şi că prezenţa ei acolo putea fi pusă doar pe seama politeţii. Dar Tom ştia că era foarte atentă.

— Soţul meu...

— Cât a stat la mine, ne tutuiam, o întrerupse Tom, zâmbind. I-au plăcut tablourile acestea foarte mult. *Omul aşezat pe scaun*, cel din dreapta mea, şi *Scaunele roşii*, cel din spatele dumneavoastră, care e mai vechi.

Tom lăsase orice precauţie la o parte. La naiba cu mila, etica, politeţea, adevărul, legea şi cu ce orice altceva! Dacă doamna Murchison va dori să vadă casa, o va duce şi în pivniţă. Se aştepta ca ea să-l întrebe ce părere avusese soţul ei despre tablouri.

— Aţi cumpărat tablourile acestea de la Buckmaster Gallery?

— Da, pe amândouă, spuse el, aruncând o privire spre Héloïse, care, contrar obiceiurilor ei, fuma o ţigară Gitane. Soţia mea înţelege engleză, adăugă el.

— Eraţi aici în timpul vizitei soţului meu?

— Nu, răspunse Héloïse, eram în Grecia. Nu l-am întâlnit.

Doamna Murchison se ridică pentru a privi tablourile şi Tom aprinse încă două becuri, ca să le poată vedea mai bine.

— *Omul aşezat pe scaun* e preferatul meu. De aceea l-am agăţat deasupra şemineului.

Tabloul păru să-i placă şi doamnei Murchison.

Tom se aştepta să aducă în discuţie teoria soţului ei privind violetul, dar americanca nu zise nimic. În schimb, îi puse aceleaşi întrebări ca şi inspectorul Webster. Vru să ştie dacă soţul ei se simţea bine la plecare, dacă pomenise ceva despre vreo întâlnire.

— Părea să fie într-o formă excelentă, continuă Tom, şi nu mi-a zis nimic despre nici o întâlnire, după cum i-am declarat şi domnului inspector Webster. Ciudat e că tabloul pe care-l avea cu el a fost furat! L-a împachetat bine înainte să plece spre Orly...

— Da, ştiu. (Doamna Murchison fuma un Chesterfield.) Tabloul a dispărut. Dar şi soţul meu a dispărut. Şi paşaportul.

Zâmbi. Avea un chip plăcut, amabil, cu un ten sănătos, fără nici un rid. O privea pe Héloïse. Oare ce credea despre toată povestea, ştia mai mult decât lăsa să se vadă sau i-ar fi luat apărarea lui Tom în cazul în care acesta ar fi avut vreo vină în moartea soţului ei?

— Inspectorul Webster mi-a spus că aţi fost prieten cu Dickie Greenleaf, tânărul acela care a fost ucis în Italia.

— Da, *am fost prieten cu el, dar nu l-a omorât* nimeni. S-a sinucis la Veneţia. Am petrecut numai vreo cinci sau şase luni împreună.

— Dacă n-ar fi fost vorba de o sinucidere, cine ar fi putut să-l omoare? Şi de ce? Ce părere aveţi?

Tom, care stătea în picioare, bău o înghiţitură de ceai, după care răspunse:

— N-am nici o părere. Dickie s-a sinucis. Cariera lui de pictor nu mergea prea bine, şi nu se simţea deloc atras de ideea de a lucra în firma tatălui său, care se ocupa de construcţia de vapoare. Dickie avea foarte mulţi prieteni, dar nici unul nu era genul care

să comită o crimă. (Tom făcu o pauză.) Nu avea nimeni motiv să-l duşmănească, adăugă el.

— Nici soţul meu nu avea duşmani, dar dacă cineva se ocupă cu falsificarea tablourilor lui Derwatt...

— Eu n-am de unde să ştiu, având în vedere că locuiesc în Franţa.

— Poate că e vorba de o bandă. (Doamna Murchison privi spre Héloïse.) Sper că înţelegeţi ce spunem noi, doamnă Ripley.

— Doamna Murchison se întreba dacă nu cumva există o bandă de infractori care se ocupă de falsificarea tablourilor lui Derwatt...

— Înţeleg, spuse tânăra femeie.

Tom ştia că Héloïse avea bănuielile ei în privinţa poveştii cu Dickie Greenleaf. Dar era sigur că la nevoie ar fi putut să conteze pe ea. În mod ciudat, avea şi ea o mică doză de necinste. Oricum, niciodată nu ar fi arătat în faţa unui străin că pune la îndoială cuvintele soţului ei.

— Vreţi să vedeţi casa? o întrebă Tom pe doamna Murchison. Sau grădina, înainte să se întunece?

Doamna Murchison acceptă.

Tom o conduse la etaj. Doamna Murchison purta o rochie gri din lână fină. Era bine făcută – probabil că practica echitaţia sau golful –, dar nimeni n-ar fi putut spune că era grasă. Héloïse rămăsese jos. Tom îi arătă camera de oaspeţi. Deschise uşa larg şi

aprinse lumina. Apoi o plimbă cu amabilitate prin restul casei, ba chiar întredeschise şi uşa camerei soţiei sale, fără să apese pe întrerupător, pentru că americanca nu se arătă prea interesată.

— Vă mulţumesc, spuse ea în timp ce cobora.

Tom avu un sentiment de compasiune pentru doamna Murchison. Regreta că-i omorâse soţul. Totuşi, nu-şi putea permite luxul de a avea remuşcări, altfel ar fi ajuns ca Bernard, care voia să dea totul în vileag, cu riscul de a face rău şi altora.

— L-aţi văzut pe Derwatt la Londra?

— Da, l-am văzut, spuse doamna Murchison, aşezându-se la marginea canapelei.

— Cum arată? Am ratat ocazia să-l cunosc în ziua vernisajului.

— Oh, poartă barbă. E simpatic, dar nu e foarte vorbăreţ. (Era clar că nu o interesa prea mult Derwatt.) Mi-a spus că, după părerea lui, nimeni nu-i falsifică tablourile, şi că i-a declarat acelaşi lucru şi lui Tommy.

— Da, parcă soţul dumneavoastră mi-a povestit şi mie despre discuţia asta. Şi îl credeţi?

— Pare sincer. Ce altceva să mai zic?

Se sprijini de spătarul canapelei.

Tom se apropie de ea.

— Mai vreţi puţin ceai? Un pahar de whisky?

— Da, mulţumesc, aş vrea un pahar de whisky.

Tom se duse în bucătărie să aducă gheaţa. Héloïse veni să-l ajute.

— Ce spunea despre Dickie?

— A, nimic. Dacă ar fi spus ceva, nu ţi-aş ascunde. Ştie că am fost prieten cu el. Vrei puţin vin alb?

— Da.

Duseră gheaţa şi paharele în salon. Prevăzătoare, doamna Murchison voia să comande din vreme un taxi ca să meargă la Melun, întrucât nu ştia dacă la plecare va găsi vreunul disponibil.

— Pot să vă duc eu până la Melun cu maşina, se oferi Tom, dacă vreţi să luaţi trenul spre Paris.

— Nu, mă întâlnesc cu comisarul de poliţie. L-am sunat de la Orly.

— Ei, atunci vă însoţesc. Vă descurcaţi bine cu franceza? Nici eu nu sunt prea priceput, dar totuşi...

— Ah, cred că o să mă descurc, spuse ea, zâmbind. Vă mulţumesc mult.

Probabil că voia să discute singură cu comisarul, îşi spuse Tom.

— A mai fost cineva aici în aceeaşi perioadă cu soţul meu? întrebă doamna Murchison.

Tom nu ştia dacă doamna Annette era în camera ei sau ieşise după cumpărături, dar bătu la uşa ei şi o găsi cosând. Tom o rugă să coboare ca să vorbească puţin cu doamna Murchison.

Menajera fu foarte emoţionată la gândul că avea s-o cunoască pe soţia dispărutului.

— Ultima oară când l-am văzut, spuse ea, lua prânzul, după care a plecat împreună cu domnul Tom.

Se părea că nu-şi mai amintea că, de fapt, ea nu-l văzuse pe Murchison părăsind casa.

— Doriţi ceva, domnule Tom?

Nu voiau nimic şi doamna Murchison nu mai avea ce s-o întrebe. Annette se retrase.

— După părerea dumneavoastră, ce s-a întâmplat cu soţul meu?

— Dacă ar fi să mă lansez în ipoteze, părerea mea e că cineva ştia că avea cu el un tablou de valoare. Nu inestimabil, desigur, dar era totuşi un tablou al unui pictor bine cotat. Am impresia că a vorbit cu mai multe persoane la Londra. Poate că, încercând să-i fure tabloul, cineva l-a omorât. Sau... e încă în viaţă şi îl ţine prizonier.

— Dar ipoteza dumneavoastră rămâne valabilă şi dacă tabloul era, într-adevăr, un fals. După cum aţi spus, tabloul nu avea o valoare exorbitantă, poate şi din cauză că era de dimensiuni mici. Sau poate că cineva a încercat să-l împiedice să facă vâlvă cu teoria lui privind falsurile care poartă semnătura lui Derwatt.

— Dar eu nu sunt foarte convins că tabloul soţului dumneavoastră era un fals. Nici el nu mai era foarte convins atunci când a plecat spre Londra. După cum i-am spus şi inspectorului Webster, nu cred că... Tommy mai intenţiona să ducă *Orologiul* la expertul acela englez. Nu mai ştiu dacă l-am întrebat, dar am impresia că, după ce a văzut tablourile mele, îşi schimbase părerea. Poate că mă înşel.

Urmă un moment de tăcere. Doamna Murchison se gândea ce întrebări să mai pună. Subiectul care o interesa pe ea era cel referitor la oamenii de la Buckmaster Gallery, dar cum ar fi putut să-l întrebe pe Tom, atât timp cât el susţinea că nu-i cunoştea?

Taxiul sosi.

— Mulţumesc, domnule Ripley, spuse doamna Murchison. Şi dumneavoastră, doamnă... Poate că o să vă revăd dacă...

— Da, spuse Tom.

O conduse până la taxi.

Ajuns înapoi în salon, merse încet spre canapea şi se trânti pe ea. Poliţia din Melun n-ar fi avut nimic în plus să-i comunice doamnei Murchison, altfel i-ar fi spus lui ce aflase. Héloïse îi spusese că doamna Murchison nu sunase la Belle Ombre cât lipsise el. „Dar dacă s-a descoperit cadavrul americanului în râul Loing..."

— Scumpule, eşti aşa de agitat! spuse Héloïse. Bea ceva!

— Cu plăcere, răspunse Tom, turnându-şi un pahar.

În ziarele englezeşti pe care le citise în avion nu se menţiona nimic despre a doua apariţie a lui Derwatt la Londra. Nu era un eveniment prea important. Tom se bucură; n-ar fi vrut ca Bernard să afle că reuşise să scape din groapă. Nu ştia exact de ce nu voia ca pictorul să afle, dar i se părea că era de datoria lui să-l scape pe Bernard de destinul lui.

— Ştii, Tom, familia Berthelin vrea să mergem să bem ceva la ei pe la şapte. Ţi-ar face bine. Le-am spus că s-ar putea să te întorci în seara asta.

Familia Berthelin locuia la vreo şapte kilometri.

— Aş putea..., apucă Tom să spună.

Telefonul îl întrerupse. Îi făcu semn soţiei sale să răspundă.

— Să spun că eşti aici?

Zâmbi fericit, văzând câtă grijă avea Héloïse de el.

— Da. Poate că e Noëlle care vrea să te întrebe ce să poarte marţi.

— Da. *Yes*. Bună ziua. (Îi zâmbi lui Tom.) Numai o clipă. (Îi întinse telefonul.) E un englez care încearcă să vorbească franţuzeşte.

— Alo, Tom? Aici Jeff. Eşti bine?

— Da, sigur.

Jeff, în schimb, părea să nu se simtă prea bine. Se bâlbâia, vorbea repede, aproape în şoaptă.

— Webster a venit iar să ne pună întrebări despre Derwatt. Vrea să ştie unde e, dacă a plecat din Anglia.

— Ce i-aţi spus?

— Că nu ştim nimic.

— Puteţi să-i spuneţi lui Webster că părea deprimat şi că voia să fie singur.

— Cred că Webster o să vină din nou pe la tine. Vrea să stabilească o întâlnire cu doamna Murchison în Franţa. De-asta te-am sunat.

Tom oftă.

— Când o să ajungă?

— Poate astăzi, nu ştiu.

Închizând telefonul, Tom se simţea tulburat, dar şi enervat. Iar să stea la discuţii cu Webster! Prefera să plece de acasă.

— Ce e, scumpule?

— Nu pot să merg în vizită la familia Berthelin. (Tom începu să râdă: refuzul invitaţiei din partea familiei Berthelin nu era nici pe departe cea mai gravă problemă pe care o avea.) Trebuie să plec la Paris imediat şi mâine să fiu la Salzburg. S-ar putea să sune în seara asta inspectorul Webster. Spune-i că sunt plecat la Paris cu nişte afaceri, că trebuie să mă văd cu contabilul meu, găseşti tu ceva. Nu ştii unde sunt. La un hotel, bineînţeles, dar nu ştii la care.

— De cine fugi, Tom?

Bărbatul tresări. De cine fugea? De ce fugea? Din cauza lui Bernard?

— Nu ştiu. (Începuse să transpire. Voia să facă un duş, dar se temea că n-o să mai aibă timp.) Spune-i şi doamnei Annette că a trebuit să plec la Paris de urgenţă.

Urcă şi îşi scoase valiza din dulap. Va fi nevoit să poarte din nou impermeabilul acela oribil şi să redevină Robert Mackay. Héloïse veni să-l ajute.

— Ce mi-ar plăcea să fac un duş! spuse el.

Peste câteva clipe o auzi pe Héloïse deschizând robinetele din baie. Se dezbrăcă repede şi alergă sub duş. Apa era grozavă.

— Pot să vin şi eu cu tine?

Lui Tom i-ar fi plăcut la nebunie!

— Scumpo, nu se poate, din cauza paşaportului. Doamna Ripley nu poate să treacă frontiera germană sau austriacă împreună cu Robert Mackay. Fir-ar el al naibii de Mackay!

Ieşi de sub duş.

— Din cauza lui Murchison vine inspectorul? Tom, tu l-ai omorât?

Tom era sigur că ea ştia despre Dickie. Nu-i spusese niciodată, dar ştia. Era mai bine să recunoască, se gândi el. Poate că Héloïse i-ar fi de ajutor... De altfel, situaţia era atât de disperată, încât, dacă dădea greş, totul s-ar fi dus de râpă, inclusiv căsnicia lui. Pentru o clipă, se întrebă dacă n-ar fi putut totuşi să meargă la Salzburg împreună cu Héloïse, folosindu-se de numele lui adevărat. Dar, oricât i-ar fi plăcut ideea, nu ştia ce-l aştepta şi ce ar fi fost nevoit să facă la Salzburg, şi nici unde ar fi urmat să plece de acolo. În orice caz, ar fi fost bine să ia cu el amândouă paşapoartele: şi cel fals, şi cel adevărat.

— L-ai omorât, Tom? Aici?

— A trebuit să-l omor ca să salvez mai multe persoane.

— Tipii de la galerie? De ce? (Începu să vorbească în franceză.) De ce sunt aşa de importanţi?

— Păi, Derwatt e mort de ani de zile, spuse Tom. Murchison avea de gând să facă găligie.

— E mort!

— Da. Eu am jucat rolul lui la Londra, de două ori. („Am jucat rolul" – în franceză, nu părea atât de serios.) Acum îl caută. Încă nu s-au pus serios pe treabă, dar povestea nu s-a terminat.

— Şi tu eşti cel care-i falsifica tablourile?

Tom pufni în râs.

— Nu sunt chiar aşa de bun, Héloïse. Nu, falsificatorul era Bernard, nebunul. Nu mai vrea să continue. E foarte simplu.

— Şi de ce trebuie neapărat să pleci să-l cauţi? Te rog, nu te băga în toată povestea asta.

Tom nu ascultă mai departe. Acum ştia de ce trebuia să-l găsească pe Bernard. Tocmai avusese o viziune. Îşi luă valiza.

— Îngeraş, poţi să mă conduci până la Melun? Dar fără să treci prin faţa comisariatului de poliţie?

Doamna Annette era jos în bucătărie. Tom îşi luă rămas-bun de la ea în grabă, din prag, ferindu-se, ca ea să nu observe că-şi schimbase freza. Ducea iarăşi pe braţ impermeabilul acela oribil, dar de data asta era convins că avea să-i poarte noroc.

Tom îi promise soţiei sale că va păstra în permanenţă legătura cu ea, dar că va semna telegramele cu alt nume. Se sărutară în maşină, apoi bărbatul se desprinse din braţele ei şi se urcă în trenul care mergea la Paris, în compartimentul de clasa întâi.

La Paris, Tom descoperi că nu avea nici un zbor direct spre Salzburg. Trebuia să schimbe avionul la Frankfurt. Era singurul zbor din ziua aceea, programat la ora două şi jumătate după-amiaza. Trase peste noapte la un hotel, nu departe de gara Lyon. Cu puţin înainte de miezul nopţii, o sună pe Héloïse. Îl durea sufletul să şi-o imagineze singură în casă, fără să ştie nimic despre el, şi poate stând faţă în faţă cu Webster. Renunţase să mai meargă la familia Berthelin.

— Alo, scumpo? Dacă Webster e acolo, spune că am greşit numărul şi închide.

— Aţi greşit numărul, domnule, zise Héloïse şi închise.

Tom simţi o strângere de inimă. I se înmuiară picioarele şi se aşeză pe pat. Îşi reproşă că o sunase. Era întotdeauna mai bine să lucreze singur. Mai mult ca sigur că Webster înţelesese sau bănuise cine era la telefon.

Prin ce trecea Héloïse în clipa aceea? Oare făcuse bine că-i spusese tot?

A doua zi de dimineaţă, Tom îşi cumpără un bilet de avion şi, la ora două şi jumătate, era la Orly. Dacă nu-l va găsi pe Bernard la Salzburg, unde să-l mai caute? La Roma? Spera să nu fie nevoit să facă asta. În această metropolă era foarte greu să găseşti o persoană dispărută. La aeroport, Tom stătu tot timpul cu capul în pământ, fără să privească nici în dreapta, nici în stânga, căci era posibil ca Webster să fi trimis pe cineva de la Londra să-l caute. Totul depindea de cum evoluaseră lucrurile, şi el nu era la curent cu situaţia. De ce venise Webster a doua oară în vizită? Oare inspectorul bănuia că el jucase rolul lui Derwatt? Dacă da, faptul că intrase şi ieşise din Anglia cu un alt paşaport avea să-i fie de folos: cel puţin, Tom Ripley nu fusese la Londra în acelaşi timp cu pictorul Derwatt.

Trebui să aştepte o oră la aerogara din Frankfurt, apoi Tom urcă într-un cvadrimotor austriac cu un nume fermecător: *Johann Strauss*. La Salzburg, se

simțea deja mai în siguranță. Luă tramvaiul spre Mirabelplatz și, cum voia să meargă să doarmă la *Goldener Hirsch*, se hotărî să sune înainte, pentru că era cel mai bun hotel din oraș și nu știa sigur dacă o să găsească vreo cameră disponibilă. Exista, totuși, o cameră cu baie. O rezervă sub numele de Thomas Ripley. Apoi se hotărî să meargă la hotel pe jos, pentru că distanța era destul de mică. Mai fusese de două ori la Salzburg, o dată împreună cu Héloïse. Pe trotuar se plimbau oameni cu *Lederhosen* și pălării tiroleze, care își completau costumul cu cuțite de vânătoare vârâte în elasticul șosetelor. Restaurantele hotelurilor vechi, de care Tom își aducea vag aminte, își etalau meniurile pe panouri: o masă completă cu *Wienerschnitzel* costa între douăzeci și cinci și treizeci de șilingi.

Ajunse în dreptul râului Salzach, trecu de podul principal – Stadtsbrücke – și zări alte două poduri mai mici. Tom o luă pe primul dintre ele. Se uita mereu în jur după silueta firavă și încovoiată a lui Bernard. Apa cenușie curgea rapid și făcea jerbe de spumă în jurul stâncilor care mărgineau malurile pline de verdeață. Începuse să se întunece, era aproape șase seara. Se aprinseseră luminile, la intervale neregulate, în partea veche a orașului, de care se apropia el: scânteiau brusc, ca niște stele, pe colina principală Feste Hohensalzburg și pe partea unde se afla Mönschberg. Tom intră pe o străduță scurtă și îngustă, care dădea în Getreidegasse.

Prin fereastra camerei sale, situată în spatele hotelului, Tom avea vedere spre Sigmundsplatz. Zărea pe dreapta fântâna numită „Baia cailor", amplasată aproape de o mică faleză stâncoasă. Își amintea că dimineața zarzavagiii veneau și se așezau în fața fântânii. Timp de câteva minute, își trase sufletul, apoi își desfăcu bagajul, mergând în șosete pe parchetul din pin lustruit. Decorațiunile erau pline de acel verde specific austriac, pereții erau albi, geamurile duble erau protejate de ambrazuri adânci. Ah, Austria! Se gândi că ar fi fost o idee bună să coboare să bea un *Doppelespresso* la cafeneaua *Tomaselli*, aflat la câțiva pași. Era un local mare și existau șanse să dea de Bernard acolo.

În cele din urmă, Tom bău un rachiu – era cam târziu pentru cafea. Nu-l întâlnise pe pictor. Pe rastelele rotative descoperi ziare în mai multe limbi. Tom răsfoi *Times* și *Herald Tribune* ediția franceză, fără să găsească nici o informație referitoare la Bernard (de altfel, nici nu se aștepta la așa ceva), nici la Thomas Murchison, nici la călătoriile doamnei Murchison în Franța și în Anglia. Cu atât mai bine!

Ieși, traversă din nou Stadtsbrücke și urcă de-a lungul bulevardului Linzergasse. Era trecut de ora nouă seara. Tom își spuse că, dacă Bernard se afla la Salzburg, locuia fără îndoială într-un hotel ieftin, care putea să fie de o parte sau de alta a Salzach-ului. Bănuia că pictorul ajunsese în oraș cu vreo două sau trei zile în urmă. Cum putea să afle? Tom privi

vitrinele, în care erau expuse cuțite de vânătoare, mojare pentru pisat usturoi, aparate de ras electrice, haine tiroleze: cămăși albe și fuste cu volănașe.

Căută pe străzile mai mici, unele foarte înguste, întunecate, cu case ale căror uși erau închise pe ambele părți. Pe la zece seara i se făcu foame și intră într-un restaurant. După aceea, se întoarse pe un alt drum la cafeneaua *Tomaselli*, unde avea de gând să stea o oră. În apropiere, se afla casa unde se născuse Mozart. Dacă Bernard era la Salzburg, probabil că frecventa cartierul acela.

La cafeneaua *Tomaselli*, Tom avu tot atât de puțin noroc ca și până atunci. Zări numai clienți – locuitori din Salzburg – care se îndopau cu prăjituri enorme cu cafea și frișcă sau sirop de zmeură. Tom începuse să-și piardă răbdarea, era enervat că nu putea să dea de Bernard. Faptul că se simțea obosit îl irita și mai tare. Se întoarse la hotel.

A doua zi, la nouă și jumătate dimineața, Tom era din nou pe stradă, pe malul drept al Salzachului, cu ochii în patru, oprindu-se din când în când să mai privească vitrinele. O luă de-a lungul râului, cu gândul să viziteze Muzeul Mozart. O luă pe Dreifaltigkeitsgasse, apoi pe Linzergasse și, când se apropie de Stadtsbrücke, îl văzu pe Bernard, care cobora pe cealaltă parte a străzii.

Pictorul mergea cu privirea în pământ și era cât pe ce să fie lovit de o mașină. Tom, care voia să-l urmărească, fu reținut la semafor, dar nu avea

importanță, pentru că-l vedea în continuare. Impermeabilul lui Bernard era și mai murdar decât înainte; cordonul desprins din agățătorile lui atârna până aproape de pământ. Parcă era un cerșetor. Tom trecu pe celălalt trotuar și păstră o distanță de vreo zece metri între ei, fiind foarte atent să nu-l piardă pe vreo străduță lăturalnică.

— Ești ocupat în dimineața asta? întrebă în engleză o voce de femeie.

Surprins, Tom ridică privirea și văzu în fața lui o prostituată blondă, care stătea în picioare în cadrul unei uși. Începu să meargă mai repede. Fir-ar să fie, oare impermeabilul pe care-l purta îl făcea să arate chiar așa de sărac? La zece dimineața!

Bernard mergea în continuare pe Linzergasse. Apoi traversă și, câteva case mai încolo, împinse o ușă pe care scria: *Zimmer und Pension*. Clădirea era destul de murdară. Tom rămase nemișcat pe trotuarul de vizavi. Numele pensiunii era *Der Blaue*... și doar atât se putea înțelege de pe firma decolorată și uzată. Acum știa unde locuia Bernard. Tom era fericit că intuise corect orașul în care se afla pictorul – Salzburg. Dar dacă intrase numai ca să caute o cameră?

Nu, chiar locuia la *Der Blaue*, pentru că nu mai apăru și, în afară de asta, nu purta nici un bagaj cu el. Urmă o așteptare penibilă, pentru că nu era nici o cafenea prin apropiere de unde ar fi putut să supravegheze ușa pensiunii. În plus, Tom trebuia să se ascundă, ca nu cumva pictorul să-l vadă pe

fereastră. Prevedre inutilă, pentru că oamenii ca Bernard primeau de obicei cele mai proaste camere, cele care dădeau spre curtea interioară. Tom se ascunse totuşi, şi trebui să aştepte până pe la unsprezece.

În cele din urmă, Bernard ieşi. Se bărbierise. O luă la dreapta, de parcă se îndrepta spre un loc precis.

Tom îl urmări discret, aprinzându-şi o ţigară Gauloises. Ajunseră din nou la podul principal. Apoi o luară pe strada pe care Tom mersese în ziua precedentă şi dădură în Getreidegasse. Pentru o clipă, Tom putu să vadă profilul ascuţit şi destul de frumos al lui Bernard, gura clar conturată, pometii osoşi şi tenul măsliniu. Pantofii lui erau destul de uzaţi. Împinse uşa Muzeului Mozart. Intrarea: doisprezece şilingi. Tom îşi ridică gulerul impermeabilului şi o luă pe urmele lui Bernard.

Biletele se eliberau într-o cameră de la etaj. Acolo se găseau vitrine care expuneau manuscrise şi programe de operă. Tom privi în sala mare şi, nevăzându-l pe Bernard, se gândi că poate urcase la etajul al doilea, vechiul apartament al familiei Mozart, dacă-şi mai aducea bine aminte. Începu să urce scara care ducea la etajul doi.

Bernard stătea aplecat deasupra clavecinului lui Mozart, ale cărui clape erau protejate de un geam.

Cum în muzeu se aflau doar cinci sau şase persoane, trebuia să fie atent. Tom se ascunse chiar în spatele unei uşi, astfel încât Bernard să nu-l vadă dacă s-ar fi întors. Voia să-şi dea seama în ce stare de

spirit era, îndemnat de curiozitatea de a vedea pe cineva traversând o criză, fără ca persoana respectivă să-şi dea seama. Bernard trecu într-o altă sală, mergând încet.

Câteva minute mai târziu, Tom urcă, în spatele lui, ultima scară. Alte vitrine. (În sala clavecinului, se afla un panou care marca locul unde fusese altădată leagănul lui Mozart. Ar fi putut să pună şi ei o copie măcar, îşi spuse Tom.) Scara era prevăzută cu o balustradă mică de fier. Privind ferestrele dispuse oblic ale casei, Tom se întrebă ce vedea familia muzicianului atunci când se uita afară. Mai mult ca sigur că acoperişul clădirii de vizavi nu exista pe vremea aceea. Reprezentările miniaturale ale scenelor din operele lui Mozart erau neinteresante şi destul de prost realizate, dar Bernard era captivat de ele.

Deodată, Bernard întoarse capul în direcţia lui Tom... care rămase nemişcat în cadrul unei uşi. Privirile li se întâlniră, apoi Tom făcu un pas înapoi şi o luă la dreapta, spre scară. Se simţea stânjenit şi nu-şi recăpătă sângele-rece decât în aer liber, în mijlocul trecătorilor de pe Getreidegasse. O luă pe mica străduţă care mergea spre râu. Oare va încerca Bernard să-l urmărească? Îşi vârî capul între umeri şi grăbi pasul.

Pe chipul pictorului, uimirea fusese urmată repede de groază, de parcă ar fi văzut o fantomă.

Şi Tom înţelese că Bernard era într-adevăr convins că văzuse fantoma lui Thomas Ripley, omul pe care-l omorâse.

Tom se întoarse brusc şi porni din nou spre muzeu. Se gândi că era posibil ca pictorul să părăsească oraşul şi nu voia să se întâmple asta. Oare ar fi trebuit să-l strige, dacă l-ar fi zărit pe trotuar? Aşteptă câteva minute în faţa muzeului şi, cum Bernard nu apărea, o luă în direcţia pensiunii unde se cazase. Apropiindu-se, îl văzu pe Bernard venind pe Linzergasse şi intrând la *Der Blaue*. Tom îl aşteptă o jumătate de oră, apoi se hotărî să renunţe. Aproape că era dispus să-l piardă din nou. Avea poftă de o cafea. Se duse să bea una la barul hotelului. Se hotărî ca după aceea să meargă înapoi la pensiunea lui Bernard şi să le ceară celor de la recepţie să-l avertizeze pe *Herr* Tufts că Tom Ripley îl aştepta jos ca să discute cu el.

Dar nu reuşi să treacă de pragul pensiunii. Ridică un picior şi, cuprins parcă de o ameţeală, nu se mişcă din loc. „De vină e nehotărârea, îşi spuse el, nimic altceva."

În cele din urmă, se întoarse la hotel, de cealaltă parte a râului. Intră în holul elegant al *Goldener Hirsch*, unde portarul în uniformă gri cu verde îi întinse cheia. Liftul automat îl duse la etajul trei. Ajuns în cameră, îşi scoase impermeabilul oribil şi îşi goli buzunarele: ţigări, chibrituri, monede franţuzeşti şi austriece.

Separă monedele franţuzeşti de cele austriece şi le vârî în buzunarul exterior al valizei. Apoi se dezbrăcă şi se prăbuşi pe pat. Nu-şi dăduse seama cât de obosit era.

Când se trezi, era ora două după-amiaza şi soarele strălucea. Tom ieşi să se plimbe. Nu-l căută pe Bernard, se plimbă pur şi simplu ca un turist obişnuit, dar fără un obiectiv anume. Oare ce făcea pictorul la Salzburg? Tom îşi simţea mintea limpede, dar nu ştia cum să procedeze. Să-l abordeze pe Bernard şi să încerce să-i spună că fosta iubită voia să-l vadă? Să discute cu el şi să încerce să-l convingă... să ce?

Între patru şi cinci după-amiaza, Tom avu un acces de depresie. Luase o cafea şi un *Steinhager*. Era foarte departe, în amonte de râu, mai sus decât Hohensalzburg, dar tot pe chei, în partea veche a oraşului. Se gândea la felul în care Jeff, Ed şi acum şi Bernard se schimbaseră de la începutul afacerii Derwatt. Şi Cynthia suferise: din cauza „Derwatt Ltd.", cursul vieţii sale luase o altă turnură, ceea ce era mai important pentru Tom în clipa de faţă decât viaţa celor trei oameni. Fără toată povestea asta, cine ştie, poate că Cynthia s-ar fi căsătorit cu Bernard şi ar fi făcut un copil sau doi. Tom n-ar fi ştiut să spună de ce i se părea că urmările fuseseră mai grave pentru ea decât pentru Bernard. Doar Jeff şi Ed o duceau bine şi păreau să fi beneficiat de pe urma întregii afaceri. Bernard, la treizeci şi trei sau treizeci şi patru de ani, părea epuizat.

Tom intenţionase să cineze la restaurantul hotelului, considerat unul dintre cele mai bune din tot Salzburgul, dar era într-o stare de spirit care nu i-ar fi permis să se bucure de o masă bună într-un decor plăcut, şi o luă la întâmplare pe Getreidegasse, trecu

prin fața Bürgerspital Platz (după cum scria pe placă), trecu prin G'Stätentor, una dintre vechile porți ale orașului, atât de apropiată de Mönschberg, încât două mașini nu puteau să treacă una pe lângă alta. Pe partea cealaltă, strada era aproape la fel de îngustă și de întunecată. Tom se gândi că trebuia să găsească un restaurant prin zonă. Descoperi două care aveau meniul aproape identic: supa zilei, *Wienerschnitzel* cu cartofi, salată, desert, totul pentru douăzeci și șapte de șilingi. Intră în cel de-al doilea, numit *Eigler* sau cam așa ceva, care avea o emblemă în formă de lanternă.

Două chelnerițe negrese, cu uniformă roșie, erau așezate la o masă, cu clienții. Din tonomat se auzea muzică și becurile răspândeau o lumină difuză. Oare era un bordel, un club sau, pur și simplu, un restaurant ieftin? Tom tocmai voia să intre când îl văzu pe Bernard singur, în fața farfuriei cu supă. Ezită.

Pictorul ridică ochii spre el.

Tom își pusese câteva piese de îmbrăcăminte mai elegante: vestă de tweed, un fular în jurul gâtului – fularul pe care i-l spălase Héloïse într-un hotel din Paris. Tocmai voia să se apropie zâmbind și să întindă mâna, când Bernard se ridică pe jumătate, cu o expresie îngrozită.

Privirea celor două chelnerițe trecu de la un bărbat la celălalt. Una dintre ele se ridică foarte încet, cu intenția evidentă de a merge spre Bernard și de a-l întreba dacă se simțea bine, căci arăta de parcă tocmai aflase că a înghițit otravă.

Bernard făcu repede un gest de negație, eschivându-se (nu era clar dacă la adresa lui Tom sau a chelneriței.)

Tom se întoarse, împinse ușa, apoi obloanele, și ieși în stradă. Ajungând la G'Stättentor, în zona mai bine luminată, constată că mergea ca Bernard, cu ochii în pământ și mâinile în buzunare. Se întrebă dacă nu făcuse o greșeală. Oare ar fi trebuit să înainteze, să se apropie de Bernard, pur și simplu?

Dar pictorul arăta de parcă ar fi vrut să urle.

Trecu prin fața hotelului și o luă la dreapta la primul colț. Cafeneaua *Tomaselli* era la câțiva metri. Dacă Bernard îl urmărise – căci părăsise sigur restaurantul – și se va apropia de el, cu atât mai bine. Dar știa că nu se va întâmpla așa ceva. În mod sigur, Bernard era convins că are halucinații.

Pictorul nu veni.

Cadrul de lemn al ușii cafenelei era prevăzut cu o tijă metalică pe care atârna o perdea verde. De fiecare dată când perdeaua se mișca, Tom își ridica privirea, dar mereu era altcineva.

Dacă pictorul ar fi intrat în încăpere și s-ar fi îndreptat spre el, ar fi făcut-o ca să se asigure că era chiar Tom în carne și oase. Ar fi fost o reacție normală. (Dar reacțiile lui Bernard păreau să nu mai fie normale.) Tom voia să-i spună: „Așază-te și hai să bem un pahar de vin. Acum poți să te convingi că nu sunt o fantomă. Am vorbit cu Cynthia. Ar vrea să te vadă din nou." Trebuia să-l salveze pe Bernard.

Dar Tom nu era convins că va reuși.

A doua zi, Tom se hotărî: va vorbi cu Bernard de bunăvoie sau cu de-a sila, chiar dacă va trebui să se bată cu el pentru asta. Va încerca să-l convingă să se întoarcă la Londra. Poate că Bernard avea acolo niște prieteni, în afară de Jeff și Ed, pe care mai mult ca sigur că ar fi refuzat să-i vadă. Oare mama lui mai trăia? Tom simțea că trebuie să facă ceva, pentru că-i era milă de Bernard, cu aerul lui nefericit. De fiecare dată când îl vedea, îl cuprindea o durere ciudată, ca și cum s-ar fi uitat la un om aflat în agonie, dar totuși în picioare.

La ora unsprezece, Tom merse la *Der Blaue Nu-Știu-Cum* și o întrebă în germană pe femeia cu părul șaten de la recepție:

— Scuzați-mă, este cazat aici un anume Bernard Tufts, *ein Englischer*?

Femeia făcu ochii mari.

— Da, dar tocmai a plătit. Acum o oră.

— A spus unde merge?

Bernard nu spusese nimic. Tom îi mulțumi și simți cum privirea femeii îl urmărește până în stradă: mai mult ca sigur că pentru ea era la fel de ciudat ca și Bernard, din moment ce-l cunoștea.

Tom luă taxiul până la gară. (Aeroportul din Salzburg era mic și probabil puțin folosit. Oricum, trenul era mai ieftin decât avionul.) Bernard era de negăsit. Tom îl căută pe peroane și în bufetul gării. Apoi se întoarse pe jos înspre râu, încercând să descopere un om într-un impermeabil bej șifonat, cu un rucsac în spate. Pe la ora două, merse la aeroport cu taxiul, în eventualitatea că Bernard s-ar fi hotărât să ia avionul spre Franța. Nici acolo nu dădu de el.

Puțin după ora trei după-amiaza, în sfârșit, îl văzu. Era pe un pod, unul dintre cele mai mici, pe care mașinile nu puteau circula decât într-un singur sens. Privea apa, sprijinit cu coatele de parapet și cu rucsacul așezat la picioarele lui. Tom încă nu ajunsese la pod. Îl zărise pe Bernard de la o distanță destul de mare. Oare se pregătea să sară? Vântul îi flutura părul. Tom avu certitudinea că voia să se sinucidă. Poate chiar în clipa aceea, sau poate că se va plimba și se va întoarce într-o oră sau două. În orice caz, se va sinucide în seara aceea. Două femei trecură pe lângă el și-l priviră într-un mod ciudat. Tom așteptă ca ele să se îndepărteze și merse spre pictor. Jos, apa făcea spume în jurul stâncilor care mărgineau malurile. Tom nu-și amintea să fi văzut vreodată o barcă pe Salzach. Poate că râul nu era destul de adânc.

Ajunsese la patru metri de Bernard şi tocmai se pregătea să-l strige, când acesta întoarse capul şi-l văzu.

Se îndreptă brusc, şi Tom avu senzaţia că privirea pictorului rămăsese la fel de fixă. Dar îşi ridică rucsacul de jos.

— Bernard! strigă Tom.

Dar, chiar în clipa aceea, o motocicletă cu ataş trecu pe lângă ei, făcând mult zgomot, şi Tom se temu că pictorul nu-l auzise.

— Bernard!

Nefericitul o luă la fugă.

— Bernard!

Tom se izbi de o femeie care venea înspre el, aproape trântind-o pe jos.

— Îmi pare rău, spuse el.

Repetă cuvintele în germană şi o ajută să ridice de jos pachetul pe care-l scăpase. Ea îi spuse ceva, făcând o aluzie la „un jucător de fotbal".

Tom începu să alerge. Îl vedea încă pe Bernard. Se încruntă de furie şi de ruşine în acelaşi timp. Simţi brusc că-l urăşte, şi muşchii i se încordară. Pictorul se deplasa repede, cu paşi mari, fără să privească în spate, şi Tom se gândi că Bernard ar fi fost în stare să meargă aşa până când s-ar fi prăbuşit. Era surprins să constate că pentru el Bernard era un fel de fantomă, aşa cum pictorul avea impresia că Tom era o fantomă.

Bernard mergea la întâmplare prin oraş, dar fără să se îndepărteze de râu. Se urmăriră aşa timp de o

jumătate de oră. Ieşiseră din oraşul propriu-zis şi mergeau pe nişte străzi aproape pustii, pe care se aflau ici şi colo florării, livezi, grădini, o vilă, o cofetărie a cărei terasă goală dădea spre râu. În cele din urmă, Bernard împinse uşa unei cafenele.

Tom încetini. Nu era nici obosit, nici nu gâfâia după tot marşul pe care-l făcuse. Avea o stare ciudată, de parcă ajunsese în paradis, şi doar răcoarea plăcută a vântului îi aducea aminte că era încă pe pământ.

Salonul mic şi pătrat al cafenelei avea peretele exterior din sticlă, şi Tom îl văzu pe Bernard aşezat la o masă, în faţa unui pahar de vin roşu. Nu mai era nimeni în local, în afara unei chelneriţe destul de în vârstă, cu uniformă neagră şi şorţ alb. Tom zâmbi, simţindu-se mai liniştit, şi, fără să se mai gândească, intră. Bernard îl privi uimit, dar fără să pară îngrozit.

Tom zâmbi din nou şi dădu din cap. Nu ştia de ce făcuse asta. Ca să-l salute pe Bernard? Se imagină aşezându-se în faţa lui şi spunându-i: „Nu sunt o fantomă. N-ai pus prea mult pământ peste mine. Şi am reuşit să ies din groapă. Caraghios, nu? Tocmai am fost la Londra. M-am întâlnit cu Cynthia şi mi-a spus..." Apoi se văzu ridicând paharul şi dându-i o palmă pe spate lui Bernard ca să-l convingă că nu avea halucinaţii. Dar lucrurile nu se petrecură aşa cum dorea el. Expresia lui Bernard deveni bănuitoare, chiar ostilă. Furios, Tom renunţă, deschise uşa şi se furişă afară, mergând cu spatele.

Traversă strada, îndepărtându-se de oraş, ajungând pe malul râului, unde se ascunse în spatele unei cabine telefonice şi îşi aprinse o ţigară franţuzească.

Bernard ieşi din cafenea şi-l căută din ochi, dar nu părea nervos: s-ar fi zis că nu se aştepta să-l vadă pe Tom. Începu din nou să meargă, îndepărtându-se de Salzburg, pe trotuarul paralel cu râul. Tom făcu şi el acelaşi lucru.

În faţa lor se ridicau coamele munţilor acoperiţi de copaci de un verde-închis, mai ales pini, traversaţi de albia Salzachului. Drumul era încă asfaltat, dar în depărtare se vedea cum, în dreptul unei bifurcaţii, acesta se continua cu o cărare. Oare Bernard, împins de forţa pe care i-o dădea nebunia, avea să escaladeze muntele? De vreo două ori, pictorul privi în spate, dar Tom păstrase o distanţă suficient de mare ca să nu fie văzut de cineva care nu s-ar fi uitat atent. Din comportamentul lui Bernard se vedea că nu-l observase.

Se aflau la vreo opt kilometri de Salzburg. Tom se opri ca să-şi şteargă fruntea şi să-şi desfacă nodul cravatei, pe sub fular. Bernard dispăru la o cotitură, şi Tom o luă la fugă, temându-se să nu-l piardă, aşa cum se întâmplase la Salzburg.

În cele din urmă, îl ajunse. În aceeaşi clipă, Bernard privi înapoi. Tom se opri şi ridică mâinile, astfel încât pictorul să-l poată observa mai uşor. Dar Bernard se întoarse iar cu spatele, cum o făcuse deja de câteva ori. Îl văzuse sau nu pe Tom? Mai conta? Tom o luă iarăşi din loc. O curbă îl făcu să-l piardă

din nou din ochi. Grăbi pasul. Când ajunse în dreptul curbei, Bernard nu mai era acolo. Tom se opri şi ascultă cu atenţie, încercând să-şi dea seama dacă pictorul intrase în pădure, dar nu auzi decât ciripitul păsărilor şi undeva, foarte departe, clopotele unei biserici.

Desluşi în stânga lui un foşnet de crengi de-abia perceptibil, care se stinse repede. Înaintă câţiva metri în pădure şi ascultă.

— Bernard! strigă el cu o voce aspră.

Era imposibil ca pictorul să nu-l fi auzit.

Oare Bernard nu ştia ce să facă?

Se auzi un zgomot înfundat. Sau i se păruse doar?

Înaintă şi mai mult în pădure. La vreo douăzeci de metri, se desfăşura o pantă lină care cobora spre râul, dar, puţin mai încolo, un ţărm abrupt de stânci cenuşii forma un zid de vreo cincisprezece metri înălţime, poate chiar mai mult. Rucsacul pictorului se afla pe jos, chiar la marginea falezei, şi Tom înţelese imediat ce se întâmplase. Se apropie, cu urechile ciulite: nu se auzea nici un zgomot, s-ar fi zis că până şi păsările încetaseră să mai cânte. Privi în jos: ţărmul era mai puţin abrupt decât lăsa impresia la prima vedere, şi poate că Bernard se lăsase să alunece până jos pe grohotiş, înainte să sară sau să se rostogolească.

— Bernard!

Tom păşi puţin spre stânga, unde se putea apleca să privească fără nici un risc. Sprijinindu-se de un copăcel şi măsurând din ochi distanţa care-l separa de

un pin uriaş, în eventualitatea în care ar fi alunecat şi ar fi fost nevoit să se agaţe de ceva, îşi întinse gâtul şi văzu o siluetă gri, lungită pe pietre, cu un braţ întins. Bernard nu mai mişca.

Tom reveni într-o zonă mai sigură. Luă de jos rucsacul lui Bernard şi fu impresionat de cât de uşor era. Dură câteva minute până reuşi să-şi vină în fire şi să-şi adune gândurile. Oare va dura mult până să descopere cineva cadavrul? Putea fi văzut de pe malul râului? Dar trecea vreodată cineva pe acolo? În următoarele ore, şansele să se întâmple aşa ceva erau destul de puţine. Tom nu se simţea în stare să se apropie de Bernard şi să-l privească. Ştia că era mort.

Tocmai comisese o crimă foarte ciudată.

Tom o luă înapoi spre Salzburg. Drumul cobora. Nu întâlni pe nimeni. În apropiere de oraş, văzu un autobuz şi-i făcu semn să oprească. Nu ştia prea bine unde se găsea, dar i se părea că autobuzul mergea în direcţia cea bună.

Şoferul îl întrebă unde voia să coboare.Tom îi spuse că dorea să ajungă cât mai aproape de Salzburg.

Şoferul îi luă câţiva şilingi.

Tom coborî din maşină de îndată ce văzu primele clădiri de la marginea oraşului. Îşi continuă drumul pe jos. În cele din urmă, ajunse la Residenzplatz şi pe urmă la Getreidegasse. Ducea în continuare rucsacul lui Bernard.

Împinse uşa hotelului *Goldener Hirsch*, trase în piept mirosul de ceară de mobilă, simţind cum îl pătrunde atmosfera de confort şi linişte.

— Bună seara, domnule, spuse portarul, întinzându-i cheia.

Ceasul deşteptător îl trezi pe Tom dintr-un vis care îi lăsă o senzaţie neplăcută de frustrare. Se afla într-o casă cu şapte sau opt persoane (dintre care îl cunoştea doar pe Jeff Constant), care râdeau de el, pentru că toate îi mergeau de-a-ndoaselea: rămăsese în urmă cu o sarcină pe care o avea de îndeplinit, se plimba în slip în loc să poarte pantaloni, nu avea destui bani ca să plătească o datorie, tocmai întârziase la o întâlnire... Senzaţia neplăcută continuă câteva minute după ce se trezise.

Apoi comandă o ceaşcă de *Kaffee Komplet*.

Primele înghiţituri ale licorii calde îi făcură bine. Oscila între două idei: să ascundă cadavrul lui Bernard – dar cum? – sau să-i sune pe Jeff şi pe Ed ca să le spună ce se întâmplase. Poate că Jeff şi-ar fi păstrat sângele-rece, dar era greu de crezut că ar fi fost în stare să-i sugereze vreo soluţie. Se simţea cuprins de o angoasă care nu avea nici o justificare logică şi nici nu-l ajuta să gândească.

De fapt, voia să-l sune pe Jeff pentru că îi era frică şi se simţea singur.

Întrucât nu avea nici un chef să aştepte într-un oficiu poştal aglomerat şi zgomotos, ridică receptorul şi ceru la recepţie să i se facă legătura cu Jeff.

Jumătatea de oră care urmă fu foarte dificilă pentru Tom. Îşi spuse că, într-adevăr, îşi dorise ca Bernard să se sinucidă, dar, în condiţiile în care se întâmplase, nu era vina lui. Din contră, se străduise să-l facă pe acesta să-şi dea seama că era viu şi nevătămat. Dacă Bernard crezuse că era o fantomă, era din pricină că el voise să creadă acest lucru. De altfel, poate că sinuciderea lui nu avea nici o legătură cu faptul că era convins că-l ucisese pe Tom. La urma urmei, nu spânzurase un manechin în pivniţa lui Tom înainte să fi încercat să-l omoare?

Tom realiză imediat că va avea nevoie de cadavrul lui Bernard şi că ideea asta nu-i dădea pace încă din ziua precedentă. Dacă reuşea să-i facă pe toţi să creadă că sinucigaşul era Derwatt, ar fi scăpat de orice bănuială. Mai târziu, va reuşi să explice într-un fel sau altul dispariţia lui Bernard.

Telefonul sună şi Tom se repezi să răspundă.

— Jeff, sunt eu, Tom. Mă aflu la Salzburg. Mă auzi bine?

Legătura era foarte bună.

— Bernard... Bernard e mort. S-a aruncat de pe o faleză.

— Nu se poate! E mort?

— Da. L-am văzut cu ochii mei. Ce s-a mai întâmplat pe la Londra?

— Ăă... Cei de la poliţie îl caută pe Derwatt. Nu ştiu dacă e sau nu la Londra, spuse Jeff, bâlbâindu-se.

— Trebuie să rezolvăm problema lui Derwatt, o dată pentru totdeauna, spuse Tom.

Jeff nu înţelese.

Discuţia deveni complicată, pentru că lui Tom îi venea greu să-i spună lui Jeff ce avea de gând să facă.

— Păi, unde e? Tot acolo unde a căzut?

— Nimeni nu l-a văzut... Trebuie să las impresia că cineva i-a ars corpul sau că m-a rugat să i-l ard eu, spuse el răbdător, încercând să răspundă întrebărilor pe care Jeff nu avea curaj să le pună. Crezi că avem altă soluţie?

Nu exista alta, dacă voia să scape „Derwatt Ltd." încă o dată.

— Nu.

Jeff, amabil ca de obicei!

— O să-i anunţ repede pe cei de la poliţia franceză şi pe Webster, dacă mai e acolo, spuse Tom pe un ton hotărât.

— A, Webster s-a întors. L-a căutat pe Derwatt aici şi ieri. Un poliţist îmbrăcat în civil a lansat ipoteza că e posibil să fi jucat cineva rolul lui Derwatt.

— Se gândesc la mine? întrebă Tom, neliniştit, dar simţindu-se dintr-o dată foarte sigur pe sine, aproape sfidător.

— Nu, nu, nici vorbă. Nu cred, totuşi. Dar cineva – nu ştiu dacă Webster sau altcineva – a lăsat să se înţeleagă că se cam pun întrebări pe unde ai fost. Se pare că au încercat să afle la ce hotel ai stat.

— Cred că nu mai e nevoie să-ți amintesc că, dacă te întreabă cineva, nu știi unde sunt. Cât despre Derwatt, spune-le că părea deprimat și că voi nu aveți nici o idee unde s-ar afla.

Câteva clipe mai târziu, Tom închise. Dacă poliția va investiga ce făcuse Tom la Salzburg și va descoperi convorbirea aceea pe nota de plată, le va spune că sunase ca să se intereseze de Derwatt. Trebuia să inventeze o poveste, cum că-l urmărise pe Derwatt până la Salzburg, dintr-un motiv oarecare. Bernard trebuia să apară și el în toată povestea. De exemplu, dacă pictorul...

Derwatt, deprimat și tulburat de dispariția lui Murchison și de posibilitatea ca acesta să fi fost asasinat, îl căutase pe Tom Ripley la Belle Ombre. Știa, prin Jeff și Ed, că Bernard trecuse pe la el. Tom îi propusese lui Derwatt să se întâlnească la Salzburg, pentru că îi era mai convenabil. (Dar ar fi putut să spună că ideea de a se întâlni la Salzburg fusese a lui Bernard, dacă era nevoie.) Tom avea să declare că-l văzuse de vreo două sau trei ori pe Derwatt la Salzburg, împreună cu Bernard. Derwatt părea foarte abătut. De ce? Tom nu știa. Derwatt nu-i povestise prea multe despre Mexic, dar îi pusese întrebări despre Murchison, spunându-i că n-ar fi trebuit să vină la Londra. În perioada cât stătuse la Salzburg, Derwatt se plimbase tot timpul prin oraș, fie ca să bea o cafea, fie ca să mănânce o supă, fie ca să consume o sticlă de Grinzing. În stilul lui caracteristic, nu-i

spusese lui Tom la ce hotel se cazase. Întotdeauna mergea singur la hotel după ce se despărțeau. Tom era convins că se cazase sub un nume fals.

Le va spune că el nu mărturisise nimănui (nici măcar soției sale) că plecase la Salzburg pentru a se întâlni cu Derwatt.

Povestea începea să capete contur.

Tom deschise fereastra care dădea spre Sigmundsplatz. În clipa aceea, forfotea de cărucioare pline cu ridichi albe, portocale și mere cu culori strălucitoare. O mulțime de oameni, în picioare, mâncau crenvurști cu muștar.

Tom găsi în cele din urmă curajul să deschidă rucsacul lui Bernard. Se așeză pe vine și trase fermoarul. Deasupra era o cămașă murdară, lenjerie de corp și un maiou, pe care le aruncă pe parchet. Apoi merse să încuie ușa camerei, cu toate că, în acest hotel, spre deosebire de altele, femeile de serviciu nu intrau fără să bată la ușă.

Un *Salzburger Nachrichten* și un *Times*, ambele vechi de două zile. O periuță de dinți, un aparat de ras, o perie de păr foarte uzată, niște pantaloni de bumbac bej, făcuți ghem, și tocmai la fund vechiul carnet maro din care Bernard citise la Belle Ombre. Deasupra, un album cu arc, care avea pe copertă marca fabricii producătorului de materiale pentru artiști „Derwatt". Tom îl deschise. Înăuntru erau schițe de biserici baroce și desene cu turnurile din Salzburg, unele înclinate, altele împodobite cu arabescuri suplimentare. Cerul era brăzdat de păsări care

aduceau mai mult a lilieci. Ici şi colo, umbre făcute cu degetul umed. Unul dintre desene fusese tăiat cu dungi groase de creion. O sticlă de tuş, cu dopul crăpat, dar încă solid, câteva creioane de cărbune şi două pensule legate cu elastic. Tom deschise în cele din urmă carnetul maro, ca să vadă dacă Bernard făcuse vreo însemnare recentă. Ultima era datată 5 octombrie, dar nu le citi pe cele dinainte. Nu-i plăcea să umble prin hârtiile personale ale unei alte persoane, dar recunoscu totuşi cele două pagini pe care le văzuse la Belle Ombre. Conţineau o dezvăluire a întregii escrocherii, aşa cum începuse ea cu şase ani în urmă. Nu le citi, ci le rupse în bucăţele pe care le aruncă la coş. Apoi aşeză la loc obiectele în rucsac, îl închise şi-l puse în dulap.

De unde va face rost de benzină ca să ardă cadavrul?

Putea să spună, de pildă, că rămăsese fără combustibil la maşină. Era imposibil să facă în ziua aceea tot ce-şi propusese pentru că singurul avion cu destinaţia Paris decola la ora paisprezece şi patruzeci de minute. Avea bilet de întoarcere. Sigur, nimic nu-l împiedica să ia trenul, dar controlul bagajelor avea să fie mult mai sever. Tom nu voia să rişte să fie găsit la vamă cu o pungă de cenuşă în valiză.

„Oare flăcările unui foc în aer liber vor fi suficient de puternică încât să transforme cadavrul în cenuşă?"

Tom plecă de la hotel înainte de prânz. Intră într-un magazin de pe Schwartzstrasse, de unde

cumpără o mică valiză, din piele de porc, în care puse mai multe ziare. Soarele strălucea, dar era destul de rece şi bătea vântul. Tom luă un autobuz care mergea în direcţia cartierului vechi, spre Maria-Plain şi Bergheim, două oraşe ale căror nume le găsise pe hartă. Coborî într-un loc care i se păru potrivit şi începu să caute o benzinărie, nu înainte să-şi ascundă valiza în spatele unui tufiş.

Angajatul de la benzinărie, binevoitor, se oferi să-l conducă până la maşină, dar Tom îi răspunse că vehiculul nu era foarte departe şi că tocmai de aceea cumpărase numai un bidon de zece litri, ca să nu fie nevoit să-l alimenteze direct de la pompă. După ce achită benzina, merse să-şi recupereze valiza. Era pe drumul cel bun, dar îi mai rămâneau câţiva kilometri de mers şi, de două ori, avu impresia că găsise locul unde căzuse Bernard, ca să constate apoi că se înşelase.

În cele din urmă, îl găsi. Coborî cu bidonul de benzină pe un drum ocolit. Mici şiroaie de sânge se scurseseră din corpul lui Bernard. Tom privi în jurul lui. Trebuia să găsească o grotă, o scobitură în stâncă, ceva care ar fi păstrat căldura. Avea nevoie şi de multe lemne. În minte i se ivi imaginea unui *ghat* indian, rugul acela uriaş pe care se ardeau cadavrele. Găsi un loc potrivit la poalele falezei, un fel de cavitate între stânci. Cel mai uşor ar fi fost să rostogolească trupul înţepenit până acolo.

Pentru început, Tom îi scoase lui Bernard singurul inel pe care-l purta, o şevalieră de aur pe care era

gravată o coroană. Vru s-o arunce în pădure, dar se răzgândi: cineva ar fi putut s-o găsească, aşa că o puse în buzunar, intenţionând s-o azvârle în Salzach. După aceea, căută prin buzunare. Câteva monede austriece în impermeabil, ţigări în haină, un portofel în pantaloni, pe care-l goli şi puse tot conţinutul în buzunarele sale. Fie avea să aprindă focul cu el, fie avea să-l arunce în flăcări mai târziu. După aceea, săltă cadavrul încleiat de sânge şi-l rostogoli până la scobitura pe care o găsise.

Se apucă să adune lemne, făcând vreo şase drumuri cu braţele pline. Se ferea să privească spre capul lui Bernard, care era de altfel în umbră. Apoi adună frunze uscate şi rămurele, aşeză sub ele hârtiile şi banii găsiţi în portofelul lui Bernard şi puse cadavrul pe grămada de lemne, străduindu-se să apropie de corp braţul care rămăsese întins. Cadavrul era ţeapăn şi nu reuşi, aşa că luă bidonul şi turnă benzină pe impermeabil, apoi mai puse deasupra nişte lemne înainte să aprindă focul.

Stând la distanţă, aruncă un chibrit aprins pe rug. Flăcări albe şi galbene se ridicară imediat. Cu ochii întredeschişi, Tom căută un loc ca să se adăpostească de fum. Focul sfârâia, dar el se feri să privească.

De jur-împrejur, nici o mişcare, nici măcar o pasăre pe cer.

Pe şosea trecu o maşină. Tom nu putea s-o vadă din cauza copacilor, dar după zgomot era probabil un camion. Vehiculul părea că se oprise, şi Tom se temu ca nu cumva şoferul să încerce să vadă de unde venea

fumul, dar, după câteva minute, fu convins că acesta îşi continuase drumul. Evitând să se uite spre cadavru, Tom îndesă crengile în foc, folosindu-se de un băţ. Îşi dădea seama că nu va obţine uşor o temperatură suficient de mare ca să incinereze corpul. Singura soluţie era, aşadar, să întreţină focul cât mai mult timp. Ceasul arăta ora două şi douăzeci după-amiaza. Căldura începu să crească, ocrotită de pereţii scobiturii, şi Tom nu mai putu face altceva decât să arunce crengi pe foc de la distanţă, timp de câteva minute. Apoi, când flăcările scăzură, reuşi să se apropie de foc, să adune lemnele pe jumătate arse şi să le arunce pe rug. Mai avea încă jumătate din bidonul cu benzină.

Hotărât să-şi îndeplinească treaba temeinic, strânse din nou lemne, le îngrămădi în jurul cadavrului, după care aruncă şi bidonul în foc. Impermeabilul şi pantalonii arseseră, dar pantofii şi corpul, din câte putea el să vadă, erau doar înnegrite de fum. Se auzi un zgomot ca de tobă, dar bidonul nu explodă. Cu simţurile la pândă, urmărea orice mişcare din pădure: fumul ar fi putut să atragă atenţia vreunui trecător. În cele din urmă, se dădu câţiva metri înapoi, îşi scoase impermeabilul, îl puse pe braţ şi se aşeză pe jos, cu spatele la foc. Voia să aştepte vreo douăzeci de minute. Ştia că oasele nu vor arde, aşa că va fi nevoit să sape iarăşi o groapă. Avea nevoie de o cazma, dar era prea riscant să cumpere una, aşa că trebuia s-o fure de undeva.

Când Tom se întoarse să privească rugul, acesta era negru, înconjurat de jar roşu, pe care-l dădu la o parte cu bățul. Corpul era aproape întreg. Nu reuşise... Tom se întrebă dacă va rămâne să termine în ziua aceea sau să continue a doua zi. Alese prima variantă, dacă avea să-i ajungă timpul ca să nu lucreze pe întuneric. Trebuia să găsească o cazma. Împunse cadavrul cu bățul şi constată că devenise gelatinos.

Urcă panta aproape în fugă. Mirosul era groaznic şi se strădui să respire cât mai puțin. Îşi dădu termen o oră ca să găsească o cazma. Simțea nevoia să-şi facă un plan, altfel şi-ar fi pierdut curajul. Merse pe drum, fără valiză, cu mâinile atârnându-i pe lângă corp. După câteva minute, ajunse la grupul de case din apropierea cafenelei unde Bernard îşi băuse vinul roşu. Văzu mici grădini bine întreținute, dar nici o unealtă rezemată de vreun perete.

— *Grüss' Gott*! spuse un om care lucra în grădină, cu un hârleț care ar fi fost perfect pentru Tom.

Acesta îi răspunse neglijent la salut. Apoi, zări o stație de autobuz, pe care n-o remarcase mai devreme. O tânără, sau o femeie mai degrabă, se îndrepta spre stație. Probabil că nu avea să mai dureze mult până când autobuzul ar fi ajuns acolo. Simți un impuls nestăvilit să se urce în primul vehicul care ar fi venit şi să uite şi de cadavru, şi de valiza lui, de tot. Trecu pe lângă femeie fără să se uite spre ea, sperând că aceasta nu-şi va aminti de el mai târziu. Dintr-o dată, văzu pe marginea drumului o roabă, plină de frunze,

cu o cazma deasupra. Era aproape un dar ceresc, chiar dacă unealta era ruginită. Tom îşi încetini mersul şi aruncă o privire înspre pădure, gândindu-se că era posibil ca persoana căreia îi aparțineau roaba şi cazmaua să apară dintre copaci dintr-o clipă într-alta.

Autobuzul ajunse în stație. Femeia se urcă, şi maşina plecă.

Tom luă unealta şi arboră un aer nonşalant, ca şi cum ar fi mers cu o umbrelă în mână.

Odată ajuns înapoi, lăsă cazmaua jos şi începu iar să caute lemne. Timpul trecea, şi, pentru că era încă suficientă lumină, profită ca să meargă mai adânc în pădure. Ştia că trebuia să sfărâme craniul, mai ales să scape de dinți, pentru că nu avea nici un chef să se întoarcă şi a doua zi. Puse lemne pe foc, luă cazmaua şi începu să sape pământul acoperit de frunzele umede. Era destul de greu, dar, pe de altă parte, resturile cadavrului n-ar fi atras nici un animal, aşa că putea să facă mormântul mai puțin adânc. Când începu să se simtă obosit, se întoarse la foc şi lovi craniul cu cazmaua. Cu toate că nu se aştepta, din două lovituri reuşi să desprindă maxilarul. Îl împinse mai la distanță şi făcu o grămăjoară de crengi lângă craniu.

După aceea, deschise valiza şi o căptuşi cu ziare. Trebuia să care o parte din cadavru şi i se făcu silă gândindu-se că ar fi putut lua o mână sau un picior. Poate că o bucată de carne ar fi fost de ajuns. Simți cum i se face rău şi se lăsă pe vine, rezemându-se de un copac. Merse spre foc, cu cazmaua, şi desprinse

cu ea o bucată de carne de la şold. Era neagră şi umedă. O puse în valiză, dar n-o închise. În cele din urmă, epuizat, se trânti pe jos.

Se scurse aproape o oră, dar nu aţipise. Era conştient că se lăsa întunericul şi că nu avea lanternă. Lovi din nou craniul cu cazmaua, dar fără rezultat. Avea nevoie de o piatră mare. Găsi una şi o rostogoli până lângă foc. Apoi o ridică şi reuşi să sfărâme craniul. Se dădu repede înapoi, ca să scape de căldura flăcărilor. Cu ajutorul cazmalei, aduse la suprafaţă un amestec de oase şi dinţi.

Se apucă să stingă focul. Încercând să se încurajeze singur, îşi spuse că ar fi fost greu pentru cineva să-şi dea seama că grămada aceea de carne arsă fusese cândva corpul unui om. Începu să sape din nou. Făcu o groapă îngustă, cam la un metru adâncime. Cu ajutorul cazmalei, rostogoli în ea cadavrul care fumega. Din când în când, mai lovea pământul cu unealta pentru a înăbuşi scânteile care se ridicau de jur-împrejur. Înainte să bage cadavrul în groapă, se asigură că păstrase maxilarul. După aceea, acoperi resturile cu pământ şi cu frunze. Rupse o bucată de ziar din cele cu care căptuşise valiza şi împachetă fragmentele de os ale maxilarului şi mandibula, cu dinţii de sus.

Stinse focul, având grijă să nu lase nimic care ar fi putut provoca un incendiu. Îndepărtă chiar şi frunzele de jur-împrejur. Dar nu putea să mai rămână prea mult acolo. Deja începuse să se întunece. Înfăşură micul pachet cu ziare şi urcă spre drum cărând valiza

şi cazmaua. Când ajunse în dreptul staţiei de autobuz, roaba nu mai era acolo. Lăsă unealta cu care săpase pe marginea drumului.

Merse pe jos până la staţia următoare, care era destul de departe, şi aşteptă. O femeie veni în staţie. Tom evită să o privească.

În autobuzul care se zdruncina din toate încheieturile, îşi lăsă ca de obicei gândurile să rătăcească.

Oare cum ar fi dacă ar povesti că se întâlnise la Salzburg cu Derwatt şi cu Bernard şi că discutaseră de mai multe ori? Derwatt vorbise despre sinucidere. Declarase că îşi dorea să fie incinerat, dar nu într-un crematoriu, ci în aer liber. Bernard era deprimat din cauza Cynthiei (aici Jeff şi Ed ar fi putut să confirme). Tom se străduise să le ridice moralul celor doi, dar...

Coborî din maşină, fără să se sinchisească unde se afla, pentru că voia să meargă pe jos şi să se gândească în linişte.

— Să vă duc valiza sus, domnule?

Era lacheul de la *Goldener Hirsch*.

— Nu, mulţumesc, e foarte uşoară.

Odată ajuns în cameră, se spălă pe mâini şi pe faţă, apoi se dezbrăcă şi făcu o baie.

Îşi imagina cum decurseseră discuţiile cu Bernard şi Derwatt în diverse berării din Salzburg. Avea să fie prima oară când Bernard îl revedea pe Derwatt de la plecarea lui în Grecia, cu cinci ani în urmă... Derwatt îl evitase pe Bernard cu ocazia primei vizite... Bernard nu fusese la Londra în timpul celei de-a doua vizite a lui Derwatt... Bernard

plecase deja spre Salzburg... Discutase cu Tom la Belle Ombre, ceea ce era de altfel adevărat... Héloïse vorbise cu Derwatt la telefon şi îi spusese acestuia că Tom plecase la Salzburg ca să-l întâlnească pe Bernard sau să încerce să dea de el... Derwatt plecase şi el într-acolo. Nu ştia sub ce nume călătorise Derwatt. Nimeni nu ştia sub ce pseudonim trăia în Mexic. Era suficient să-i ceară soţiei sale să declare (dar numai dacă cineva ar fi întrebat-o) că Derwatt sunase la Belle Ombre.

Poate că minciuna nu era prea bine pusă la punct, dar reprezenta un început.

Tom căută pentru a doua oară în rucsacul lui Bernard şi deschise carnetul acestuia. Găsi notat pe data de 5 octombrie: „Câteodată, am impresia că sunt deja mort. Ciudat, o parte din mine a rămas suficient de conştientă ca să-şi dea seama că identitatea mea a dispărut, s-a şters. N-am fost niciodată Derwatt. Dar oare mai sunt Bernard Tufts?"

Cuvintele acelea erau compromiţătoare. Tom rupse foaia din carnet.

Unele schiţe erau însoţite de comentarii. Câteva erau colorate, cu verdele caracteristic al clădirilor din Salzburg. „Sanctuarul lui Mozart, invadat de mulţime şi de zgomot... nici un portret de-al lui n-are un aer autentic." Şi ceva mai jos: „Privesc deseori râul. Apa curge repede şi asta îmi place. Ar fi probabil cea mai bună soluţie: să sar de pe pod, într-o noapte, ca să nu mă vadă nimeni şi să strige: salvaţi-l!"

Pasajul respectiv îi convenea de minune lui Tom. Închise repede carnetul şi-l puse la loc în rucsac.

Brusc, îşi dădu seama că nu cercetase dacă Bernard scrisese ceva despre el. Scoase albumul afară şi căută numele sau iniţialele sale. Apoi deschise carnetul maro. Era plin cu pasaje copiate din jurnalul lui Derwatt, iar ultimele pagini, scrise de Bernard, erau din perioada în care stătea la Londra. Nici un cuvânt despre Ripley.

Tom coborî la restaurantul hotelului. Era târziu, dar mai avea încă timp să comande ceva. De la primele înghiţituri, se simţi mai bine. Vinul alb, rece şi uşor, îl stimulă. Va lua avionul a doua zi după-amiază. Dacă va fi întrebat de ce-l sunase pe Jeff, va răspunde că telefonase din proprie iniţiativă să-l anunţe că Derwatt era la Salzburg şi că era îngrijorat din cauza lui. Va adăuga că-l rugase pe Jeff să nu spună nimănui despre Derwatt. Şi Bernard? Tom putea foarte bine să susţină că-i spusese lui Jeff şi despre el. De ce nu? Poliţia nu-l căuta pe Bernard Tufts. Vor crede că Bernard se sinucisese, cel mai probabil aruncându-se în Salzach, în seara zilei în care el şi Tom arseseră corpul lui Derwatt. Da, era mai bine să spună că Bernard îl ajutase.

Era sigur că o să i se reproşeze complicitatea la o sinucidere. Oare cât de mare era pedeapsa pentru aşa ceva? Va spune că Derwatt insistase să ia o doză masivă de somnifere. Se plimbaseră toţi trei prin pădure, dimineaţa. Derwatt înghiţise deja vreo trei pastile înainte să se întâlnească cu ei. Nu reuşiseră să-l

împiedice să le înghită pe cele care-i mai rămăseseră. Tom avea de gând să declare că nici el, nici Bernard nu se simțiseră în stare să se împotrivească dorinței lui Derwatt de a-și pune capăt zilelor.

Tom urcă în camera lui, deschise fereastra și desfăcu valiza lui din piele de porc. Scoase pachetul din ea și-l înveli cu încă un strat de hârtie de ziar. Chiar și astfel ambalat, nu era mai mare decât un grepfruit. Închise valiza în eventualitatea în care ar fi intrat vreo cameristă, lăsă fereastra întredeschisă și coborî cu pachetul. O luă la dreapta pe podul pe care-l văzuse pe Bernard în ziua precedentă și, când fu sigur că nimeni nu-l urmărea, aruncă în apă pachetul și șevaliera pictorului.

A doua zi dimineață, își reținu un bilet de avion și merse să facă unele cumpărături, mai ales pentru Héloïse. Îi cumpără o vestă, o *Walkjanke* de un albastru-deschis ca pachetul de Gauloises, o cămașă albă cu volănașe, iar pentru el o vestă, dar de culoare verde-închis, și două cuțite de vânătoare.

De data asta, micul avion în care se îmbarcă se numea *Ludwig van Beethoven*.

Tom ateriză pe aeroportul de la Orly la ora opt seara și prezentă pașaportul. Dintr-o privire, angajatul compară figura lui cu cea din fotografie, dar nu puse ștampila pe document. Tom luă taxiul până la Villeperce. Se temea ca Héloïse să nu aibă invitați. Când ajunse, constată că avusese dreptate: vechiul Citroën roșu al familiei Grais era parcat în fața casei.

Tocmai terminaseră de mâncat.

— De ce nu m-ai sunat? îi reproșă Héloïse.

Dar era clar că se bucura să-l vadă.

— Nu vă faceți griji pentru mine, spuse Tom.

— Am terminat.

Într-adevăr, erau pe punctul de a-și bea cafeaua în salon.

— Ați mâncat, domnule Tom? întrebă doamna Annette.

Tom răspunse afirmativ, dar ar fi dorit să bea o ceașcă de cafea. Musafirilor le spuse, pe un ton cât se poate de firesc, că fusese la Paris ca să vadă un prieten, iar ei nu-i puseră alte întrebări. Tom se interesă ce făcea Antoine la Villeperce luni seara. Doar era un arhitect foarte solicitat...

— Mă mai binedispun și eu, spuse el. E frumos afară. Zic și eu că fac schițe pentru următoarea mea lucrare, dar mai important e că fac planuri pentru noul șemineu din camera de oaspeți.

Izbucni în râs. Tom se gândi că, în afară de Héloïse, nimeni nu remarcase ceva neobișnuit la el.

— Cum a fost la Noëlle, marți?

— Ne-am distrat de minune, spuse Agnès. Ne-ai lipsit.

— Și misteriosul Murchison? întrebă Antoine. Care mai e situația?

— Ei bine, tot nu l-au găsit. Doamna Murchison a venit până aici să mă vadă... dar s-ar putea să vă fi povestit Héloïse.

— Nu, spuse Agnès.

— Nu prea am avut cu ce s-o ajut. Tabloul i-a fost furat la Orly.

Nu era nici un pericol să le spună asta: întâi, pentru că era adevărat şi, în plus, scrisese în toate ziarele.

După cafea, Tom se retrase, spunând că voia să-şi desfacă bagajele, apoi va coborî imediat. Spre marea lui nemulţumire, constată că doamna Annette le dusese sus, cu toate că el nu-i ceruse aşa ceva, ba chiar o rugase să le lase jos. Odată ajuns în cameră însă, fu mulţumit să vadă că nu le desfăcuse. Aşeză valiza din piele de porc pe un raft al dulapului şi o deschise pe cealaltă, în care se aflau lucrurile pe care le cumpărase, apoi coborî.

Familia Grais avea obiceiul să se trezească de dimineaţă, aşa că plecară înainte de ora unsprezece.

— Webster a mai sunat? se interesă Tom.

— Nu. Pot să-i spun doamnei Annette că te-ai întors de la Salzburg? întrebă Héloïse în engleză.

Tom zâmbi.

— Da. De altfel, chiar o să trebuiască să spun tuturor că am fost. (Ar fi vrut să-i explice mai multe, dar nu se simţea în stare să-i relateze despre rămăşiţele lui Bernard-Derwatt. Nici nu ştia dacă va fi vreodată în stare.) O să-ţi povestesc mai târziu. Deocamdată, trebuie să dau un telefon la Londra.

Ridică receptorul şi formă numărul lui Jeff.

— Ce s-a întâmplat la Salzburg? Ai dat de nebunul ăla? întrebă Héloïse, preocupată mai mult de soţul ei decât de Bernard.

Tom aruncă o privire înspre bucătărie, dar doamna Annette închisese uşa.

— Nebunul a murit. S-a sinucis.

— Serios? Vorbeşti serios?

Dar Héloïse ştia că el nu glumea.

— Acum, cel mai important e să le spunem oamenilor că am fost la Salzburg. (Tom se aşeză, punându-şi capul pe genunchii ei, apoi se ridică şi o sărută pe amândoi obrajii.) Scumpa mea, o să trebuiască să declar că Derwatt a murit şi el la Salzburg. Dacă te întreabă cineva, să spui că a sunat aici şi a vrut să discute cu mine, iar tu l-ai informat că sunt la Salzburg. În regulă? N-o să fie greu să ţii minte, pentru că e adevărat.

Héloïse dădu din cap, apoi întrebă, privindu-l cu ironie:

— Ce e adevărat şi ce nu e din toate astea?

Vorbise pe un ton filozofic. Într-adevăr, era mai bine să lase un filozof să se preocupe de asta şi el şi Héloïse să nu-şi bată capul.

— Vino sus. O să-ţi dovedesc că am fost la Salzburg.

O luă de mână ca s-o oblige să se ridice. Odată ajunşi sus, se uitară la lucrurile cumpărate de Tom. Héloïse încercă vesta lui verde, apoi pe cea albastră, care-i venea perfect.

— Ai cumpărat şi o valiză nouă! exclamă ea, văzând obiectul din piele de porc pe raft.

— Ah, nu e nimic extraordinar! spuse Tom în franceză şi, cum telefonul suna, o luă de mână ca să nu fie tentată să deschidă valiza.

Operatoarea îi spuse că la numărul lui Jeff nu răspundea nimeni. Tom îi ceru să insiste. Era aproape miezul nopţii.

În timp ce făcea duş, Héloïse începu să-i pună întrebări.

— Aşadar, Bernard chiar e mort?

Tom tocmai se limpezea. Savura plăcerea de a fi acasă. Îşi puse pijamaua de mătase. Nu ştia de unde să înceapă cu explicaţiile. Telefonul începu să sune din nou.

— Dacă asculţi, o să înţelegi.

— Alo? se auzi vocea lui Jeff.

Tom îşi îndreptă spatele şi spuse pe un ton grav:

— V-am sunat să vă anunţ că Derwatt a murit... S-a sinucis la Salzburg....

Jeff păru să dea din colţ în colţ, de parcă se temea că telefonul îi era supravegheat. Tom continuă:

— Încă n-am anunţat poliţia, spuse el. A murit în împrejurări pe care aş prefera să nu le descriu la telefon.

— Crezi că poţi veni la Londra?

— Nu, dar v-aş ruga să-i spuneţi lui Webster că v-am sunat, că am fost la Salzburg ca să-l caut pe Bernard... mă rog, nu e vorba de Bernard, pentru

moment. Dar, oricum, ar trebui să mergeţi la el acasă ca să distrugeţi tot ce are legătură cu Derwatt.

Jeff îi spuse că înţelesese. Îl cunoştea pe portar şi putea să facă rost de chei. Va spune că Bernard avea nevoie de nişte lucruri.

— Faceţi lună pe acolo, spuse Tom. Ca să ne întoarcem la povestea noastră, Derwatt a sunat-o pe soţia mea acum câteva zile şi ea i-a spus că sunt la Salzburg.

— Bine, dar de ce...

Probabil că voia să întrebe de ce venise Derwatt după el la Salzburg, îşi spuse Tom.

— Cel mai important lucru e că sunt gata să mă întâlnesc cu Webster, aici în Franţa. Chiar vreau să-l văd. Am veşti pentru el.

Tom închise şi se întoarse spre Héloïse. Abia îndrăznea să zâmbească. Şi totuşi, era atât de aproape de reuşită!

— Cum poţi să spui că Derwatt a murit la Salzburg, când tu mi-ai povestit că s-a înecat în Grecia acum cinci ani? îl întrebă Héloïse în engleză.

— Păi, trebuie să dovedim că e mort. Scumpo, am făcut asta ca să-i păstrez reputaţia nepătată.

— Cum poate un om care e deja mort să moară încă o dată?

— Lasă-mă să mă ocup eu de asta. Am... (privi spre ceasul de pe noptieră) am ceva de făcut, care o să-mi ia vreo jumătate de oră, şi, după aceea, o să vin la tine...

— Ce-ai de făcut?

— Nimic. Mai multe chestii. O corvoadă, în orice caz.

— Şi nu poţi să laşi pe mâine dimineaţă?

— Mâine e foarte posibil să vină Webster aici. S-ar putea să sosească la prima oră. Până te schimbi tu, am şi terminat. (Tom îi întinse mâna, şi Héloïse se ridică, semn că nu era supărată.) Tata-socru ce mai face?

— La naiba cu tata-socru! De el îmi arde mie acum? Două morţi la Salzburg! O s-o cred şi pe asta când mi-oi vedea ceafa!

Tom pufni în râs. Atitudinea lipsită de respect a soţiei sale îl amuza, pentru că semăna cu a lui. Respectul ei pentru convenienţe era doar superficial: în caz contrar, nu s-ar fi căsătorit cu ea.

Imediat ce Héloïse traversă palierul, Tom luă din valiză carnetul maro şi albumul de schiţe al lui Bernard şi le puse pe masă. Aruncase pantalonii de bumbac şi cămaşa într-un coş de gunoi, la Salzburg, şi rucsacul într-altul. Avea de gând să spună că Bernard îi ceruse să se îngrijească de lucrurile lui până când va găsi un hotel, dar că nu se mai întorsese să şi le recupereze. Tom nu păstrase decât obiectele mai de valoare. După aceea, luă din cutia unde-şi ţinea butonii inelul mexican pe care-l purtase prima oară la Londra, când jucase rolul lui Derwatt. Coborî în salon, cu picioarele goale, fără să facă zgomot, şi-l aruncă în şemineu, în mijlocul tăciunilor care erau încă aprinşi. Se va topi precis, îşi

spuse el, pentru că era argint mexican, pur şi maleabil. Va pune metalul inform la un loc cu rămăşiţele lui Derwatt sau, mai bine zis, ale lui Bernard. A doua zi, trebuia să se scoale de dimineaţă, înainte ca doamna Annette să cureţe şemineul.

Héloïse fuma o ţigară în pat. Lui Tom nu-i plăcea deloc tutunul blond, dar nu-l deranja atunci când soţia lui fuma. După ce stinse lumina, o luă pe Héloïse în braţe. Păcat că nu se gândise să arunce în foc şi paşaportul pe numele Robert Mackay! Nu reuşea niciodată să aibă parte de linişte.

Tom se desprinse uşor de Héloïse, care încă dormea, ridicându-i capul care se odihnea peste braţul lui. Cu riscul să o trezească, o întoarse într-o parte şi o sărută pe un sân, înainte să se dea jos din pat. Tânăra femeie abia dacă deschisese un ochi şi mai mult ca sigur va crede că el se dusese doar până la toaletă. Merse în camera lui ca să se încalţe şi luă paşaportul cu numele Mackay dintr-un buzunar al valizei.

Apoi coborî în salon. Ceasul arăta şapte fără un sfert. Cenuşa din şemineu era stinsă, dar nu se răcise de tot. O răscoli cu ajutorul unei crenguţe, pregătit să ascundă paşaportul dacă doamna Annette avea să intre în cameră. Găsi inelul de argint, înnegrit, nu topit aşa cum se aşteptase. Îl puse să se răcească pe marginea de piatră, răscoli iar cenuşa şi rupse paşaportul. Dădu foc documentului cu ajutorul unui chibrit şi se asigură că arsese complet. După aceea urcă şi ascunse inelul în valiza din piele de porc împreună cu

„cadoul" acela roşu şi negru căruia n-ar fi fost în stare să-i dea un nume, pe care-l adusese de la Salzburg.

Telefonul sună. Tom răspunse imediat.

— Ah, domnul inspector Webster? Bună ziua... Nu, nu, deloc. Nu dormeam.

— Dacă am înţeles bine ce mi-a spus domnul Constant, Derwatt e mort?

Tom ezită un moment, şi Webster adăugă că domnul Constant sunase la el la birou, la o oră foarte târzie, ca să-i lase un mesaj.

— S-a sinucis la Salzburg, spuse Tom. Eram acolo.

— Domnule Ripley, aş vrea să ne vedem, şi v-am sunat atât de devreme, pentru că am găsit un avion care pleacă spre Franţa la ora nouă. Credeţi că puteţi să mă primiţi la ora unsprezece?

Tom acceptă pe loc.

Se întoarse în dormitorul soţiei sale. Doamna Annette avea să-l trezească mai târziu, atunci când va veni cu cafeaua, aşa cum făcea în fiecare dimineaţă. Se întâmpla să-i găsească în acelaşi pat, fie în camera lui Tom, fie în camera doamnei. Tom nu dormea, dar simplul fapt că stătea întins lângă ea îl odihnea.

Doamna Annette apăru la opt şi jumătate. Tom îi explică prin semne că el avea să-şi bea cafeaua, dar că Héloïse voia să mai doarmă. Sorbind licoarea parfumată, se gândi la ceea ce urma să facă în ziua respectivă şi la felul cum trebuia să se comporte. Impresia de onestitate era foarte importantă, îşi spuse el, revizuind povestea pe care o pregătise. Derwatt

sunase şi mărturisise că era foarte tulburat de dispariţia lui Murchison (mai tulburat decât ar fi fost normal, dar tocmai din cauza asta părea mai credibil), şi că voia să-l vadă pe Tom. Héloïse răspunsese la telefon şi-i spusese că soţul ei era la Salzburg, ca să-l caute pe Bernard. Era mai bine ca Héloïse să vorbească ea însăşi despre Bernard în faţa lui Webster. Fiind vorba de un vechi prieten, Derwatt reacţionase imediat.

Cum Héloïse dădea semne că începe să se trezească, Tom coborî să o roage pe doamna Annette să pregătească un ceai. Era ora nouă şi jumătate dimineaţa.

Apoi merse să vadă locul unde îl îngropase pe Murchison. De când îl văzuse ultima oară, plouase. Păstră neatinse ramurile care acopereau fostul mormânt, pentru că nu lăsau deloc impresia că fuseseră puse acolo intenţionat. De altfel, Tom nu vedea nici un motiv să se complice ascunzând o groapă care fusese săpată chiar de poliţişti.

Pe la ora zece, doamna Annette ieşi după cumpărături. Tom îi spuse soţiei sale că inspectorul Webster avea să sosească dintr-o clipă într-alta şi că voia să vorbească şi cu ea.

— Poţi să-i spui direct că am fost la Salzburg ca să încerc să dau de Bernard.

— O să te acuze de ceva?

— Să mă acuze de ce? răspunse Tom, zâmbind.

Webster ajunse pe la ora unsprezece fără un sfert. Părea un doctor, cu servieta lui neagră...

— Pe soţia mea o cunoaşteţi, spuse Tom.

Îi luă haina lui Webster şi-l invită să ia loc.

Inspectorul se aşeză pe canapea. Ceru întâi datele precise şi luă notiţe. În ce zi primise Tom veşti de la Derwatt? Duminică, 3 noiembrie.

— Soţia mea a vorbit cu el la telefon. Eu eram la Salzburg.

— Aşadar, aţi vorbit cu el? o întrebă Webster pe Héloïse.

— Da. Voia să-l vadă pe Tom. I-am spus că e la Salzburg.

— La ce hotel aţi stat? întrebă Webster.

Zâmbea ca de obicei şi, după expresia lui, nimeni nu şi-ar fi dat seama că investiga un caz în care erau mai mulţi morţi.

— La *Goldener Hirsch*, spuse Tom. Am fost întâi şi întâi la Paris, apoi am avut o intuiţie, care m-a făcut să merg la Salzburg, pentru că Bernard adusese vorba cândva despre acest oraş. Nu mi-a spus că voia să meargă acolo, ci că i-ar fi plăcut să-l revadă. Salzburgul nu e un oraş prea mare, de aceea, când cauţi pe cineva acolo, nu e greu să-l găseşti. De fapt, l-am întâlnit pe Bernard a doua zi.

— Pe cine aţi găsit primul? Pe Bernard sau pe Derwatt?

— Ah, pe Bernard, pentru că-l căutam. La momentul respectiv nu ştiam că Derwatt era la Salzburg.

— Da... vă rog să continuaţi.

Tom se mişcă pe scaun.

— Cred că am vorbit o dată sau de două ori între patru ochi cu Bernard. Şi cu Derwatt la fel. Ne-am întâlnit şi toţi trei de câteva ori. Erau prieteni de mult timp, înţelegeţi. Mi s-a părut că, dintre cei doi, Bernard era cel mai deprimat. Prietena lui, Cynthia, nu mai vrea... mă rog, nu mai voia să-l vadă. Cât despre Derwatt..., părea mai preocupat de Bernard decât de propria persoană. Apropo, am un carnet şi un album care au fost ale lui Bernard şi pe care cred că ar trebui să vi le arăt.

Tom se ridică, dar Webster îl opri.

— Spuneţi-mi, vă rog, ce s-a întâmplat mai departe. Cum s-a sinucis Bernard?

— A dispărut. Chiar după moartea lui Derwatt. Ceea ce am citit în carnetul lui mă face să cred că s-a înecat în Salzach. Dar, în momentul acela, nu eram sigur, aşa că nu am anunţat poliţia austriacă. Am preferat să vorbesc întâi cu dumneavoastră.

Webster avea aerul unui om care nu mai înţelege nimic, şi Tom nu era deloc surprins de asta.

— M-ar ajuta dacă aş putea să văd carnetul şi albumul lui Bernard. Şi cu Derwatt ce s-a întâmplat?

Tom aruncă o privire spre Héloïse.

— Ei bine, trebuia să ne întâlnim toţi trei marţi, la zece dimineaţa. Derwatt ne-a spus că luase nişte calmante. Mai pomenise şi altădată de sinucidere, dar de data asta ne-a mărturisit că ar vrea să fie incinerat... de mine şi de Bernard. Părea pe altă lume... şi făcea tot felul de glume ciudate. A mai luat nişte pastile în timp ce mergeam. El a vrut să intrăm în pă-

dure. (Tom se întoarse spre Héloïse.) Scumpo, dacă nu vrei să auzi aşa ceva, ar fi mai bine să urci. Trebuie să povestesc exact ce s-a întâmplat.

— Prefer să ascult, totuşi. (Îşi ascunse faţa în mâini, dar îşi reveni şi se ridică.) O s-o rog pe doamna Annette să ne facă nişte ceai. De acord, Tom?

— Bună idee. (Şi adresându-se lui Webster): Derwatt s-a aruncat de pe faleză. S-ar putea spune că a folosit trei metode ca să se sinucidă: pastilele, căderea... şi focul, dar pot să vă asigur că era mort atunci când l-am ars. Căderea i-a pus capăt vieţii. A doua zi, eu şi Bernard ne-am întors la locul morţii. Am îngropat rămăşiţele care nu arseseră.

Héloïse se înapoie în salon.

— Aşadar, v-aţi întors acolo pe data de 6 noiembrie, miercuri.

Unde era Bernard cazat? Tom îi spuse adresa: *Der Blaue Nu-Ştiu-Cum*, lângă Linzergasse. Dar nu avea idee ce făcuse Bernard în zilele următoare. Unde şi când cumpăraseră benzină? Tom nu dădu un răspuns precis. Şi Derwatt? Unde locuia? Tom mărturisi că nu încercase niciodată să afle.

— Eu şi Bernard trebuia să ne întâlnim joi dimineaţă, pe la nouă şi jumătate, la Alter Markt. Miercuri seară, mi-a cerut să-i păstrez rucsacul, pentru că ar fi dorit să caute un alt hotel. I-am propus hotelul unde locuiam şi eu, dar nu a vrut. La întâlnirea de joi, n-a venit. L-am aşteptat vreo două ore. De atunci, nu l-am mai văzut. Nu mi-a lăsat nici un mesaj la recepţie. Având în vedere că n-a venit la întâlnire,

m-am temut că s-a aruncat în râu ca să se sinucidă, aşa că m-am întors aici.

Webster îşi aprinse o ţigară cu gesturi şi mai lente decât de obicei.

— V-a rugat să-i păstraţi rucsacul până joi?

— Nu neapărat. Bernard ştia unde să mă găsească, şi eu am crezut că o să vină să-l ia miercuri seara. Chiar i-am spus: „Dacă nu ne mai vedem în seara asta, pe mâine!"

— L-aţi căutat ieri pe la hoteluri?

— Nu. Îmi cam pierdusem speranţa. Eram tulburat şi descurajat.

Doamna Annette servi ceaiul şi-l salută pe inspectorul Webster.

— Bernard „a spânzurat" un manechin în pivniţa noastră acum câteva zile, spuse Tom. Manechinul îl reprezenta pe el. Soţia mea l-a găsit şi s-a speriat îngrozitor. Şi-a atârnat hainele de un cui, şi a strecurat un bileţel sub guler. (O privi pe Héloïse.) Îmi pare rău, scumpo.

Héloïse îşi muşcă buzele şi ridică din umeri. Reacţia ei era în mod evident sinceră. Ceea ce povestise Tom se întâmplase, şi nu-i făcea nici o plăcere să-şi aducă aminte.

— Mai aveţi biletul? întrebă Webster.

— Da. Cred că a rămas în buzunarul halatului meu de casă. Vreţi să mă duc să-l caut?

— Vă rog. (Webster schiţă un zâmbet.) Puteţi să-mi spuneţi exact din ce motiv aţi mers la Salzburg?

— Eram îngrijorat pentru Bernard. Mi-a spus că dorea să revadă oraşul. Simţeam că vrea să se sinucidă. Şi mă întrebam de ce venise să mă vadă tocmai pe mine? Sigur, poate ştia că am două tablouri de-ale lui Derwatt, dar nu mă cunoştea. Totuşi, cât timp a stat aici, a vorbit foarte deschis cu mine. Am crezut că poate o să reuşesc să-l ajut. Dar, până la urmă, s-au sinucis amândoi, şi el, şi Derwatt. Derwatt a fost primul. Există momente când simţi că nu ai dreptul să te amesteci în viaţa altui om, mai ales când e vorba de un om remarcabil ca Derwatt. Ai impresia că ai greşi dacă ai face-o. În fine, ce vreau să spun e că nu e bine, şi e inutil, să încerci să opreşti pe cineva care s-a hotărât să se sinucidă. Nici nu poţi să-ţi reproşezi ceva, pentru că ştii că orice ai fi făcut ar fi fost în zadar!

Tom tăcu.

Webster asculta atent.

— După ce s-a spânzurat simbolic, Bernard a plecat la Paris, dar s-a întors. Şi atunci l-a întâlnit Héloïse.

Webster vru să ştie pe ce dată se întorsese Bernard Tufts la Belle Ombre. Tom spuse nu mai ştia precis, dar după părerea lui era 25 octombrie.

— Am încercat să-l ajut pe Bernard şi i-am spus că s-ar putea ca prietena lui, Cynthia, să accepte totuşi să-l vadă. Cu toate că, din ce-mi povestise el, nu cred că s-ar fi întâmplat asta. Dar am vrut să fac ceva ca să-l scot din starea de depresie în care se afla. Cred că Derwatt s-a străduit şi el să-l mai înveselească.

Sunt sigur că ei doi s-au mai întâlnit la Salzburg, înainte să ajung eu acolo. Derwatt ținea mult la Bernard. Înțelegi ce vorbim, scumpo? o întrebă el pe Héloïse.

Ea dădu din cap în semn că da. Și nu mințea.

— De ce era Derwatt atât de deprimat?

Tom se gândi o clipă.

— Totul îl plictisea. Lumea, viața. Nu știu dacă avea și alte motive mai intime. Mi-a vorbit despre o tânără mexicană care l-a părăsit și s-a căsătorit cu altcineva. Nu știu cât de mult l-a afectat. Părea să regrete călătoria până la Londra. Mi-a spus că simțea că n-ar fi trebuit s-o facă.

Webster încetă, în sfârșit, să mai ia notițe.

— Ce-ar fi să urcăm?

Tom îl conduse pe inspector în camera lui și scoase valiza din dulap.

— Nu vreau să vadă soția mea asta, spuse el, deschizând valiza.

Se aplecară amândoi. Rămășițele erau învelite în ziarele austriece și germane cumpărate de Tom. Webster privi datele ziarelor înainte de a lua pachetul și de a-l așeza pe covor. Inspectorul avu grijă să întindă dedesubt alte ziare curate, dar Tom știa că nu era nimic care ar fi putut să se scurgă.

— Fir-aș al naibii! Ce voia Derwatt să faceți cu asta? întrebă Webster după ce gazda lui desfăcu pachetul.

Tom se încruntă și nu-i răspunse imediat.

— Nimic, spuse el în cele din urmă. (Se apropie de fereastră și o deschise.) Nu știu de ce l-am luat.

Eram tulburat. Și Bernard la fel. Nu mai știu dacă el a fost cel care spus că poate ar fi trebuit să luăm ceva cu noi în Anglia. Am crezut că o să rămână cenușă, dar n-a rămas.

Webster atingea ușor cu pixul. Dădu de inel, pe care îl puse deoparte.

— Un inel de argint.

— L-am luat special.

Tom știa că cei doi șerpi încolăciți se mai puteau încă distinge.

— O să iau totul la Londra, spuse Webster, ridicându-se. Dacă aveți cumva o cutie...

— Sigur, spuse Tom, îndreptându-se spre ușă.

— Mi-ați vorbit despre carnetele lui Bernard Tufts.

— Da, așa e. (Tom se întoarse și îi arătă carnetul și albumul care erau pe colțul mesei.) Uitați-le acolo. Și iată și ce mi-a scris...

Merse în baie și scoase din buzunarul halatului biletul pe care i-l lăsase Bernard atunci când spânzurase manechinul în pivniță.

Doamna Annette păstra întotdeauna fel de fel de cutii, de diverse dimensiuni.

— Pentru ce vă trebuie? întrebă ea, încercând să-l ajute.

— Asta e foarte bună, o întrerupse el.

Cutiile erau așezate pe raftul de sus al dulapului din camera lui. Tom luă una dintre ele, scoase din ea niște resturi de lână pe care i le întinse doamnei Annette, zâmbind.

— Vă mulțumesc. Nu știu ce m-aș face fără dumneavoastră.

Webster coborâse și vorbea la telefon, în engleză. Héloïse era probabil în dormitorul ei. Tom duse cutia la el în cameră, băgă în ea pachetul, îndesă mai multe ziare înăuntru, după care merse să caute sfoară în atelierul său și coborî.

Webster încă vorbea la telefon.

Tom își puse un whisky sec și hotărî să aștepte până când inspectorul avea să termine convorbirea ca să-l întrebe dacă voia un Dubonnet.

„...cei de la Buckmaster Gallery? Așteptați să mă întorc..."

Tom se răzgândi și merse să aducă gheața din bucătărie pentru Dubonnet-ul lui Webster. Văzând-o pe doamna Annette, Tom o rugă pe ea să se ocupe, atrăgându-i atenția să nu uite să pună și puțină lămâie.

— O să vă sun eu din nou peste vreo oră, spuse Webster. Atunci, nu luați masa afară... Nu, deocamdată nu vorbiți cu nimeni... Încă nu știu.

Tom nu se simțea prea în largul lui. Văzând-o pe Héloïse pe peluză, ieși afară, cu toate că ar fi vrut să rămână în salon.

— Cred că ar trebui să-l invităm pe inspector la masă sau să-i oferim niște sandvișuri. Ce crezi, scumpo?

— I-ai dat rămășițele?

Tom clipi.

— Nu e nimic important. Ceva într-o cutie, spuse el încurcat. Am împachetat-o. Nu te mai gândi.

(Merse cu ea spre casă, ținând-o de mână.) Măcar rămășițele lui Bernard sunt bune la ceva: Webster crede că sunt ale lui Derwatt.

Poate că Héloïse înțelegea. Știa ce se întâmplase, dar Tom era conștient că n-ar fi reușit niciodată să-i descrie adorația lui Bernard pentru Derwatt. Tom îi ceru doamnei Annette să facă niște sandvișuri. Héloïse merse s-o ajute, iar Tom ca să discute cu inspectorul.

— E o simplă formalitate, domnule Ripley, dar aș putea să văd pașaportul dumneavoastră?

— Sigur.

Tom urcă în cameră ca să-l aducă.

Webster sorbi din paharul de Dubonnet. Răsfoi încet pașaportul. Păru la fel de interesat de vizele mai vechi ca și de cele mai recente.

— Austria. Da.

Tom se felicită pentru inspirația de a folosi un alt pașaport atunci când plecase în Anglia ca să se substituie lui Derwatt. Se trânti pe un scaun. Trebuia să joace rolul unui om pe care evenimentele din ultimele zile îl epuizaseră nervos.

— Ce s-a întâmplat cu lucrurile lui Derwatt?

— Ce lucruri?

— Valiza, de exemplu.

— Nu știu unde a locuit, spuse Tom. Nici Bernard nu știa. L-am întrebat când... după ce a murit Derwatt.

— Credeți că le-a abandonat cumva într-un hotel?

— Nu. (Tom dădu din cap.) Derwatt n-ar fi făcut aşa ceva. Bernard era de părere că Derwatt distrusese orice urmă a existenţei sale şi... Cum ar fi putut să scape de valiză? Poate împrăştiindu-i conţinutul în tomberoane sau aruncând-o în râu? E foarte uşor să faci aşa ceva în Salzburg. Lui Derwatt, de exemplu, i-ar fi fost foarte uşor să procedeze astfel cu o zi înainte, cât timp era întuneric.

Webster rămase pe gânduri.

— Şi dumneavoastră presupuneţi că Bernard s-a întors în pădure şi s-a aruncat de pe aceeaşi faleză?

— Da, spuse Tom, pentru că ştiu că ideea asta i-a trecut prin cap. Am vrut să mă duc din nou acolo ieri-dimineaţă, dar mi-a fost imposibil. Poate că ar fi trebuit. Sau să-l caut mai atent pe Bernard pe stradă. Aveam sentimentul că e mort şi că n-o să mai dau de el.

— Totuşi, dacă am înţeles bine, e posibil ca Bernard Tufts să fie încă în viaţă?

— Da.

— Avea destui bani?

— Nu cred. I-am propus să-i împrumut acum trei zile, dar a refuzat.

— Ce v-a spus Derwatt în legătură cu dispariţia lui Murchison?

— Era foarte deprimat din cauza asta, răspunse Tom după o scurtă pauză. Nu-mi mai amintesc toată conversaţia. Mi-a vorbit despre povara celebrităţii. Renumele lui nu-i făcea nici o plăcere. Era

convins că celebritatea lui era de vină pentru moartea lui Murchison.

— Era politicos cu dumneavoastră?

— Da. Sau, oricum, n-am remarcat nici o manifestare de antipatie din partea lui. N-am stat niciodată prea mult de vorbă. Nu l-am întâlnit singur decât o dată sau de două ori, cred.

— Ştia de povestea cu Richard Greenleaf?

Tom simţi cum îl trece un fior. Ridică din umeri.

— Dacă ştia, nu mi-a spus.

— Şi Bernard? N-a adus nici el vorba vreodată?

— Nu, rosti Tom.

— Înţelegeţi, e puţin ciudat ca trei persoane pe care le cunoaşteţi să dispară sau să moară: Murchison, Derwatt şi Bernard Tufts. Richard Greenleaf a dispărut şi el, şi, din câte ştiu, corpul lui nu a mai fost găsit. Ca să nu mai vorbim de prietenul lui... Cum îl chema? Fred? Freddie Nu-Ştiu-Cum?

— Miles, preciză Tom. Dar e exagerat să spunem că-l cunoşteam bine pe Murchison sau pe Freddie Miles.

Bine măcar că Webster nu ajunsese la concluzia că el era cel care jucase rolul lui Derwatt!

Héloïse intră împreună cu doamna Annette, care împingea o măsuţă rulantă, pe care erau o farfurie cu sandvişuri şi o sticlă de vin într-un recipient cu gheaţă.

— Ah, a venit mâncarea! exclamă Tom. Nu v-am întrebat dacă aveţi timp să luaţi masa de prânz cu noi, dar...

— Am întâlnire cu cei de la poliția din Melun, răspunse Webster cu un zâmbet vag. Trebuie să-i sun cât mai repede. Apropo, trebuie să vă plătesc pentru telefoanele pe care le-am dat.

Tom făcu un gest cu mâna în semn de protest.

— Mulțumesc, îi spuse el doamnei Annette.

Héloïse îi oferi inspectorului Webster o farfurie și un șervețel, apoi îi arătă sandvișurile.

— Homar și crab. Acesta e homarul.

— Cum aș putea să refuz? întrebă inspectorul, luând din fiecare. Trebuie să vorbesc cu cei de la Londra să anunțe poliția din Salzburg – pentru că eu nu vorbesc germana –, ca să-l caute pe Bernard Tufts în continuare. Și poate reușim să ne întâlnim mâine la Salzburg? Puteți, domnule Ripley?

— Da, o să încerc.

— Ar fi bine să ne conduceți la locul acela din pădure. Va trebui să săpăm. Derwatt era cetățean britanic. Dar nu se știe sigur. Oare nu și-a luat cetățenia mexicană?

— Nu l-am întrebat niciodată, spuse Tom.

— Ar fi fost interesant să aflăm numele satului din Mexic, adăugă Webster. Știți cumva în apropierea cărui oraș se află?

Tom zâmbi.

— Derwatt n-a dat niciodată amănunte.

— Mă întreb dacă locuința lui o să fie abandonată sau dacă are un om de încredere, un avocat, care să-i pună afacerile în ordine atunci când se va afla că a murit.

Webster tăcu. Tom nu zise nici el nimic. Oare inspectorul încerca să-l facă să se dea de gol? La Londra, atunci când îl jucase pe Derwatt, Tom îi spusese că avea un pașaport mexican și că trăia în Mexic sub un alt nume.

— Credeți că Derwatt a intrat în Anglia și a călătorit cu un alt nume? Poate cu un pașaport englezesc?

— De la început am fost de părerea asta, răspunse Tom calm.

— Atunci, înseamnă că în Mexic trăia sub un nume fals.

— Fără îndoială. Nu m-am mai gândit până acum.

— Și tablourile le expedia cu numele fals?

Tom nu răspunse imediat, de parcă subiectul nu l-ar fi interesat prea mult.

— Cei de la Buckmaster Gallery ar trebui să știe.

Héloïse îi oferi din nou sandvișuri, dar inspectorul refuză.

— Sunt aproape sigur că nu vor spune nimic. Și, de altfel, poate că nici nu-i interesa sub ce nume trăia Derwatt în Mexic, dacă, de exemplu, trimitea tablourile cu numele lui adevărat. Dar a intrat precis cu un nume fals în Anglia, pentru că nu există în nici o evidență a intrărilor și ieșirilor. Pot să sun la poliția din Melun?

— Bineînțeles. Vreți să dați telefon din camera mea?

Webster spuse că aparatul de la parter era perfect. Se uită în carnet şi ceru legătura cu comisarul, într-o franceză corectă.

Tom turnă vin alb în cele două pahare de pe platou. Héloïse avea deja paharul plin.

Inspectorul voia să afle dacă cei de la comisariatul din Melun ştiau ceva despre Murchison. Tom ghici că răspunsul era negativ. Webster preciză că doamna Murchison mai rămânea câteva zile la hotelul *Connaught* din Londra şi aştepta cu nerăbdare orice informaţie nouă. Se interesă şi despre tabloul dispărut. Nici o noutate.

După ce închise, Tom vru să-l întrebe cum mergea ancheta despre moartea lui Murchison, dar nu dorea ca inspectorul să vadă că era atât de interesat.

Webster insistă să plătească telefoanele pe care le dăduse şi-i lăsă o bancnotă de cincizeci de franci. Îi mulţumi lui Tom, care voia să-i mai umple un pahar cu Dubonnet, dar refuză.

Lui Tom nu-i era prea greu să-şi dea seama la ce se gândea Webster. Mai mult ca sigur că se întreba ce secrete avea Tom Ripley, de ce anume se făcea vinovat, ce rol avusese el în toată povestea şi ce avea de câştigat de pe urma ei. Dar era evident, îşi spuse Tom, că nimeni n-ar fi asasinat trei persoane, doar pentru două tablouri care riscau să-şi piardă orice valoare. Şi, dacă Webster ar fi încercat să facă o anchetă la societatea de materiale pentru artişti „Derwatt", care îi expedia lui Tom un cec în fiecare lună, s-ar fi izbit de un cont cifrat în Elveţia.

Mai rămânea şi obligaţia de a merge în Austria a doua zi.

— Pot să vă rog să-mi chemaţi şi mie un taxi, domnule Ripley? Ştiţi numărul mai bine decât mine.

Tom sună la dispeceratul din Villeperce. I se răspunse că vor trimite imediat o maşină.

— O să vă sun diseară ca să aranjăm călătoria spre Salzburg de mâine. E greu de ajuns la Salzburg de aici?

Tom îi spuse că trebuia să schimbe avionul la Frankfurt. Sau să zboare până la München şi după aceea să ia autocarul până la Salzburg. Era mai rapid decât să aştepte legătura la Frankfurt.

După aceea, Webster mulţumi stăpânei casei. Cum taxiul sosise, Tom şi Héloïse îl conduseră pe inspector la uşă. Trecând prin hol, văzu cutia de pantofi şi o luă fără să-i lase timp lui Tom să o aducă.

— Biletul, carnetul şi albumul lui Bernard sunt în servieta mea, spuse el.

Tom şi Héloïse priviră de pe peron cum se îndepărta taxiul. Webster le zâmbi prin geamul din spate. Apoi intrară amândoi în casă.

Era o ambianţă plăcută. Chiar dacă nu pogorâse complet pacea, măcar era linişte, gândi Tom.

— Ce-ar fi să nu facem nimic în seara asta? Să ne uităm la televizor şi atât?

După-amiază, Tom se ocupă de grădină, iar seara şi-o petrecură împreună, în pijama, uitându-se la televizor şi bând ceai. Pe la zece sună telefonul.

Tom se pregătea să discute cu Webster şi să noteze programul de a doua zi, dar era Chris Greenleaf care suna de la Paris. Tocmai se întorsese din Renania şi voia să întrebe dacă putea să treacă pe acolo împreună cu prietenul lui, Gerald.

După ce închise, Tom se aşeză din nou lângă Héloïse şi spuse:

— Era Chris, vărul lui Dickie Greenleaf. Voia să vină să ne vadă luni împreună cu amicul lui, Gerald Hayman. I-am spus că e în regulă. Sper că nu te superi, scumpo. Probabil că n-or să stea decât o noapte aici. O să ne facă bine şi nouă: puţin turism, câteva plimbări cu maşina, nişte mese de prânz delicioase... Da? O să ne relaxăm puţin.

— Când te întorci de la Salzburg?

— A, duminică vin sigur înapoi. Nu cred că toată treaba asta o să dureze mai mult de douăzeci şi patru de ore: mâine seară şi duminică dimineaţă. Vor doar să le arăt locul acela din pădure. Şi hotelul lui Bernard.

— Hm, bine, spuse Héloïse, stând rezemată de pernă. Vin luni?

— Or să ne dea telefon din nou. Luni seara.

Tom se culcă din nou. Ştia că Héloïse era curioasă să-l cunoască pe Chris. Băieţii precum Chris şi prietenul lui i se păreau amuzanţi, măcar pentru o vreme. Totul era bine. Privi filmul francez vechi care rula la televizor. Louis Jouvet, îmbrăcat în paznic elveţian de la Vatican, ameninţa un om cu halebarda. Tom hotărî că trebuia să fie serios şi ferm a doua zi la

Salzburg. Poliţiştii austrieci vor avea desigur o maşină, şi el îi va conduce direct la faleza din vecinătatea pădurii, pe lumină, şi după aceea pe la *Der Blaue Nu-Ştiu-Cum* din bulevardul Linzergasse. Recepţionera cu părul şaten îşi va aminti de Bernard Tufts; îşi va aminti şi că Tom venise să întrebe de el. Se simţi în siguranţă. În timp ce urmărea dialogul atât de plictisitor, încât avea impresia că o să adoarmă, începu să sune telefonul.

— Precis e Webster, spuse Tom şi se ridică.

POSTFAȚĂ

Patricia Highsmith (19 ianuarie 1921 – 4 februarie 1995), romancieră americană, este cunoscută în principal pentru thrillerele sale polițist-psihologice. Și-a câștigat renumele mondial cu *Strangers on a Train*, roman de debut ecranizat de mai multe ori, cea mai binecunoscută versiune fiind cea a lui Alfred Hitchcock, din 1951, și cu seria romanelor având-l drept personaj principal pe fascinantul antierou Thomas Ripley. A scris, de asemenea, proză scurtă, adeseori macabră, satirică sau cu o undă de umor negru.

Născută în Forth Worth, Texas, a fost crescută mai întâi de bunica din partea mamei, iar mai târziu de mama și de tatăl său vitreg, aceștia fiind amândoi artiști. Anii copilăriei Patriciei Highsmith au fost sumbri. Părinții ei au divorțat cu cinci luni înainte ca ea să se nască. Și-a urât tatăl vitreg, iar cu mama a avut o relație dificilă, de iubire amestecată cu ură, ce a marcat-o pentru tot restul vieții. Astfel de aspecte traumatizante se vor strecura mai târziu nu doar în povestirile „ciudate" scrise de Highsmith pentru revista liceului, în adolescență, ci și în numeroasele ei romane. Își dorea fierbinte să devină scriitoare sau pictoriță și, mai presus de toate, „să aibă camera ei proprie, departe de casă".

Învățată de bunica ei să citească încă de la vârsta de doi ani, Highsmith a descoperit lucrarea de psihiatrie *The Human Mind* a lui Karl Menninger la opt ani și a fost fascinată de studiile de caz privind pacienții afectați de diferite tulburări psihice, cum ar fi piromania și schizofrenia.

În 1942, Highsmith a absolvit Colegiul Barnard, unde a studiat compoziția, dramaturgia și proza scurtă. La sugestia lui Truman Capote, și-a rescris primul roman, *Strangers on a Train*, în colonia Yaddo pentru scriitori din Saratoga Springs, New York. Publicat în 1951, romanul a avut un succes moderat, însă ecranizarea din același an a lui Alfred Hitchcock a propulsat spectaculos cariera și reputația Patriciei Highsmith. În scurt timp, ea a ajuns să fie cunoscută drept scriitoare a misterelor psihologice ironice, tulburătoare, puse în valoare de proza de o surprinzătoare simplitate severă. Au urmat și alte ecranizări ale romanelor ei, în principal de către regizori europeni; între ele se numără *The Blunderer* (1954), *This Sweet Sickness* (1960), *Talentatul domn Ripley* (1955) și *Jocul lui Ripley* (1974).

Patricia Highsmith a ținut jurnale toată viața și și-a dezvoltat stilul scriitoricesc în copilărie, când țesea povești în care-și imagina că vecinii ei aveau, dincolo de fațada de normalitate, probleme psihice și personalități criminale, temă pe care o va explora ulterior, pe larg, în romane.

Multe dintre narațiunile lui Highsmith conțin elemente secundare legate de homosexualitate. Cel mai bun exemplu îl constituie *The Price of Salt* – roman respins de editorii ei și deosebit de controversat pentru finalul

fericit, nemaiîntâlnit până atunci în ficțiunea pe tema homosexualității –, în care este vorba despre o relație lesbiană. Romanul a fost publicat, în cele din urmă, sub pseudonimul Claire Morgan, în 1953, și s-a vândut în aproape un milion de exemplare. Personajul principal al cărții, Carol, a fost inspirat de o femeie pe care Highsmith a văzut-o în magazinul Bloomingdales, unde ea lucra în vremea aceea. A obținut adresa femeii cu ajutorul datelor din cartea de credit și, de două ori, după ce a terminat de scris cartea (în iunie 1950 și ianuarie 1951), a spionat-o fără ca aceasta să-și dea seama.

Potrivit biografiei sale, *Beautiful Shadow*, viața personală a Patriciei Highsmith a fost nefericită, marcată de felurite probleme, una dintre ele fiind alcoolismul. Nici una dintre relațiile ei sentimentale n-a durat mai mult de câțiva ani, iar mulți cunoscuți o considerau mizantropă și plină de cruzime. Deși se dovedea adesea antisocială (era renumită pentru faptul că prefera tovărășia animalelor față de cea a oamenilor, iar o dată a spus: „Imaginația mea funcționează mult mai bine când nu trebuie să vorbesc cu oamenii"), mulți dintre apropiații ei spuneau că era timidă și nefericită, dar nu răutăcioasă. Nu s-a căsătorit niciodată.

Uneori a fost etichetată drept antisemită, fiindcă a sprijinit mișcarea pentru independența Palestinei (a dedicat poporului palestinian romanul *People who Knock on the Door*, menționând totodată că narațiunea nu are „nimic de a face" cu chestiunea independenței Palestinei). A fost, de asemenea, acuzată de rasism și misoginism.

Patricia Highsmith a avut mai multe legături lesbiene, iar în 1949 s-a apropiat de romancierul Marc

Brandel. Între 1959–1961, a avut o relație cu Marijane Meaker, care scria sub pseudonimul M.E. Kerr.

Deși scrierile ei – aproximativ 33 – au strălucit în lumina reflectoarelor, viața particulară a preferat să și-o păstreze învăluită în mister. Se spune că au stimulat-o arta și animalele, nu alți scriitori.

Highsmith a nutrit toată viața un dispreț profund față de societatea americană, iar în 1963 s-a mutat în Elveția, unde și-a petrecut tot restul vieții.

Protagoniștii romanelor Patriciei Highsmith sfidează modelul acceptat în ficțiunea polițistă – eroul aspru la vorbă, cinstit, dar totodată brutal și misogin, descris în literatura autorilor ca Dashiell Hammett și Raymond Chandler. Eroii din majoritatea romanelor ei fie sunt compromiși moral de circumstanțe, fie încalcă flagrant legea. Mulți dintre eroii creați de ea comit crime în toiul unor răbufniri pasionale sau pur și simplu pentru a ieși cu bine dintr-o situație dificilă. Șansele de a fi deferiți justiției sunt egale cu șansele de a scăpa neprinși.

Tom Ripley, personaj principal într-o serie de cinci romane, un individ amoral, cu o sexualitate ambiguă și crime multiple la activ, a apărut pentru prima oară în 1955, în romanul *Talentatul domn Ripley*. Cartea a fost ecranizată de René Clément, în 1960, cu titlul *Plein Soleil*; rolul principal l-a interpretat Alain Delon, pe care Highsmith l-a considerat actorul ideal pentru a-l juca pe Tom Ripley. Un roman ulterior din seria Ripley – *Jocul lui Ripley* – a inspirat filmul *The American Friend*, din 1977, regizat de Wim Wenders și reecranizat în 2002 cu titlul original, avându-l în rolul principal pe John

Malkovich. Cele cinci romane care-l au drept personaj principal pe Tom Ripley au fost scrise între 1955–1991.

Patricia Highsmith a murit de leucemie în anul 1995, în localitatea elvețiană Locarno. Drept semn de recunoștință pentru locul care i-a inspirat cariera scriitoricească, și-a lăsat moștenire averea, estimată la trei milioane de dolari, coloniei Yaddo a artiștilor din Saratoga Springs, New York. Ultimul ei roman, *Small g: A Summer Idyll*, a fost publicat postum o lună mai târziu.

Romanele semnate de Patricia Highsmith: *Strangers on a Train* (1950); *The Price of Salt* (sub pseudonimul Claire Morgan) (1953); *The Blunderer* (1954); *The Talented Mr. Ripley* (1955); *Deep Water* (1957); *A Game for the Living* (1958); *This Sweet Sickness* (1960); *The Two Faces of January* (1961); *The Cry of the Owl* (1962); *The Glass Cell* (1964); *A Suspension of Mercy* (1965); *Those Who Walk Away* (1967); *The Tremor of Forgery* (1969); *Ripley Under Ground* (1970); *A Dog's Ransom* (1972); *Ripley's Game* (1974); *Edith's Diary* (1977); *The Boy Who Followed Ripley* (1980); *People Who Knock on the Door* (1983); *Found in the Street* (1987); *Ripley Under Water* (1991); *Small g: A summer Idyll* (1995).

Volume de proză scurtă: *The snail-watcher and other stories* (1970); *Eleven* (1970); *Little Tales of Misogyny* (1974); *The Animal Lover's Book of Beastly Murder* (1975); *Slowly, Slowly in the Wind* (1979); *The Black House* (1981); *Mermaids on the Golf Course* (1985); *Tales of Natural and Unnatural Catastrophes* (1987); *Trouble at the jade towers and other short sto-*

ries (1988); *Nothing That Meets the Eye: The Uncollected Stories* (2002); *Man's Best Friend and Other Stories* (2004).

Premii:

1946: Premiul „O. Henry" pentru cea mai bună povestire de debut, „The Heroine", publicată în Harper's Bazaar.

1951: Premiul „Edgar Allan Poe" pentru cel mai bun roman de debut, *Strangers on a Train.*

1956: Premiul „Edgar Allan Poe" pentru cel mai bun roman, *The Talented Mr. Ripley.*

1957: Marele Premiu Francez pentru literatură polițistă, pentru *The Talented Mr. Ripley.*

1964: Premiul „Silver Dagger" din partea Asociației britanice a scriitorilor de proză polițistă.

1990: Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor, titlu acordat de Ministerul francez al Culturii.

LUCMAN

Ripley si umbrele
19.99 RON/buc
YML0004

Patricia [illegible] (1912 – 1995)

www.lucman.ro
comenzi@lucman.ro
ISBN (10) 973-723-041-8
ISBN (13) 978-973-723-041-6